

Liahona

**Te mau a'oraa no
te amuiraa rahi**

**Ua ra'ehia te 15 milioni
melo i roto i te Ekalesia**

**Maraaraa rahi i roto
i te numera o te mau
misionare rave tamau,
ua hau i te 80 000**

HO-MAHIA E TE FARE MANAHA NO TE AAMU O TE EKALEIA

Raau i Gileada, na Annie Henrie

« 'Aita e raau i Gileada ?' (Jeremia 8:22). ... O te here te raau e faaora i te ma'i o te varua ... [Te] Tamaiti, oia ho'i te Fatu ra Iesu Mesia, ua horo'a mai Oia i To'na ora ia roaa ia tatou te ora mure ore, inaha ho'i ua rahi roa To'na here i To'na Metua e ia tatou atoa nei » (Thomas S. Monson, « A Doorway Called Love », Ensign, Novema 1987, 66).

TUHAA PURERAA NO TE PO'IPO'I MAHANA MAA

- 4 Manava i te taeraa mai i te Amuiraa
Peresideni Thomas S. Monson
- 6 Te amuiraa rahi : haapuairaa i te faaroo e te iteraa papū
Elder Robert D. Hales
- 9 O te haehaa e te mārū te auu
Elder Ulisses Soares
- 12 Ua ite anei tatou eaha ta tatou e mau nei ?
Carole M. Stephens
- 15 E hi'o i mua e a ti'aturi
Elder Edward Dube
- 17 Te mau haamaramarama o te Ra'i
Elder David A. Bednar
- 21 Haere mai, apiti mai ia matou
Peresideni Dieter F. Uchtdorf

TUHAA PURERAA NO TE AVATEA MAHANA MAA

- 25 Te patururaa i te feia faatere o te Ekalesia
Peresideni Henry B. Eyring
- 26 Te taviri no te parururaa pae varua
Peresideni Boyd K. Packer
- 29 Te puai pae morare o te mau vahine
Elder D. Todd Christofferson
- 33 Haapeepee i te faanahoraa ha'uti a te Fatu !
Elder S. Gifford Nielsen
- 35 Te mau mea iti e te ohie
Elder Arnulfo Valenzuela
- 37 Te hinaaro na oe i te ora ?
Elder Timothy J. Dyches
- 40 Mai te au'a i parari ra
Elder Jeffrey R. Holland
- 43 A ti'aturi i te Fatu
Elder M. Russell Ballard

TUHAA PURERAA A TE AUTAHU'ARAA

- 46 Te mau haapiiraa tumu e te mau parau tumu i roto i te mau hiro'a faaroo
Elder L. Tom Perry
- 49 E ere atura outou i te taata êê
Episekopo Gérald Caussé
- 52 Piihia e a'na ia a'o atu i Ta'na parau
Elder Randy D. Funk
- 55 E nehenehe ta outou e rave i teie nei !
Peresideni Dieter F. Uchtdorf

- 58 A vehi i to ratou mau puta
Peresideni Henry B. Eyring
- 61 Te mau tia'i mamoe mau
Peresideni Thomas S. Monson

TUHAA PURERAA NO TE PO'IPO'I SABATI

- 69 I ta'u mau mootua
Peresideni Henry B. Eyring
- 72 Eiaha ei mau atua ê atu
Elder Dallin H. Oaks
- 76 Ia faafariuhia oe
Bonnie L. Oscarson
- 79 Te puai no te faaoroma'i
Elder Richard J. Maynes
- 82 Te puai o te taata iho no roto mai i te Taraehara a Iesu Mesia
Elder Richard G. Scott
- 85 « E ore roa ho'i au e tahemo atu ia oe, e ore ho'i e faaru'e ia oe »
Peresideni Thomas S. Monson

TUHAA PURERAA NO TE AVATEA SABATI

- 88 Te Oto o Ieremia : A ara i te faafifira
Elder Quentin L. Cook
- 92 Te mana i roto i te autahu'araa
Elder Neil L. Andersen
- 96 Haapii na roto i te mana e te haamanaraa o te Atua
David M. McConkie
- 99 Ma te mau maite
Elder Kevin S. Hamilton
- 102 Hi'o i ni'a
Elder Adrián Ochoa
- 104 Haafatata i te Atua
Elder Terence M. Vinson
- 106 Te mau faootiraa no te maitai e a muri noa'tu
Elder Russell M. Nelson
- 110 Tae atu i te taime e farerei faahou ai tatou
Peresideni Thomas S. Monson

PUTUPUTURAA RAHI NA TE SOTAIE TE TAUTURU

- 111 Te mana, te oaoa e te here i roto i te haapa'oraa i te fafauraa
Linda K. Burton
- 115 E tumu rahi to tatou ia oaoa
Carole M. Stephens
- 118 A titau i te mau haamaitairaa no ta outou mau fafauraa
Linda S. Reeves
- 121 Aita roa tatou e haere o tatou ana'e iho
Peresideni Thomas S. Monson
- 64 Te mau hui mana faatere rahi no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei
- 124 Te mau peresideniraa rahi o te mau pūpū tauturu
- 125 Faahororaa no te mau aamu o te amuiraa
- 126 Te mau parau apī o te Ekalesia

Haapotoraa no te 183raa o te amuiraa rahi afa matahiti

PO'IPO'I MAHANA MAA, 5 NO ATOPA 2013, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring. Pure matamua : Elder Kent F. Richards. Pure hopea : Matthew O. Richardson. Himene na te Pūpū himene o te Fare Menemene ; Mack Wilberg e Ryan Murphy, na taata arata'i ; Andrew Unsworth e Clay Christiansen, na taata i te hamonia : « Taa ê ta Oe ra Mau Ohipa », *Te mau himene*, no. 149 ; « Oaoo Tatou i te Tau no te Ora », *Te mau himene*, no. 3 ; « Pii Maira te Atua », *Te mau himene*, no. 8, faanahohia e Wilberg, aore i haapararehia ; « Tei Roto i To'u Nei Aau », *Te mau himene*, no. 135 ; « Auraro te Ture », *Te mau himene*, 187, faanahohia e Murphy, aore i haapararehia ; « Feia Faaroo, Haere Mai », *Te mau himene*, no. 46, faanahohia e Wilberg, haapararehia Oxford.

AVATEA MAHANA MAA, 5 NO ATOPA 2013, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Dieter F. Uchtdorf. Pure matamua : Elder Paul V. Johnson. Pure hopea : Carol F. McConkie. Himene na te pūpū himene utuafare no te tīti no Roy, Kaneshville, Hooper e West Haven, Utah ; Jane Jane Fjeldsted, te taata arata'i ; Linda Margetts, te taata i te hamonia : « On This Day of Joy and Gladness », *Hymns*, no. 64, faanahohia e Fjeldsted/Margetts, aore i haapararehia ; « Je sais que mon Sauveur m'aime », faanahohia a te mau tamarii no te pureraa oro'a no 2010, na Bell e Creamer, faanahohia e Fjeldsted/Margetts, aore i haapararehia ; « Haere Tatou ma te Faaroo », *Te mau himene*, no. 37 ; « No te Aroha », *Te mau himene*, no. 179, faanahohia e Fjeldsted/Margetts, aore i haapararehia.

AHIAHI MAHANA MAA, 5 NO ATOPA 2013, TUHAA PURERAA A TE AUTAHU'ARAA

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring. Pure matamua : Elder Paul E. Koelliker. Pure hopea : Elder Walter F. González. Himene na te hoê pūpū autahu'araa a Aarona no te mau tīti no Murray, Utah ; Kelly DeHaan, taata arata'i ; Richard Elliott, te taata i te hamonia : « Sing Praise to Him », *Hymns*, no. 70, faanahohia e Kempton, aore i haapararehia ; « Like Ten Thousand Legions Marching », *Hymns*, no. 253, faanahohia e Elliott, aore i haapararehia ; « A Haapao », *Te mau himene*, no. 143 ; « Atua no to Matou Metua », *Te mau himene*, no. 36, faanahohia e Huff, aore i haapararehia.

PO'IPO'I SABATI, 6 NO ATOPA 2013, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Dieter F. Uchtdorf. Pure matamua : Cheryl A. Esplin. Pure hopea : Elder Francisco J. Viñas. Himene na te Pūpū himene o te Fare Menemene : Mack Wilberg, te taata arata'i ; Clay Christiansen e Richard Elliott, na taata i te hamonia : « Aue te Oaoo e », *Te mau himene*, no. 80 ; « A Oaoo na, e Aarii te Fatu ! » *Te mau himene*, no. 29 ; « E Mea Puai te Vero », *Te mau himene*, no. 52, faanahohia e Wilberg, aore i haapararehia ; « Te Hinaarohia Nei te Feia Ohipa », *Te mau himene*, no. 155 ; « O Divine Redeemer », na Gounod ; « Maururu Matou, E te Atua », *Te mau himene*, no. 10, faanahohia e Wilberg, aore i haapararehia.

AVATEA SABATI, 6 NO ATOPA 2013, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring. Pure matamua : David L. Beck. Pure hopea : Elder Claudio R. M. Costa. Himene na te Pūpū himene no te Fare Menemene ; Mack Wilberg e Ryan Murphy, na taata arata'i : Bonnie Goodliffe, te taata i te hamonia : « They, the Builders of the Nation », *Hymns*, no. 36, faanahohia e Wilberg, haapararehia Na Jackman ; « Quand Jesus revindra », *Chants pour les enfants*, 46–47, faanahohia e Murphy, aore i haapararehia ; « Maitihia e te Atua ra », *Te mau himene*, no. 152 ; « Ei Ia'u Nei, e te Fatu », *Te mau himene*, no. 91, faanahohia e Wilberg, aore i haapararehia.

AHIAHI MAHANA MAA, 28 NO SETEPA 2013, PUTUPUTURAA RAHI A TE SOTAIETE TAUTURU

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Linda K. Burton. Pure matamua : Laraine Swenson. Pure hopea : Ana De Agostini. Himene na te hoê pūpū himene Sotaiete Tauturu no te pū haapiiiraa misionare no Provo, Emily Wadley, te taata arata'i ; Bonnie Goodliffe, te taata i te hamonia : « E te Faaora o Iseraela », *Te mau himene*, no. 6 ; « Haere Faaite te Parau », *Te mau himene*, no. 162 ; « E Mau Tuahine Tatou no Ziona », *Te mau himene*, no. 193, faanahohia e Sally DeFord, aore i haapararehia ; « E Pee Au ia Oe », *Te mau himene*, no. 165, faanahohia no te auri matamua (soprano) e Wadley, aore i haapararehia ; « E te Fatu Here », *Te mau himene*, no. 65, faanahohia e Lyon, haapararehia Na Jackman.

E ROAA TE MAU A'ORAA NO TE AMUIRAA
No te farii i te mau a'oraa o te amuiraa rahi i ni'a i te Itenati na roto e rave rahi reo, a haere atu i ni'a ia conference.lds.org. I reira a ma'iti i te hoê reo. E tai'ohia e piti a'e ava'e i muri mai i te amuiraa, e roaa atoa te mau haruharuraa faaroo i te mau pū opereraa.

TE MAU PARAU PORO'I NO TE HAAPIIRAA UTUAFARE E TE HAHAERERAA A TE MAU TUAHINE

No te mau parau poro'i no te haapiiraa utuafare e te hahaereraa a te mau tuahine, a ma'iti i te hoê a'oraa e tano maitai i te hinaro o te mau taata ta outou e hahaere ra.

I NI'A I TE TAPO'I

I mua : Hoho'a na Cody Bell.

I muri : Hoho'a na Cody Bell.

HOHO'A NO TE AMUIRAA

Te mau hoho'a no te amuiraa rahi tei patahina i Roto Mitī, ua patahina ia e Welden C. Andersen, Cody Bell, Randy Collier, Weston Colton, Scott Davis, Craig Dimond, Lloyd Eldredge, Collin King, John Luke, Leslie Nilsson, Matthew Reier, Christina Smith, e Byron Warner ; i Arraiján, Panama, na Josué Peña ; i Brasília, Beresiria, na Tomé Siqueira ; i Cavite, Philippines, na Danilo Soleta ; i Colleyville, Texas, te mau Hau Amui no Marite, na Mark Mabry ; i Foz do Iguaçu, Beresiria, na Lincoln Parmezan de Melo ; i Guatemala City, Guatemala, na Don Searle ; i Lima, Peru, na Stephanie Navarette ; i Lonedona, Peretane, na Preston Judy ; i Lyon, Farani, na Carolyn Carter ; i Panama City, Panama, na Josué Peña ; i Roma, Italia, na Massimo Criscione ; e i Santiago, Chili, na Cristian F. Castro Marin.

NOVEMA 2013 BUKA 15 NO. 4

LIAHONA 10791 895

Ve'a haamanahia na te ao taatoa nei a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei

Te Peresideniraa Matamua : Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo :

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Papa'i ve'a faatere : Craig A. Cardon

Feia tauturu e haamaramarama : Jose L. Alonso, Mervyn B. Arnold, Shayne M. Bowen, Stanley G. Ellis, Christoffel Golden

Faatere no te mau ve'a : David T. Warner

Ti'a faatere no te tururaa utuafare e te melo :

Vincent A. Vaughn

Ti'a faatere no te mau ve'a a te Ekalesia :

Allan R. Loyborg

Faatere ohipa : Garff Cannon

Faatere no te mau papa'iraa : R. Val Johnson

Tauturu papa'i ve'a faatere rahi : Ryan Carr

Pūpū papa'i ve'a : Susan Barrett, Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Mindy Raye Friedman, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jennifer Grace Jones, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Faatere no te mau hoho'a : J. Scott Knudsen

Faatere i te mau Ohipa Peniraa : Tadd R. Peterson

Pūpū ihi tauihooa nihi : Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinkley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Taata faaau i te faturaa mana'o : Collette Nebeker Aune

Faatere no te hamaniraa : Jane Ann Peters

Pūpū ohipa hamaniraa : Kevin C. Banks, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Auraa e te mau ve'a : Jeff L. Martin

Faatere no te nene'iraa : Craig K. Sedgwick

Faatere no te opereraa : Stephen R. Christiansen

No te mau tapa'oraa e te mau moni hoo i rapae au i te Fenua Marite e Canada, a farerei i te faatere no ta outou Pū hooraa buka aore rā te faatere no te paroita aore rā aama.

A hapono i te mau opi parau e te mau aniraa na ni'a i te itenati i te liahona.lds.org ; na roto i te imere i te liahona@ldschurch.org ; e aore rā, na roto i te rata i te *Liahona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Ua neneihia te *Liahona* (te hoē parau no te Buka a Moromona, oia hoi, « aveia » aore rā « arata'i ») na roto i te mau reo Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Tinito, Croatia, Czech, Danemata, Holane, Paratane, Estonia, Fiji, Finniliane, Farani, Puringia, Heleni, Hindi, Hungarian, Icelani, Indonesia, Italia, Tapone, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasy, Marshallese, Mongolia, Norwetia, Polane, Potiti, Romania, Russia, Samoa, Slovenia, Swahili, Paniaora, Tuete, Tagalog, Tahiti, Thai, Tonga, Ukraina, Urdu, e Anami. (Te rahiraa taime e neneihia ai tei te huru ia o te reo)

© 2013 na Intellectual Reserve, Inc. Faturaa paruruhia.

Nene'ihia i te Mau Hau Amui no Marite.

E nehenehe te mau papa'iraa e te mau hoho'a i roto i te *Liahona* ia tapitihia no te faaohiparaa i roto i te Ekalesia aore rā i te utuafare eiaha rā no te hoo. Eita te mau hoho'a e nehenehe e tapitihia mai te mea te vai nei te mau haaviraa i roto i te reni faaiteraa no te hoho'a. E tia i te mau aniraa no te parau faturaa ia faataehia i te Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA ; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada

November 2013 Vol. 15 No. 4. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521 4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

**TAATA A'O IA AU I TE
FAAHORORAA**

Andersen, Neil L., 92
Ballard, M. Russell, 43
Bednar, David A., 17
Burton, Linda K., 111
Caussé, Gérald, 49
Christofferson, D. Todd, 29
Cook, Quentin L., 88
Dube, Edward, 15
Dyches, Timothy J., 37
Eyring, Henry B., 25, 58, 69
Funk, Randy D., 52
Hales, Robert D., 6
Hamilton, Kevin S., 99
Holland, Jeffrey R., 40
Maynes, Richard J., 79
McConkie, David M., 96
Monson, Thomas S., 4, 61, 85, 110, 121
Nelson, Russell M., 106
Nielsen, S. Gifford, 33
Oaks, Dallin H., 72
Ochoa, Adrián, 102
Oscarson, Bonnie L., 76
Packer, Boyd K., 26
Perry, L. Tom, 46
Reeves, Linda S., 118
Scott, Richard G., 82
Soares, Ulisses, 9
Stephens, Carole M., 12, 115
Uchtdorf, Dieter F., 21, 55
Valenzuela, Arnulfo, 35
Vinson, Terence M., 104

FAAHORORAA TUMU PARAU

Aau mehara, maururu, 85
Amuiraa rahi, 6, 110
Aroha, 58
Aroha-atoa-raa, 40
Ati, 40, 55, 79, 85, 104, 118, 121
Autahu'araa, 46, 58, 92, 115
Buka a Moromona, 82
Faafariuraa, 76
Faahoaraa, 21, 49
Faaineineraa, 102
Faaipoiporaa, 69, 72, 106
Faaaitoitoraa, 12, 21, 35
Faanahoraa no te faaoraraa, 72
Faaoraraa ma'i, 37
Faaoreraa hapa, 37
Faaoroma'iraa, 40, 79, 85, 99
Faaroo, 15, 21, 43, 104
Faaturumaraa, 40
Faauseraa (te mau), 72
Faaūrurua, 6, 58
Fafauraa (te mau), 12, 82, 99, 111, 115, 118
Feia faatere o te Ekalesia, 25
Haamaitairaa (te mau), 17
Haapiiraa, 96
Haapiiraa utuafare, 61
Haaviraa ia'na iho, 9
Hau, 26
Here, 12, 35, 43, 49, 69, 104, 111, 121
Hiero (te mau), 17, 115, 118
Hiro'a Faaroo (te mau), 46
Hoēraa, 15, 49
Iesu Mesia, 9, 15, 37, 82, 102, 111
Iosepha Semita, 96, 102
Iteraa papū, 76, 79, 102
Mana, 92, 96
Marū, aau marū, 9

Mea fatuhia, 21
Metua i te Ao ra, 69
Misionare (te mau), 33
Oaoa, 69, 85
Ohipa misionare, 4, 33, 35, 43, 52
Oro'a (te mau), 92, 115
Oro'a mo'a, 99, 118
Papa'iraa mo'a (te mau), 26
Parau ti'a, 79
Peropheta (te mau), 6
Piiraa a te Ekalesia (te mau), 15, 69
Pure, 121
Pureraa a te Ekalesia (te mau), 15, 99
Rave'a haaparareraa, 102
Sabati, 99
Semeio (te mau), 43
Taraehara a Iesu Mesia, 52, 55, 69, 82, 118
Tatarahapa, 26, 52, 55, 82, 118
Taviniraa, 12, 58, 61, 82, 96, 111
Te mau mahana hopea nei, 26
Ti'amāraa ia ma'iti, 106
Ti'amāraa pae faaroo, 88
Ti'araa metua vahine, 29, 72
Tino tahuti, 106
Tifūraa, 88
Tuatapaparaa papa'iraa mo'a, 46, 96, 121
Tuhaa Ahuru, 17
Tupuraa o te Ekalesia, 4
Tusia, 76
Utuaafare, 29, 69, 72, 88, 106
Utuaafare o Iseraela, 88
Vahine (te mau), 29
Varua Maitai, 96
Viivii ore, 29, 72

Na te Peresideni Thomas S. Monson

Manava i te taeraa mai i te Amuiraa

Te pure nei au ia i tatou i te Varua o te Fatu a faaroo ai e a apo mai ai tatou.

Aue te maitai, e au mau taea'e e au mau tuahine, ia putuputu faahou tatou. 183 noa matahiti rii i teie nei a faatia ai te Peropheta Iosepha Semita i te Ekalesia, i raro a'e i te arata'iraa a te Fatu. I roto i taua putuputuraa ra i te 6 no eperera 1830, e ono ana'e melo o te Ekalesia i reira.¹

Te oaoa nei au ia faaite atu e, a piti hepetoma i ma'iri a'e nei, ua tae'ahia te rahiraa melo o te Ekalesia i te 15 miri-oni. Te tamau noa nei te Ekalesia i te tupu papû i te rahi e i te tau i te oraraa o te mau taata e rave rahi i te mau matahiti atoa. Te parare nei te reira na te mau fenua atoa na roto i te imiraa a to tatou nuu misionare i te feia e imi nei i te parau mau.

Hoê noa matahiti i teie nei to'u faa-araraa i te faatoparaa te matahiti o te ohipa misionare. Mai taua taima ra, ua maraa te faito o te mau misionare rave tamau mai te 58 500 i te ava'e atopa 2012, i te faito 80 333 i teie mahana. Ua ite matou i te hoê pahonora faahiahia e te faauru rahi!

I roto i te mau papa'iraa mo'a, aita e parau faaara hau atu i te tano, aita e hopoi'a hau atu i te nati, aita

e arata'iraa hau atu i te afaro ti'a i te faaueraa tei horo'ahia mai e te Fatu ti'a faahou a fâ atu ai Oia i Galilea i na pipi hoê ahuru e ma hoê. Na ô atura Oia, « E teie nei, e haere outou e faariro i te mau fenua atoa ei pipi, a bapetizo atu ai ia ratou i roto i te i'oa o te Metua, e no te Tamaiti, e no te Varua Maitai ».² Ua parau te Peropheta Iosepha Semita e, « I muri a'e i te mau parau atoa i parauhia ra, te ohipa tei hau i te rahi e te faufaa o te pororaa ia i te Evanelia ».³ Te haamana'o noa nei â te tahi pae o outou i ô nei i te mau parau a te Peresideni David O. Mckay, tei faahiti i te parau matarohia ra « E misionare te mau melo atoa ! »⁴

Te apiti nei au i ta'u iho mau parau i ta ratou ra. Teie te taima no te mau melo e no te mau misionare ia haere amui, ia haa amui, ia rohi i roto i te ovine a te Fatu no te arata'i mai i te mau varua Ia'na ra. Ua faaineine Oia i te mau rave'a na tatou no te faaite i te evanelia i roto i te mau faanahoraa e rave rahi, e e tauturu mai Oia ia tatou i roto i ta tatou ohipa mai te mea e, e faaohipa tatou i te faaroo no te faaoti i Ta'na ohipa.

No te tauturu i ta tatou nuu misionare ia maraa tamau noa, ua ani au i to tatou mau melo i ma'iri a'e nei ia tauturu, ia au i te maraa ia ratou, i te moni misionare o te paroisa e aore ra, i te afata rahi misionare a te Ekalesia. E mea faahiahia roa te pahonora i fariihia no taua tauraa ra, e ua tauturu te reira e rave rahi tauatini misionare e ere to ratou oraraa i te oraraa fana'o

roa no te paturu ia ratou iho. Te haa-maururu nei au ia outou no ta outou horo'araa aau tae mau. E hinaaro tamau-noa-hia teie tauturu, ia ti'a ia tautou ia tamau noa i te tauturu i te feia e hinaaro puai nei e tavini, tera râ, aita ta ratou iho e rave'a no te paturu ia ratou.

E teie nei e te mau taea'e e te mau tuahine, ua haere mai tatou i ô nei ia haapihia e ia faauruhia tatou. E rave

rahi parau poro'i no ni'a i te mau tumu parau e rave rahi o te evanelia o te horo'ahia'tu i roto i na mahana e piti i muri nei. Teie mau tane e mau vahine o te paraparau atu ia outou, ua ti'aoro ratou i te tauturu o te ra'i no ni'a i te mau parau poro'i ta ratou e horo'a mai.

Te pure nei au ia i tatou i te Varua o te Fatu a faaroo ai e a apo mai

ai tatou. Na roto i te i'oa o to tatou Faaora, o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Noa'tu e ua tae mai te tahi tau tatini taata i te mahana a faati'ahia ai te Ekalesia, e ono ana'e râ tei tapura-mana-hia ei mau melo tei faati'a i te Ekalesia.
2. Mataio 28:19.
3. *Te mau haapiiraa na te mau Peresideni o te Ekalesia: Iosepha Semita* (2007), 330.
4. David O. McKay, i roto i te Conference Report, Eperera 1959, 122.

Na Elder Robert D. Hales

No te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

Te amuiraa rahi : haapuairaa i te faaroo e te iteraa papū

*Auê ia te rahi o to tatou hinaaro i te amuiraa rahi e !
Na roto i te mau amuiraa e haapuairaa i to tatou faaroo
e e faahohonuhia i to tatou mau iteraa papū.*

Mauruuru e te Peresideni Monson, no ta oe haapiiraa e te hoho'a o ta oe taviniraa mai te au i te Mesia e ta oe titaaraa ia matou paatoa ia riro ei mau misionare. E pure noa â matou no oe.

I roto i to tatou nei tau tuuraa evelania, ua faahiti te Faaora o Iesu Mesia i te hoê haaputuputuraa a te Feia Mo'a mai « ta'u amuiraa rahi ». ¹

Noa'tu tei hea tatou i roto i teie nei ao, noa'tu eaha te mau rave'a e farii ai tatou i teie haapuroraraa, te faaite papū atu nei au e ua haaputuputuhia tatou i roto i Ta'na amuiraa. Te faaite papū atoa nei au e e faaroo ia tatou i Ta'na parau, no te mea ua parau Oia e « na roto i to'u iho reo e a ore râ na roto i te reo o ta'u mau tavini, hoe â ia ». ²

I te mau taime atoa, ua riro te mau amuiraa ei tufaa no te Ekalesia mau a Iesu Mesia. Ua haaputuputu Adamu i to'na huaai e ua tohu i te mau mea e tae mai. Ua haaputuputu Mose i te mau tamarii a Iseraela e ua haapii ia ratou i te mau faaueraa ta'na i farii. Ua

haapii te Faaora i te mau nahoa rahi taata i te Fenua Mo'a i Iseraela e i ni'a i te fenua Amerika. Ua haaputuputu Petero i te feia ti'aturi i Ierusalem.

Ua tupu te amuiraa rahi matamua i teie mau mahana hopea nei e piti noa iho ava'e i muri a'e i te faati'araahia te Ekalesia e ua tamau noa te reira e tae noa mai i teie mahana.

I te mau taime atoa, tei raro a'e ia teie mau amuiraa i te arata'iraa a te Fatu, arata'ihia e To'na ra Varua. ³ Aita matou i faataahia no te a'o i ni'a i te tahi mau parau tumu taaê. I te roaraa o te mau hepedoma e te mau ava'e, ma te taoto-pinepine-ore, ua tia'i matou i te Fatu. Na roto i te haapaerama maa, te pure, te tuatapaparaa, e te feruriraa, ua haapii mai matou i te poro'i Ta'na e hinaaro ia matou ia horo'a.

E ani paha te tahi, « No teaha te faaûruraa e ore e tae ohie mai e oioi mai ? » Ua haapii te Fatu ia Olive Kaudere, « e imi maite oe i te reira i roto i to oe aau e tia'i ei reira oe e ani mai ai ia'u e ua tia anei ». ⁴

E parau mau teie parau tumu no te mau melo atoa o te Ekalesia, a faaineine ai tatou no te mau amuiraa paroisia, tîti e te mau amuiraa rahi. E ti'a ia tatou ia tuatapapa i roto i to tatou feruriraa i te mea ta tatou e titau e te hinaaro o te Metua i te Ao ra, e ia pure tatou ia maramarama e ia faaohipa i te mea tei haapiihia ia tatou. Ia tae mai te taime no te amuiraa e haapae ia tatou i te tahi mau faaoaoaoraa, « haapae [raa] i te mau mea no teie nei ao, [no te] titau hoi i te mau mea no tei maitai a'e ra ». ⁵ I muri iho e haaputuputu tatou i to tatou mau utuafare no te faaroo i te parau a te Fatu mai ta te nunaa o te Arii Beniamina i rave. ⁶

E mea au na te mau tamarii e te feia apî ia faaô mai. E mea hape roa no tatou ia mana'o e te amuiraa, eita e taa maitai ia ratou i te mau mea i te pae feruriraa e te pae varua. Te fafau nei au i te mau melo apî o te Ekalesia e mai te mea e faaroo outou, e ite outou i te Varua i te tupu rahi i roto ia outou. E faaite te Fatu ia outou i te mea Ta'na e hinaaro ia outou ia rave i to outou oraraa.

E nehenehe ta tatou e farii i roto i te mau amuiraa i te parau a te Fatu tei faataahia no tatou ana'e. Ua parau te hoê melo : « Ua maere roa vau i to'u faarooaraa i ta oe a'oraa... Ua riro ta oe a'oraa ei heheuraa no to'u utuafare no ô ti'a mai i te Fatu ra. Aita roa vau i ite a'e nei i teie huru faaiteraa puai a te Varua i roto i to'u nei oraraa, mai teie mau minuti a paraparau ti'a mai ai te Varua Maitai ia'u.

Ua parau vetahi, « Aita roa vau i ite hohonu a'e nei e te a'oraa tei horo'ahia no'u ia ».

E nehenehe te reira e tupu no te mea e afa'i te Varua Maitai i te parau a te Fatu i roto i to tatou aau na roto i te mau parau e nehenehe ia tatou ia taa. ⁷ Ia papa'i ana'e au i te mau nota o te amuiraa, eita vau e papa'i i te mau mea atoa ta te taata a'o e parau ra ; e papa'i râ vau i te arata'iraa ta te Varua e horo'a mai ia'u.

E ere te mea o te *parauhia* i te mea faufaa mai te mea ta tatou e *faaroo* e ta tatou e *ite*. ⁸ No reira matou e tutava ai ia faariro i te amuiraa ei vahia i reira te reo iti ha'ihia'i o te Varua e

nehenehe ai e faarohia, e itehia e e taa-maitai-hia'i.

Auê ia te rahi o to tatou hinaaro i te amuiraa rahi e ! Na roto i te mau amuiraa e haapuaihia'i to tatou faaroo e e faahohonuhia'i to tatou mau iteraa papû. Ia faafariu-ana'e-hia tatou, e haapuai ia tatou te tahi i te tahi ia vai paari i mua i te mau ohi auahi no teie mau mahana hopea nei.⁹

I teie tau, aita te Ekalesia e faaruru rahi nei i te mau taa-ore-raa e te mau haamani-ino-raa rahi tei faaruruhia e te Feia Mo'a matamua. Eita ia te reira e na reira noa. Te faaatea vitiviti ê atura te ao nei i te Fatu. Te faaohipa nei te enemi i to'na mana i ni'a i te fenua nei. Te hi'o nei, te faaroo nei, te tai'o nei, te tuatapapa nei, e te faaite nei tatou i te mau parau a te mau peropheta no te faaara e no te paruru ia tatou. Ei hi'oraa, « Te Utuafare : E Poro'i i to te Ao nei » ua horo'a-atea-hia mai te reira na mua roa'e tatou i ite ai i te mau tamataraa ta te utuafare e faaruru nei i teie nei. Ua faaineine-atea-hia « Te Mesia Ora, te iteraa papû o te mau Aposetolo » i te taima e hinaaro rahi ai tatou i te reira.

Eita paha tatou e ite i te mau tumu atoa no te aha te mau peropheta e te mau taata a'o i te amuiraa e a'o ai i ni'a i te tahi mau tumu parau i roto i te amuiraa, ua ite râ te Fatu. Ua haapii te Peresideni Harold B. Lee e, « te parururaa hoê roa e vai nei i ni'a ia tatou te mau melo no te Ekalesia, o... te haapa'oraa ia i te mau parau e te mau faaueraa ta te Fatu e horo'a mai na roto i To'na peropheta... Te vai ra te tahi mau mea e titauhia te faaoroma'i e te faaroo. Eita paha outou e au roa i te mau mea no ô mai i te feia faatere o te Ekalesia... Aita paha te reira e tu'ati ra i to outou iho mau mana'o. Aita paha te reira e tu'ati ra i te oraraa totiare. Te haafifi ra paha te reira i te tahi mau tufaa o to outou iho oraraa totiare. Area râ, mai te mea e haapa'o outou i teie mau mea, mai te huru ra e no roto mai i te vaha o te Fatu iho, ma te faaoroma'i e te faaroo, ua fafauhia e, 'e ore roa outou e noaa i te mau uputa o hade ... e e haapurara ê atu te Fatu o te Atua i te mau mana no te pouri mai mua atu ia outou, e e

faaaueue hoi Oia i te ra'i ei maitai no outou na, e no te hanahana hoi o to'na i'oa ». (PH&PF 21:6)¹⁰

Nahea to te Peresideni Lee iteraa i te mea e faaruruhia e tatou i to tatou nei tau? Ua ite oia no te mea ua riro na oia ei peropheta, e hi'o e e heheu parau oia. E mai te mea e faaroo e e haapa'o tatou i te mau parau a te peropheta i teie nei, e te mau taata atoa o te a'o mai i roto i teie amuiraa, e haapuai e e paruruhia ia tatou.

Te mau haamaitairaa rahi roa'e no te amuiraa rahi e tae mai ia i ni'a ia tatou ia oti ana'e te amuiraa. A haamana'o i te hoho'a tei papa'i-pinepine-hia i roto i te papa'iraa mo'a : e haaputupu-tutu tatou no te faaroo i te mau parau a te Fatu, e e ho'i tatou i to tatou mau fare no te haapa'o i te reira.

I muri a'e i to te Arii Beniamina haapiiraa'tu i to'na nunaa « ua tuu atura oia i te feia, ho'i atura ratou, o te taata o to'na fetii, i to'na iho utuafare ». ¹¹ I to'na tau, ua na reira atoa te Arii Limehi. ¹² I muri a'e i to'na haapiiraa e to'na taviniraa i te nunaa i te Hiero no Bounitifula, ua faaue te Faaora i te nunaa « e haere outou i to outou mau utuafare, a feruri ai i ta'u parau ra, e e ani i te Metua i to'u ra i'oa ia ite outou, e e faaineine i to outou mana'o no ananahi, ei reira, e ho'i faahou mai ai ». ¹³

E farii tatou i te aniraa a te Faaora ia feruri e ia pure ana'e ia taa i te mea tei haapiihia ia tatou e ia haere i muri iho e

ia rave i To'na hinaaro. A haamana'o i te mau parau a te Peresideni Spencer W. Kimball : « Ua faaoti au e ia ho'i au i te fare mai teie atu amuiraa [rahi] ... e rave rahi roa mau tufaa i roto i to'u nei oraraa e nehenehe ta'u e haamaitai roa. Ua hamani au i te hoê tabula i roto i to'u feruriraa, e te tia'i nei au i te rave i te reira ia faaoti ana'e tatou. ¹⁴ Ua parau iho nei te Peresideni Monson : « Te faaitoito nei au ia outou ia tai'o faahou i te mau a'oraa e ia feruri maite i te mau poro'i i roto. I roto i to'u iho nei oraraa, ua ite au i te apî rahi mai roto mai i teie mau haapiiraa faaûruchia a tuatapapa hohonu ai au i te reira ». ¹⁵

Taaê noa'tu i te aniraa ia tatou ia haamau i te tai'o-tata'itahi-raa e te utuafare i te papa'iraa mo'a, te hinaaro nei te Metua i te Ao ra ia tuatapapa tamau e ia faaohipa tatou i te mea ta tatou i haapii mai i roto i te amuiraa. Te faaite papû nei au e te feia o te tuu i to ratou ti'aturiraa i ni'a i te Fatu e o te haapa'o i teie a'o ma te faaroo e noaa ia ia ratou te puai rahi no te haamaitai ia ratou iho e to ratou mau utuafare e te mau u'i e rave rahi i mua nei.

Ua horo'a mai te Metua i te Ao ra i te rave'a. I teie nei amuiraa, 97 i ni'a i te hanere o te Ekalesia e nehenehe e faaroo i teie mau poro'i na roto i to ratou iho reo. E milioni melo i roto i na fenua e 197 o te mata'ita'i i teie amuiraa na roto i na reo e 95. I roto noa i na mahana e piti aore râ e toru, e fâ mai te mau poro'i i ni'a i te LDS.org

na roto i te reo peretane, e e vai mai ia i roto i te area e hoê hepetoma, i roto ia i na 52 reo. Teie nei e farii tatou i te mau ve'a a te Ekalesia o te nene'ihia e toru hepetoma i muri a'e i te amuiraa rahi. Eita tatou e tia'i faahou e rave rahi mau ava'e ia tae mai te mau a'oraa na roto i te afata rata. E nehenehe ta tatou e tai'o, e faaroo, e mata'ita'i e e faaite i te mau haapiiraa a te mau peropheta i ni'a i te matini roro uira, te niuniu aore râ te tahi atu rave'a uira. E nehenehe ta tatou i te mau taime atoa, i te mau vahi atoa e faarahi i to tatou ite, e haapuui i to tatou faaroo e te iteraa papû, e paruru i to tatou mau utuafare e ia arata'i atu ia ratou i te fare ma te maitai.

E tuu-atoa-hia te mau poro'i no teie amuiraa i roto i te haapiiraa na te feia apî na roto i te roro uira. E te mau metua, e nehenehe ta outou e tai'o atoa i te mau haapiiraa a te feia apî i ni'a i te LDS.org. Ia ite outou eaha ta ta outou mau tamarii e haapii ra, e a faariro i te reira ei tumu parau no ta outou iho tuatapaparaa, te mau tau'araa parau utuafare, te mau pô utuafare, te mau apooraa utuafare, e te mau farereiraa tata'itahi e ta outou mau tamarii tata'itahi no ni'a i te mea o ta ratou e ti'a ia haapii tata'itahi mai.

Te faaitoito nei au i te mau melo atoa ia faaohipa i te mau rave'a atoa e vai nei i ni'a i te mau tahua itenati e te mau mauhaa roro uira afa'ifa'i a te Ekalesia. E tamau-noa-hia te reira i te haamaitaihia ia ohie a'e te faaohiparaa

e ia hau atu i te faufaa no to tatou mau oraraa. I ni'a i te LDS.org e ite ia outou i te mau rave'a no te tauturu ia outou ia tuatapapa i te evanelia, ia haapuui i to outou nohoraa e te utuafare, e ia tavini i roto i to outou piiraa. E nehenehe atoa outou e imi i to outou tupuna o te hinaaro te mau oro'a o te hiero e te mau rave'a no te turu ia outou i roto i te ohipa no te faoraraa, mai te faaiteraa i te evanelia. E nehenehe ta te mau metua e arata'i i te faaineineraa i ta ratou mau tamarii no te bapetizoraa, te autahu'araa, te mau misioni rave tamau e te hiero. E nehenehe ta ratou e tauturu ia tatou ia haere na ni'a i te e'a afaro e te piriha'o no te mau oro'a e te mau fafauaraa no te hiero e ia noaa hoi te haamaitairaa no te ora mure ore.

I te amuiraa i te ava'e Eperera ra, i roto i te pureraa autahu'araa, ua faati'a vau i te aamu no to'u metua tane i te nana'oraa i te hoho'a no te hoê aito i roto i te haana tama'i no te haapii ia'u ia ahu i te haana tama'i atoa a te

O Jason i roto i to'na « haana tama'i atoa a te Atua ».

Atua e te parururaa varua ta te reira e afa'i mai.

I muri a'e i taua pureraa autahu'araa ra, ua faaite te hoê metua tane i to'na utuafare i te mea ta'na i haapii mai. Ma te faaûruhia, ua imi ta raua tamaiti hopea o Jason i ni'a i te LDS.org ia faaroo oia iho i te poro'i. Tau mahana i muri mai ua fâ atu oia i roto i te pureraa pô utuafare no te faaite i te haapiiraa i to'na mau taea'e e tuahine. Teie oia.

Te hoê parau poro'i ohie roa no te amuiraa, tei faaûruhia e te Fatu, e tei fariihia e te hoê tama, ua haapiihia ia i te hoê utuafare na roto i te hoê rave'a puai mau. Mea au na'u to'na tapo'i ouma no te faaroo no te haaffi i te mau ihe auahi atoa a te enemi. Mea au na'u to'na paruru o te faaroo. Teie te mau haamaitairaa no roto mai i te amuiraa.

To'u mau taea'e e tuahine, te faaite nei au i to'u iteraa papû taaê e te ora nei te Fatu o Iesu Mesia e te ti'a nei Oia i te upoo o teie Ekalesia. Teie *Ta'na* amuiraa rahi. Te fafau atu nei au ia outou i To'na ra i'oa e mai te mea e pure outou ma te hoê hinaaro mau i te faaroo i te reo o to outou Metua i te Ao ra i roto i te mau poro'i o teie amuiraa, e ite ia outou e ua paraparau mai Oia ia outou no te tauturu ia outou, no te haapuui ia outou, e no te arata'i atu ia outou i mua i To'na ra aro. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 124:88; faahuru-ê-hia te leta.
2. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 1:38.
3. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 46:2.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 9:8.
5. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 25:10.
6. Hi'o Mosia 2:5.
7. Hi'o 2 Nephi 33:1.
8. Hi'o Spencer W. Kimball, i roto Conference Report, Area Conference 1976, 27.
9. Hi'o Luka 22:31-32.
10. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresidene o te Ekalesia : Harold B. Lee* (2000), 98-99.
11. Mosia 6:3.
12. Hi'o Mosia 8:4.
13. 3 Nephi 17:3.
14. Spencer W. Kimball, « Spoken from Their Hearts », *Ensign*, Novema 1975, 111.
15. Thomas S. Monson, « Ei te Atua Tatou i Teie Nei e Tae roa'tu i Taa Taime ra, » *Liahona*, Novema 2012, 110.

Na Elder Ulisses Soares

No te peresideniraa o te Hitu Ahuru

O te haehaa e te mārû te aau

*E ere te mārû i te paruparu, o te raveraa râ
mai te maitai e te mārû.*

Ua haapii Mormona e, « e ore e roaa te faaroo e te tia'i [i te taata], maori râ o te mārû e te haehaa te aau ».¹ E te parau faahou ra oia e, aita ana'e te reira, « ua riro to'na faaroo e to'na tia'i ei mea faufaa ore, aore ho'i te taata e itehia i mua i te Atua, maori râ o te mārû e te haehaa te aau ».²

Te mārû, o te huru te reira te feia o te « mata'u i te Atua, e mea parau ti'a e te haehaa, o te roaa ia haapii e o te faaoromai noa i te mauui ».³ Ratou e mau nei teie hiro'a, ua hinaaro e pee ia Iesu Mesia e te vai hau ra ratou, te mārû, te auraro e te faati'a.

Ua haapii te aposetolo Paulo e, e hotu te mārû no te Varua.⁴ E no reira, e roaa ia tatou te reira ia « ora ... tatou i te Varua ».⁵ E no te ora i te Varua, e ti'a i to tatou huru oraraa ia faaite i te huru parau ti'a i mua i te Fatu.

A rave ai tatou i te i'oa o te Mesia i ni'a ia tatou, e mea ti'a ia tatou ia tutava noa i te peeraa i To'na hiro'a e ia tau i to tatou iho huru, i tera e tera mahana, no te riro mai Ia'na ra te huru. Ua a'o te Faaora i Ta'na mau pipi, i te parau e, « Ia maitai roa ho'i outou mai to outou Metua i te ao e maitai roa ra ».⁶ Mai te mea e haere tatou i te Mesia ra, ma te tape'a ia tatou iho

eiaha e rave noa'tu i te mea paieti ore ra, e ma te here i te Atua, ei reira, na roto i te aroha o te Mesia, e tae mai te mahana e maitai roa ai tatou Ia'na ra.⁷

« Te [hiro'a] mai te huru o te Mesia, e mau horo'araa ia no ô mai i te Atua ra. E tae mai [teie mau hiro'a] ia faaohipa parau-ti'a [tatou] i to [tatou] ti'amâraa. Ma te hoê hinaaro i te faa-oaoa i te Atua, [e ti'a ia tatou ia] ite i to [tatou] iho mau paruparu e [ia] hinaaro e [ia] mana'ona'o i te haamaitai i to [tatou] oraraa ».⁸

E mea titau-roa-hia te mārû no tatou no te riro mai mai te Mesia ra te huru. Aita ana'e te reira, eita atoa ia e roaa ia tatou ia faatupu i te tahi atu mau peu maitai. E ere te mārû i te paruparu, o te raveraa râ mai te maitai e te mārû, te faaiteraa i te puai, te hau i te aau, te hi'oraa tano ia'na iho e te haavîraa ia'na iho.

Ua riro na te mārû ei hoê o te hiro'a rahi roa a'e i roto i te oraraa o te Faaora. Oia iho nei, ua haapii Oia i Ta'na mau pipi e, « Ia haapii hia outou e au, te mārû nei ho'i au e te haehaa o te aau ».⁹

Ua haamaitaihia tatou i te mea e, ua fanauhia tatou e teie huero no te mārû i roto i te aau. E mea ti'a ia tatou ia

maramarama e, eita teie huero e oteo mai e e tupu mai mai te amaraa mata te huru, aita, e mea na roto râ i te tau. Te ani nei te Mesia ia tatou ia « rave i ta'na satauro i te mau mahana'toa »,¹⁰ oia ho'i ia riro te reira ei hoê tutonuraa tamau e te hinaaro tamau.

Ua haapii te peresideni Lorenzo Snow, te pae o te peropheta no to tatou tau tuuraa e, « Tei ia tatou nei te hopoi'a ia tamata i te haamaitai-roa-raa ia tatou ... e haamaitai ia tatou i te mau mahana atoa, e e hi'o i te hepetoma tei ma'iri ma te rave maitai a'e i teie hepetoma ; e e rave maitai a'e i teie mahana eiaha mai inanahi ra ».¹¹ E no reira, te taahiraa matamua ia roaa te mārû, o te haamaitairaa ia i tera e tera mahana. Ia maitai a'e tatou i te mahana na mua'tu a haere noa ai tatou na roto i teie taahiraa.

Ua parau faahou te peresideni Snow e :

« Te vai nei to tatou mau huru haapa'o ore e to tatou mau paruparu ; e ti'a ia tatou ia haavî 'oi'oi i te reira, e ... ia oomo i teie mana'o i roto i te aau o ta tatou mau tamarii ... e ia haapii ratou i te faatere maitai ia ratou iho i mua Ia'na i roto i te mau huru mea atoa.

« Mai te mea e nehenehe i te tane faaipoipo ia ora e ta'na vahine faaipoipo i te hoê mahana ma te mârô ore e aore râ ma te hamani-ino-ore i te hoê noa a'e taata e aore râ ma te ore roa e faaoto i te Varua o te Atua ... ua maitai roa ia oia i taua taima ra. I muri iho ia tamata oia i te na reira atoa i te mahana i muri mai. Mai te mea e mana'o tatou e eita oia e manuia i roto i ta'na tamataraa i te mahana no muri mai, aita ia e tumu eita oia e manuia ia na reira i te toru o te mahana ».¹²

Ma te ite i to tatou itoitoe e te tutavaraa, e horo'a mai te Fatu ia tatou i te mea eita e ti'a ia tatou ia tapae no to tatou mau hapehape e te paruparu taata.

Te hoê atoa taahiraa faufaa rahi ia roaa te mārû, o te haapiiraa ia nahea i te haavî i to tatou huru. No te mea te parahi ra te taata tino nei i roto ia tatou tata'itahi, e no te ume rahi o teie nei ao, e riro paha te haavîraa i to tatou huru ei tamataraa i roto i to

tatou oraraa. E feruri na tatou te tahi tetoni eaha to tatou huru ia ore ana'e te taata e haapa'o i to tatou hinaaro i te taime mau ua hinaaro tatou i te reira. E eaha te huru ia pato'i ana'e mai te tahi taata i to outou mana'o, e ua papû roa ho'i ia outou e, tera mau te rave'a tano no teie fifi ? Eaha ta outou pahonora a ia inoino outou i te hoê taata, ia faahapahapa mai oia i ta outou mau tautooraa e aore râ e mea ino noa oia no to'na huru au ore ? I taua mau taime ra e i te tahi atoa mau taime fifi, e ti'a roa ia tatou ia haapii ia haavî i to tatou huru e ia faaite i to tatou mana'o ma te faaoromai e te taparuraa au. E mea faufaa roa ho'i te reira i roto i to tatou fare e i roto i ta tatou auraa e to tatou hoa mure ore. I te roaraa o na matahiti 31 ua faaipopo vau i to'u hoa here, pinepine noa oia i te faahaamana'o « mărû » mai i te reira a faaruru ai maua i te mau tamaraa rarahi o te oraraa.

I roto i ta'na mau parau a'o no te piti o te episetole a Timoteo, ua parau te aposetolo Paulo e :

« E ore ho'i te tavini o te Fatu nei e ti'a ia mărô ; ia mărû râ oia i te taata'toa nei, e te au ho'i ia

haapii ia vetahi ê, e te faaoromai maite i te ino,

« Ma te haapii mărû maite i te feia i mărô maira, tia e o te horo'a mai te Atua i te tatarahapa ia ratou ia farii i te parau mau ra.

« Ia ora ratou i te marei a te diabolo ra ».¹³

Na roto i te haavîraa i ta tatou mau faaho'iraa, te vai-hau-raa e te vai-aunoa-raa e te haapaeraa i te mărô, e haamata ia tatou i te faaineine no te farii i te horo'a no te mărû. Ua parau te peresideni Henry B. Eyring e, « Ia haavî tatou ma te faaroo i to tatou huru e ia haapae tatou i to tatou te'ote'o, e horo'a mai te Varua Maitai i To'na faati'araa, e i reira, e papû roa mai ta tatou mau faufaa mo'a e ta tatou mau fafauaraa mo'a ».¹⁴

Te tahi atoa taahiraa ia roaa te mărû, o te haehaa ia. Ua a'o te Fatu ia Thomas B. Marsh na roto i te peropheta Iosepha Semita, ma te parau e, « Ia vai haehaa noa oe ; e na te Fatu to oe Atua e arata'i ia oe na to oe rima ra, e e horo'a'tu ia oe te pahonora a i ta oe mau pure ».¹⁵

Te ti'aturi nei au, e te mau taea'e e te mau tuahine, o te feia haehaa

ana'e te farii e te maramarama i te mau pahonora a te Fatu i ta ratou mau pure. E nehenehe e haapii i tei haehaa, ua taa ia'na to'na taupiriraa i te Atua e ua hinaaro oia i te auraro i To'na hinaaro. E mea mărû tei haehaa, e te vai ra to'na aravihi no te faaûru ia vetahi ê ia na reira atoa mai. Teie te fafauaraa a te Atua i tei haehaa, oia ho'i, Na'na iho e arata'i atu na te rima ra. Puai roa to'u ti'aturiraa e, e ape tatou i te mau tioiraa e te oto i roto i te oraraa a haere noa ai tatou ma te rima i roto i te rima o te Fatu.

Teie te hoê o te hi'oraa nehenehe roa a'e no te mărû ta'u i ite no teie nei anotau, o te taea'e Mose Mahlangu. Ua haamata to'na faafariuraa i te matahiti 1964, i to'na fariiraa i te hoê Buka a Moromona. Ua maere roa oia a tai'o ai i teie buka, e tei te haamataraa noa o te mau matahiti 70 to'na iteraa i te tappa'o o te Ekalesia no te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i ni'a i te hoê fare i te pae puromu i Johannesburg, i Afirita Apatoa. Ua maere faahou te taea'e Mahlangu e ua tomo atura i roto i te fare no te haapii mai no ni'a i te Ekalesia. I reira, ua parauhia oia e, eita ta'na e nehenehe e haere mai i te

mau pureraa e aore rā e bapetizo, ua opanihia ho'i te reira e te ture fenua i tera ra tau.

Ua farii te taea'e Mahlangu i te faaotiraa ma te mārū, te haehaa e te inoio ore, e ua tamau noa rā i te tape'a i teie hiaai rahi ia haapii rahi atu ā no ni'a i te Ekalesia. Ua ani oia i te feia faatere o te Ekalesia ia vai matara noa te mau haamaramarama o te fare pureraa i te taima no te mau pureraa i te Sabati, e na reira, e parahi oia na rapae no te faaroo i te mau haapiiraa. Tau matahiti te utuafare o te taea'e Mahlangu i te haere-tamau-raa i te pureraa « na roto i te haamaramarama ». I te hoē mahana no te matahiti 1980, ua parauhia ratou e, ua nehenehe ta ratou e haere i te pureraa e e bapetizo ia ratou. Auē ia mahana rahi te reira no te taea'e Mahlangu.

I muri iho, ua faanaho te Ekalesia i te hoē amaa i te vahi no Soweto. Te tumu ua tupu noa te reira, no te hinaaro papū ia e te itoito e te haapa'o maitai o te tahi mau taata mai te taea'e Mahlangu, tei vai haapa'o maitai noa i tera mau matahiti ra e noa'tu te mau opaniraa rarahi.

Na te hoē hoa o te taea'e Mahlangu, tei tomo atoa i roto i te Ekalesia i taua tau ra, i faati'a mai i teie aamu i te taima ua tere au na te tīti no Soweto. I te hopea o ta maua paraparauraa, e ua tauahi roa mai oia ia'u. I tera ra taima, e te mau taea'e e te mau tuahine, ua mana'o roa vau e, mai te huru ra te tauahi ra te rima here o te Faaora ia'u. E mārū ta'u i ite i roto i te mata o teie taea'e itoito. Ma te aau tei i te maitai e te mauruuru rahi, ua ani mai oia e, ua nehenehe anei ta'u e parau noa i te peresideni Thomas S. Monson i to ratou mauruuru rahi e te haamaitairaa ia'na no to ratou fana'o i te evanelia mau i roto i to ratou oraraa. Papū roa e, ua faaūru te hi'oraa mārū o te taea'e Mahlangu e o to'na atoa hoa i te mau oraraa e rave rahi—e to'u ihoa ra.

Te mau taea'e e te mau tuahine, te ti'aturi nei au e, o te Faaora o Iesu Mesia te hi'oraa hope no te mārū. I te taima hopea mau o To'na oraraa tahuti nei, ua pari-hape-hia Oia e ua faahapahia, ma te mauui rahi ua amo Oia i Ta'na satauro e tae atu i

Golagota, ua faaohia e ua anatemia e To'na mau enemi, ua fariu-ê-hia e rave rahi tei mātāu Ia'na e tei ite i Ta'na mau semeio, e ua patitihia Oia i ni'a i te satauro.

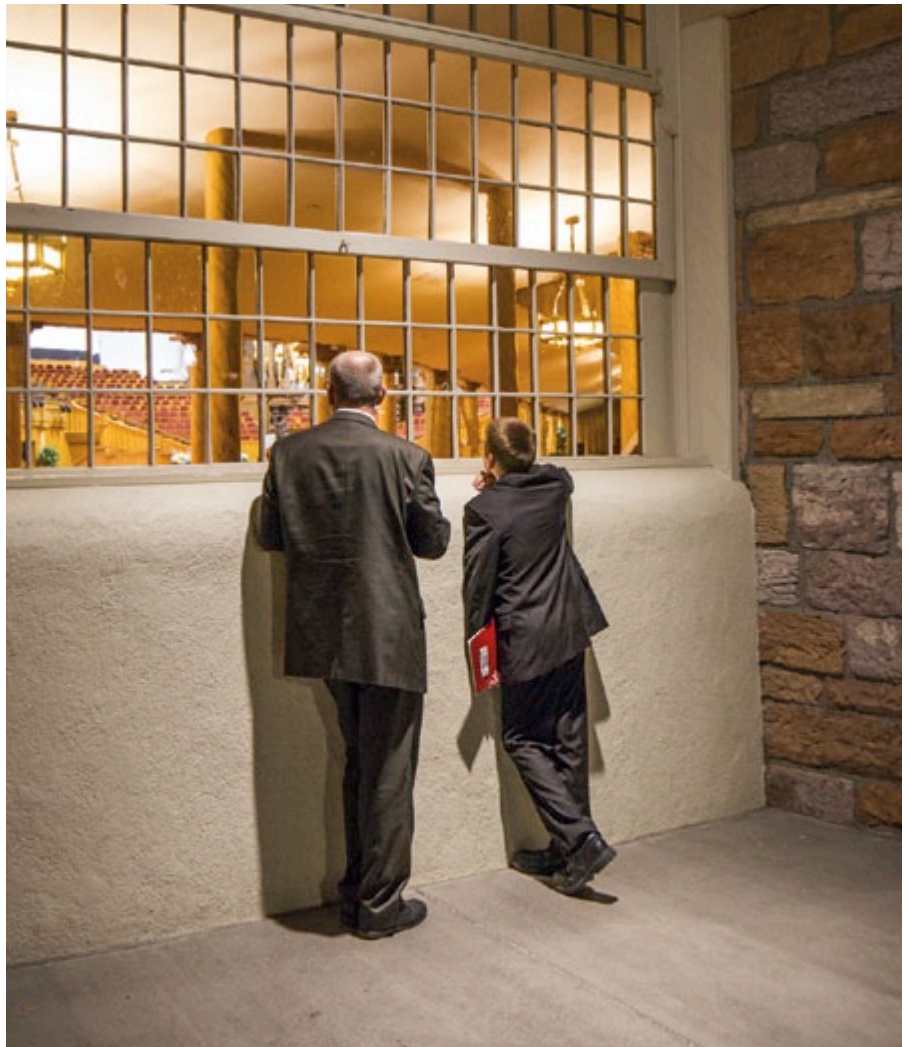
E noa'tu teie mamae rahi mau o te tino, ua fariu te Fatu i To'na Metua, e mai te hohonu mau o To'na aau mārū e te haehaa, ua parau e, « E tau Metua, e faaore mai i ta ratou hara, aore ho'i ratou i ite i ta ratou e rave nei ». ¹⁶ Ua faaruru te Mesia i te mamae rahi mau o te tino e o te varua, e ma te horo'a mai i te rave'a no tatou ia tau i to tatou huru pae varua e ia vai mārū mai Ia'na ra te huru.

Te horo'a atu nei au i to'u iteraa papū e, o Iesu Mesia to tatou Faaora. Te faaite papū nei au ia outou e, aua'e To'na here, ua nehenehe ta tatou e tau. E nehenehe ta tatou e vaiiho i to tatou mau paruparu i muri. E nehenehe ta tatou e pato'i i te mau faaūru-raa iino i roto i to tatou oraraa, e haavī i to tatou riri, e riro mārū mai ai e e apo mai ai i te hiro'a o to tatou Faaora. Ua faaite mai Oia i te e'a. Ua faaite

mai Oia i te hi'oraa maitai roa ma te faaue ia tatou tata'itahi ia riro mai Ia'na ra te huru. Ta'na aniraa ia tatou, o te peeraa Ia'na, te peeraa i To'na hi'oraa e te riroraa mai Ia'na ra te huru. O teie mau parau mau to'u iteraa papū, na roto i To'na i'oa mo'a, oia ho'i Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Moroni 7:43.
2. Moroni 7:44.
3. Faahorora o te papa'iraa mo'a, « Haehaa », scriptures.lds.org.
4. Hi'o Galatia 5:22–23.
5. Galatia 5:25.
6. Mataio 5:48.
7. Moroni 10:32.
8. *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia : Te hoē arata'i no te ohipa misionare* (2004), 115.
9. Mataio 11:29.
10. Luka 9:23.
11. Lorenzo Snow, i roto Conference Report, Eperera 1898, 13.
12. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Lorenzo Snow* (2012), 100, 101.
13. 2 Timoteo 2:24–26.
14. Henry B. Eyring, « Te mau utuafare i raro a'e i te mau fafauaraa », *Liahona*, Me 2012, 65.
15. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 112:10.
16. Luka 23:34.

Na Carole M. Stephens

Tauturu matamua i roto i te peresideniraa rahi no te Sotaiete Tauturu

Ua ite anei tatou eaha ta tatou e mau nei ?

E horo'a mai te mau oro'a e te mau fafauraa no te autahu'araa i te îraa o te mau haamaitairaa tei fafauhia ia tatou e te Atua, o te matara atoa na roto i te Taraehara a te Faaora.

I roto i « Te Utuafare : E Poro'i i to te Ao nei », te faaite nei te Peresideniraa Matamua e te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo e : « Ua hamanihia te mau taata atoa—te tane e te vahine—i te hoho'a o te Atua. Ua riro tatou tata'itahi ei tamaiti e ei tamahine varua herehia e na metua i te ra'i ra, e no reira, e huru e e hopea hanahana to tatou tata'itahi ».¹ No te rave faaoti i teie hopea hanahana, titauhia i te tamaiti e te tamahine tata'itahi a te Atua ia farii i te mau oro'a e te mau fafauraa o te autahu'araa.

Titauhia ia tatou te baptizoraa. I te taima e utuhia ai tatou i raro i te pape no te baptizoraa, ua fafau tatou ia rave i te i'oa o te Mesia i ni'a ia tatou, ma te haamana'o noa Ia'na, ma te haapa'o maitai i Ta'na mau faaueraa e ma te tavini Ia'na, e ia vai noa To'na Varua i roto ia tatou.²

Titauhia ia tatou te horo'araa a te Varua Maitai. Na roto i taua oro'a ra, e ti'a ia tatou ia farii i te hoaraa tamau o te Varua. Ua haapii mai te Peresideni Wilford Woodruff e : « Te mau tane atoa e te mau vahine atoa tei tomo

i roto i te Ekalesia e tei baptizohia ia matara te hara e ti'araa ia to ratou no te farii i te heheuraa, e ti'araa to ratou no te farii i te Varua o te Atua, no te tauturu ia ratou i roto i ta ratou mau ohipa, i roto i ta ratou faatereraa i ta ratou mau tamarii, i te a'oraa i ta ratou mau tamarii e i te mau taata o ta ratou e peresideni mai te au i to ratou piiraa. Aita te Varua Maitai i faaherehere-noa-hia no te mau tane ana'e, aore râ te mau aposetolo aore râ te mau peropheta ana'e; e fatuhia râ te reira e te mau tane e te mau vahine haapa'o-maitai-atoa, e te mau tamarii tei tae i te paari no te farii i te evanelia a te Mesia ».³

Titauhia ia tatou ia farii i te oro'a hiero. Ua parau Elder M. Russell Ballard : « Ia haere te tane e te vahine i te hiero, e ho-mai-hia ia raua i te hoê mana, oia ho'i te mana no te autahu'araa ... Ua riro te oro'a hiero ei horo'a no te mana ».⁴

Titauhia ia tatou te oro'a taatiraa, o te arata'i i te ora mure ore, « o te horoa hau a'e te reira i te mau horo'a atoa a te Atua ».⁵ Na te hoê tane e te hoê

vahine, raua toopiti ana'e, e farii i teie oro'a autahu'araa. Ua haapii Elder Russell M. Nelson e, « Ua faaho'i-faahou-hia mai te mana o te Autahu'araa ia nehenehe i te mau utuafare ia taatihia ».⁶

Titauhia ia tatou te rave'a no te faaapi i ta tatou fafauraa i te mau hepetoma atoa na roto i te raveraa i te oro'a. Ua haapii mai te mau peropheta e te mau aposetolo no te mau mahana hopea nei e, ia rave ana'e tatou i te oro'a ma te ti'amâ, e nehenehe tatou e faaapi eiaha noa i ta tatou fafauraa no te baptizoraa, « te mau fafauraa atoa râ i rotopu i te Fatu ».⁷

E horo'a mai teie mau oro'a e mau fafauraa no te autahu'araa i te îraa o te mau haamaitairaa tei fafauhia ia tatou e te Atua, o te matara atoa na roto i te Taraehara a te Faaora. Te faaahu nei te reira i te mau tamaiti e te mau tamahine a te Atua i te mana, te mana o te Atua,⁸ no te horo'a mai ia tatou i te rave'a no te farii i te ora mure ore—no te ho'i i mua i te aro o te Atua e no te ora i piha'i iho Ia'na i roto i To'na utuafare mure ore.

Aita i maoro a'enei, ua haere au na muri iho i te feia faatere o te autahu'araa no te hahaere i te fare o na tuahine e maha no Honduras. Ua ere roa teie nau tuahine e to ratou utuafare i te mau taviri no te autahu'araa, te mau oro'a e te mau fafauraa no te autahu'araa e te mana e te mau haamaitairaa no te autahu'araa.

Ua hahaere matou i te hoê tuahine iti tei faaipoipohia e e piti tamarii nehenehe ta'na. E mea haapa'o oia e te itoitoe i roto i te Ekalesia, e te haapii nei oia i ta'na na tamarii ia ma'iti i te maitai. Te turu nei ta'na tane ia'na i roto i te ohiparaa a te Ekalesia, e ere râ oia i te melo. E mea pautuutu to raua utuafare, tera râ no te fana'o i te hoê puai hau a'e, titauhia te tahi atu mau haamaitairaa a te autahu'araa. Titauhia te metua tane ia farii te mau oro'a no te baptizoraa e no te horo'araa a te Varua Maitai, e ia horo'ahia ia'na te autahu'araa. E titau ratou i te mana o te autahu'araa ia tae mai na roto i te oro'a hiero e te taatiraa.

Te hahaereraa i muri iho, tei te hoê fare ia o na tuahine otahi e piti, e mau

tuahine faaroo rahi. No te hoê tuahine, e tamaiti ta'na e faaineine ra no te misioni. No te tahi, te rapaauhia ra oia i te ma'i mariri ai taata. Ia hiti noa mai te mana'o paruparu e te mana'o taiâ, e haamana'o raua i te Taraehara a te Faaora ei reira e î raua i te faaroo e te ti'aturiraa. Titau nei raua i te mau haamaitairaa hau atu e te mana e vai ra na roto mai i te mau oro'a no te hiero. Ua faaitoitou matou ia raua ia amui atu i te mau misionare apî i to ratou fare no te faaineine no te farii i te reira mau oro'a.

Ta matou hahaereraa hopea, tei fare ia o te hoê tuahine no pohe noa mai nei ta'na tane i roto i te hoê ati. Aita i maoro te faafariuraahia i te Ekalesia, e aita oia i maramarama e, e nehenehe ta'na e farii i to'na oro'a hiero e ia taatihia i ta'na tane. I to matou haapiiraa ia'na e roaa ia'na i teie mau haamaitairaa e no ta'na tane tei pohe, ua î roa oia i te ti'aturiraa. No to'na ite e, na roto i te mau oro'a e te mau fafauraa o te hiero e ti'a i to'na utuafare ia taati-amui-hia, ua roaa to'na faaroo e te hinaaro papû ia faaruru i te mau fifi te na mua mai.

Te faaineine ra te tamaiti a teie vahine ivi ia farii i te Autahu'araa a Aarona. E riro to'na faatoro'araa ei

haamaitairaa rahi no teie tuahine e to'na utuafare.

I to'u farereiraa i teie mau tuahine haapa'o maitai i Honduras, ua taa ia'u e, te tutava ra ratou ia vai itoitou noa to ratou utuafare i roto i te evanelia. Ua faaite mai ratou i to ratou mauruuru no te mau melo haapa'o i te fafauraa o te paroisa tei aupuru ia ratou e tei tauturu mai i to tatou mau hinaaro pae tino e pae varua. Tera râ, e mau hinaaro to teie mau tuahine tei ore i pahono-hope-hia.

I roto i na fare e toru atoa ta matou i hahaere, ua ani te hoê ti'a faatere no te autahu'araa i teie mau tuahine tata'itahi e ua farii a'enei oia i te hoê haamaitairaa autahu'araa. I te mau taime atoa, te pahonora e aita. Ua ani mai teie mau tuahine tata'itahi e ua farii i te hoê hamaitairaa autahu'araa i taua mahana ra. Ua ta'i ratou tata'itahi i to ratou faaiteraa i to ratou mauruuru no te tamahanahana, te arata'i, te faaitoitou e te faaûru no ô mai i to'na Metua i te Ao ra tei tae mai na roto i te hoê taea'e ti'amâ no te autahu'araa.

Ua faaûru mai teie mau tuahine ia'u. Ua faaite mai ratou i te tura no te Atua e no To'na mana e To'na haamanaraa. Ua mauruuru atoa vau

no te autahu'araa o te feia faatere tei hahaere na muri ia'u. I to matou faaru'eraa i te fare tata'itahi, ua tauaparau matou no te ite mai nahea i te tauturu i teie mau utuafare ia farii i te mau oro'a tei titaupia no te haere atu â i mua i ni'a i te e'a no te fafauraa e no te haapuui i to ratou fare.

Te vai nei te hoê hinaaro rahi i teie tau no te tane e te vahine ia faatupu i te faatura no te tahi e te tahi ei tamaiti e ei tamahine na te Atua, e ia faatupu atoa i te aau faatura no to tatou Metua i te Ra'i e Ta'na autahu'araa—To'na mana e haamanaraa.

E faanahoraa Ta'na no tatou, e ia faaohipa ana'e tatou i to tatou faaroo e to tatou ti'aturi i Ta'na faanahoraa, e haapuuihia to tatou aau faatura No'na e no To'na mana e te haamanaraa autahu'araa.

I roto i te Haapiiiraa na te feia faatere o te ao nei no ni'a i te *Haapuairaa i te utuafare e te Ekalesia na roto i te autahu'araa*, ua haapiihia mai ia tatou e te mau tuahine aita to ratou autahu'araa i roto i te fare, eiaha roa'itu ratou e mana'o e, ua faaea otahi noa ratou. Te haamaitaihia nei e te haapuuihia nei ratou na roto i te mau oro'a ta ratou i farii e te mau fafauraa ta ratou e haapa'o nei. Eiaha ratou e taiâ ia tapapa ia hinaaro ana'e i te tauturu. Ua haapii mai Elder M. Russell Ballard e ti'a i te tuahine atoa i roto i te Ekalesia ia ite e, e episekopo to'na, hoê peresideni no te pûpû peresibutero, hoê haapii utuafare e te tahi atu mau taea'e ti'amâ e mau nei i te autahu'araa ta'na e nehenehe e turu'i atu i ni'a iho no te haere mai i to'na fare e no te tauturu e, mai ta te tuahine Rosemary M. Wixom i parau ia «horo'a i te hoê haamaitairaa».⁹

Ua haapii atoa Elder Ballard e : «E mea horo'a to tatou Metua i te Ra'i e To'na mana. Ua matara teie mana i te mau tane atoa e te mau vahine atoa no te tautururaa i roto i to ratou oraraa. Te feia atoa tei rave i te mau fafauraa mo'a i mua i te Fatu, e o te faatura nei i te reira mau fafauraa, ua ti'a ia ratou ia farii i te heheuraa no ratou iho, ia haamaitaihia na roto i te taviniraa a te mau melahi [e] ia tahoê i te Atua».¹⁰

E hinaaro tatou te tahi i te tahi. E hinaaro te mau tamaiti a te Atua i te mau tamahine a te Atua, e te mau tamahine a te Atua e hinaaro i te mau tamaiti a te Atua.

E mea taa ê ta tatou mau horo'a e to tatou puai. Te haapapû nei te Korinetia hoê, te pene 12, i te hinaaro o te mau tamaiti e te mau tamahine a te Atua, tatou tata'itahi, ia rave faaoti i to tatou iho ti'araa e ta tatou hopoi'a ia au i te faanahoraa a te Fatu e ia maitai mai te taatoaraa.¹¹

E te mau tamaiti a te Atua, ua ite anei outou o vai outou? Ua ite anei outou eaha ta outou e mau nei? E mea ti'amâ anei outou no te faaohipa i te autahu'araa e no te farii i te mana e te mau haamaitairaa no te autahu'araa? Te tauahi ra anei outou i to outou ti'araa e ta outou hopoi'a ia haapuai i te fare ei metua tane, ei papa ruau, ei tamaiti, ei taea'e e ei metua tane fetii? Te faaite ra anei outou i te faatura i te mau tuahine, i te ti'araa vahine e i te ti'araa metua vahine?

E te mau tamahine a te Atua, ua ite anei tatou o vai tatou? Ua ite anei tatou eaha ta tatou e mau nei? E mea ti'amâ anei tatou no te farii i te mana e te mau haamaitairaa no te autahu'araa? Te farii ra anei tatou i te mau

horo'a ma te aau mehara, te mauruuru e te ti'amâ? Te haapa'o ra anei tatou i to tatou ti'araa e te mau hopoi'a no te haapuai i te mau nohoraa ei metua vahine, ei mama ruau, ei tamahine, ei tuahine e ei metua vahine fetii? Te faaite ra anei tatou i te faatura i te mau tane, i te ti'araa tane e i te ti'araa metua tane?

Ei mau tamaiti e ei mau tamahine no te fafauraa, e faaroo anei to tatou i to tatou Metua i te Ao ra e i Ta'na faanahoraa mure ore no tatou? E faaroo anei to tatou ia Iesu Mesia e Ta'na Taraehara? Ua ti'aturi anei tatou e, e huru e e hopea hanahana to tatou? E i roto i ta tatou mau tautooraa no te rave faaoti i teie faataaraa e no te farii i te mea atoa a te Metua¹², ia taa maitai ia tatou i te faufaa no te fariiaraa i te mau oro'a o te autahu'araa e te raveraa, e te haapa'oraa e te faaapîraa i ta tatou fafauraa e te Fatu?

E mau tamaiti e e mau tamahine varua herehia tatou na te mau metua i te ra'i, e te hoê huru atua e te hoê faataaraa. Ua here to tatou Faaora, o Iesu Mesia, ia tatou e ua tae roa i te horo'a mai i To'na ora no tatou. Ua horo'a mai Ta'na Taraehara i te rave'a no tatou no te haere i mua i ni'a i te e'a o to tatou fare i te ra'i ra na roto

i te mau oro'a e te mau fafauraa mo'a no te autahu'araa.

Teie mau oro'a o te autahu'araa e te mau fafauraa, ua faaho'ihia mai i te fenua nei na roto i te Peropheta Iosepha Semita, e i teie mahana te mau nei te Peresideni Thomas S. Monson i te mau taviri atoa o te autahu'araa i ni'a i te fenua nei.

Ua haapii mai o Elder D. Todd Christofferson e : « I roto i te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei e itehia'i te mana autahu'araa no te faatere i te mau oro'a e neheneh ai ia tatou ia tomo atu i roto i te mau fafauraa e ruuruu ia tatou i to tatou Metua i te Ao ra na roto i te i'oa o Ta'na ra Tamaiti Mo'a... E tape'a te Atua i Ta'na mau fafauraa ia outou ia faatura outou i ta outou fafauraa Ia'na ».¹³

No teie mau mea te faaite papû nei au, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. « Te Utuafare : E Poro'i i to te Ao nei », *Liahona*, Novema 2010, 129.
2. Hi'o Moroni 4:3; 6:3.
3. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Wilford Woodruff* (2004), 49.
4. M. Russell Ballard, « Let Us Think Straight » (Brigham Young University Education Week devotional, 20 no atete 2013); speeches.byu.edu.
5. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 14:7; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 131:1-4.
6. Russell M. Nelson, « Te faahoturaa i te faaiipoiporaa », *Liahona*, Me 2006, 37 ; aore râ i roto *E mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia: Te aamu e te ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 134.;
7. Delbert L. Stapley, i roto Conference Report, Atopa 1965, 14; faahitihia i roto L. Tom Perry, « A rave ai tatou i te oro'a i teie nei », *Liahona*, Me 2006, 41 ; hi'o atoa *Teachings of Gordon B. Hinckley*, (1997), 561; *The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 220.
8. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 109:22.
9. Hi'o M. Russell Ballard e Rosemary M. Wixom, « Te mau haamaitairaa o te Autahu'araa i roto i te Utuafare Tata'itahi, » i roto *Haapuai te Utuafare e te Ekalesia na roto i te Autahu'araa* (worldwide leadership training, 2013); lds.org/broadcasts.
10. M. Russell Ballard, « Let Us Think Straight »; speeches.byu.edu.
11. Hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 46:9, 12.
12. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:38.
13. D. Todd Christofferson, « Te mana o te mau fafauraa », *Liahona*, Me 2009, 22.

Na Elder Edward Dube

No te Hitu Ahuru

E hi'o i mua e a ti'aturi

I ta Iesu hi'oraa, e ere tei te rahi o te ohipa ta tatou i rave, e aore ra, te vahi ta tatou i haere, tei te vahi râ ta tatou e hinaaro nei e haere na mua roa.

I to'u tamarii-tamaroa-raa, ua ohipa vau e to'u metua vahine i roto i te faaapu e ua haapii mai oia ia'u i te hoê o te mau haapiiraa faufaa roa a'e o te oraraa. Ua piri i te avatea, ua teitei roa te mahana, e mai te po'ipo'i mai â to maua utaru-noa-raa, e au e, aita e rave'a e pau ai teie ohipa. Ua faaea vau i te hi'o i muri i te ohipa i ravehia e ua parau atura vau i to'u metua vahine, « a hi'o na pauroa ta taua i rave ! » Aita to'u metua vahine i pahono mai. E no to'u mana'o e, aita oia i faaroo, ua parau faahou atura vau ta'u i parau, haapuai rii a'e râ. Aita e pahonora. Haapuai faahou atura vau i to'u reo e a tahi ra, fariu mai nei oia ma te parau e, « Edward, eiaha e hi'o i muri. A hi'o râ i mua i te ohipa e vai faahou ra ».

E au mau taea'e, e au mau tuahine, te fafauraa ta tatou i rave i mua i te Fatu a baptizohia ai tatou, oia ho'i, « ia ti'a ei ite o te Atua i te mau mahana atoa, e i te mau mea atoa, e i roto i te mau vahi atoa ta outou e parahi ra » (Mosia 18:9), e fafauraa te reira no te oraraa taatoa. Ua parau te peresideni Dieter F. Uchtdorf e : « Ratou tei tomo i roto i te pape o te baptizoraa e o tei farii i te horo'araa i te Varua Maitai, ua tuu ratou i to ratou avae i ni'a i te e'a no te ti'araa pipi e tei ni'a ia ratou te hopoi'a ia pee ma te aueue ore e

te haapa'o maitai i te mau taahiraa avae o to tatou Faaora (« E Feia Mo'a no te mau tau atoa », *Liahona*, Setepa 2013, 2). Na roto i Ta'na mau tavini, te pii nei te Fatu ia tatou i roto i te tahi mau piiraa e rave rahi, o ta tatou ia e farii nei ma te fafauraa. Ia haamaururuhia e ia tuuhia mai te tahi piiraa no te tahi atu ohipa, e oaoa noa tatou i te fariiraa i te reira no te mea ua ite tatou e, mai to tatou mau tupuna e, « i roto i te ohipa a te Fatu, e ere, i hea oe e tavini ai, e mea nahea râ oe e tavini atu » (J. Reuben Clark Jr., i roto Conference Report, Eperera 1951, 154).

E no reira, ia haamaururuhia ana'e te hoê peresideni titi e aore ra te hoê episekopo, e oaoa oia i te fariiraa i te haamaururuuraa, e ia pii-noa-hia'tu oia ia tavini ia au i ta te Fatu, na roto i Ta'na mau tavini, « e hinaaro ia tuu » (Mosia 3:19), eita oia e haarumarumahia e ta'na ohipa na mua'tu, e eita atoa oia e hi'o i muri ma te mana'o e, ua nava'i ta'na taviniraa. Eita oia « e rohirohi i roto i te ohipa maitai », no te mea ua ite oia e, « te haamau atu nei [oia] i te niu no te hoê ohipa rahi roa » ma te ite papû e, e haamaitai te reira mau tautooraa i te mau oraraa e a muri noa'tu. E no reira, « na roto i te mau mea iti nei e tupu mai ai tei rahi roa ra » (PH&PF 64:33).

E ti'a roa ia tatou paatoa ia « ananatae i te ohipa maitai, e ia rave ho'i i te mau ohipa e rave rahi na roto i to [tatou] iho hinaaro, e ia faatupu faarahi ho'i i te parau ti'a » (PH&PF 58:27).

Ua a'o Elder Jeffrey R. Holland no te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo : « E imi i te haapiiraa i roto i te tau i ma'iri eiaha ra i te oraraa. E fariu tatou i muri no te ohi mai i te mau maitai e anapanapa ra eiaha râ te rehu. E ia oti tatou i te haapii i te mea i titauhia e ua tape'a mai i te maitai roa a'e ta tatou i ora na, ei reira tatou e fariu atu ai i mua ma te haamana'o e, e *hi'o noa te faaroo i mua* » (« The Best Is Yet to Be », *Liahona*, Tenuare 2010, 18).

I to to'u metua vahine haapiiraa ia hi'o i mua i te aihere o te itehia i roto i te faaapu, aita ia e tu'atiraa i te mau ohipa ta te Feia Mo'a matamua i faaruru. Teie te faati'araa tano maitai a Elder Joseph B. Wirthlin : « I te matahiti 1846 ra, hau i te 10 000 [taata] tei faaru'e i te oire ruperupe [o Navu], tei faati'ahia i te hiti o te anavai rahi ra Mississippi. No to ratou faaroo i te mau peropheta, ua faaru'e teie mau melo matamua o te Ekalesia i to ratou « Oire Nehenehe », e ua haere i roto i te medebara na te mau oti'a fenua no Marite. Aita ratou i papû maitai tei hea vahi ta ratou e haere ra, eaha te atea maile e vai ra, eaha te maoro o te tere e aore râ eaha râ to ananahi e faaineine ra no ratou. Noa'tu râ, *ua ite ratou e*, te arata'ihia nei ratou e te Fatu e Ta'na mau tavini » (« Faith of Our Fathers », *Ensign*, Me 1996, 33).

Ua ite ratou i te auraa no tera parau, e hi'o i mua ma te ti'aturi. Hoê ahuru matahti e te afa na mua'tu, tei ô atoa teie mau melo i te taeraa mai teie heheuraa :

« No te mea oia mau ta'u e parau atu ia outou na, e ao to'na o teie haapa'o i ta'u mau faaueraa nei, i roto i te oraraa nei e e aore râ i roto i te pohe ; e o oia o te haapa'o maitai i roto i te ati ra, ua hau a'e ia to'na ra utu'a maitai i roto i te basileia o te ao ra.

« E ore roa e ti'a ia outou ia ite na roto i to outou mata taata noa nei, no teie taime nei, i te opuaraa no to outou Atua no ni'a i tera ra mau mea o te tupu a muri atu ra, e te hanahana

ho'i o te tae mai i muri a'e i te mau ati e rave rahi ra » (PH&PF 58:2–3).

E nehenehe atoa ta tatou e hi'o i mua ma te ti'aturi. E nehenehe ta tatou e tauahi roa i te aniraa a to tatou Fatu, o te faatoro mai nei i To'na rima matara noa :

« E haere mai outou ia'u nei, e te feia'toa i haa rahi e tei teiaha i te hopoi'a, e na'u outou e faa ora.

« A rave mai i ta'u zugo i ni'a ia outou, e ia haapii hia outou e au, te mārû nei ho'i au e te haehaa o te aau : e e noaa ho'i te ora i to outou varua.

« Te mārû nei ho'i ta'u zugo e te mama nei ta'u hopoi'a » (Mataio 11:28–30).

Ua tuu mai to tatou pereopheta here, te peresideni Thomas S. Monson, to'na na tauturu e te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, i te hoê aniraa manihini ia tatou paatoa ia rave i te ohipa no te faaoraraa. E mea titau hia ia faaaifato hia i te zugo i ni'a i te taata faafariu apî, te feia apî, te feia apî paari, ratou tei rave i te faatuhaaraa

e te mau misionare rave tamau no te haapeepee i te ohipa no te faaoraraa.

I te hoê mahana, ua haere te peresideni Boyd K. Packer no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i te hoê tata'uraa puaatoro huti tapau, e ua tatara mai oia i te hoê haapiiraa. Te parau nei oia : « Ua faatoihahia te hoê pereoo i te tapau tima : e ahuru tauasini paunu [4 535 Kg]—e pae tane ... Na te puaatoro e huti i te pereoo e toru a'e avae te atea [91 cm] ... ua ite au i te hoê pupu piti puaatoro, ua au maitai raua, pautuutu maitai, te tahi patapata û e te ma'ereere ... tera mau puaatoro ereere tape moana no te tau tahi to ra ».

I to'na faaiteraa mai i te re o te tata'uraa, ua parau oia : « Ua hemo noa te mau pupu te tahi i muri i te tahi ... e te pupu puaatoro ereere tape moana, aita raua i roto i te ana'iraa ! Na te hoê pupu iti, puaatoro aita e haapa'oraa, mea ê te tahi i te tahi o tei faatere to raua pereoo tapau e na taima e toru paato'a ».

Ua faaite atura oia i te tumu no taua ohipa maere mau : « Parau mau, e mea rahi a'e e te pautuutu atoa e te tu'ati maitai na puaatoro ereere tape moana i te tahi atu pupu. Tera râ e mea tahoê a'e na puaatoro iti e ua au maitai raua i roto i te ohipa. Amui maitai raua i te amoraa i te zugo. Amui maitai raua i te umeraa i mua e na teie puai i faatere i te tapau » (« Equally Yoked Together », faahitiraa no roto mai i te hoê a'oraa i te hoê haapiipiiraa na te mau ti'a area, 3 no eperera 1975 ; i roto *Teaching Seminary: Preservice Readings* [2004], 30).).

A hi'o noa ai tatou i mua ma te ti'aturi, e mea titau-atoa-hia ia tatou ia amui no te haapeepee i te ohipa no te faaoraraa ma te ani i te taata ia haere mai i te Mesia. Ia au i to tatou iho faito aravihi, e ti'a ia tatou ia pee i te parau a'o a te peresideni Dieter F. Uchtdorf ia « tapiripiri maitai ia outou, e [ia] amo i te vahi tei reira outou i te ti'araa » (« A amo i te vahi tei reira outou te ti'araa », *Liahona*, Novema

2008, 56). E nehenehe tatou e ite i to tatou faito mau mai ta Elder L. Tom Perry o te Pupu ahuru ma piti i faaite mai « I to'u ratereraa na roto i te Ekalesia , te faahiahia nei au i te mau ohipa maitai o te tupu nei. Noa'tu e, e ere tatou mai te mau taata ato'a e ora nei ia au i to tatou faito mau. E au ra e, no'u nei, aita tatou e taho'e nei no te ohipa, te hinaaro nei tatou i te mau hanahana no tatou iho e tae noa'tu i te manuiaraa e te faaite iti nei tatou i te anaanatae taho'e no te paturaa i te basileia o te Atua. » (« Amui i te paturaa i te basileia a te Atua, » *Ensign*, Me 1987, 35)

A taho'e ana'e mai tatou paatoa i roto i teie opuaraa amui no te « faa-tupu i te tahuti ore e te ora mure ore o te taata nei » (Mose 1:39).

To tatou Faaora, o Iesu Mesia, Oia te ite nei i te hopea mai te haamataraa, ua taa maitai Ia'na teie puromu tei arata'i i Gesetemane e i Golagota, i To'na faaiteraa e, « O te taata e tuu i te rima i ni'a i te arote a hi'o ai i muri, e ore ia e au i te basileia o te Atua (Luka 9:62). I ta Iesu hi'oraa, e ere tei te rahi o te ohipa ta tatou i rave, e aore ra, te vahi ta tatou i haere, tei te vahi râ ta tatou e hinaaro nei e haere na mua roa.

Ua haapii mai te peropheta Iosepha Semita ia tatou i te mau parau tumu no te arata'i ia tatou : « Te mau parau tumu no to tatou haapa'oraa o te iteraa papû ia o te mau aposetolo e te mau peropheta, no ni'a ia Iesu Mesia, e ua pohe Oia, ua tanuhia Oia, e ua ti'afaahou mai i te toru o te mahana, e ua haere atu i ni'a i te ra'i ; e te tahi atu mau mea ato'a no ni'a i to tatou haapa'oraa e mau hu'ahu'a ana'e ia no te reira (*Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* [2007], 57).

Te faaite papû nei au e, ia pee ana'e tatou i te hi'oraa o to tatou Faaora Iesu Mesia, e ia faati'a faatuea tatou i to tatou rima i ni'a e ia ohipa ho'i tatou no te paturu i to tatou peropheta, te peresideni Thomas S. Monson, e ite tatou i te hau e te tamahanahana e te oaoa, e e amu tatou « i te maa maitai no te fenua ... i teie mau mahana hopea nei » (PH&PF 64:34). Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder David A. Bednar

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te mau haamaramarama o te Ra'i

E tae mai te mau haamaitairaa pae varua e te pae tino i roto i to tatou oraraa a ora ai tatou i te ture no te tuhaa ahuru.

Te hinaaro nei au e faaite atu e piti haapiiraa faufaa ta'u i haapii mai no ni'a i te ture no te tuhaa ahuru.

Te haapiiraa matamua no ni'a ia i te mau haamaitairaa e fariihia e te taata e te mau utuafare ia haapa'o maitai ana'e ratou i teie faauerua. Te piti o te haapiiraa, te haapapû ra te reira i te faufaa o te tuhaa ahuru i roto i te tupuraa i te rahi o te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei i te ao atoa nei. Te pure nei au ia haapapû mai te Varua Maitai ia tatou tata'itahi i te ti'araa mau o te mau parau tumu ta'u e vauvau atu.

Haapiiraa numera 1—Haamaitairaa rarahi eita râ e mana'ohia

Ua riro te metua vahine o te tuahine Bednar ei vahine faaroo e ei metua vahine faauruhia. Mai te omuaraa o to'na faaipoiporaap, ua faaherehere maite oia i te mau parau no te tereraa faufaa o te utuafare. I te roaraa o te tau, ua matutu maite oia i te faufaa a te utuafare, te faufaa e ô mai e o te haamau'ahia, ma te faaohipa i te hoê buka matuturaa ohie roa. E rave rahi

matahiti to'na matutu-maite-raa i te mau haamaramaramaraa papû e te faufaa.

I te taure'are'araa o te tuahine Bednar, ua faaohipa to'na metua vahine i te mau haamaramaramaraa i roto i te mau buka matuturaa no te haapapû i te mau parau tumu faufaa o te hoê oraraa tarani e o te faatere-maite-raa i te oraraa utuafare. I te hoê mahana, a hi'opo'a ai raua i te mau tuhaa o te mau haamau'araa, ua ite a'e ra to'na metua vahine i te hoê hi'oraa. Oia ho'i, tei raro roa te mau haamau'araa no te taote e no te mau raau no to ratou utuafare ia faaauhia i tei numerahia. I muri iho, ua faatuati oia i taua mea ra i ni'a i te evanelia a Iesu Mesia e ua faaite atu ra i ta'na tamahine i te hoê parau mau faufaa rahi: Ia haapa'o ana'e tatou i te ture no te tuhaa ahuru, e mea pinepine tatou i te farii i te mau haamaitairaa rarahi eita râ e mana'ohia, inaha, e ere te reira ta tatou i tia'i na, e e mea ohie ho'i ia tau'a ore i te reira. Aita te utuafare i farii i te tahi mau tino moni hau atu. Tera râ, ua tuu mai te hoê Metua here i te Ao ra i te

tahi mau haamaitairaa ha'iha'i roa na roto i te tahi mau rave'a ha'iha'i roa. Ua haamana'o tamau noa te tuahine Bednar i teie haapiiraa faufaa roa no roto mai i to'na metua vahine no ni'a i te tauturu ta tatou e farii na roto mai i te mau haamaramarama o te ra'i, mai ta Malaki i fafau mai i roto i te Faufaa Tahito (a hi'o Malaki 3:10).

E rave rahi te taime ia haapii ana'e tatou e ia faaite papû i ni'a i te ture no te tuhaa ahuru, e faatumu tatou i to tatou feruriraa i ni'a i te mau haamaitairaa oi oi, rarahi e te ite-oioi-hia o ta tatou e farii i te pae tino nei. E mea papû maitai e, e horo'ahia mai taua mau haamaitairaa. Area râ, te vai ra te tahi atu mau haamaitairaa ta tatou e farii no to tatou haapa'oraa i teie faaue-
raa, e mau haamaitairaa rarahi tera râ, eita e mana'ohia. E ite tatou i te reira huru haamaitairaa mai te mea e, e mea araaraa e e mea haapa'o maite tatou i te pae varua (a hi'o 1 Korinetia 2:14).

E haapiiraa rahi roa to roto i teie hoho'a o te « mau haamaramarama » o te ra'i ta Malaki i faaohipa. Na roto mai ho'i i te haamaramarama te maramarama o te natura i te tomo mai i roto i te hoê fare. Oia atoa te faaururaa e te mau mea o te varua, e nini-atoa-hia mai te reira na roto mai i te mau haamaramarama o te ra'i i roto i to tatou nei oraraa mai te mea e, e faatura tatou i te ture no te tuhaa ahuru.

Ei hi'oraa, te hoê haamaitairaa mana'o-ore-hia, tera râ, e haamaitairaa faufaa atoa, ta tatou e farii, o te horo'a ia o te aau mehara, inaha ho'i, na to tatou mauruuru i te mau mea i fariihia e tatou, e haavî i to tatou mau hinaaro i te mau mea e hiaaihia ra e tatou. Te hoê taata aau mauruuru, ua î ia oia i te oaoa. Te hoê taata aau mauruuru ore, aita ia e hopearaa to'na ati oaoa ore (a hi'o Luka 12:15).

E titau paha tatou e e pure atoa ho'i no te ani i te tauturu ia itehia te hoê ohipa maitai. Tera râ, e titauhia te mata e te taria o te faaroo (a hi'o Etera 12:19), no te iteraa i te horo'a o te varua ite hohonu, o te nehenehe e horo'a ia tatou i te mana ia ite i te mau ohipa maitai o ta te tahi atu mau taata e tau'a ore—e aore ra, te fariiraa i te haamaitairaa o te hinaaro tuutuu

ore ia imi itoito e te tamau noa i te hoê ti'araa, hau atu i te imiraa a te tahi atu mau taata. E hinaaro paha tatou ia roaa te hoê ohipa ia tatou, tera râ, te haamaitairaa ta tatou e farii na roto mai i te mau haamaramarama o te ra'i, o te aravihi rahi a'e ia no te tau i te huru o to tatou oraraa, eiaha râ e tia'i e na te hoê taata e aore ra, na te hoê mea ê atu e tau i te huru o to tatou oraraa.

Te hinaaro nei e te rohi nei paha tatou ia haamaaraahia ta tatou moni ohipa ia nava'i maitai atu â te mau mea e hinaarohia no te oraraa. Tera râ, e titauhia te mata e te taria o te faaroo, no te iteraa i roto ia tatou i te tupuraa i te rahi o to tatou aravihi pae varua e te pae tino (a hi'o Luka 2:52) no te faarava'iraa i to tatou mau hinaaro pae tino noa'itu te iti o te moni, no te iteraa atoa i te aravihi rahi a'e no te haapa'oraa na mua roa i te mau mea faufaa a'e, e no te oraraa i te hoê oraraa ha'iha'i, e te haamaitai-atoa-raa i to tatou aravihi no te atuatu i te mau tao'a e mauhia ra e tatou. E hinaaro paha tatou ia rahi atu ta tatou moni apî, tera râ, te haamaitairaa e fariihia e tatou na roto mai i te mau haamaramarama o te ra'i, o te aravihi rahi a'e ia no te tau i te huru o to tatou oraraa, eiaha râ e tia'i e na te hoê taata e aore ra, na te hoê mea ê atu e tau i te huru o to tatou oraraa.

Ua pure te mau faehau apî i roto i te Buka a Moromona (a hi'o Alama 53; 56–58) ma te tuutuu ore ia haapuui mai te Atua e ia faaora ia ratou i te rima o to ratou mau enemi. Te vahi faahiahia, aita te mau pahonora a i teie mau pure i faarahi atu i te mau mauhaa tama'i, aita atoa i faarahi atu i te tai'o o te nuu. Ua horo'a mai râ te Atua i roto i teie mau faehau haapa'o maitai i te haapapûraa e, e faaora Oia ia ratou, ua horo'a mai i te hau i roto i to ratou varua, e i te faaroo e te ti'aturiraa rahi e faaora Oia ia ratou (a hi'o Alama 58:11). No reira, ua itoito te mau tamarii a Helamana, ma te mana'o papû ia upootia, e ua haere i mua ma to ratou puai atoa no te aro i te Atilamana (a hi'o Alama 58:12–13). I te haamataraa, mai te mea ra e, e ere te papûraa, te hau, te faaroo e te ti'aturi tei hinaarohia e te teie mau faehau i roto i te araraa, tera râ, teie mau te mau haamaitairaa i titauhia i teie mau tamaiti itoito no te haere i mua e ia upootia i te pae tino e i te pae varua.

I te tahi taime e ani paha tatou i te Atua ia horo'a mai i te manu'ia, e te horo'a mai nei Oia i te itoito i te tino e i te feruriraa. E taparu paha tatou ia faufaahia tatou, e ua horo'ahia mai te ite rahi e te faaoroma'i, e aore ra, te ani ra paha tatou ia tupu i te rahi i te pae varua, e te horo'ahia mai nei ia te horo'a o te aroha. E nehenehe Oia e tuu mai i ni'a ia tatou i te iteraa hohonu e te ti'aturi papû ia tautoo ana'e tatou ia rave faaoti i te mau opuaraa maitai. E ia taparu ana'e tatou ia horo'ahia mai te tauturu i roto i te mau fifi o te oraraa pae tino, pae varua e te pae feruriraa, e riro Oia i te faarahi i to tatou hinaaro tuutuu ore e to tatou itoito.

Te fafau atu nei au e, mai te mea e haapa'o outou e o vau nei i te ture o te tuhaa ahuru, e mea papû maitai e, e iritihia mai te mau haamaramarama o te ra'i, e a ninihia mai ai te mau haamaitairaa pae varua e te pae tino, e eita e ravai te vahi vairaa i te reira (a hi'o Malaki 3:10). E haamana'o atoa tatou i te parau a te Fatu e:

« E ere ho'i to'u ra mana'o i to outou ra mana'o, e ere ho'i to outou ra haerea i to'u ra haerea, te na reira maira Iehova.

« Mai te ra'i nei ho'i e teitei rahi to'na i to te fenua, oia atoa to'u ra haerea, e teitei ia i to outou haerea, e to'u ra mau mana'o i to outou ra mau mana'o » (Isaia 55:8–9).

Te faaite papû nei au e, mai te mea e, e haapa'o maitai tatou i te pae varua, e haamaitaihia tatou i te maitai o te mata e ite maramarama, (te maitai) o te taria e faaroo tamau a'e, e (i te maitai) o te aau e haroaroa hau atu i te faufaa rahi e te mana'o-ore-hia o To'na mau haerea, To'na mau mana'o, e Ta'na mau haamaitairaa i roto i to tatou oraraa.

Haapiiraa numera 2—te ohie o te haerea o te Fatu

Hou a pihia ai au ia tavini i roto i te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti, ua tai'o vau e rave rahi taime i roto i Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau i te parau no te apooraa tei pihia no te hi'opo'a e no te horo'a i te moni o te tuhaa ahuru. Ua haamauhia te Te Apooraa Matutu i te tuhaa ahuru na roto i te heheuraa, tei roto te Peresideniraa Matamua, te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, e te Episekopora Faatere Rahi (a hi'o PH&PF 120). I te ava'e titema 2004, a faaineine ai au e haere no te taime matamua i roto i te apooraa a teie to-mite, ua feruri au e, e taime faufaa rahi teie no te haapii ia'u.

Te haamana'o noa nei â vau i te mau mea ta'u i haapii mai e i ite i roto i taua apooraa ra. Ua roaa ia'u te hoê mauruuru e te hoê faaturaraa rahi a'e i te mau ture no te moni a te Fatu no te mau taata, no te mau utuafare, e no Ta'na Ekalesia. Te faanahonahoraa tumu no te moni a Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei—no te apî e no te haamau'araa—ua faataahia ia i roto i te tuhaa 119 e te 120 o te Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau. E piti faahitiraa parau i roto i teie mau heheuraa o te horo'a nei i te niu no te tereraa faufaa a te Ekalesia.

Te faahiti ra te tuhaa 119 e, titauhia i te mau melo paatoa ia aufau « i te tufaa ahuru no ta ratou apî e noaa mai i te mau matahiti atoa; e e riro teie ei ture tumu ia ratou ra e a muri noa'tu ... te

na reira maira te Fatu » (irava 4.).

E no ni'a i te parau faatia no te haamau'araa i te tuhaa ahuru, ua parau te Fatu e, « E haapa'ohia'i te reira e te hoê apooraa, no te Peresideniraa Matamua no ta'u Ekalesia, e no te episekopo e ta'na na faaa'o, e na ta'u apooraa teitei e na to'u iho reo ia ratou ra, te na reira mai nei te Fatu » (PH&PF 120:1). Te « episekopo e ta'na na faaa'o » e « ta'u apooraa teitei » e parauhia nei i roto i teie heheuraa, o te Episekopora Faatere Rahi ia e te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i teie mahana. Te faaohipahia nei teie moni i roto i te tupuraa vitiviti o te ekalesia no te haamaitai i te taata e i te mau utuafare i te pae varua na roto i te paturaa e te atuaturaa i te mau hiero e i te mau fare haamoriraa, na roto atoa i te patururaa i te ohipa misionare, te iritiraa e te nene'iraa i te mau papa'iraa mo'a, te

tura'iraa i te ma'imiraa aamu utuafare, te aufauraa i te mau fare haapiiraa e te haapiiraa evanelia, e te raveraa e rave rahi atu mau opuaraa a te Ekalesia ia au i te faatereraa a te mau tavini faatoro'ahia a te Fatu.

Te maere nei au i te papû e i te poto o teie na heheuraa e piti ia faaauhia i te mau arata'iraa ohipa rahi i te pae no te faatereraa faufaa e faaohipahia nei i roto i te mau pûpû e i te mau faatereraa hau e rave rahi ati a'e te ao nei. Nahea e nehenehe ai i te mau ohipa pae tino o te hoê pûpû rahi mai te Ekalesia a Iesu Mesia i faaho'ihia mai, ia faaterehia i te ao atoa nei ma te faaohipa noa i teie huru arata'iraa poto roa? No'u nei, e mea afaro ti'a te pahonoraa: na te Fatu teie ohipa, ua ti'a Ia'na ia rave i Ta'na iho ohipa (a hi'o 2 Nephi 27:20), e te faauru nei e te arata'i nei te Faaora i To'na mau tavini a faaohipa ai ratou

i Ta'na mau arata'iraa e a rave ai ratou i Ta'na ohipa.

I roto i taua apooraa matamua ra, ua maere au i te ohie o te mau parau tumu tei arata'i i ta matou mau haamaraa e ta matou mau faaotiraa. I roto i te ohipa no te moni a te Ekalesia, te haapa'ohia nei e piti parau tumu niu e te tauui ore. A tahi, te ora nei te Ekalesia i roto i te otia o ta'na mau rave'a e aita ho'i e haamau'a i te moni hau atu i te roaa mai nei ia'na. A piti, te faataahia nei te hoê tuhaa o te apî e roaa mai i te matahiti ei tuhaa moni faaherehere no te mau taime hinaaro rû e no te mau hinaaro mana'o-ore-hia. I te roaraa o te tau, ua haapii te Ekalesia i to'na mau melo i te parau tumu o te faataaraa i te maa, te mori, e te moni no te pahono i te mau hinaaro rû e tupu mai. Te haapa'o atoa nei te Ekalesia i te reira mau parau tumu e haapii-tamau-hia nei i te mau melo.

A tere noa ai te apooraa, ua tupu a'era te hinaaro i roto ia'u ia haapa'o atoa te mau melo paatoa o te Ekalesia i te rave'a a te Fatu iho, e rave'a ohie, maramara, rave'a afaro, te aau aroha, e te mana ho'i (a hi'o PH&PF 104:16) no te arata'i i te mau ohipa pae tino a Ta'na Ekalesia. E rave rahi matahiti i teie nei to'u raveraa i te ohipa i roto i teie Apooraa Matuturaa Tuhaa Ahuru. I te mau matahiti atoa ua tupu noa i te rahi to'u mauruuru e te faatura i te hi'oraa o te Fatu, e ua hohonu roa'tu te mau haapiiraa i apohia mai.

Te î nei to'u aau i te here e i te faahiahia no te mau melo faaroo e

te haapa'o maitai o teie Ekalesia no te mau fenua atoa, te mau opu atoa, te mau reo atoa e te mau nunaa atoa. A ratere ai au na te ao nei, ua haapii mai au i te parau no to outou mau ti'aturiraa e te mau moemoea, to outou huru oraraa taa'e te tahi e te tahi, e ta outou mau tautooraa. Ua parahi au i roto i ta outou mau pureraa no te Ekalesia e ua ratere au na roto i te tahi o to outou mau fare. Ua haapuui to outou faaroo i to'u faaroo. Ua faatupu to outou haapa'o maitai i te haapa'o maitai rahi a'e i roto ia'u. E ua faauru to outou maitai e to outou haapa'o i te ture o te tuhaa ahuru ia'u ia riro ei taata, ei tane, ei metua tane e ei ti'a faatere no te Ekalesia maitai a'e. Te haamana'o nei au e te feruri nei au ia outou i te mau taime atoa e parahi au i roto i te putuputuraa a te Apooraa Matutu Tuhaa Ahuru. Mauruuru no to outou maitai e to outou haapa'o maitai na roto i to outou haapa'oraa i ta outou mau fafauraa.

Te ite nei te feia faatere o te Ekalesia a te Fatu i faaho'i-faahou-hia mai i te hopoi'a rahi o te tiaau-maite-raa i te mau ô mo'a a te mau melo o te Ekalesia. Ua ite papû matou i te huru mo'a o te lepeta a te vahine ivi.

« E te parahi ra Iesu i mua iho i te piha vairaa tao'a ra, hio atura i te taata i te tuuraa i te moni i roto i taua vairaa ra; e rave rahi te feia tao'a i tuu i te moni rahi i roto.

« Ua haere maira te hoê vahine tao'a ore, e ivi, ua tuu maira i e piti lepeta i roto, oia te koderane hoê ra.

« Ua parau atura Iesu i Ta'na mau pipi, na ô atura ia ratou, oia mau ta'u e parau atu ia outou nei, E rahi ta teie nei vahine ivi tao'a ore i tuu i roto i te pueraa tao'a nei i ta ratou atoa:

« E tiahapa ho'i no ta ratou tao'a rahi ta ratou i tuu i roto, area oia ua hope roa a'na tao'a rii navai ore i te tuuhia e ana i roto ». (Mareko 12:41–44).

Ua ite au iho e, te ara maitai nei te Apooraa Matuturaa Tuhaa Ahuru i te haapa'oraa i te lepeta a te vahine ivi ra. Te faaite nei au i to'u mauruuru i te Peresideni Thomas S. Monson e i to'na na tauturu no ta ratou faatere-raa maitai i te raveraa i teie tiaauraa mo'a. E te faaite nei au i te reo (a hi'o PH&PF 120:1) e i te rima o te Fatu o te paturu nei i Ta'na mau tavini haamanahia i te raveraa i te ohipa ei mono No'na.

Hoê Aniraa manihini e hoê iteraa papû

Te aufau-ti'a-raa i te tuhaa ahuru, ua hau atu ia i te hoê hopoi'a noa; o te hoê ia tahiraa faufaa i te roto i te parau no te haamo'araa o te taata iho. No outou e aufau nei i ta outou tuhaa ahuru, te haapoupou nei au ia outou.

Outou o te ore nei e haapa'o i te ture no te tuhaa ahuru, te ani manihini nei au ia outou ia feruri i ni'a i te reira e ia tatarahapa. Te faaite papû nei au e, na roto i to outou haapa'o i teie ture na te Fatu, e iritihia mai te mau haamaramarama o te ra'i i ni'a ia outou. Eiaha e faataere i te mahana o to outou tatarahapa.

Te faaite papû nei au e, e tae mai te mau haamaitairaa pae varua e te pae tino i roto i to tatou oraraa a ora ai tatou i te ture no te tuhaa ahuru. Te faaite nei au e, pinepine te reira mau haamaitairaa i te riro ei mau haamaitairaa rarahi, eita râ e mana'o-hia. Te faaite atoa nei au e, na te ohie o te rave'a a te Fatu o te ite-papû-hia nei i roto i te tereraa ohipa pae tino o Ta'na Ekalesia, e horo'a mai i te mau hi'oraa o te nehenehe e arata'i ia tatou tata'itahi e to tatou utuafare. Te pure nei au ia haapii tatou tata'itahi i teie mau haapiiraa faufaa, e ia fana'o ho'i i te reira, i roto i te i'oa mo'a o te Fatu o Iesu Mesia ra, amene. ■

Na te peresideni Dieter F. Uchtdorf
Tauturu piti i roto i te Peresideniraa Matamua

Haere mai, apiti mai ia matou

*Noa'tu to outou huru oraraa, to outou aamu, e aore rā,
te puai o to outou iteraa papû, e parahiraa to outou i
roto i teie Ekalesia.*

Te vai ra hoê taata tei moemoeahia e tei roto oia i te hoê fare rahi i reira te mau faaroo atoa o te ao nei i te haaputuputuraa. Ua ite a'era oia e, ua rau te mau mea ta te faaroo tata'itahi e riro ei mau mea hinaarohia e te faufaa rahi.

Ua farerei oia e piti na taata maitai roa, e na ti'a no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei, e ua ui atu, « Eaha ta *outou* e titau nei i to outou mau melo ? »

« Aita *matou* e ani i te hoê a'e mea », ta raua ia i pahono. « Tera rā, te ani mai nei te *Fatu* ia haamo'a tatou i te mau mea atoa ».

E ua tatara teie na taata i te parau no te mau piiraa o te Ekalesia, te haapiiraa e te hahereraa utuafare, te misioni rave tamau, te mau pô utuafare hepetoma, te ohipa hiero, te mau ohipa totauturu e te tauturu na te ao atoa nei, e te mau titauraa ia haapii.

« Te aufau nei outou i to outou mau taata no te mau ohipa atoa ta ratou e rave nei ? » te uiraa ia a teie taata.

« Aita », te faataaraa ia a na taata. « Te horo'a nei ratou i to ratou taime ma te tamoni ore ».

Ua parau faahou na taata nei e,

« pau roa te ono ava'e, e faataa to matou mau melo i te hoê hopea hepetoma no te haere e aore rā, no te mata'ita'i i te amuiraa rahi 10 hora te maoro ».

« Ahuru hora a'oraa ? » ua ui maere teie taata.

« Eaha te parau no ta outou mau pureraa hepetoma ? Eaha te roaraa o te reira ? »

« E toru hora, pauroa te Sabati ! »

« Aia », te parau ia a teie taata. « Te rave ra anei te mau melo o ta outou Ekalesia i te mea ta outou i parau ? »

« Teie mau mea e te tahi atu â.

Aita maua i faahiti atu i te parau no te aamu utuafare, te puhaparaa na te feia apî, te mau pureraa pae auahi, te tai'oraa te papa'iraa mo'a, te haapiipiiraa na te feia faatere, te mau faaoaoaraa a te feia apî, te haapiiraa evanelia i te po'ipo'i roa, te tamâraa i te mau fare a te Ekalesia, e oia'toa te ture no te ora maitai a te *Fatu*, te haapaeraa maa i te mau ava'e atoa no te tauturu i te feia veve, e te tuhaa ahuru ».

Na ô mai nei taua taata ra e, « Teie nei, te maere nei au. Nahea hoê taata e hinaaro ai e amui atu i te hoê ekalesia mai te reira te huru ? »

Ua ataata a'era na taata nei e na ô atura e, « Ua mana'o maua e, eita roa oe e ui mai ».

Nahea hoê taata e hinaaro ai e amui atu i te hoê ekalesia mai te reira te huru ?

I te hoê tau, a farerei ai te mau ekalesia e rave rahi na te ao atoa nei i te toparaa rahi o te faito melo, Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei—e mea ha'iha'i roa ia ia faaauhia i te tahi atu e rave rahi—ua riro ei hoê o te mau ekalesia itoito na te ao nei. I te ava'e setepa 2013 ra, ua hau i te 15 milioni melo o te Ekalesia ati a'e te ao nei.

E rave rahi tumu no te reira, tera rā, te hinaaro nei au e vauvau atu i te tahi mau tumu ?

Te Ekalesia a te Faaora

A tahi, na Iesu Mesia iho i faaho'i faahou mai i teie Ekalesia i to tatou nei anotau. E itehia ia outou i ô nei te mana no te rave i te ohipa i To'na ra i'oa—no te bapetizo ia matara te hara, no te horo'a i te Varua Maitai, e no te taati i ni'a i te fenua nei e i ni'a i te ra'i.¹

Te feia e tomo mai i roto i teie Ekalesia ua here ratou i te Faaora ia Iesu Mesia e te hinaaro nei e pee Ia'na. E oaoa ratou ia ite e, te paraparau faahou mai nei te Atua i te taata. Ia farii ana'e ratou i te mau oro'a o te autahu'araa mo'a e ia rave hoi i te mau fafauaraa i mua i te Atua, e nehenehe ratou e ite i To'na mana i roto i to ratou oraraa.² Ia tomo ana'e ratou i roto i te hiero mo'a, e ite ratou e, tei mua ratou i To'na aro. Ia tai'o ana'e ratou i te mau papa'iraa mo'a³ e ia haapo'o i te mau haapiiraa a To'na mau peropheta, e haafatata atu ratou i te Faaora ta ratou e here rahi nei.

Hoê faaroo ohipa

Te tahi atu tumu no te mea ia e, te horo'a nei te Ekalesia i te mau rave'a no te raveraa i te maitai.

E mea faahiahia te ti'aturiraa i te Atua, tera rā, aita te rahiraa o te taata e hinaaro e faaroo noa i te mau a'oraa maitai e aore rā, e moemoea noa i to [ratou] aorai i ni'a.⁴ Te hinaaro nei ratou e tuu i to ratou faaroo i roto i te ohipa. Te hinaaro nei ratou e firi

i te rima ahu, e ia faaô atu i roto i teie ohipa rahi.

O te ohipa ia e tupu ia apiti ana'e mai ratou ia matou—e roaa ia ratou te mau rave'a e rave rahi no te huri i to ratou mau taleni, te aroha, e te taime, ei mau ohipa maitai. No te mea aita ta matou e mau ti'a faatere aufauhia i roto i ta matou mau amuiraa ati a'e te ao nei, te rave nei to matou mau melo i te ohipa o te Ekalesia na roto ia ratou iho. E piihia ratou na roto i te faaûruraa. I te tahi taime te horo'a nei matou i to matou taime; i te tahi taime, te faauehia nei *matou* ». Te faaïro nei matou i te mau faaueraa ohipa eiaha mai te hoê hopoi'a teimaha, ei mau rave'a râ no te faatupu i te mau fafauraa ta matou i rave ma te oaoa ia tavini i te Atua e i Ta'na mau tamarii.

Te mau haamaitairaa tao'a rahi

Te toru o te tumu e apiti mai ai te taata i roto i te Ekalesia no te mea ia e, te haereraa na ni'a i te e'a o te pipi na te Mesia, na te reira e horo'a mai i te mau haamaitairaa faufaa rahi.

Te faaïro nei matou i te bapetizoraa ei taime haamataraa no to matou tere ei pipi na te Mesia. Na roto i to tatou haereraa na muri iho ia Iesu Mesia i te mau mahana atoa, na te reira e arata'i i roto i te hau e te opuaraa i roto i teie oraraa, e te oaoa rahi e te faaoraraa mure ore i roto i te ao a muri atu.

Te feia e pee i teie e'a ma te haapao maitai, e ore ia ratou e topa i roto

i te mau here pata e rave rahi, te oto, te tatarahapa o te oraraa nei.

Te feia aau haehaa e te parau ti'a, e itehia ia ratou i ô nei te tao'a rahi o te ite.

Te feia tei mauïui e aore râ, tei oto, e itehia ia ratou te ora i ô nei.

Te feia tei teimaha i te hara e itehia ia ratou te faaoreraa hara, te ti'amâraa e te hau.

No te feia tei faaru'e

Na te ma'imiraa i te parau mau e arata'i e rave rahi mirioni taata i roto i Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Area râ, te vai ra te tahi pae tei faaru'e i te Ekalesia ta ratou i here na i te hoê taime.

E ui paha te tahi taata e, « Mai te mea e, e mea nehenehe te evanelia, no te aha ia te hoê taata e faaru'e mai ai ? »

I te tahi taime te mana'o nei matou e, no te mea, ua faainohia ratou e aore râ, no to ratou hupehupe, e aore râ, ua rave i te hara. Tera râ, e ere i te mea ohie. E ere hoê noa tumu i roto i te mau huru e rave rahi.

E rave rahi matahiti te tahi pae o to matou mau melo tautooraa i roto i te parau e, e faaru'e anei ratou i te Ekalesia.

I roto i teie Ekalesia o te faatura papû nei i te ti'amâraa o te taata; o tei faaho'ihia mai na roto i te hoê taure'a-re'a tei ui i te mau uiraa e tei imi i te mau pahonora, te auraro nei matou i te feia e imi papû nei i te parau mau. E mea oto roa no matou ia hope to ratou

tere i rapae i te Ekalesia e i te atea ê i te parau mau tei itehia ia matou, tera râ, te faatura nei matou i to ratou ti'araa ia haamori i te Atua manahope ia au i to ratou hinaaro, mai ta matou atoa e titau nei i te reira haamaitairaa no matou iho.⁵

Te mau uiraa pahono-ore-hia

Te tautoo nei te tahi pae i roto i te mau uiraa pahono-ore-hia no ni'a i te mau mea tei ravehia e aore râ, tei parauhia i mutaa iho ra. Te ite papû nei matou e, fatata i roto e 200 matahiti o te aamu o te Ekalesia—e te faaururaa mutumutu ore, e te faufaa, e te mau ohipa hanahana tei tupu—ua ravehia e ua parauhia te tahi mau mea tei faatupu i te uiraa i roto i te taata.

I te tahi taime e tupu mai te mau uiraa no te mea, aitâ matou i farii atura i te mau haamaramaramaraa taatoa, e ua titau-noa-hia te hoê faaoromai rii â. Ia ite-ana'e-hia te parau mau taatoa, te mau mea aita e tatararaa na mua a'e nei, e matara ia te reira, ei oaoaraa no tatou.

I te tahi taime, e taa ê rii te mana'o no ni'a i te auraa mau o te hoê « mea ». Hoê uiraa o te faatupu i te mana'o tapitapi i roto i te tahi mau taata, e nehenehe ia, i muri a'e i te hoê tuatapaparaa maitai, e patu i te faaroo i roto ia vetahi ê.

Te mau hape o te mau taata aitâ i maitai hope roa

E, eita vau e huna'tu ia outou, ua itehia a'e nei i te tahi mau taime, te mau melo e aore râ, te feia faatere i roto i te Ekalesia tei rave i te hape. E mau ohipa paha tei parauhia e aore râ tei ravehia e aita e tano ra e ta matou ture, parau tumu e aore râ haapiiraa tumu.

Te mana'o nei au e, e maitai hope roa te Ekalesia mai te mea e, e faaterehia oia na te mau taata maitai hope roa. E maitai hope to te Atua, e e mea viivii ore Ta'na haapiiraa tumu. Tera râ, e rave Oia i te ohipa na roto ia tatou—Ta'na mau tamarii aita i maitai hope roa—e te taata aita i maitai hope roa, e hape hoa ratou.

I te api upoo parau o te Buka a Moromona te tai'o nei tatou e, « e teie

nei, mai te mea e hapa to roto nei, o te hapa ia a te taata; no reira, eiaha e faahapa i te mau mea a te Atua, ia ti'a outou i mua i te haavâraa a te Mesia ra ma te porao ore ».⁶

Teie te huru no te tereraa ohipa i te mau taime atoa, e e vai noa te reira e tae noa'tu i te mahana maitai hope ra a faatere arii ai te Mesia iho i ni'a i te fenua nei.

E mea huru pe'ape'a i te mea e, ua hi'a te tahi mau taata na roto i te hape i ravehia e te taata. Tera râ, noa'tu te reira, aita ra te parau mau mure ore o te faaho'i-faahou-raa mai o te evanelia i itehia i roto i Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i muhimuhi, i iti, e aore râ, i mou.

Ei Aposetolo na te Fatu ra o Iesu Mesia, e ei hoê o tei ite matamua i te mau a'o e te mau ohipa a teie Ekalesia, te faaite papû nei au ma te hanahana e aita e faaotiraa faufaa atu no ni'a i teie Ekalesia e aore râ to'na mau taata o te ore e ravehia na roto i te imiraa i te faaûruraa, i te arata'iraa, e te faaotiraa a to tatou Metua Mure ore. Teie te Ekalesia a Iesu Mesia. Aita te Atua e faati'a e hahi ê i Ta'na Ekalesia i to'na e'a mau e aore râ e parara i to'na taperaa hanahana.

Te vai ra to outou parahiraa

I te feia tei faateatea ê ia ratou i te Ekalesia, te parau nei au, e to'u mau hoa here, te vai noa ra te hoê parahiraa no outou i ô nei.

Haere mai e a amui mai i to outou mau taleni, to outou mau horo'a, e to outou mau puai i to matou. E riro mai tatou paatoa ei mau taata maitai a'e.

E ui paha te tahi pae e, « Tera râ, eaha te parau no to'u mau mana'o tapitapi ? »

E peu matarohia te ohipa uiui—pinepine te huero o te tuatapaparaa ti'a i te tupu e te hotu i roto i te tumu raau rahi o te haroaroaraa. I tera e tera taime, te vai ra te tahi mau melo o te Ekalesia aita ratou i aro i te mau uiraa papû e aore râ, te mau uiraa fifi. Hoê o te mau opuaraa a te Ekalesia o te faaamu ia e te faahotu i te huero o te faaroo—noa'tu tei roto i te repo oneone o te mana'o tapitapi e te papû ore i te tahi taime. Te faaroo o te tia'i

Guatemala City, Guatemala

ia i te mau mea ite-ore-hia, o te vai nei râ.⁷

No reira, e to'u mau taea'e e mau tuahine here—to'u mau hoa here—a tapitapi na mua i to outou mau mana'o tapitapi hou a tapitapi ai i to outou faaroo.⁸ Eiaha roa'tu tatou e vaiho i te mana'o tapitapi ia tapea ia tatou ei mau auri, e ia faaatea ia tatou i te here hanahana, te hau e te mau horo'a o te tae mai na roto i te faaroo i te Fatu ia Iesu Mesia.

E parau paha te tahi pae e, « Aita vau e afaro ia outou i roto i te Ekalesia » .

Ahani e nehenehe ta outou e hi'o i roto i to matou aau, e mea papû e, e ite outou e, e afaro maitai outou i roto, hau atu i ta outou e mana'o na. E maere paha outou ia ite e, hoê â to matou mau hinaaro e te mau tautooraa e te mau ti'aturiraa e to outou. E riro to outou mau feruriraa e aore râ, to outou mau iteraa i te taa ê i te mau mea ta outou e ite nei i roto e rave rahi Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei. Tera râ, e nehenehe te reira e riro ei haamaitairaa. E te mau taea'e e te mau tuahine, te mau hoa here, te hinaaro nei matou i to outou mau taleni e te mau hi'oraa hoê roa. Ua riro te rauraa o te taata e te mau nunaa ati a'e te ao nei ei puai no teie Ekalesia.

E parau paha te tahi pae e, « Aita

vau e mana'o nei e, e nehenehe ta'u e haapa'o i ta outou mau faatureraa » .

Te tahi atu â ia tumu no te haere mai ! Ua faataahia te Ekalesia no te faaamu i te feia afaro ore, te feia e aro ra, e te feia paruparu. Ua î te Ekalesia i te taata e hinaaro nei ma to ratou aau atoa ia haapa'o i te mau faauerua, noa'tu e, aità ratou i aravihi roa'tu i te haapa'o i te reira.

E parau paha te tahi pae e, « Ua matau vau i te hoê taata no ta outou Ekalesia, e taata haavarevare. Eita roa'tu ta'u e nehenehe e amui i roto i te hoê ekalesia te vai ra te melo mai ia'na te huru » .

Mai te mea e faataa outou te taata haavarevare, ei taata aita i haapa'o ti'a roa i te mau mea ta'na e ti'aturi nei, e mau taata haavarevare ana'e ia matou paatoa. Aore hoê o matou i riro ei keresetiano hope roa mai te au i tei titauhia ia matou. Tera râ, te vai nei te hinaaro papû i roto ia matou ia upooti'a i ni'a i to matou hapa e te hinaaro ia rave te hape. Ma to matou aau e te varua ia titau ia riro ei taata maitai a'e na roto i te tautururaa a te Taraehara a Iesu Mesia.

Mai te mea e, tera to outou mau hinaaro, noa'tu to outou huru oraraa, to outou aamu, e aore râ, te puai o to outou iteraa papû, e parahiraa to outou i roto i teie Ekalesia. Haere mai, apiti mai ia matou !

Haere mai, apiti mai ia matou !

Noa'tu to matou mau hapehape, te ti'aturi nei au e, e itehia ia outou i rotopu i te mau melo o teie Ekalesia e rave rahi mau varua nehenehe roa a'e e vai nei i roto i te ao nei. Mai te huru ra e, te ume mai nei te Ekalesia a Iesu Mesia i te mau taata maitai e te aupuru, te feia parau ti'a e te itoito.

Mai te mea e te mana'o nei outou e, e itehia ia outou i ô nei te mau taata maitai hope roa, e riro ia outou i te mauruuru ore. Mai te mea râ e, te imi nei outou i te haapiiraa tumu mau a te Mesia, te parau na te Atua o te « faaora i te aau i putahia ra »,⁹ e te mana haamo'a o te Varua Maitai, i ô

nei te reira e itehia ai ia outou. I teie anotau no te faaroo paruparu—i teie anotau a feruri ai te taata e rave rahi e, e mea atea roa ratou i te here o te ra'i—i ô nei ia e itehia ai ia outou te hoê nunaa taata e hinaaro nei e ite e haafatata atu i to ratou Faaora na roto i te taviniraa i te Atua e i te taata nei, mai ia outou te huru. Haere mai, apiti mai ia matou !

E haere atoa anei outou ?

Te haamana'o nei au i te hoê taime i roto i te oraraa o te Faaora a faaru'e mai ai te hoê pae rahi o te mau taata Ia'na.¹⁰ Ua ui atura Iesu i Ta'na na pîpi hoê ahuru ma piti:

« E haere atoa anei outou ?

« Ua parau atura Simona Petero ia'na, e te Fatu, e haere ti'a matou ia vai ra ? Tei ia oe hoi te parau o te ora mure ore ra ».¹¹

I te tahi mau taime ia titau-ana'e-hia ia tatou ia pahono i teie â mau uiraa. E haere atoa anei tatou ? E aore râ, mai ia Petero, e tapea maite anei tatou i te mau parau o te ora mure ?

Mai te mea e, e imi outou i te parau mau, te auraa, e i te hoê rave'a no te faariro i te faaroo ei ohipa; mai te mea e, te imi na outou i te hoê vahi parahiraa: haere mai, apiti mai ia matou !

Mai te mea e, ua faaru'e outou i te faaroo i mauhia na e outou i te hoê taime: a ho'i faahou mai. Apiti mai ia matou !

Mai te mea e, mana'o na outou e faaru'e: A parahi rii noa â maa taime iti. Te vai ra te parahiraa no outou i ô nei.

Te taparu nei au i te feia atoa e faaroo mai nei e aore râ, e tai'o atu i teie mau parau: Haere mai, apiti mai ia matou. Haere mai e faaroo i te piiraa a te Mesia hau. A rave i to outou satauro e a pee Ia'na.¹²

Haere mai, apiti mai ia matou ! No te mea i ô nei e itehia ai ia outou eaha te tao'a tei hau roa i te faufaa.

Te faaite papû nei au e, i ô nei e itehia ai ia outou te mau parau o te ora mure ore, te fafauraa o te faaoraraa haamaitaihia, e te e'a o te hau e te oaoa.

Te pure nei au ma te tuutuu ore ia ti'a i ta outou mau ma'imiraa ia faatupu i roto i to outou aau i te hinaaro ia haere mai e ia apiti mai ia matou. Na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o Mataio 16:18–19; Helamana 10:7.
2. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:20.
3. Hi'o 2 Nephi 33:10.
4. Hi'o « Have I Done Any Good ? » *Hymns*, no. 223.
5. Hi'o Hiro'a Faaroo 1:11.
6. Api upoo parau o te Buka a Moromona ; hi'o Moromona 8:17.
7. Hi'o Hebera 11:1; Alama 32:21.
8. Hi'o F. F. Bosworth, *Christ the Healer* (1924), 23.
9. Iakoba 2:8.
10. Hi'o Ioane 6:66.
11. Ioane 6:67–68.
12. Hi'o Mataio 16:24.

Vauvauhia mai e te Peresideni Henry B. Eyring
Tauturu matamua i roto i te Peresidenira Matamua

Te patururaa i te feia faatere o te Ekalesia

Te anihia nei ia paturu tatou ia Thomas Spencer Monson ei peropheta, ei hi'o, e ei heheu parau e ei Peresideni no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei ; ia Henry Bennion Eyring ei Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua ; e ia Dieter Friedrich Uchtdorf ei Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua.

Te feia e farii nei, ia faaite mai i te reira.

Te feia e pato'i nei, mai te mea te vaira, ia faaite mai.

Te anihia nei ia paturu tatou ia Boyd Kenneth Packer ei Peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo e te mau melo i muri nei no teie pūpū : Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, and Neil L. Andersen.

Te feia e farii nei, ia faaite mai i te reira.

Te feia e pato'i nei, ia na reira atoa mai.

Te anihia nei ia paturu tatou i na tauturu i roto i te Peresideniraa Matamua e te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo ei mau peropheta,

ei mau hi'o, e ei mau heheu parau.

Te feia atoa e farii nei, ia faaite mai i te reira.

Te pato'i ra, mai te mea te vaira, a faaite atoa mai.

Te anihia nei ia haamauuruu tatou i te mau Elders John B. Dickson, Paul E. Koelliker, e F. Michael Watson ei mau melo no te Pūpū Matamua o te Hitu Ahuru e ia faataahia ratou ei Hui Mana Faatere Rahi hope.

Te ani-atoa-hia nei e ia haamauuruu tatou ia Elder Kent D. Watson ei melo no te Pūpū Piti o te Hitu Ahuru.

Te faaite atoa nei matou i te tapa'o haamauuruu ia Elders César H. Hooker e Craig T. Wright tei haamauuruuhia no te raua taviniraa ei Hitu Ahuru Area.

Te feia e hinaaro e amui mai ia matou i roto i te faaiteraa i te mauuruu rahi i teie mau taea'e no ta ratou ohipa maitai, ia faaite mai i te reira.

Te anihia nei e ia paturu tatou i te mau Hitu Ahuru Area ap'i i muri ei : Julio A. Angulo, Peter F. Evans, e Gennady N. Podvodov.

Te feia atoa e farii nei, ia faaite mai i te reira.

Te feia e pato'i nei, mai te mea te vaira.

Te anihia nei ia paturu tatou ia Randall L. Ridd ei tauturu piti i roto i te Peresideniraa Rahi o te Feia Ap'i Tamaroa.

Te feia e farii nei, ia faaite mai i te reira.

Te feia e pato'i nei, ia na reira atoa mai.

Te anihia nei ia paturu tatou i te tahi atu mau Hui Mana Faatere Rahi, mau Hitu Ahuru Area, e te mau Peresideniraa Rahi o te mau pūpū tauturu e haa nei i teie nei.

Te feia e farii nei, ia faaite mai i te reira.

Te pato'i nei ia na reira atoa mai.

Mauuruu ia outou e te mau taea'e e te mau tuahine, no ta outou tapa'o patururaa e no to outou faaroo tamau e ta outou mau pure no matou. ■

Na te peresideni Boyd K. Packer

Peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te taviri no te parururaa pae varua

E nehenehe te hau e faati'ahia i roto i te aau o te taata atoa e fariu i te mau papa'iraa mo'a ma te haamatara i te mau parau fafau no te parururaa e no te faaoraraa.

Aita i maoro a'enei, ua taati au e piti taata faaipoipo apî i roto i te hiero. Ua vai ti'amâ noa teie na taata faaipoipo ia tae raua i tera mahana hanahana i reira te hoê tamaiti e te hoê tamahine e faaru'e ai i to'na fare no to raua apîraa no te riro mai ei tane e ei vahine. I taua taima mo'a ra, e mea viivii ore raua e te mâ. E e tae mai te mahana e haamata raua i te atuatu i ta raua iho mau tamarii, ia au i te faanahoraa i faati'ahia e to tatou Metua i te Ra'i. To raua oaoa e te oaoa o te mau u'i i muri mai, tei te huru ia to ratou oraraa i teie mau faatureraa tei faati'ahia e te Faaora e o tei hohorahia i roto i Ta'na mau papa'iraa mo'a.

Te ui haere nei te mau metua no teie anotau e, te vai ra anei te vahi paruru no te atuatu i te mau tamarii. Te vai ra te hoê vahi paruru. O te utuafare tei faatumuhia i ni'a i te evanelia. Te haapa'o roa nei tatou i te utuafare i roto i te Ekalesia, e te a'o nei tatou i te mau metua i te mau vahi atoa ia atuatu i ta ratou mau tamarii i roto i te parau ti'a.

Ua tohu e ua faaara te aposetolo Paulo e, « E tupu te ati rahi i taua anota hopea nei.

« E riro te taata nei ei miimii, e nounou moni, e faaahaaha, e teoteo, e faaino, e faaroo ore i te metua, e maururu ore, e te viivii,

« E aroha ore, e tahemo parau au, e pari haavare noa, e haapao ore, e iria, e te au ore i te taata maitatai ra,

« E haavare, e mârô, e faateitei, e hinaaro i te mau mea e navenave ai ra aore hinaaro i te Atua ;

« E hoho'a paieti hoi to ratou, o te puai râ o te reira ra, ua hunahia ia ia ratou, e fariu ê oe i te reira ».¹

Ua tohu atoa Paulo e, « E te mau taata iino e te feia haavare ra, e tupu â to ratou ino e e rahi atu, i te haavarenoa-raa'tu, e te haavareraahia mai ».²

E faaararaa rahi tei roto i teie mau irava, no te faaite eaha te faanahoraa e ape atu. E ti'a ia tatou ia vai ara roa e ia vai itoito. Ua nehenehe ta tatou e hi'o faahou i teie mau parau tohu ma te tapa'o i te mea e vai ra e o te ti'a ia mana'onahia i roto i teie ao e i teie anotau :

Te ati rahi—te vai ra. E tau fifi mau teie ta tatou e ora nei.

Te miimii, te nounou moni, te faaahaaha—te vai pauroa nei i rotopu ia tatou.

Te faaino, te faaroo ore i te metua, te maururu ore, e te viivii, e te aroha ore—pauroa teie mau mea e itehia nei.

Te tahemo parau au, te pari haavare noa, e te vai atura—ohie roa ia tapa'o i te reira no te u'ana o te reira na piha'i iho ia tatou.

Ua parau atoa o Moroni no te ino o to tatou anotau a faaara ai oia :

« Ia itea teie mau mea i ô outou na, ia ara atoa hoi outou ia ite i to outou tiaraa mâtâ'uta'u ra ...

« No reira, ua faauehia vau o Moroni ia papai i teie nei mau mea, ia faaorehia te ino, e ia faataea te tau e ere roa'i satani i te mana i te aau o te tamarii a te taata nei, ia a'ohia râ te taata ia rave noa i te mea maitai eiaha e faaea, e tae atu ai te taata i te pihaaraa o te mau parau-tia atoa e ora'i ».³

E mea papû maitai te faahi'oraa a Paulo e a Moroni no to tatou anotau, e eita e nehenehe e ore e ite. No te tahi pu'eraa e mea faataupupu rii i te mana'o, e te haaparuparu atoa. Ia feruri ana'e râ vau i te ananahi, ua rahi roa to'u mana'o anaanatae e te au.

I roto i te heheuraa a Paulo, i muri iho i teie tapura no te mau tamataraa e te mau fifi, te parau atoa nei oia i te mea e ti'a ia tatou ia rave no te paruru ia tatou :

« Ia mau maite râ oe i ta oe i haapii ra, i tei tuuhia'tu ia oe ra, ua ite hoi oe i to oe ite i ite ai oe ra ;

« E mai to tamarii-rii-raa mai â to oe ite i te parau mo'a i papaihia ra, o te parau ia e paari ai oe e tae noa'tu i te ora i te faaroo i te Mesia ia Iesu ».⁴

Te mau nei te mau papa'iraa mo'a i te taviri no te parururaa pae varua. Tei roto i te reira te haapiiraa tumu e te mau ture e te mau oro'a e faatae i te tamarii tata'itahi a te Atua i te hoê iteraa papû no Iesu Mesia ei Faora e ei Taraehara.

Matahiti e matahiti no te faa-ineineraa, e ua tuuhia te tautooraa rahi no te iriti i te mau papa'iraa mo'a na roto i te mau reo e rave rahi e te mau nota raro e te mau faahoraraa. Te imi nei matou ia fana'o te taata atoa e hiaai ra ia haapii mai i te reira. Te haapii nei ratou ia tatou

i hea e haere e eaha te rave atu. Te pûpû nei ratou i te ti'aturiraa e te ite.

A tau matahiti i teie nei, ua haapii mai o Elder S. Dilworth Young no te Hitu Ahuru i te hoê haapiiraa ia'u no ni'a i te tai'oraa papa'iraa mo'a. Te tafifi noa ra te hoê tîfi e ua titotito noa te mau melo, e titauhia ia horo'ahia te tahi parau tauturu.

Ua ani au i te peresideni Young, « Eaha te ti'a ia parau atu ? »

Pahono ohie mai nei oia e, « A parau ia ratou ia tai'o i te mau papa'iraa mo'a ».

Ua ani au, « Te hia papa'iraa mo'a ? »

Parau mai nei oia, « Aita e ma'itiraa. Tera, a parau ia ratou ia iriti i te Buka a Moromona, e ia haamata i te tai'o. Eita e maoro roa, e tae mai te mana'o hau e te mana'o faaûru, e e matara mai ihoa te rave'a ».

A faariro i te tai'oraa papa'iraa mo'a ei ohipa no te mahana atoa, e pee mai te mau haamaitairaa na muri. Te vai nei i roto i te mau papa'iraa mo'a i te reo faaara, te vai atoa râ te hoê faamuraa rahi.

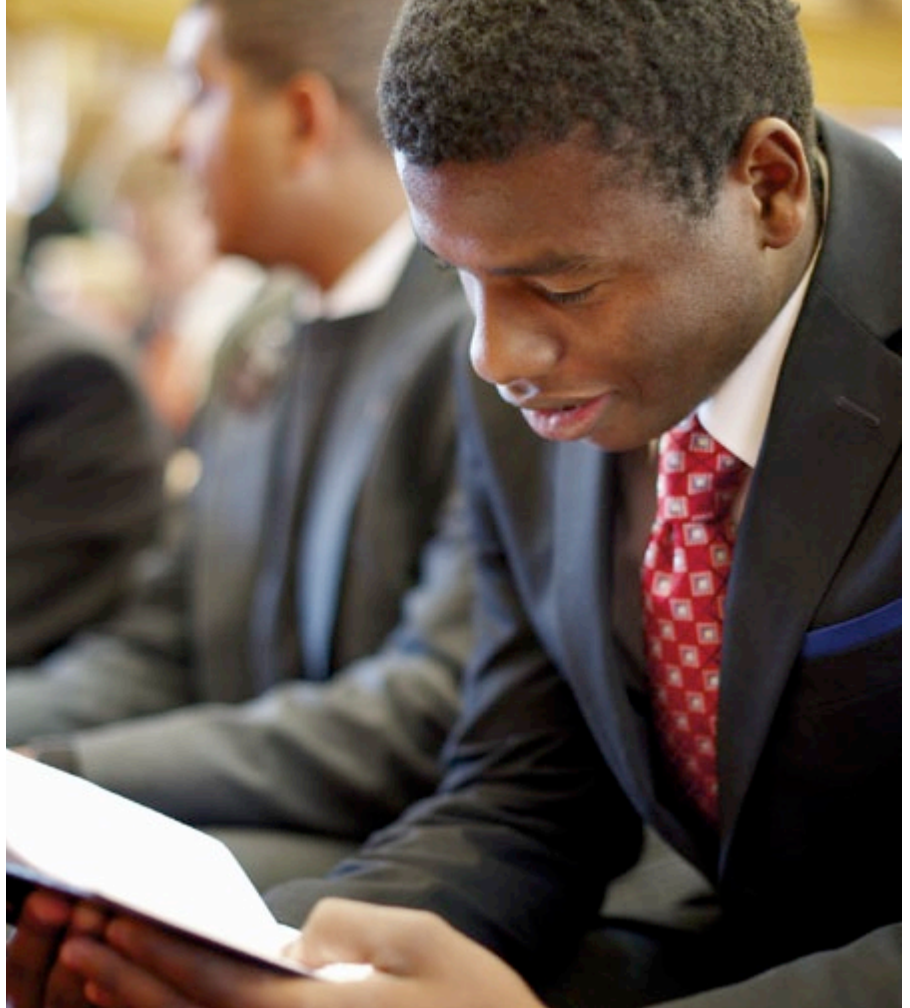
Mai te peu e mea huru ê rii te tuuraa parau i roto i te mau papa'iraa mo'a, a tamau noa i te tai'o i te reira. Aita e maoro roa, e ite mai outou i te nehenehe e te mana e vai ra i roto i teie mau api.

Ua parau Paulo e, « Te mau parau mo'a atoa i papaihia ra e mea faaurua mai ia e te Atua, e e mea maitai ei haapiiraa, ei a'oraa, ei faaiteraa hapa, ei faaite mai i te parau-tia ra ».⁵

E nehenehe ta outou e tamata i teie parau fafau no outou iho.

E tau ati teie ta tatou ; tera râ, ua nehenehe ta tatou e ite i te ti'aturiraa e te hau no tatou iho e no to tatou utua-fare. Ratou e ora nei i roto i te oto, no te mana'o taiâ e, eita te mau tamarii e nehenehe ia faaorahia mai te vahi roa mai ua afa'i te ao ia'na, eiaha roa e tuu. « Eiaha e mäta'u ; e faaroo noa mai ».⁶ E mana rahi a'e to te parau ti'a i to te ino.

Te mau tamarii tei haapiihia ia maramarama oioi i roto i te oraraa i te mau papa'iraa mo'a, e ite mai ratou i te e'a ta ratou e ti'a ia haere e e rahi atu â to ratou hinaaro ia faaea noa i ni'a i tera e'a. Ratou tei haere ê atu,

e aravihi to ratou no te ho'i mai, e na roto i te tautururaa e ti'a ai ia ratou ia ite faahou mai i ta ratou e'a.

Ua aro na tamaiti a Mosia i te Ekalesia no te hoê tau, i muri iho râ, ua tatarahapa e ua ite ratou i te hoê tauraa rahi mau. Te tai'o nei tatou i roto i te Alama, « Teie nei mau tamarii tamaroa a Mosia ... ua tupu to ratou ite i te parau mai i te rahi ; e mau taata mana'o papu hoi ia ratou, e i imi maite ratou i te parau i papaihia ra, ia ite ratou i te parau a te Atua ».⁷

E pae noa matahiti to te peresideni Joseph F. Smith e ua taparahi-pohe-hia to'na metua tane, o Hairamu, i roto i te fare tape'araa no Carthage. I muri iho, ua ratere o Joseph na ni'a i te mau aivi e to'na metua vahine ivi.

I te 15raa o to'na matahiti, ua piihia oia no te hoê misioni i Hawaii. E mana'o mo'emo'e e te mana'o otahi tei tae mai, e ua parau oia : « Ua pe'ape'a roa vau ... mai te huru ra, ua ha'iha'i roa to'u oraraa i te pae o te faufaa, te maramarama e te ite, e tamaroa apî noa ho'i, e aita roa to'u

puai no te hi'o'tu i to te tahi mata ».

A feruri noa ai oia i to'na ati, i te hoê pô ; ua farii teie tamaroa apî, Joseph, i te hoê orama, e tei ni'a oia i te hoê tere, te horo ra i te vitiviti a'e e noaa ia'na. E otaa iti noa ta'na. E ua tae a'era oia i te hoê fare nehenehe, to'na atoa ia tapaneraa. Te haafatata ra oia i teie fare e ua ite a'era i te hoê tapaneraa tei papa'ihia, « hapuraa pape ». Oioi oia i te tomoraa e ua tamâ ia'na. Ua tatatara a'era oia i ta'na otaa, e ua ite a'era i te ahu uouo mâ—« hoê mea teie », te parau nei oia, « ta'na i ore i ite e mea maoro i teie nei ». Ooma a'era oia i te reira e horo atura i te uputa o te fare rahi.

« Ua patoto vau », te parau ra oia, « e ua matara mai te uputa, e te taata e ti'a ra i reira, o te peropheta Iosepha Semita ia. E ua hi'o mai ia'u ma te mata faahapa rii, e teie ta'na mau parau matamua : 'E Joseph, ua taere rii oe'. E noa'tu râ, ua faaitoito vau e ua parau :

« 'Oia ihoa, ua mâ râ vau—ua mâ vau !' »⁸

Panama City, Panama

E oia mau, e roaa atoa te reira ia tatou paatoa.

Mai te mea ua tuuhia outou i ni'a i te puromu no te faaroo e te ohipa i roto i te Ekalesia, a faaea i reira e a haapa'o i ta outou mau fafauraa. A haere noa i mua e tae roa i te taima e tae mai te mau haamaitairaa a te Fatu ia outou ra e ia riro te Varua Maitai ei puai faa'uru i roto i to outou oraraa.

Mai te mea tei ni'a outou i te ho'e puromu e haere e nei i te fa tei faaitehia mai i roto i te mau papa'iraa mo'a, te haapap'u nei au ia outou e, te vai ra te rave'a no te ho'i mai.

Ua horo'a mai Iesu Mesia i te ho'e rave'a pap'u roa no tatou no te tatarahapa e no te ite mai i te faoraraa i roto i te oraraa. E nehenehe e itehia mai te rapaauraa no te rahiraa o te mau hape i roto i te imiraa i te faaore-raa hara na roto i ta tatou iho pure. Are'a rã, te vai nei te tahi mau ma'i pae varua, tera ihoa rã e tu'ati ra i te ofatiraa o te mau ture morare, te titau-roa-hia nei te tauturu e te rapaauraa a te ho'e taote ti'a i te pae varua.

Tau matahiti i teie nei, ua tae mai te ho'e tuahine ap'i i roto i ta'u piha toro'a, ona e to'na metua tane ruhi-ruhia. Ua faahoro mai oia ia'na te tahi hanere maile no te ite mai i te ho'e raau no to'na mana'o hapa. Ei tamaroa ap'i, ua hara ona i te ho'e hape rahi, e

i teie matahi paari to'na, ua ho'i mai teie haamana'oraa ia'na. Aita e matara te mana'o hapa. Aita ta'na e nehenehe e ho'i i muri i to'na ap'iraa ra no te faaore i te ohipa ta'na i rave ; ua nehenehe rã ta'na e haamata faahou i te vahi i reira oia, e na roto i te tauturu, e tumã i te mana'o hapa tei pee noa ia'na i tera ra mau matahiti.

Ua mauruuru roa vau e, i to'u haapiiraa ia'na i te mau parau tumu i roto i te Buka a Moromona, mai te huru ra e, e teimaha rahi tei iritihia, mai ni'a mai to'na taponu. I to raua faahoraraa i te pereoo no te ho'i i tera mau maile ta raua i haere mai, ua vaiiho teie taata paari i muri ia'na i te mana'o hapa no te mau ofatiraa tahito.

Mai te peu ua « ara atoa hoi outou ia ite i to outou tiaraa mātā'uta'u ra »⁹ e ua hinaaro outou ia oraora roa mai i te pae varua, a farerei i to outou episekopo. Te mau nei oia i te mau taviri e ua nehenehe ta'na e tauturu ia outou i ni'a i te e'a no te tatarahaparaa.

E tatarahapa te taata no'na iho, e na reira atoa te faoreraa hara ia tae mai. Te titau noa nei te Fatu ia fariu e te taata i ta'na mau hara, e « e faaore hoi [Oia] i ta ratou hara e ... e ore au e mana'o faahou i to ratou ino ».¹⁰

Ia oti te faanahoraa no te tatarahapa i te ravehia, e ite maramarama mai outou i te auraa o te parau fafau a Isaia

no ni'a i te Taraehara : « E tena na, e faatiatia na tatou i te parau, te na reira maira Iehova : ia uteute roa ta outou mau hara ra, e riro ia mai te hiona ; e ia uraura noa'tu mai te faaio ra, e riro ia mai te vavai ra i te teatea ».¹¹

Mai te pua papa'i te nehenehe e tumãhia mai ni'a mai i te tapura ereere, na roto i te tatarahaparaa mau e ti'a ai i te mau ohipa o ta tatou ofatiraa ture e tumãhia na roto i te Taraehara a Iesu Mesia. E tano teie parau fafau noa'tu te vairaa o te taata.

Te haapii nei te evanelia ia tatou ia oaoa, ia roaa te faaroo e eiaha e feaa, ia ite i te ti'aturiraa e ia upooti'a i te mana'o taiã, ia faaru'e i te poiiri e ia fariu i te maramarama no te evanelia mure ore.

Ua faaara mai Paulo e vetahi atoa i te mau fifi o to tatou anotau e te tau e haere mai nei. Are'a rã, e nehenehe te hau e faati'ahia i roto i te aau o te taata atoa e fariu i te mau papa'iraa mo'a ma te haamatara i te mau parau fafau no te parururaa e no te faoraraa e haapiihia nei i reira. Te ani nei matou i te taatoaraa ia fariu i te Faaora ra, o Iesu Mesia, i Ta'na mau haapiiraa te itehia nei i roto i te Faufaa Tahito, te Faufaa Ap'i, te Buka a Moromona, Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau e te Poe Tao'a Rahi.

Te horo'a atu nei au i to'u iteraa pap'u no te papa'iraa mo'a ei ho'e taviri no to tatou parururaa pae varua. Te faaite pap'u atoa nei au no te mana faaora o te Taraehara a Iesu Mesia, « ia ora na roto ia'na [te mau taata] atoa ».¹² o te faaorahia. Ua faati'a-fahou-hia te Ekalesia a te Fatu i ni'a i te fenua nei. Te faaite pap'u nei au i te parau mau o te evanelia. E ite au No'na. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. 2 Timoteo 3:1-5.
2. 2 Timoteo 3:13.
3. Etera 8:24, 26.
4. 2 Timoteo 3:14-15.
5. 2 Timoteo 3:16.
6. Mareko 5:36.
7. Alama 17:2.
8. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 542.
9. Etera 8:24.
10. Ieremia 31:34.
11. Isaia 1:18.
12. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:42.

Na Elder D. Todd Christofferson

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te puai pae morare o te mau vahine

To outou mana’o matamua, o te raverā ia i te mea maitai e te rirorā ei mea maitai, e a pee noa ai outou i te Varua Maitai, e tupu i te rahi to outou haamanāraa pae morare e ta outou faaūrurā pae morare.

Mai te tau e te tau, ua turu’i te mau sotaiete i ni’a i te puai pae morare o te mau vahine. Noa’tu â pai e ere te reira ana’e faaūrurā maitai e haa nei i roto i te sotaiete, ua riro rā teie niu pae morare o te mau vahine ei maitai papū e te taa ê no te taatoāraa. Peneia’e no te faufaa rahi o te reira, te hi’o-faufaa-ore-hia nei teie tautururā a te mau vahine. Te hinaaro nei au ia faaite i to’u maururu no te faaūrurā a te mau vahine maitai, ia faataa mai i te tahi mau mana’o hohonu o te taata e te mau ohipa e haamata’u nei i te puai o te mau vahine e to ratou ti’araa, e ia taparu atoa i te mau vahine ia aupuru noa ratou i teie mana pae morare tumu i roto ia ratou.

Tei roto i te mau vahine te hoê faufaa taa ê, te hoê horo’a hanahana o tei faaīro ia ratou ei mau taata aravihi no te faatupu i te mau maitai mai te faaroo, te itoitō, te aroha taata e te mau mea au i roto i te mau aarā taata e te mau peu o te fenua. I to’na aruerā i te « faaroo haavare ore » i roto ia Timoteo, ua faaite Paulo e, ua vai maite na

teie faaroo « i roto i te tupuna vahine ia Loidi i mutaa ihora, e i roto atoa i to metua vahine ia Eunike ».¹

E rave rahi matahiti i ma’iri a’enei, te ora ra matou i Mehiko, ua ite roa vau i te aarā o te parau a Paulo. Te haamana’o ra vau i te hoê metua vahine apî, mai te itehia i roto i te Ekalesia i Mehiko, no to ratou faaroo i te Atua, ua faaunauna ohie te reira i to ratou oraraa, e mai te huru roa e, aita ratou e haapa’o faahou nei i te reira. Ua anaana noa i roto i teie tuahine iti te hoê haamanāraa pae morare mai roto mai i to’na maitai, o tei faaūrū i te maitai i roto i te taatoāraa o te taata na piha’i iho ia’na. Rāua ta’na tane, ua rahi te mau faaanaanaeraa e te mau faufaa ta rāua i faatusia no te mau ohipa faufaa roa a’e, e aita e feaa tei itehia. To’na aravihi ia rave i te ohipa maere no te turu, no te pi’o i raro e no te faata’ue’ue i ta’na mau tamarii, aita i atea roa ia « Superman ». Ua rau te mau titaaraa i ni’a i to’na na tapono e aita e pau ta’na ohipa, e ohipa mai te mau ohipa atoa ; e i raro a’e rā i teie mau mea, e hau nehenehe te itehia,

te mana’o no te raverā i te ohipa a te Atua. Mai te Faaora, ua faahanahana-hia oia i te haamaitāraa a vetahi ê na roto i te tavinirāa e te faatusiaraa. Ua riro oia ei hi’orāa no te here.

Ua haamaitai-roa-hia vau na roto i te faaūrurā pae morare a te mau vahine, to’u ihoa rā metua vahine e ta’u vahine. Te tahi atoa vahine ta’u e hi’o nei ma te aau maururu, o Anna Daines ia. O Anna e ta’na tane, o Henry, e ta rāua mau tamarii, e mau pionie ratou no te Ekalesia i New Jersey, i te mau Hau Amui no Marite. I te mau tamahiti 1930 ra, e piahi titau i te parau tu’ite « doctorat » o Henry i te fare haapiirā Rutgers University, onono noa rāua Anna i te ohiparaa i piha’i iho i te mau faanahorāa haapiirā e faanahorāa a te oire i Metuchen, te vahi te ora ra ratou, no te faaore i te mana’o hape no ni’a i te mau Momoni tei aa-roa-hia i reira, e no te faaīro atoa i teie vahi ei vahi maitai a’e no te mau metua atoa no te atuatu i ta ratou mau tamarii.

Te tahi hi’orāa no Anna. Ua faaō oia ia’na i roto i te faanahorāa YMCA no Metuchen, e, riro mai nei oia ei tuhaa faufaa o te reira. Hoê noa matahi e ua faautahia oia ei peresideni no te Pupu Tauturu a te mau Mama ei reira, « ua anihia oia ia horo no te hoê o na ti’araa vahine e toru i roto i te tomite faatere a te YMCA. Ua rē mai nei oia ma te pato’i ore, e ua amui atura i roto i taua tomite nei tei pato’i i te Feia Mo’a ia faatupu i te purerāa i roto i ta ratou fare purerāa tau matahiti na mua’tu ! »²

Ua tae matou to’u utuafare i roto i te paroisa no New Brunswick, e taure’are’a noa vau. Ua ite mai te tuahine Daines ia’u e pinepine oia i te faaite mai ia’u i to’na ti’aturirāa i to’u mau aravihi e to’u faito puai, e inaha ua faaūrū te reira ia’u ia titau i te hoê faito teitei—teitei a’e i ta’u i mana’o ahani aita ta’na faaitoitōraa. I te hoê taime, aua’e ta’na mau faaarāraa papū i te taime ti’a, ua ape au i te tahi ohipa e tatarahapa atu vau ahani aita. Noa’tu e, aita faahou oia, te tamau noa nei te faaūrurā a Anna Daines i te tae mai e i te anapanapa i roto i te oraraa o ta’na mau huaai e te tahi atu mau taata e rave rahi, mai ia’u iho nei.

Ua haapii mai to'u mama ruau, o Adena Warnick Swenson, ia'u ia rave maite i ta'u taviniraa i roto i te autahu'araa. Ua faaitoito mai oia ia'u ia tamau aau i te mau haamaitairaa no te oro'a, te pane e te pape, e ua faaite mai oia e, e rave'a te reira no te faahiti i te pure ma te maramarama rahi a'e e ma to'na aau atoa. Te iteraa vau ia'na i te patururaa i to'u papa ruau, e patereareha no te titi, ua faatupu te reira i roto ia'u i te tura rahi no te mau mea mo'a. Aita roa i roa ia mama'u Swenson ia haapii ia faahoro i te pereoo, ua ite râ oia e nahea ia tauturu ia riro ei tane no te autahu'araa.

Aita e vahi ê atu e itehia te faaûruraa pae morare a te hoê vahine, i to'na mana rahi a'e, e aita atoa e vahi ê atu no te faaohiparaa i te reira ia tae mai te maitai maori râ i roto i te fare. Aita e faanahoraa maitai a'e no te atuaturaa i te u'i e haere mai nei maori râ i roto i te faanahoraa utuafare mâtauhia, i reira te metua tane e te metua vahine e ohipa hoê ai no te faafana'o, no te haapii e no te aupuru i ta raua mau tamarii. I te vahi aita teie faanahoraa utuafare, e tutava te taata ia pee i te

mau maitai o te reira, e i te maitai roa a'e e roa ia ratou i roto i to ratou oraraa.

I roto i te mau ohipa atoa, e nehe-nehe i te hoê metua vahine ia faatae i te hoê faaûruraa aita ta te tahi atu taata e aore râ ta te tahi atu taamuraa. Na roto i te mana o to'na hi'oraa e ta'na haapiiraa, e haapii ta'na mau tamaiti ia faatura i te ti'araa vahine e ia apo mai i te aau auraro e te mau faatureraa pae morare teitei i roto i to ratou oraraa. E haapii ta'na mau tamahine ia aupuru i to ratou iho faufaa ma te ti'a mai no te parau ti'a, faahou e faahou â, noa'tu e ere te reira i te mea tui roo. E arata'i te metua vahine, to'na here e ta'na mau titauroa teitei, i ta'na mau tamarii no te amo i ta ratou hopoi'a ma te haavarevare ore, no te haapa'o maitai i te haapiiraa e no te faatupuraa ia'na iho e no te horo'araa i te tautururaa tamau no te maitai o te feia na piha'i iho ia ratou. I te hoê taime, ua ani Elder Neal A. Maxwell e : « Ia hohora-hopehia mai te aamu mau o te taata nei, e faaroo rahi anei tatou i te mau paainaraa pupuhi e aore râ te faaûruraa o te mau himene faata'oto ? Te mau hauraa

tama'i a te mau fa'ehau e aore râ te faahauraa a te mau vahine i roto i te fare e na rapae mai ? E riro anei te mau ohipa tei tupu i roto i te ro'i pêpe i te faatere rahi a'e i te mau ohipa i roto i te mau fare apooraa rahi ? »³

E mea mo'a roa'tu te ti'araa o te hoê vahine i roto i te hamaniraa o te ora. Ua ite tatou e, no ô mai to tatou tino tahuti i te Atua⁴ e e ti'a ia tatou ia haere na roto i te fanauraa tahuti e te fanau-faahou-raa varua no te tapae i te mau terona teitei roa a'e i roto i te basileia o te Atua.⁵ E no reira, e tuhaa to te mau vahine (o te nehenehe atoa e haamata'u i to ratou ora) i roto i te ohipa e te hanahana a te Atua « ia faatupu i te tahuti ore e te ora mure ore o te taata nei ». ⁶ Ei mama ruau, ei metua vahine e ei hi'oraa maitai, i riro na te mau vahine ei mau paruru no te puna o te ora, ma te haapiiraa i te mau u'i atoa i te faufaa rahi no te viivii ore—te vai-mâ-noa-raa na mua a'e i te faaipoiporaa e te haapa'o-maitai-raa i roto i te faaipoiporaa. Na roto i te reira, ua riro mai ratou ei faaûruraa no te mau peu maitai i roto i te sotaiete ; ua huti mai ratou i te mea maitai a'e mai roto mai i te tane ; ua faaherehere ratou i te vahi oraraa au no te atuatu i te tamarii hiro'a maitai e te ea maitai.

E te mau tuahine e, aita vau e hinaaro nei ia faarahi roa ta'u mau parau mai te ravehia nei i te oro'a no te mau mama, e e au ore te tae mai i te tahi taime. Aita i titauhia ia outou ia maitai roa ;⁷ aita vau e parau nei ua tae outou i reira (taa ê noa'tu pai i te tahi tuahine aita i atea roa ia'u). Ta'u e parau nei, oia ho'i, noa'tu e, ua faaipoipohia outou e aore râ aita, ua fanau outou i te tamarii e aore râ aita, e mea paari outou, e mea apî, e aore râ tei ropu, e mea faufaa rahi roa teie haamanaraa pae morare o outou, e peneia'e ua haamata matou i te haafaufaa ore i te reira e o outou atoa. Papû roa, te vai nei te tahi mau ohipa e te tahi mau puai e haaparuparu nei e e haamou roa atoa nei i ta outou faaûruraa, riro atura ia ei ati rahi no te taata, no te utuafare e no te tuhaa rahi o te sotaiete. E parau atu vau no e toru o te reira ei faahi'oraa e ei faaararaa.

Te hoê o te mana'o hohonu o te

taata nei e tu'ino ra i te faa'ururaa pae morare o te mau vahine, o te haafau-faa-ore-raa ia i te faaipoporaa e te ti'araa metua vahine e te ohiparaa i te fare ei toro'a ohipa. Te mana'o nei vetahi e te ohiparaa i te fare ei ohipa au ore e te ohie, ma te parau e, e te faaiti nei te reira i te vahine e te mau ti-tauraa tamau ia atuatu i te mau tamarii ei hoê ohipa faatituraa taata.⁸ Te faaoo nei ratou i te mea ta ratou e pii nei « te mama faaea fare », e ere te reira i te toro'a. E ere ia i te mea au e ua hape atoa. Aita matou e faaiti nei i te faufaa no te tutavaraa parau ti'a e aore râ no te toro'a ohipa o te vahine e aore râ, o te tane—te fana'o nei matou i teie mau faaotiraa—te ite noa râ matou e, aita e maitai hau atu i te ti'araa metua vahine e metua tane i roto i te faaipoporaa. Aita e toro'a ohipa rahi atu, e aita atoa e tino moni, e mana faatere e aore râ e tui roo o te nehenehe e faahemo i te faufaa hope o te utuafare. Noa'tu â te ohipa ta te hoê vahine e rave, eita ta'na faa'ururaa e faahipahia i to'na faito hopea maori râ i roto i te utuafare.

Te haape'ape'a nei te mau peu ta'otoraa i te taata i te haamanaraa pae morare o te mau vahine, e e rave rahi hi'oraa. Te haamaruaraa tamarii, no to'na iho au maitai e aore râ no te au maitai o te sotaiete, te ta'iri nei te reira i te niu mau o te mau mana mo'a roa a'e a te vahine ma te haamou atoa mai i to'na haamanaraa pae morare. Hoê â parau no te oraraa viivii e te ahu ti'a ore o te faaiti nei i te vahine e o te faau'ana atoa nei i te mana'o haavare e, na te huru ta'otoraa o te vahine i te taata e faaite i to'na faufaa.

E mea maoro i teie nei, ua mana'o-noa-hia e piti huru faatureraa, oia ho'i, e haavi te vahine ia'na i te pae no te viivii ore, e te tane râ, e faati'a noa ia. Papû maitai e, e ere teie huru faatureraa pae piti i te mea au, e ua faahapata-no-hia te reira e ua pato'i-atoa-hia. I roto i teie pato'iraa, ua mana'ohia e, e pa'uma mai te mau tane i ni'a i te faatureraa teitei a'e, aita ia, te tahi ia ohipa tei tupu—te faaitoitohia nei te mau vahine e te mau tamahine ia pou mai i ni'a i te faatureraa mai ta te mau tane. I tera ra tau, na te mau faatureraa teitei a'e a te mau vahine i titau i te

fafauraa e te hopoi'a a te mau tane, i teie nei râ, aita e ma'itiraa faahou, e mea ta'oto haere noa i te taata, aita e feruriraa, aita e metua tane i roto i te utuafare, e te 'uana noa'tura te veve. Na teie huru faatureraa pae piti no te viivii e ia i te faa'ururaa pae morare o te mau vahine e i faaino atoa i te sotaiete.⁹ I roto i teie huru faanahoraa, o te mau tane te mea fana'o, ua horo haere noa, e o te mau vahine e te mau tamarii te mamae rahi nei.

Te toru o te mana'ona'oraa, no roto mai ia ia ratou e hinaaro nei e tumâ i te mau taa-ê-raa atoa i rotopu i te huru tane e te huru vahine, no to ratou hinaaro i te aifaitoraa. Pinepine roa, te tura'i nei te reira i te mau vahine ia tipee mai i te mau peu a te tane—e riri vave atu, haapaari e tama'i te tahi i te tahi. E peu mâtau-roa-hia i teie nei ia ite i roto i te mau hoho'a e te mau ha'uti i te vahine e aro puai nei, e tino pohe noa i muri mai ia'na e te ano. E mea ino roa no te varua ia hi'o i te tane i tera huru ti'araa, e papû roa e, e ere i te mea au a'e e vahine ana'e te rave ra e aore râ te mamae ra i teie ino rahi.

Ua parau te hoê peresideni rahi no te Feia Apî Tamahine, o Margaret D. Nadauld : « Ua rava'i te ao nei i te mau vahine aau etaeta ; e hinaarohia te mau vahine mârû. Ua rava'i te mau vahine iria ; e hinaarohia te mau vahine peu maitai. Ua rava'i te mau vahine ite ore i te peu ; e hinaarohia te mau vahine peu maitai. Ua rava'i te mau vahine tuiroo e te moni ; e hinaarohia te mau vahine faaroo. Ua rava'i te nounou ; e hinaarohia te maitai. Ua rava'i te teoteo ; e hinaarohia te haapa'o maitai. Ua rava'i te faafaahiahiaraa ; e hinaarohia te mâ ».¹⁰ Na roto i te haapoiriraa i te taa-ê-raa i rotopu i te tane e te vahine, te mo'e nei ia tatou i te mau horo'a taa ê e te mea tu'ati o te vahine e te tane, e ia amuihia te reira e hotu mai te hoê mea maitai a'e.

Teie ta'u taparuraa i te mau vahine e te mau tamahine i teie mahana, a paruru e a aupuru i te puai pae morare e vai ra i roto ia outou. A faaherehere i te reira faufaa tumu e te mau horo'a hoê ta outou e hopoi nei i roto i teie nei ao. To outou mana'o matamua,

o te raveraa ia i te mea maitai e te riroraa ei mea maitai, e a pee noa ai outou i te Varua Maitai, e tupu rahi mai to outou haamanaraa pae morare e ta outou faa'ururaa pae morare. Te parau nei au i te feia apî tamahine, eiaha ia mo'e te reira puai pae morare e noa'tu e, aita â outou i faatupu hope roa i te reira. A hi'o maitai ia vai mâ noa ta outou mau parau, eiaha te parau ino ; ia vai tano to outou mau ahu, eiaha te haapeu-noa-raa ; e ia ite-noa-hia to outou huru mâ i roto i ta outou mau ohipa, eiaha te haaviivii-raa. Eita e roaa ia outou ia faateitei ia vetahi ê mai te viivii ore mai, i te hoê pae, e i te tahi pae, te anaanatae ra outou i te viivii.

E te mau tuahine, no te mau faanahoraa atoa tei roto outou, o to outou auaa e te Atua, to outou Metua i te Ao ra, o oia te puna no to outou mana pae morare, o ta outou e tuu noa i mua. A haamana'o e, ua tae mai te mana o Iesu na roto i To'na mana'o-rotahi-raa i te hinaaro o te Metua. Aita Oia i faaea i te rave i te mea e mau-ruru ai To'na metua.¹¹ A tutava e a riro mai i teie huru pipi na te Metua e na te Tamaiti, e eita ta outou faa'uru-raa e morohi.

E eiaha outou e taiâ ia faaohipa i teie faaûruraa ma te mata'u ore e te mana'o tatarahapa. « Ia vai ineine â outou ia parau atu i te [tane, vahine e tamarii atoa] ia ui mai ia outou i te ti'a-turi i roto ia outou na ». ¹² « E faaite hua oe i te parau, ia onoono maite â, i te hora au e te hora au ore ; e faaite hua i te hapa, e a'o atu, e faaitoito atu, ma te faaoromai rahi, e te haapii-maite-raa'tu ». ¹³ « Ia haapii atu i to outou mau tamarii i roto i te maramarama e te parau mau ». ¹⁴ « E e haapii atoa ... [ia ratou] ia pure, e ia afaro noa to ratou haereraa i mua i te Fatu ». ¹⁵

I roto i teie mau parau a'o i te mau vahine, eiaha roa te tahi e hape. No to'u arueraa e to'u faaitoitoraa i te puai pae morare o te mau vahine, aita vau e parau nei e, ua nehenehe noa i te mau tane e i te mau tamaroa ia ape i ta ratou hopoi'a ia ti'a no te parau mau e te parau ti'a, e aore râ, e ere ta ratou hopoi'a ia tavini, ia faatusia e ia faatere, i te mea iti a'e i ta te mau vahine e aore râ, ua nehenehe e vaiiho atu i te mau vahine ra. E te mau taea'e,

ia ti'a tatou e te mau vahine atoa, ia amo amui ana'e i ta ratou mau hopoi'a e ia aupuru tatou i te haamanaraa pae morare o to tatou hoa.

E te mau tuahine here e, te turu'i nei matou i ni'a i te puai pae morare ta outou e hopoi nei i roto i teie nei ao, i roto i te faaipoiporaa, i roto i te utuafare, i roto i te Ekalesia. Te turu'i nei matou i ni'a i te mau haamaitairaa ta outou e faatae nei na roto i ta outou mau pure e to outou faaroo, no ô mai i te ra'i. Te pure nei matou no to outou paruru, to outou maitai e to outou oaoa e no ta outou faaûruraa, ia paturuhia te reira. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. 2 Timoteo 1:5.
2. Orson Scott Card, « Neighborliness: Daines Style », *Ensign*, Eperera 1977, 19.
3. Neal A. Maxwell, « The Women of God », *Ensign*, Me 1978, 10–11.
4. Hi'o Mose 2:27.
5. Hi'o Mose 6:57–60.
6. Mose 1:39.
7. « Hoê tenetere a'enei, ua itehia mai i te hoê aivanaa no ni'a i te taamura, o John Bowlby e, ua riro te taamura tei tupu na

roto i te aupururaa rahi roa a te metua vahine i ta'na tamarii ei niu rahi roa no te tupuraa sotiare e te tupuraa i te manava ... E ua ite mai te aivanaa Sara Ruddick, o te 'poihere' o te metua vahine te niu rahi no te ti'araa metua aravihi. Na roto i te 'mata faaoromai e te mata o te here', e faatupu te mau metua i te hoê ite taa ê no ta ratou mau tamarii—te hoê ite e horo'a ia ratou i te hoê hi'oraa atea taa ê no eaha te mau 'raveraa maitai roa a'e' no te tamarii » (Jenet Jacob Erickson, « Love, Not Perfection, Root of Good Mothering », *Deseret News*, 12 no me 2013, G3).

8. E parau mau e, e rave rahi u'i i ma'iri a'enei, ua faahepo-noa-hia e ua faateimaha-noa-hia te mau vahine i te hopoi'a tano ore i roto i te utuafare e te ohipa toro'a, eiaha râ teie huru mana'o i te tahi e teie faatusiaraa ia riro roa ei hoê haaitiraa. Ua parau o Elder Bruce C. Hafen : « Mai te mea 'te mana'oraa i te tahi' e faaere i te vahine i to'na hiro'a mau e to'na iho tupuraa, ua hape ia tera huru feruriraa i te mana'oraa i te tahi ... I teie râ tau, ua rahi roa ta te mana'o faataui peu (libérationniste) i to'na pae, ma te faahoho'a i te mau vahine ei taata i te atea ê roa o to'na utuafare. Te tahi atoa hi'oraa, e hi'oraa paari a'e, oia ho'i, e ti'araa apipiti to te tane e te vahine ... Te mana'o faahapa e faahaere nei i te mau metua vahine mai te ti'araa piri i te ti'araa atea, te faaore ra ia ratou i tera repo ropu faahotu no te apipitiraa. Te feia e faahaere nei i te mau metua vahine mai te mana'oraa i te tahi i te mana'o pipiri, te faaore ra ia ratou i tera repo ropu faahotu no te mana'o taviniraa e tauturu nei i te tupuraa o te vahine iho. No teie mau peu faarahi, ua riro atura ia te mau matuturaa no ni'a i te faufaa o te ti'araa metua ei faaitiraa eiaha noa te mau metua vahine, te taatoaraa râ o te mau vahine » (« Motherhood and the Moral Influence of Women » [parau tei vauvauhia i te World Congress of Families II, Geneva, Plenary Session IV, 16 no novema 1999], http://worldcongress.org/wcf2_spkrs/wcf2_hafen.htm).
9. Ua parau te hoê metua vahine i ni'a i te tuhaa papa'iraa a te ve'a iho *Wall Street Journal* : « Taa ê noa'tu i te tahi mau Momoni, mau ati Iuda evanelia e aore râ te au i te faaroo mau, te rahiraa o tatou aita e ite nei nahea i te haapii i ta tatou mau tamaiti e tamahine eiaha e horo'a ohie noa i to'na tino ... E oia mau, i rotopu i to'u iho mau hoa vahine, ua puai roa te hiaai ia ho'i i muri. Aita hoê o ratou te ore e puta mai i te hoê mana'o tamau no te tatarahapa i ta ratou mau haere'a matamua i te pae no te ta'otoraa i te taata. E aita roa e vahine ta'u i te uiui atu no ni'a i te reira tei parau mai e, ahani ua rahi atu ta'u i tamata na » Jennifer Moses, « Why Do We Let Them Dress Like That? » *Wall Street Journal*, 19 no mati 2011, C3).
10. Margaret D. Nadauld, « Te oaoa o te auvahineraa », *Liahona*, Tenuare 2001, 18.
11. Hi'o Ioane 8:29.
12. 1 Petero 3:15.
13. 2 Timoteo 4:2.
14. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 93:40.
15. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 68:28.

Na Elder S. Gifford Nielsen

No te Hitu Ahuru

Haapeepē i te faanahoraa ha'uti a te Fatu !

E ti'a ia tatou tata'itahi ia faanaho e ia faatupu i ta tatou iho faanahoraa ha'uti no te tavini ma te anaanatae i piha'iho i te mau misionare rave tamau.

Erave rahi mau matahiti i ma'iri a'enei, ua hinaaro vau i te paraparau i te vahine faaipoipo a te hoê o te mau episekopo i roto i ta matou titi, no reira ua niuniu vau i to ratou fare. Ua pahono mai te tamaiti apî i te niuniu. Ua parau atu vau, « Ia ora na. Tei reira to oe mama ? »

Ta'na i pahono, « E, tei ô nei oia. E tii au ia'na. O vai teie ? »

Ta'u i pahono : « A parau atu ia'na e o te peresideni Nielsen ».

Ua tupu te hoê faaearaa poto, e i muri iho, ma te reo puai, ua faaroo vau, « E, Mama, o te peresideni *Hinckley* teie i te niuniu ! »

Aita i nehenehe ia'u ia feruri eaha ra ta'na i feruri i taua taimē ra. O te e'a roa roa'e ta'na i rave no te haere e pahono i te niuniu. Ua puta mai te mana'o i roto i to'u feruriraa : « E parau ha'uti atu vau ? » Aita râ vau i na reira, ua ata maitai râ maua. Ia feruri au i teie nei i te mea tei tupu, aita paha oia i anaanatae i te faarooraa ona e, o vau noa tera.

Eaha ta outou e rave mai te mea e pii mau te peropheta a te Fatu ia outou ? Oia mau, ua na reira oia ! Ua pii te peresideni Thomas S. Monson, mai ta'na i na reira faahou â i teie po'po'i, ia tatou tata'itahi i te hoê ohipa faufaa rahi roa. Ua parau oia, « Teie te taimē no te mau melo e no te mau misionare ia tahoê, ia rave amui i te ohipa, ia rave i te ohipa i roto i te ô vine a te Fatu no te afa'i mai i te mau varua Ia'na ra ». (« Faaroo i roto i te ohipa no te Faaroraa », [haapurooraa Haapiiiraana na te Feia Faatere o te Ao nei, Tiunu 2013] ; lds.org/broadcasts).

Ua faaroo anei tatou ?

Te ite nei te mau titi, te mau mataeinaa, e te mau misioni i te hoê faito itoito apî, e te itehia ra te parau a te Faaora ia Iosepha Semita i te matahiti 1832 ra i te faatupuraahia : « Inaha, e rave oioi [haapeepē] au i ta'u ohipa i roto i te tau mau no te reira » (PH&PF 88:73).

Te mau taea'e e te mau tuahine, *i teie nei* te tau mau ! Ua ite roa vau i te

reira i roto i to'u aau, e ua papû ia'u e, ua ite atoa outou.

Ua hinaaro roa vau ia faaohipa i to'u anaanatae e to'u faaroo ia Iesu Mesia. I te tau a ha'uti ai au i te tu'aro faahororaa popo marite, ua mana'o vau i te mau faanahoraa ha'uti. E mea papû roa e, ia tupu ana'e te hoê tata'urara e mai te mea ua ineine ta matou pupu e te mau faanahoraa ha'uti tano, e manu'ia ihoa matou. Ua ite outou, Ua paraparau iho nei au i te taata faaineine tuiroo no BYU o LaVell Edwards no ni'a i ta matou mau faanahoraa ha'uti, e ua parau mai oia, « Aita vau i tau'a eaha te ha'uti ta oe i tamata, ua haapa'o noa vau e ia rê tatou ! Ei hoê taata ha'uti « quarterback » tei faanaho i te ha'utiraa, ua mana'o roa vau e, e ohipa hau atu ia te fifi, atira pai, to'na te i'oa i topahia te hoê tahua tu'aro, no teie paha ia feruriraa ohie to'na.

No te mea ho'i e, tei roto tatou i te pupu a te Fatu, te vai ra anei ta tatou iho faanahoraa ha'uti no te manu'ia ? Ua ineine anei tatou i te ha'uti ? Mai te mea, tatou ei melo, ua here mau tatou i to tatou utuafare, te mau hoa, e te mau hoa ohipa, eita anei tatou e hinaaro i te faaite ia ratou i to tatou iteraa papû no ni'a i te evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai ?

I te haapiiiraana a te mau peresideni misioni apî i te ava'e tiunu ra, ua farii e 173 peresideni misioni apî e ta ratou vahine faaipoipo i te arata'iraa hopea hou a haamata ai i ta ratou taviniraa. Ua a'o atu na 15 melo no te Peresideniraa Matamua e no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo i teie pupu taa ê.

Ua parau o Elder L. Tom Perry i te mana'o hopea ma te parau e, « Teie te tau faahiahia roa'e i roto i te aai o te Ekalesia. Teie te tahi mea e nehenehe e faaaahia i te mau oro'a rahi tei tupu i mutaa ihora, mai te Orama Matamua, te tao'a rahi o te Buka a Moromona, e te Faaho'iraahia mai te evanelia, mai te mau mea atoa tei patu i te niu e haere ai tatou i mua e ia haapii i roto i te basileia a to tatou Metua i te Ao ra » (« A'oraa opaniraa » [a'oraa i horo'ahia i te haapiiiraana na te mau peresideni misioni apî, 26 no tiunu 2013], 1, Church History Library, Salt Lake City).

E ti'a ia tatou ia faarahi atu â i ta tatou haaraa no te tu'ati atu i te anaanatae rahi a to tatou feia faatere e te itoito o to tatou mau misionare rave tamau. Eita teie ohipa e nuu i mua mai ta te Fatu i opua mai te mea aita tatou ! Mai ta te peresideni Henry B. Eyring i parau, « Noa'tu to tatou matahiti paari, to tatou ite, to tatou piiraa i roto i te Ekalesia, e aore râ, to tatou vahi nohoo-raa, ua piihia tatou paatoa ia rave amui i te ohipa no te tauturu Ia'na i roto i Ta'na auhuneraa varua » (« Ua hoê Tatou », *Liahona*, Me 2013, 62).

E nehenehe anei ta'u e faaite atu i te tahi faanahoraa ha'uti tei tae mai i roto i to'u aau i muri iho te pureraa e te tai'oraa i te pene 13 no te buka *Ia Poro Haere i Ta'u Evanelia*, te ferurimaite-raa i te mau ohipa tei tupu na ? Te ani nei au ia outou ia feruri i teie e toru mana'o a feruri ai outou i ta outou iho faanahoraa.

A tahi, a pure papû no te haafatata'tu i te tahi taata i te Faaora ra e i Ta'na evanelia i te mau mahana atoa. E nehenehe ta outou e rave i te reira ma te faaairo i te mau taata atoa ei mau tamaroa e ei mau tamahine na te Atua, o te tauturu ra i te tahi e te tahi i ni'a i to ratou e'a ho'iraa i te fare. A feruri i te mau hoa apî ta outou e faahoa mai.

A piti, a pure no te mau misionare e tavini ra i roto i to outou area

e ta ratou mau taata e haapii ra ma te faahiti i to ratou mau i'oa i te mau mahana atoa. Te rave'a no te raveraa i te reira o te haamâtauraa'tu ia ia ratou, hi'o atu i to ratou pine i'oa, pii atu ia ratou ma te i'oa e ani atu ia ratou o vai ta ratou e haapii nei. Ua parau paari mai o Elder Russell M. Nelson e, « eita ta te Fatu e nehenehe e tauturu ia outou ia ite i te aau o te hoê taata maori râ ua ite na mua outou i to'na i'oa e to'na hoho'a mata ».

Ua haere atu vau i te hoê bapetizoraa no te hoê tuahine faahiahia tei faaite i to'na iteraa papû. E ore roa e mo'ehia ia'u ta'na parau, « aita roa'tu vau i farii na e rave rahi taata tei pure no'u e te iteraa i te here rahi ! Ua ite au e parau mau teie ohipa ! »

A toru, a ani i te hoê hoa ia haere mai i te hoê faaoaoaraa i to outou fare aore râ i te tahi atu vahi. Noa'tu te vahi ta outou e haere aore râ te mea ta outou e rave, a feruri e, o vai ia te fanao'o i teie faaoaoaraa ei reira a faaroo i te Varua o te arata'i ia outou.

Ua haapii mai te Faaora ia'u i te hoê haapiiraa ohie i roto i ta'u haapiiraa i te evanelia, e o ta'u e ti'aturi, e tano maitai i teie « haapeepeeraa ». Ia anaanatae rahi ana'e au no te tahi mea, e itehia te reira i roto i ta'u mau papa'iraa, e e hope te reira i te periota maere [!] o te faaite mai i te « hoê

mana'o [e aore râ hoê] faaiteeraa puai faufaa rahi roa » (*Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*, 11th ed. [2003], « exclamation point »).

Ua ui maere au i te haamataraa teie periota i te puta mai i roto i te mau irava papa'iraa mo'a, i te hopea o te reira, no ni'a i te « haaputuputuraa », mai roto i te taparuraa u'ana a Alama « Ahiri au e melahi e, e e roaa mai hoi ia'u te hinaaro o to'u nei aau, e tia'i ia'u ia haere, e ia parau ma te pu o te Atua ra, e ma te reo e rurutaina'i te fenua nei, i te piiraa'tu i te tatarahapa i te taata atoa ra ! » (Alama 29:1).

Ua itehia ia'u e 65 irava e faaite nei i teie huru o te misionare puai, mai teie mau irava mâtauhia i roto i te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau :

« Aue hoi te rahi o to'na oaoa i te varua taata ia tatarahapa ra ! ...

« E mai te mea e hope to orua pu'e mahana i te pororaa i te parau tatarahapa i teie nei mau taata, e ia aratai mai orua, i te hoe noa a'e varua taata ia'u nei, aue hoi to orua oaoa rahi i pihai iho ia'na i roto i te basileia o to'u Metua !

« E teie nei mai te mea ua rahi to orua oaoa i te varua taata hoe a'e o tei arataihia mai e orua ia'u nei i roto i te basileia o to'u Metua, eaha'tura â ia te huru o to orua oaoa rahi ia rahi noa'tu â ta orua varua taata e aratai mai ia'u nei ! » (PD&PF 18:15–16).

Ua riro to'u iteraa i teie mau papa'iraa mo'a taa e ei tautururaa faufaa rahi i roto i ta'u ohipa matamua ei Hitu Ahuru Area. Ua huru taiâ rii au no te riroraa ei hoa no te hoê aposetolo, Elder Quentin L. Cook, i te hoê amuiraa titi. I to'u tomoraa'tu i roto i te piha toro'a a te peresideni titi no te apooraa matamua i taua hope'a hepetoma ra, ua ite au e piti tiaa hamani-veo-hia, mea huru mutumutu rii, tei ni'a i te vairaa buka i muri i ta'na iri ohipararaa apitihia e te hoê irava papa'iraa mo'a ma teie periota i te hopea. I to'u tai'oraa i te reira, ua ite a'era vau e, ua ite te Fatu i ta'u tuatapaparaa e ua pahono mai Oia i ta'u mau pure e ua ite maitai Oia eaha te mea ta'u i hinaaro no te tamârû i to'u aau pe'ape'a.

Ua ani a'era vau i te peresideni titi ia faati'a mai i te aamu o na tiaa.

Ua parau oia :

« E mau tiaa teie no te hoê melo faafariu-apî-hia i te Ekalesia e tei roto ho'i to'na utuafare i te vêvê, ua faaoti râ oia i te tavini i te hoê misioni manu'a e ua na reira oia i Guatemala. I to'na ho'iraa mai, ua farerei au ia'na no te haamauruuru maitai ia'na e ua ite atura vau e, ua pau roa to'na na tiaa. Ua horo'a teie taure'are'a i te mau mea atoa i te Fatu ma te tauturu-ore-atoa-paha-hia e to'na utuafare.

« Ua ite oia e, te hi'o ra vau i to'na na tiaa e ua ui mai, 'e te peresideni, te vai nei te tahi mea hape ? »

« Ua pahono vau, 'Aita, Elder, mea maitai te mau mea atoa ! E nehenehe anei ta'u e tape'a i taua mau tiaa ra ? »

Ua parau te peresideni titi : « Ua rahi roa to'u faatura e to'u here no teie misionare ! Ua hinaaro vau i te haamana'o noa i teie farereiraa, e no reira, ua hamani veo roa vau i teie na tiaa. E faahaamana'oraa teie no'u, a tomo ai au i roto i teie piha toro'a, no te tau-tooraa e ti'a ia tatou paatoa ia horo'a noa'tu to tatou faito oraraa. Te irava, no roto mai ia i te Isaia : 'Te nehenehe o te avae o te ve'a i nia i te mou'a, o tei hopoi mai i te parau maitai ra, o tei faaite hua mai i te parau hau ra! o tei hopoi mai i te parau oaoa e te maitai ra, o tei faaite hua mai i te ora ra! o te parau mai ia Ziona, Tei to Atua ra te hau ! » (Isaia 52:7).

E to'u mau taea'e e mau tuahine here, ua maere paha te vahine faaipoipo a te episekopo no te aha ra te peropheta i pii ai ia'na. Te faaite papû nei au eita e ti'a ia'na e ia tatou atoa nei ia maere faahou—PERIOTA MAERE !

Ua ite au e, e ti'a ia tatou tata'itahi ia faanaho e ia faatupu i ta tatou iho faanahoraa ha'uti no te tavini ma te anaanatae i piha'iho i te mau misionare rave tamau—PERIOTA MAERE !

E apiti atu vau i to'u iteraa papû i to te peropheta Iosepha Semita « E i teie nei, i muri mai i te mau parau faaite e rave rahi o tei horoahia no'na ra, o teie hoi te parau faaiteraa hopea roa ra, o ta maua e faaite atu nei no'na ra; Oia hoi te ora nei oia! » (PH&PF 76:22). I te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Arnulfo Valenzuela

No te Hitu Ahuru

Te mau mea iti e te ohie

A tapapa ana'e tatou ia ratou ma te faaroo e te here.

E au mau taea'e e au mau tuahine, a maa hepetoma i teie nei, ua haere au i te pû haapiipiiraa na te mau misionare (PHM) i Mexico City no te horo'a i te hoê a'oraa i te mau misionare. Ua opua maua ta'u vahine ia tae e tau hora na mua a'e i reira. A tere mata'ita'i ai maua i te mau aua nehenehe e te mau aroa atuatu-maitai-hia o te PHM, aita e nehenehe ia ore e ite i te oaoa e anapanapa ra i ni'a i te mata o na hanere e hanere misionare tamaroa e tamahine apî, te tutava tata'itahi ra ia apo mai i te tahi aravihi no ni'a i te hoê reo apî e ia haapii maitai a'e i ta'na fâ ei hoê misionare.

I to'u faafaeta-rii-raa no te feruri i teie hoho'a faahia mau i mua i to'u mata, ua mana'o atura vau i te mau parau a Alama, i to'na a'oraa i ta'na tamaiti ia Helamana, ia tape'a noa i te aamu o to'na nunaa ei tuhaa no te mau papaa parau tei horo'ahia ia'na ra ma te faauerua atoa, ia tape'a mo'a i teie mau mea e tae roa i te hoê mahana e faaitetia'itu ai i te mau fenua, te mau reo, te mau nunaa e i te mau opu atoa.

Ei reira ua parau Alama :

« E mana'o paha oe e, e mea maa-maa te reira ia'u nei, inaha râ, e parau atu vau ia oe na, na roto i te mau mea iti e te [ohie] ra e faatupuhia'i te mau mea rarahi ; e na te mau mea iti hoi e faahaama pinepine atu i tei paari ra.

« Te ohie noa nei â te Fatu te Atua na roto i te mau ravea, ia faatupu i ta'na mau opuaraa rarahi e te mure ra ; e na roto i te mau ravea iti roa e faahaama'tu ai te Fatu i tei paari ra, e e faatupu hoi oia i te ora no te mau taata e rave rahi » (Alama 37:6–7).

Te faahi'o nei te hara ore e te apî o ta tatou mau misionare i te rave'a a te Fatu, oia ho'i, na te feia haehaa e « ani manihini i te mau taata ia haere mai i te Mesia na roto i te tauturu-raa ia ratou ia farii i te evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai na roto i te faaroo ia Iesu Mesia e i Ta'na tarae-hara, te tatarahapa, te bapetizoraa, e te fariiraa i te horo'araa i te Varua Maitai, e i te tape'araa e tae noa'tu i te hopea ra » (*Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia: Te hoê arata'i no te ohie misionare* [2004], 1).

Ei melo no te Ekalesia, e nehenehe ta tatou, na roto i ta tatou mau mea iti e te ohie, ia « faaite ... e rave rahi o ta ratou mau hapa » no te tauturu ia hopoi mai ia ratou « i te ite i to ratou Atua e tae noa'tu i te ora o to ratou varua » (Alama 37:8).

I te hoê taima, ua haere au na muri i te hoê peresideni tîti e te hoê episekopo no te hahaere i te hoê melo mauui. Ua haapii matou ia'na, na roto i te rave'a ohie, no ni'a i te mau haamaitaraa o te sabati. Ua faaite matou ia'na i to matou here papû. Ua

pahono mai oia e, « te mea noa ta'u i hinaaro, ia haere mai te tahi taata no te horo'a mai i te *abrazo*, te tauahi ». I reira noa to'u ti'araa e ua tauahi au ia'na. E sabati te mahana no muri iho. Ua haere mai teie taea'e i te pureraa oro'a e to'na utuafare taotoa.

I te taima no te hoê tere hahaereraa tuahine, ua parau o Martha, melo no ta matou paroisa, i ta'u vahine e to'na hoa hahaere eiaha e ho'i faahou mai. Ua faaoti roa oia e faaea i te haere mai i te pureraa. Ua ani a'era hoê o na tuahine hahaere ia Martha, e ti'a anei ia raua e himene i te hoê himene no te taima hopea roa ; ua farii oia. A himene noa ai raua, ua tupu te tahi ohipa taa ê. Ua haamata te Varua i te faa'i maru-noa-raa i te piha. Ua ite tata'itahi ratou i te reira. Ua haamata te aau o Martha i te mârû. Ma te mata î i te roimata, ua faaite oia i te mana'o o to'na aau. I te reira taima, ua papû roa ia'na e, ua ite oia e parau mau te

evanelia. Ua haamauruuru atura oia i to'na na tuahine hahaere e ua faaite i to'na hinaaro ia ho'i mai raua. Mai te reira mahana atu, ua farii noa oia ia raua ma te oaoa.

Ua haamata Martha i te haere mai i te pureraa e ta'na tamahine. E rave rahi matahiti raua i te haere-pine-pine-raa, e ua tape'a noa Martha i te ti'aturiraa e, e amui atoa mai ta'na tane ia raua. Tae roa i te hoê mahana to te Fatu haaputapura i to'na aau, e ua haamata oia i te haere mai na muri ia raua, e aita i maoro roa, ua na reira atoa te tahi tamahine. Ua haamata teie utuafare i te ite i te oaoa mau o te tae mai na roto i te fariiraa i te mau haamaitairaa o te evanelia i roto i to ratou fare. E mai te reira taima atu to Martha tavini-maite-raa ei peresideni no te Sotaiete Tauturu o te paroisa, e ua tavini ta'na tane i roto e rave rahi piiraa i roto i te tîfî. Ua haamata pauroa te reira na roto i te hoê noa himene tei

himenehia, te hoê mea iti e te ohie tei haaputapu i te aau o Martha.

E tapena Naamana no te nuu a te Arii no Suria, e taata maitai, e taata ito-ito e te puai ; tera râ, ua roohia oia i te lepera (hi'o 2 Kings 5:1). No te manuia ore ia farii i te hoê raau rapaau i to'na ma'i lepera i piha'i iho i te arii no Ise-raela, ua haere a'era Naamana i te fare o Elisaia, te peropheta. Ua tonono Elisaia i te hoê ve'a ia'na ra, ma te parau e :

« A haere a hopu, e ia hitu hopuraa i Ioridana, e ho'i faahou mai oe to oe huru mau ra, e mâ oe i reira.

« Riri a'era râ Naamana, haere atura, e ua na ô aera. Inaha, i mana'o hoi au e, e haere mai oia i rapae au ia'u nei, a ti'a mai ai, a tiaoro atu ai i to'na Atua ia Iehova, a rave mai ai i te vahimahi ra ...

« Ua faafatata maira râ te hoê tavini no'na, na ô maira, E tau paino e, ahiri anei ei parau rahi ta taua peropheta ra i parau mai ia oe, e ore anei oe e rave

i te reira! a tae atu ai i tena na parau, a hopu, a mâ'tu ai ?

« Ua haere atura oia e ua hopu atura i Ioridana e a hitu a'era hopu-
raa, ta te taata no te Atua hoi i parau maira ; riro atura to'na i'o mai to te tamarii apî ra, mâ'tura oia » (Te Mau Aarii 2 5:10–11, 13–14).

Ua ani manihini mai to tatou peropheta, te peresideni Thomas S. Monson, ia tatou paatoa ia haere e faaora i to tatou mau taea'e e mau tuahine. Ua parau Oia : « Ua hinaaro te ao i ta outou tauturu. Te vai ra te mau avae e faaetaeta, te mau rima e tape'a mai, te mau feruriraa e faaitoito, te mau aa e faaûru e te mau varua e faaora » (« To the Rescue », *Liahona*, Tiurai 2001, 57).

Te faaite papû nei au e, e rave rahi o ratou te hinaaro ra i ta tatou tauturu, o te tia'i-noa-ra ia tatou. Ua ineine ratou no to ratou mau taea'e e mau tuahine itoito e haere mai ia ratou ra e ia faaora ia ratou na roto i te mau rave'a iti e te ohie. O vau iho nei, e rave rahi hora ta'u i haere no te hahaere i te mau melo mau iui o te Ekalesia, ratou ta te Fatu i haamârû a'ena i te aa, o tei ineine no te farii i to tatou iteraa papû e to tatou tapa'o papû o te here. Mai te mea e tapapa atu tatou ma te ani-manihini-raa, e ho'i mai ratou i roto i te Ekalesia ma te feaa ore.

A tapapa ana'e tatou ia ratou ma te faaroo e te here. A haamana'o na tatou i te parau fafau a te Fatu :

« E mai te mea e hope to orua pue mahana i te pororaa i te parau tatarahapa i teie nei mau taata, e ia aratai mai orua, i te hoe noa a'e varua taata ia'u nei, aue hoi to orua oaoa rahi i pihai iho ia'na i roto i te basileia o to'u Metua!

« E teie nei mai te mea ua rahi to orua oaoa i te varua taata hoe a'e o tei arataihia mai e orua ia'u nei i roto i te basileia o to'u Metua, eaha'tura â ia te huru o to orua oaoa rahi ia rahi noa'tu â ta orua varua taata e aratai mai ia'u nei! » (PH&PF 18:15–16).

Te faaite nei au i to'u iteraa papû no te here o te Fatu i te taato'araa o ta'na mau tamarii. Ua ite au e, te ora nei Oia e o Oia to tatou Taraehara. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Timothy J. Dyches
No te Hitu Ahuru

Te hinaaro ra oe i te ora ?

*A tatarahapa ai tatou e a faafariuhia ai i te Fatu,
e faaorahia e e afa'i-ê-hia hoi ta tatou hape.*

I te hoê taime oaoaraa rahi i Ierusalem, ua vaiho maira te Faaora i te nahoa taata no te haere atu e hi'o i te feia e parahi ra i roto i te fifi rahi. Ua itehia'tu ratou ia'na tei Beteseda, e vahi hopuraa pape, tei piha'i iho i te uputa mamoe ra, e pae fare taumarua i taua pape ra, e vahi tu'iroo i te mea e, i reira te feia ma'i e haere ai.

Te faaite mai nei te Evanelia a Ioane e, i piha'i iho i te reira pape hopu « e rave rahi te ma'i i te taotoraa i roto, te matapo, te pirioi, e te hapepa te tiai ra i te arepuraa i taua pape ra.

« E pou mai hoi te melahi i raro i te pape i to'na mahana e tiarepu i taua pape ra, e te taata i reva na i raro i te pape ia oti i te tiarepuraahia ra, ua ora ia i tana ma'i i pohe ra ». (Ioane 5:3–4)

Ua faahoho'ahia te tere o te Faaora i roto i te hoê hoho'a peni nehenehe na Carl Bloch tei parauhia *Te Mesia i te faaoraraa i te ma'i i Beteseda*. Ua peni o Bloch ia Iesu te pepe marû ra i te hoê tapo'i tei raro a'e te hoê « taata ma'i » (Ioane 5:7) i te taravaraa i te pae pape hopu a tia'i noa ai. I ô nei, te ta'o ra *taata ma'i*, e parau ia no te hoê taata aita to'na e puai, e te haapapû ra i te aroha e maru o te Faaora, tei haere mai ma te maniania ore no te utuutu

i te feia eita ta ratou e nehenehe e utuutu ia ratou iho.

I roto i te hoho'a peni, ua haafefe noa teie taata ma'i ia'na i ni'a i te tahua i raro a'e i te marumarua, ua rohirohi e ua paruparu roa te mana'o no te mau iui o to'na ma'i i te roaraa e 38 matahiti.

Ua pepe a'era te Faaora i te ahu tapo'i i te hoê rima, e ua faatoro atura i te tahi rima e ua ui atura i te hoê uiraa hohonu : « Te hinaaro na oe i te ora ? »

Pahono mai nei taua taata ra e, « E te Fatu, aita e taata i te tuu ia'u i raro i te pape, ia arepu te pape ra ; te haere atura vau, ua reva'tura te tahi na mua ia'u ». (Ioane 5:6–7)

Ua horo'a'tura Iesu i te hoê pahonora hohonu e te mana'o-ore-hia i te fifi faito ore o taua taata ra :

« A tia, a rave i to roi a haere.

« Ora a'era taua taata ra i reira ra, rave ihora i tana roi, haere atura » (Ioane 5:8–9).

I roto i te tahi atu faaiteraa no te here, te faaite mai nei o Luka ia tatou e, a haere ai te Faaora i Ierusalem, ua farerei atu 10 lepera. Ua « tia noa maira [ratou] i te atea ê » (Luka 17:12) no to ratou ma'i. Ua tiavaruhia ratou—no te viivii e te hinaaro-ore-hia ratou.

« E te orometua, e Iesu e, e aroha mai ia matou », to ratou ia reo (Luka 17:13)—mai te au ra e, te taparu maira, « Aita anei ta oe e nehenehe e rave i te *hoê mea* no matou ? »

Ua ite te taote rahi e, na mua te faaroo i te semeio, e no to'na here rahi na ô atura ia ratou e, « A haere, a faaite i te mau tahu'a ia outou » (Luka 17:14).

A haere ai ratou ma te faaroo, tupu ihora te semeio. Te feruri ra anei outou i te oaoa faito ore i ni'a i te tahiraa avae tata'itahi a ite noa ai ratou i to ratou tino i tera iho taime ia tamahia, ia faaorahia e ia faaho'i-faahou-hia mai i mua i to ratou mata ?

« E ia hi'o ihora te hoê o ratou ia'na iho, e ua ora, ua ho'i maira ma te pii hua i te haamaitairaa i te Atua,

« Ua tipapa ihora i raro i te avae iho o Iesu, haamaitai maira ia'na...

« Ua parau atura [Iesu] ia'na, a tia, a haere i to tere, ua ora oe i to faaroo ». (Luka 17:15–16, 19)

I roto i ta'u huru raveraa ei taote e ei taata tapu matuatua, ua faatumuhia vau i ni'a i te tata'iraa e te faatiaifaraa i te pae tino. Ua faaora Iesu Mesia i te pae tino e i te pae varua, e Ta'na faaoraraa e haamata na te faaroo.

Te haamana'o ra anei outou i te taime a î ai to outou faaroo e to outou oaoa e fatata i te manii i rapae ? A haamana'o na i te taime a itehia ai

to outou iteraa papû e aore râ, a faaite mai ai te Atua ia outou e, e tamaiti e aore râ, e tamahine outou Na'na, e ua here roa Oia ia outou—e ua ite outou i te ora ? Mai te mea e au ra ua mo'e-hia taua taime ra, e nehenehe te reira e ite-faahou-hia mai.

Ua a'o mai te Faaora ia tatou e nahea e ora ai—e ia maitai e aore râ ia riro e mea ora maitai :

« E haere mai outou ia'u nei, e te feia atoa i ha'a rahi, e tei teiaha i te hopoia, e na'u outou e faaora.

« A rave mai i tau zugo i nia ia outou, e ia haapiihia outou e au, te mārû nei hoi au e te haehaa o te aau, e e noaa hoi te ora i to outou varua.

« Te mārû nei hoi ta'u zugo e te māmâ nei ta'u hopoia » (Mataio 11:28–30).

« A pee mai ai ia'u » (Luka 18:22) aniraa ia tatou ia faaru'e i muri i te oraraa tahito e te mau hinaaro o te tino nei e a faa'iro ia outou ei taata apî, no te reira « ua ore te mau mea tahito ra ; [e] ua riro te mau mea atoa ei mea apî » (2 Korinetia 5:17). E faaho'i-faahou-hia mai tatou e mea apî.

« A haafatata mai ia'u nei e haafatata atu ia vau ia outou na ; a imi itoitonoa mai ia'u nei e e ite mai hoi outou ia'u a ani mai, e e farii ia outou ; a patoto mai e e iritihia'tu ia ia outou na ». (PH&PF 88:63)

Mai te mea e, e haafatata tatou Ia'na, e ite tatou e, ua faataahia te tahuti nei ei taime ahoaho, e « na pae e piti i te mau mea atoa ra » (2 Nephi 2:11) e ere ia i te hoê hape i roto i te faanahonahoraa o te faaoraraa. Ua riro râ na pae e piti ei tuhaa titauhia no te tahuti nei, e na te reira e haapuui i to tatou hinaaro, e e haamaitai roa i ta tatou mau ma'itiraa. Na te mau fifi o te oraraa nei e tauturu ia tatou ia faatupu i te hoê taatiraa mure ore i te Atua—e ooti roa i To'na hoho'a i ni'a i to tatou mata mai te mea e, e horo'a tatou i to tatou aau Ia'na ra (a hi'o Alama 5:19).

« E na reira outou ei mana'oraa ia'u » (Luka 22:19) o te mea ta to tatou Faaora i ani mai i To'na haamauraa i te mea ta tatou e parau nei te oro'a. E faaapî teie oro'a ia te faraoa e te pape te mau fafauraa mo'a, ta tatou e rave e te Atua e e ani i te mana o te Taraehara i roto i to tatou oraraa. E ora tatou na roto i te faaru'eraa i te mau peu e te huru oraraa o te haapaari i te aau e o te faaetaeta i te a'i. Ia tuu ana'e tatou i « ta [tatou] mauhaa tama'i » (Alama 23:7), i raro, e riro mai tatou e e ohipa mai tei « haapao ia [tatou] iho » (PH&PF 58:28), ma te ore e haamatapo-faahou-hia i te mau haavare a Satane e aore râ, i te faatariaturihia i te maniania auraa ore o te ao maramarama.

« A tatarahapa ai tatou e a faa-fariuhia ai i te Fatu, e faaorahia e e afa'i-ê-hia hoi ta tatou hape. E maere paha tatou, mai ia Enosa, « Naheahia te reira ? » E pahono mai te Fatu e, « No to faaroo i te Mesia... a haere na, ua ora oe i to faaroo (Enosa 1:7, 8).

O Corrie ten Boom te hoê vahine keretetano purutia faaroo, tei itehia ia'na te reira huru faaoraraa, noa'tu e, ua haruhia oia i te anotau o te Tamahi rahi II no te ao nei. Ua faaruru oia i te mauui, tera râ, ua ora mai oia i taua vahi tapearaa ra, aita râ to'na tuahine here o Betsie tei pohe i roto i te mau vahi tapearaa mau auri.

I muri a'e i te tama'i, pinepine oia i te paraparau i mua i te taata i to'na mau iteraa e te faaoraraa e te faaoreraa i te hara. I te hoê taime, ua haafatata maira te hoê tia'i mau auri tahito tei riro na ei hoê o te mau tumu o te mau ati o Corrie i Ravensbrück, i te fenua Helemani, ia'na, ma te oaoa i te faarooraa i ta'na mau parau no ni'a i te faaoreraa hara e te here o te Mesia.

« Mauruuru maitai no ta oe parau poro'i, e *Fraulein*, ta'na ia parau. 'Ia feruri e, mai ta oe e parau ra, ua tamâ oia i ta'u mau hara !

« Ua toro mai Oia i To'na rima no te tapea i to'u », te haamana'oraa ia a Corrie. « E o vau tei haapii pinepine ... i te titaaraa ia faaore i te hapa, ua tapea noa vau i to'u rima tapiri i to'u tino.

« Mai te taata riri, a ahua noa ai te mau mana'o tahoo i roto ia'u, ua ite atu vau i ta ratou mau hara .... e te Fatu e Iesu e, ta'u ia pure, a faaore mai i ta'u hapa, e a tauturu mai ia'u ia faaore i ta'na.

« Ua tamata vau i te ataata, [e] ua aro vau no te afa'i i to'u rima i ni'a. Aita ta'u e nehenehe. Aita hoê mea ta'u i ite, aita roa'tu hoê noa a'e anapa o te mahanahana e aore ra, o te aroha. E ua faahiti faahou vau i te hoê pure i roto i te aau. E Iesu, eita ta'u e nehenehe e faaore i ta'na hapa. A horo'a mai oe i ta oe faaoreraa hapa.

« A tapea ai au i to'na rima, ua tupu a'era te hoê mea maere rahi. Mai ni'a mai i to'u taponohere mai na ni'a i te rima, mai te mea ra e, te hee ra te uira na roto atu ia'u haere atu i roto ia'na, a tupu ai i roto i to'u aau te hoê here

i teie taata ê tei faatata roa i te haape'ape'a ia'u.

« E no reira ua ite a'era vau e, e ere i ni'a i ta tatou faaoreraa hapa, e ere atoa i ni'a i to tatou maitai e ohu ai te faaoraraa o te ao nei, i ni'a râ i To'na. Ia parau ana'e mai Oia ia tatou ia here i to tatou mau enemi, te horo'a atoa ra Oia i te here i roto i te faauerua ». ¹

Ua ora o Corrie ten Boom.

Ua parau te Peresideni Thomas S. Monson e, « Hoê ora o te paturu i te mau ora e vai ra i roto i te fifi e aore ra, tei teimaha i te oto e te ati—oia te Fatu o Iesu Mesia ». ²

Mai te mea te feruri ra outou e, aita outou i mâ, aita outou i herehia, aita outou e oaoa ra, aita i ti'amâ, e aore râ, aita i ora e aore râ i maitai, a haamana'o « te mau mea'toa e ere i te mea maitai i roto i te oraraa nei, e faaupoo-ti'ahia ia na roto i te taraehara a Iesu Mesia ». ³ Ia vai te faaroo e te faaoroma'i i roto i te tarena a te Faaora e te mau opuaraa no outou. « Eiaha e mätä'u ; e faaroo noa mai » (Mareko 5:36).

Ia ite papû outou e, te imi tamau nei te Faaora ia ora e ia tata'i ia outou. Te tia'i nei Oia i te uputa e te patoto nei. Ia pahono tatou Ia'na. Ia pure tatou, ia tatarahapa, ia faaore te hapa,

e ia haamo'e roa'tu. Ia here tatou i te Atua e ia tavini i to tatou taata tupu e ia ti'a i te mau vahi mo'a ma te hoê oraraa tamâhia. Ua faaorahia te taata ma'i i te pape no Beteseda, te lepera i te ratereraa i Ierusalem e o Corrie ten Boom. « Hinaaro anei oe i te ora ? » A ti'a i ni'a e a haere. No To'na « maitai atire ia » (2 Korinetia 12:9), aita outou e haere outou ana'e.

Ua ite au e te ora nei te Atua. Ua ite au e, e mau tamarii paatoa tatou Na'na, e ua here Oia ia tatou ia au i to tatou huru e ia au i to tatou huru a muri a'e. Ua ite au e, ua tonono mai Oia i Ta'na Tamaiti i te ao nei ei tusia taraehara no te taata atoa, e te feia e haapa'o i Ta'na evanelia e o te pee la'na, e ora ia e e maitai ratou—« i to'na ihora tau mau, e i to'na iho ravea, e mai te au hoi i to'na iho hinaaro » (D&C 88:68), na roto i To'na here mau. Teie to'u iteraa papû i mua ia outou na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Corrie ten Boom, *The Hiding Place* (1971), 215.
2. Thomas S. Monson, « Meeting Life's Challenges », *Ensign*, Novema 1993, 71.
3. *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia: Te hoê arata'i no te hipa misionare* (2004), 58.

Na Elder Jeffrey R. Holland

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Mai te au'a i parari ra

Nahea outou ia pahono maitai a'e ia tupu ana'e mai te fifi i te pae o te feruriraa e aore râ i te pae o te manava, i ni'a i te feia ta outou i here?

Ua papa'i te Aposetolo Paulo e, te feia e pee ia Iesu Mesia, « ei aau tahi to outou i te aroha-atoa-raa »¹ ratou. I roto i taua varua aroha ra, te hinaaro nei au e paraparau atu i te feia tei roohia i te tahi huru fifi i te pae no te feruriraa e aore râ, tei roohia i te fifi i te manava, te mea iti e te mea ino roa, no te hoê anei maa taima iti noa e aore râ, e mea tamau i roto i te oraraa taatoa. E taa ia tatou te teimaha o teie mau fifi ia faaroo ana'e tatou i te mau taata aravihi ia paraparau i te parau no te fifi o te ma'i uua roro e te fifi vaite (psychose), te ohieraa ia roohia i te ma'i tupuna e te mana'o meho (anomalies chromosomiques), te ma'i manava rua (bipolarité), te manava tupatupa (paranoïa) e te te manava aoaoa (schizophrénie). Noa'tu te atâta o teie mau mea, e mau ati te reira no te oraraa tahuti, e eiaha faahou â e haamâ i te reira mai te hoê ma'i nene'i toto puai (tension) e aore râ te faauraraa o te ma'i mariri aitaata.

I roto i te tautooraa ia roaa te hau e te maramama i roto i teie mau parau fifi, e mea faufaa ia haamana'o e, te ora nei tatou—e na tatou iho i ma'iti—i roto i te hoê ao hi'a i reira ho'i ta tatou imiraa haapa'o maitai ia farii i te huru Atua e tamatahia ai faahou e faahou â. Te haapapûraa

rahi roa a'e i roto i teie faanahoraa a te Atua, oia ho'i, ua parau-fafau-hia mai te hoê Faaora, hoê Taraehara, e na roto i to tatou faaroo Ia'na, Na'na e amo ia tatou ma te umere i ni'a a'e i taua mau tamataraa ra, noa'tu e, e hoo faito ore to te reira no te Metua, tei tono mai Ia'na, e te Tamaiti tei haere mai. Ia taa maitai ana'e ia tatou teie here hanahana, na te reira ia e faairi i to tatou mamae iti ei mamae e ti'a ia faaoromaihia, e i muri iho, ei mamae maramaramahia, e i te pae hopea ra, ei mamae no te faaora.

E vaiiho vau i teie mau ma'i ta'u i faahiti a'enei no te tutonu i ni'a i te MFM—« te ma'i faaturumaraa mana'o »—te parau-atoa-hia te faaturumaraa (dépression). Ia parau ana'e au no teie mau fifi, aita vau e parau nei no te hoê mahana haape'ape'a, te mana'ona'oraa i te tute e aufau e aore râ te tahi mau taima rumaruma ta tatou paatoa e faaruru atu. E roohia tatou paatoa i te hepohepo e te aau oto i te tahi taima. Te faaite ra te Buka a Moromona e, ua faaturuma atoa Amona e to'na mau taea'e i te hoê taima fifi roa o ta ratou ohipa tavini-raa² e na reira atoa no tatou. Tera râ i teie mahana te parau nei au no te hoê mea fifi atu â, oia ho'i, te ma'i rahi o te faaiti roa ho'i i te ti'araa o te hoê

taata ia ora maitai, no ni'a ho'i i te hoê pêpê rahi roa no te hoê taata ia tinai na roto noa i te mana'o tuutuu ore e te mana'o papû—noa'tu e, te faaitoito u'ana nei au i te reira huru mana'o!

Aita, teie huru poiri i roto i te feruriraa e te varua, e ere ia i te mana'o paruparu noa. Ua ite a'enei au i te reira i te tupuraa i ni'a i te hoê tane hi'oraa melahi i te taima a pohe ai to'na hoa here e 50 matahiti. Ua ite atoa vau i te reira i ni'a i te mau metua vahine apî i muri a'e i te fanauraa i te hoê aiu, te parauhia nei te « baby blues ». Ua ite au i te reira i te ta'iriraa i te mau piahi hepohepo, te mau faehau tahito e te mau mama ruau i te haape'ape'araa no ta ratou mau mootua.

E ua ite atoa vau i te reira i ni'a i te metua tane apî e tamata ra i te imi i te ora no to'na utuafare. Ia ite mai outou, ua mata'u atoa vau i te reira. I te hoê taima i roto i to maua faaipoiporaa a tupu ai te pe'ape'a moni apitihia i te rohirohi-roa-raa, ua taparuru to'u manava, e ua tae ta'ue noa mai, e mea mau râ. Aua'e te aroha o te Atua, e te here o to'u utuafare, ua nehenehe ia'u ia ora noa e ia rave noa i te ohipa, e mai te reira taima râ e noa'tu te matahiti, ua vai noa i roto ia'u te here rahi no vetahi ê te teimaha tamau ra i teie huru haapoiriraa, e te vai atoa ra e mea hohonu atu â. E i roto i teie huru fifi, ua roaa ia matou paatoa te itoitaito na roto mai i te feia ta te peropheta Iosepha Semita i parau ra e, tei « imi [... e tei] hi'o ... i roto i te apoo pouri roa'e »³, e ua faaoromai noa i te reira—e te tahi o taua mau taata rahi ra, o Abraham Lincoln ia, o Winston Churchill, e o Elder Georges Albert Smith, ona te taata mârû roa a'e e te hoho'a i te Mesia i roto i to tatou nei tau tuuraa, ona tei aro noa i te faaturumaraa tamau e rave rahi matahiti hou a riro mai ai oia i muri a'e ra te va'u o te peropheta e peresideni no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia mo'a i te mau Mahana Hopea nei.

No reira, nahea outou ia pahono maitai a'e ia tupu ana'e mai te fifi i te pae o te feruriraa e aore râ i te pae o te manava, i ni'a i te feia ta tatou i here? Na mua roa, eiaha te faaroo ia mo'e, te faaroo i to outou Metua i te

Ao ra o te here nei ia outou, hau atu i ta outou e haro'aro'a. Mai ta te peresideni Monson i parau putapu i te mau tuahine no te Sotaiete Tauturu i te ahi-ahi mahana maa i ma'iri a'enei, « E ore roa taua here ra e tau i ... Te vai noa ra te reira no outou, ia pe'ape'a e aore râ, ia oaoa ana'e outou, ia paruparu ana'e te mana'o e aore râ, ia tupu te ti'aturiraa. Te vai noa ra te here o te Atua no outou noa'tu e, ua ti'a e aore râ, te mana'o ra outou e aita e ti'a ia outou ia farii i te [reira]. Te vai noa ra te reira i te mau taime atoa ».⁴ Eiaha, eiaha roa'tu e feaa e eiaha roa'tu e faaetaeta i to outou aau. A tamau noa i te imi ma te haapa'o maitai i te mau raveraa e hopoi mai i te Varua a te Fatu i roto i to outou oraraa. A ani i te a'o a te feia tei mau i te mau taviri no to outou maitai pae varua. A ani e a poihere i te mau haamaitairaa o te autahu'araa. A rave i te oro'a i te mau hepetoma atoa, e a vai mau maite i ni'a i te mau parau fafau haamaitai o te Taraehara a Iesu Mesia. A ti'aturi i te mau stemeio. Ua ite rahi roa vau i te taeraa mai te reira a turu noa ai te mau faaiteraa atoa e, aita e faufaa te ti'aturiraa. E *ore roa* te ti'aturiraa e mo'e. Ia ore ana'e teie mau semeio e tae oioi mai e aore râ, e tupu hope roa e aore râ, aita a'e e hoho'a te tupu ra, a haamana'o i te hi'oraa o to te Faaora iho ati : aita ana'e e topa te au'a maramara, a inu noa e a haapuai ia outou ma te ti'aturi i te ananahi maitai a'e.⁵

No te tinai i te mau huru ma'i atoa, ia roaa ana'e, a vai ara maitai i te mau tapa'o faaite no te hitahita i roto ia outou iho e i roto ia vetahi ê o ta outou e nehenehe e tauturu atu. Mai te pereoo atoa ho'i, te ahuraa o te matini, te tere-vitiviti-roa-raa, e aore râ, te paura te mori. Ia ra'e ana'e outou i te « rohirohi faaturuma », a rave i te faaauraa e tano—E enemi mâtau-maitaihia te rohirohi e tatou—a haere mârû rii, a faafaaea rii, a imi faahou i te puai e a faaî faahou i te mori. Te haapapû nei te mau taote ia tatou e, ia ore tatou e faataa i te taime no te haamaitai ia tatou, e faataa mai ihoa te ma'i i te taime na'na.

Mai te mea e, e tamau noa te mau fifi i te inoraa, a imi i te arata'iraa a te

mau taata aravihi, te feia no ratou te reira toro'a, e e nehenehe e ti'aturi. A faaite papû ia ratou i to outou aamu e ta outou araraa. Na roto i te pure e te haapa'o maitai, a feruri i te a'o ta ratou e horo'a mai, e i te mau rave'a ta ratou e faataa mai. Mai te mea e, e ma'i aau pe (appendicite) to outou, e hinaaro te Atua ia outou ia titau i te haamaitairaa a te autahu'araa e ia rave i te raau maitai roa a'e. Mai te reira atoa te ma'i i te pae no te manava. Te hinaaro nei to tatou Metua i te Ao ra ia faaohipa tatou i te mau horo'a faahiahia *atoa* o Ta'na i horo'a mai i roto i teie tau tuuraa hanahana.

Mai te mea e, o outou te taata ma'i, e aore râ, te taata rapaau i te taata ma'i, a tamata ia vai noa ma te hau i mua i ta outou ohipa. Eiaha e mana'o e, e roaa ia outou i te tâtâi i te mau mea atoa, a tâtâi râ i ta outou e nehenehe. Mai te peu e, e mau

manuiaraa na'ina'i noa, a poupou i te reira e a faaoromai. E rave rahi taime i roto i te papa'iraa mo'a, te faaue mai nei te Fatu i te taata ia « faaea noa » e aore râ ia « faaea noa ma te hau »—e a tia'i.⁶ Te faaoromai-maite-raa i te tahi mau mea, e tuhaa te reira no to tatou haapiiraa i te tahuti nei.

No te feia rapaau, i roto i ta outou tautooraa ia tauturu i te ea o te tahi atu taata, eiaha e faaino i to outou iho ea. I roto i teie mau mea atoa, a faaohipa i te paari. Eiaha e horo i te oioi e au ore i to outou ra puai.⁷ Te mau mea ê atoa ta outou e ti'a e aore râ, eita e ti'a ia horo'a, e nehenehe ta outou ia pûpû atu i te pure e ia horo'a outou i « te here mau ra ».⁸ « E faaoromairaa roa to te aroha, e te hamani maitai ... eita e riri vave ... e tapo'i i te mau mea atoa ra ... e tiai i te mau mea atoa ra, e haamahu i te mau mea atoa ra. E *ore roa* te aroha e mou ».⁹

E haamana’o atoa tatou e, i roto i te ma’i e i te tamataraa rahi, e rave rahi â te mau mea i roto i te oraraa e ti’a ia tatou ia tia’i e ia haamauruuru. Ua hau atu tatou i to tatou humaraa e to tatou mau ati ! 30 matahiti to Stephanie Clark Nielson e to’na utuafare riroraa ei hoa no matou. I te 16 no atete 2008, tei roto Stephanie e ta’na tane, o Christian i te ati manureva tei haapaapaa roa i to’na tino i te auahi, e no te utuafare, o to’na noa manimani avae tei penihia te tapa’o e, o ona tera. Aita roa e ti’aturiraa e, e ora mai o Stephanie. E toru ava’e oia te ta’otoraa i roto i te « coma » e ua ara mai oia, e ua ite mata ihora i to’na huru. E ua tae mai te faaturumaraa no te pêpê manava e to’na haafaufauraa ia’na iho. E maha tamarii ta’na i raro mai i te hitu matahiti, aita roa Stephanie i hina-aroa ia ite faahou mai ratou ia’na. Ua mana’o roa ona, ahani ua pohe oia, e mea maitai a’e paha. I te hoê mahana, ua parau mai o Stephanie ia’u i roto i ta’u piha toro’a e, « ua mana’o vau e, e mea ohie a’e ia haamo’e ratou ia’u e ia

haere ê atu vau i to ratou oraraa ».

No to’na râ maitai mure ore, e na roto i te mau pure a ta’na tane, to’na utuafare, to’na mau hoa, ta’na e maha tamarii e te pae atoa ho’i tei fanauhia a 18 ava’e i teie nei i roto i te utuafare Nielson, ua aro Stephanie no te ho’i mai mai te apoo poiri no te haamouraa ia’na iho, no te riro mai ei « mommy bloggers » tui roo roa a’e o te fenua, ma te faaite i te maha milioni taata e tai’o nei i ta’na « blog » e, ta’na « opuaraa hanahana » i roto i te oraraa, o te riroraa ia ei mama e o te poihereraa atoa i te mau *mahana atoa* i tei horo’ahia mai ia’na i ni’a i teie fenua nehenehe.

Noa’tu â te outou mau fifi, to’u mau taea’e e mau tuahine—i te feruriraa anei e aore râ i te manava e aore râ i te tino e aore râ i te tahi atu huru—eiaha e ma’iti ia pato’i i te faufaa rahi o te oraraa ma te faahope i te reira ! A ti’aturi i te Atua i roto i To’na here. Ia ite outou e, te vai ra te mahana e hiti mai te mahana vetea e e horo’a ê te mau ata rumaruma atoa o te tahuti

nei. Noa’tu e, e tae mai te mana’o e, ua riro tatou « mai te au’a i parari ra », mai ta Salamo i parau,¹⁰ e ti’a ia tatou ia haamana’o e, tei roto teie au’a i te rima o te potera hanahana. E roaa ia faaora i te feruriraa i parari mai te mau ivi i parari e te mau aaui i parari e faaorahia ra. A haa noa ai te Atua i teie mau tâtâraa, tatou e toe ra, ua nehenehe ta tatou e tauturu atu na roto i te aroharaa’tu, te haavâ-ore-raa e te hamani-maitai-raa.

Te faaite papû nei au no te Ti’a-faahou-raa mo’a, taua ofa’i tihi faufaa rahi ra i roto i te Taraehara o te Fatu o Iesu Mesia ! Mai te Aposetolo Paul, te faaite papû nei au e, tei ueuehia ei mea tahuti noa, e faati’ahia ia ei mea tahuti ore, e tei ueuehia ma te paruparu, e faati’ahia mai ia ma te etaeta.¹¹ Te faaite papû nei au no taua mahana ra no tei herehia e tatou e o ta tatou i ite e huma to ratou i te tahuti nei, e ti’a mai ia i mua ia tatou ma te hanahana e te faahiahia, ma te nehenehe faito ore o te tino e o te varua. Auê ia taime oaoa rahi mau ! Aita vau i ite e, e rahi a’e anei to tatou oaoa no tatou iho i te iteraa i taua semeio ra, e aore râ, e rahi a’e anei te oaoa no to ratou huru maitai roa « e te ti’amâ i te hopea ra ».¹² A tia’i atu ai i taua mahana ra e ite-papû-hia ai e tatou te horo’a hope o te Mesia, ia ora na tatou ma te faaroo, ia mau maite i te ti’aturiraa e « ei aaui ... i te aroha-atoa-raa »¹³ tatou, o ta’u ia pure na roto i te i’oa o Iesu Mesia ra amene. ■

TE MAU NOTA

1. 1 Petero 3:8.
2. Hi’o Alama 26:27; hi’o atoa Alama 56:16.
3. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 305.
4. Thomas S. Monson, « Aita roa tatou e haere o tatou ana’e iho », *Liahona*, Novema 2013, 123,124.
5. Hi’o Mataio 26:39.
6. Hi’o, ei hi’oraa, Salamo 4:4; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 101:16.
7. Hi’o Mosia 4:27.
8. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:41.
9. 1 Korinetia 13:4, 7–8; faahuru-ê-hia te leta; hi’o atoa Moroni 7:45–46.
10. Salamo 31:12.
11. Hi’o 1 Korinetia 15:42–43.
12. « Free at Last », i roto i te haaputuraa a John W. Work, *American Negro Songs: 230 Folk Songs and Spirituals, Religious and Secular* (1998), 197.
13. 1 Petero 3:8.

Na Elder M. Russell Ballard

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

A ti'aturi i te Fatu

A faaô ia outou no te rave i te noaa mai ia outou ia rave no te faaite i te poro'i rahi no te Faaho'i-faahou-raa mai o te evanelia a Iesu Mesia.

No ho'i noa mai nei maua te tuahine Ballard mai te hoê tonoraa i te pae fenua i Europa. I reira ua fana'o maua i te farereiraa e rave rahi o ta tatou mau misionare, peneia'e vetahi o ta outou tamaiti e ta outou tamahine. Mai te taima a faaara ai te peresideni Thomas S. Monson no te faatoparaa i te matahiti taviniraa no te feia apî tamaroa e no te feia apî tamahine, ua fana'o vau i te farerei hau atu i te 3 000 o ratou. Te anapanapa nei te maramarama o te Mesia i ni'a i to ratou mata, e ua hinaaro roa ratou ia faahaere i te ohipa i mua—ia imi e ia haapii, ia bapetizo, ia faaitoito, e ia haapuai e ia patu i te basileia o te Atua. Ia faarerei ana'e te taata ia ratou, e ite oioi mai ratou e, eita e roaa ia rave ratou ana'e iho i teie ohipa. I teie mahana, te hinaaro nei au e paraparau i te mau melo atoa o te Ekalesia, no te mea te vai nei te hoê ohipa ru no tatou tata'itahi ia faaô i roto i te faaiteraa i te evanelia.

Mai tei faahiti-noa-hia e rave rahi taima, ua parau te peropheta Iosepha Semita e, « i muri a'e i te mau mea ato'a tei parauhia, te ohipa rahi roa'e e tei hau i te faufaa o te pororaa ia i te Evanelia » (*Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* [2007], 373).

I te matahiti 1974 ra, ua parau te peresideni Spencer W. Kimball i teie : « Peneia'e te tumu rahi roa a'e no te ohipa misionare, o te horo'araa ia i to teie nei ao te rave'a no te faaroo e no te farii i te evanelia. Ua î te mau papa'iraa mo'a i te mau faaue e te mau parau fafau e te mau piiraa e te mau faautu'araa no te haapiiraa i te evanelia. Te faaohipa papû nei au i te ta'o faaue no te mea, e au te reira i te hoê arata'iraa tamau eita ta tatou, te taata hoê e te taatoaraa, e nehenehe e ape » (« When the World Will Be Converted », *Ensign*, Atopa. 1974, 4).

I te ava'e no tiurai no taua matahiti ra, ua reva'tu maua te tuahine Ballard e ta maua mau tamarii no te haere e peresideni i te misioni no Toronto Canada. Te ta'i noa ra te mau parau a te peresideni Kimball i roto i to'u tari'a, te taima ihoa râ ua parau oia e : « E to'u mau taea'e, te ui nei au mai te mea te rave ra anei tatou i te mea atoa ta tatou e nehenehe e rave. Ua mauruuru anei tatou i te huru ta tatou e haapii nei i te taatoaraa o te ao nei ? E 144 matahiti i teie nei tatou i te pororaa. Ua ineine anei tatou ia faaroa atu â i te taahiraa ? Ia faarahi atu â i ta tatou hi'oraa ? » (*Ensign*, Atopa 1974, 5).

Ua ani atoa mai oia ia matou ia haapeepe e i te avae, ma te ohipa amui

no te patu i te Ekalesia e te basileia o te Atua.

I te ava'e no tiunu i ma'iri a'enei, ua tavevo atoa mai te peresideni Thomas S. Monson i teie â piiraa i te mau melo o te Ekalesia. Ua parau te peresideni e : « Teie te taima no te mau melo e no te mau misionare ia tahoê ... [e] ia rave i te ohipa i roto i te ovine a te Fatu no te hopoi mai i te mau varua Ia'na ra. Ua faaineine Oia i te mau rave'a e ti'a ai ia tatou ia faaite i te evanelia na roto i te mau rave'a rau, e e tauturu mai Oia ia tatou i roto i ta tatou mau ohipa, mai te mea e, e rave tatou na roto i te faaroo no te faaoti i Ta'na ohipa ». (« Faaroo i roto i te ohipa no te Faaoraraa », [a'oraa i horo'ahia i te hoê haapuroraraa taa ê, 23 no tiunu 2013] ; lds.org/broadcasts).

E mea maitai, e te mau taea'e e te mau tuahine, ia feruri tatou i te mau haapiiraa a te mau peropheta mai te tau mai â o Iosepha Semita e tae roa mai i teie mahana. Ua faaitoito ratou e ua pii ratou i te feia faatere e te mau melo o te Ekalesia ia anaanatae i te faataeraa i te poro'i no te Faaho'i-faahou-raa mai o te evanelia i te mau tamarii atoa a to tatou Metua i te Ao ra e na te ao atoa nei.

Ta'u poro'i i teie avatea, oia ho'i, te haapeepe nei te Fatu i Ta'na ohipa. I to tatou nei tau, e nehenehe te reira e tupu ia tapapa ana'e te mau melo atoa o te Ekalesia, na roto i te here, no te faaite i te mau parau mau o te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai. Titauhia tatou ia rave amui ei hoa ohipa e ta tatou e 80 000 misionare e tavini nei i teie nei. Te mau haamaramaramaa no ni'a i teie ohipa rahi, te mau ohipa taa ê ihoa râ a te feia faatere no te mau apooraa tîti e paroisa, ua hohora-pauroa-hia ia i ni'a i te tahua Itenati LDS.org, tei topahia te i'oa, « Hastening the Work of Salvation [Haapeepe e te ohipa no te faaoraraa] ».

Ua ite matou i roto i ta matou mau tuatapaparaa e, te rahiraa o te mau melo itoito o te Ekalesia, ua hinaaro ratou ia faariro i te mau haamaitairaa o te evanelia ei tuhaa no te oraraa o te feia ta ratou e here nei, ratou atoa ta ratou i ore i farerei a'enei. Ua ite atoa râ matou e, e rave rahi melo te otohe

noa nei â i te rave i te ohipa misionare no te faaiteraa i te evanelia, e e piti tumu rahi no te reira :

- A tahi, te ri'ari'a. E rave rahi melo o te ore e pure nei no te rave'a ia faaite i te evanelia, no to ratou ri'ari'a e farii mai ratou i te mau muhumuhanahana ia rave ratou i te hoê mea aita ratou i aravihi roa ia rave.
- Te piti o te tumu, o te taa ore ia eaha te ohipa misionare.

Ua ite tatou e, ia ti'a mai te hoê taata no te horo'a i te a'oraa i roto i te pureraa oro'a ma te parau e, « I teie mahana e paraparau vau no te ohipa misionare », e peneia'e atoa, ia ti'a mai Elder Ballard i roto i te amuiraa rahi ma te parau i tera iho parau, te vai ra te tahi o outou o te mana'o e, « Auê, tau parau noa nei â ».

I teie nei, ua ite tatou e aita hoê ihoa taata e au i te mana'o faahapa. Peneia'e te mana'o ra outou e, e anihia ia outou ia rave i te tahi ohipa aita e tano i to outou mau hoa e mau taata tupu. Na roto i te tautururaa a te Fatu, e tamata atu vau i te haamo'e i te ri'ari'a i roto ia outou e aore râ e rave rahi o to tatou mau misionare rave tamau no te faaiteraa i te evanelia ia vetahi ê.

A faaoti ia rave i te mea ta Iesu Mesia i ani ia tatou ia rave. Ua parau te Faaora e :

« E ani, e horoahia mai ta outou, e imi, e itea ia outou ; e patoto atu, e iritihia mai te opani ia outou :

« O tei ani ra hoi, ua noaa ia ; e o tei imi ra, ua itea ia ; e te feia atoa i patoto ra, ua iritihia ia te opani.

« O vai ia i roto ia outou i te taata nei e hopoi i te ofai na ta'na tamaiti ia ani mai oia i te pane ?

« E ia ani i te i'a e hopoi atu i te ophi na'na ?

« E te tia na ia outou ... ia horoa i te mea maitai na ta outou mau tamarii, a tae ai hoi i to outou Metua i te ao ra i te horoa i te mea maitai i te feia i ani atu ia'na ra ? » (Mataio 7:7–11).

Te mau taea'e e te mau tuahine, e monohia te ri'ari'a i te faaroo e i te ti'aturi ia tuturi ana'e te mau melo e te mau misionare rave tamau i roto i te pure e te aniraa i te Fatu ia haamaitai ia ratou na roto i te tahi mau rave'a misionare. Ei reira, e mea ti'a ia tatou ia faaite i to tatou faaroo, e ia imi tatou i te mau rave'a no te hohora'tu i te evanelia a Iesu Mesia i te mau tamarii a to tatou Metua i te Ao ra, e mea papû e tae mai teie mau rave'a. Eita roa teie mau rave'a e titau i te hoê parau faahepo e aore râ hamanihia. E tahe mai te reira mai te faahopearaa au no to tatou here i to tatou mau taea'e e mau tuahine. A faaite noa i te here, e ite mai ihoa te feia ta outou e paraparau atu, i to outou here. Eita roa ratou e haamo'e i teie mana'o noa'tu

e ere te taima tano no ratou no te tauahi mai i te evanelia. Tera atoa ho'i, e nehenehe e tauhi mai ananahi, ia tauhi te tahi ohipa o to ratou oraraa.

Eita e nehenehe e ore tatou e manuia, ia rave maitai a'e ana'e tatou e tei roto ana'e tatou i te ohipa a te Fatu. Noa'tu e, te faahopearaa, tei te huru i te faaohiparaa i to'na ti'amâraa ia ma'iti, na tatou râ te hopoi'a ia faaite atu i te evanelia.

A ti'aturi i te Fatu. O Oia te Tia'i Mamoe Maitai. Ua ite Oia i Ta'na mau mamoe, e ua ite Ta'na mau mamoe i To'na reo, e i teie mahana, ua riro te reo o te Tia'i Mamoe Maitai, ei reo no outou e no'u atoa nei. E mai te peu eita tatou e faaô atu i roto, e rave rahi o ratou te riro i te faaroo i te poro'i no te Faaho'i-faahou-raa i te haamo'e'hia.

Faahitiraa ohie, tei te huru noa i to tatou faaroo e ta tatou ohipa. E mea ohie te mau parau tumu—e pure, outou ana'e iho e i roto i to outou utuafare, no te mau rave'a misionare. Ua parau te Fatu i roto i Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau e, e rave rahi tei ere i te parau mau « no te mea ana'e aita ratou i ite i te vahie te reira e itea mai ai ». (PH&PF 123:12).

Aita i titauhia ia outou ia riro mai ei taata paraparau rahi, ei orometua vaha mana e te navenave. Mai te peu te vai ra te here e te ti'aturiraa tamau i roto ia outou, ua parau fafau mai te Fatu e, ia « faateitei mai na [ana'e] [outou] i to [outou] na reo i teie nei feia [e] a parau atu i te mau mana'o ta'u e tuu atu i roto i to [outou] na aau, e ore roa [outou] e faahaamahia i mua i te taata nei ;

« [E] e horoahia ia ia [outou] ... i te taima mau ihoa, i te mea ta [outou] e parau ». (PH&PF 100:5–6).

Te faahaamana'o nei te buka *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia* ia tatou paatoa e « aore roa ohipa e tupu i roto i te ohipa misionare e tae noa'tu ua itea ia [tatou] i te tahi taata no te haapii. A paraparau atu i te mau taata atoa e nehenehe ia oe i te mahana hoê. E huru taata ihoa i te mäta'u rii i te paraparau atu i te mau taata, e nehenehe râ ta oe e pure no te faaroo e no te puai ia itoito i te haamâmâraa i to oe vaha no te faaiteraa'tu i te evanelia tei faaho'ihia mai » ([2004], 179). Outou te

mau misionare rave tamau, mai te mea te hinaaro nei outou e haapii hau atu, e ti'a ia outou ia paraparau atu e rave rahi taata i te mau mahana atoa. O tera noa ihoa te mea ta te Fatu i tono i te mau misionare ia rave.

Ua ite te Fatu ia tatou. Ua ite Oia e, e mau tamataraa ta tatou. Ua ite au e, te vai ra vetahi o outou tei teiaha i te hopoi'a, te pure nei râ vau e, eita hoê o outou e mana'o e, ua riro te haereraa i te taata ma te au e te anaanatae no te faaiteraa i te evanelia ei hopoi'a teimaha. Aita, e haamaitairaa te reira ! Aita e oaoa rahi a'e i roto i te oraraa i te anaanataeraa i roto i te taviniraa i te Fatu.

Te taviri, oia ho'i, ia faaûruria outou e te Atua, ia ani outou Ia'na i te arata'iraa e ia haere outou no te rave i ta te Varua e muhumuhu mai. Ia hi'o te mau melo i te ohipa no te faaoraraa ei hopoi'a na ratou ana'e iho, e nehenehe i te haamata'uraa e tae mai. Ia hi'o ratou i te reira ei aniraa ia pee i te Fatu no te hopoi mai i te mau varua Ia'na ra ia haapiihia ratou e te mau misionare tane e te tuahine rave tamau, e mea faaûru ia, e mea faaitoito e te faateitei atoa ho'i.

Aita matou e ani nei i te taata hoê ia rave i te mau mea atoa. E ani noa matou i te mau melo atoa ia pure, ma te iteraa e mai te peu te melo atoa, tei apî e tei paari, e tapapa i te « hoê » noa a'e mai teie nei taime e tae atu i te Noela, tau milioni e putapu i te here o te Fatu o Iesu Mesia. E auê ia horo'a faahiahia mau no te Faaora.

A ono hepetoma i teie nei, ua farii au i te hoê rata na te hoê utuafare, e melo misionare, te utuafare Munns no Florida. Ua papa'i mai ratou :

« E te taea'e Ballard, 30 minuti i muri iho i te haapuroraraa na te ao nei no ni'a i te haapeepeeraa i te ohipa no te faaoraraa, ua faatupu matou i te hoê apooraa misionare na te utuafare. Ua oaoa roa matou i te iteraa i ta matou mau mootua taure'are'a i te amui-atoa-raa mai. Ua oaoa matou i te faaite atu ia oe e, mai taua apoorara, ua faarahi matou i ta matou mau taata e haapii atu na te utuafare, e ua 200 i ni'a i te hanere.

« Ua tae mai te hoa o te mau mootua i te pureraa, ua au matou i te mau pureraa oro'a e te tahi mau hoa melo mauui, e ua farii te tahi o to matou mau hoa i te mau haapiiraa misionare.

Hoê o te mau tuahine melo mauui tei ho'i mai, ua afa'i mai oia i te mau hoa o te Ekalesia na muri ia'na.

« Aita hoê i pato'i i te aniraa ia farii i te mau haapiiraa misionare. Auê ia tau faahiahia no te riroraa ei melo no teie Ekalesia » (rata na taata iho, 15 no atete 2013).

A faaroo maite i te mau muhumu a te Varua. A taparu i te Fatu na roto i te pure u'ana. A faaô ia outou no te rave i te noaa mai ia outou ia rave no te faaite i te poro'i rahi no te Faaho'i-faahou-raa mai o te evanelia a Iesu Mesia.

Teie te tahi faahitiraa no te tahi melo misionare manu'ia, o Clayton Christensen : « I te taime atoa e rave outou i te tahi taata ma te rima no te faafarerei ia'na ia Iesu Mesia, e ite mai outou i te hohonu no te here o te Faaora ia outou e no te taata ta outou e tape'a ra i te rima » (*The Power of Everyday Missionaries : The What and How of Sharing the Gospel* [2013], 1).

Ia haamaitai mai te Atua ia outou, te mau taea'e e te mau tuahine, ia ite mai outou i te oaoa e noaa mai na roto i te iteraa i te mau semeio o to outou faaroo. Mai tei haapiihia i roto i te Moroni pene 7 :

« E ua oti ia Iesu te parau e : Ia faaroo outou ia'u, e roaa ia outou te mana e rave ai outou i tei au ia'u ra ...

« ... No te faaroo hoi e ravehia'i te semeio ; e no te faaroo atoa hoi e fa mai ai te mau melahi e parau i te taata ; no reira, ia faaorehia taua mau mea nei, atae hoi te mau tamarii a te taata nei, no te faaroo ore ia te reira, e ua riro ta tatou mau ohipa ei mea faufaa ore ». (Moroni 7:33, 37)

Na roto i to'u iho iteraa, e nehenehe ta'u e faaite papû atu ia outou e te faaroo nei te Fatu i ta outou pure e e roaa ia outou e rave rahi mau rave'a i teie nei e no te mau matahiti e haere mai nei no te faaite i te evanelia a Iesu Mesia i te mau tamarii tao'a rahi a te Metua i te Ao ra. E te peresideni Monson, ua faaroo matou. E imi paatoa matou no te ite hoê. Te pure nei au no tatou paatoa, ia farii i te iteraa i te oaoa rahi e tae mai na roto i te taviniraa misionare, i te i'oa mo'a o te Fatu o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder L. Tom Perry

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te mau haapiiraa tumu e te mau parau tumu i roto i te mau hiro'a faaroo

Te tuu nei te hiro'a faaroo tata'itahi i to'na faufaa hoê i roto i to tatou maramaramaraa i te evanelia a Iesu Mesia.

I te parauraahia mai ia'u ia paraparau i roto i te tuhaa pureraa a te autahu'araa, i te amuiraa rahi, oioi roa to'u mana'o i te haereraa i ni'a i te hoê orometua Paraimere faahiahia mau. To'na hinaaro rahi, o te faaineineraa ia ia matou ia vai ti'amâ no te farii i te autahu'araa. Ua rave oia i te tahi hi'opo'araa ia au i te mau titauroa no te manu'araa i te Paraimere—tamau aau i te i'oa o te mau melo o te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo e na reira atoa te mau hiro'a faaroo. Teie atoa ta'na parau fafau ia matou—ia roaa ia matou paatoa i te faahiti aau i na hiro'a faaroo e ahuru ma toru, e nehenehe matou e ma'iti i te hoê vahi no te hoê ohipa faaoaoaraa ei haapiiraa hopea na matou.

Ua feruri matou i te hoê vahi ta matou i au ia haere no te ori mata'ita'i i roto i te natura na ni'a i te mau ofa'i

rahi i ni'a noa a'e i te pahuraa pape matamua i te tomoraa no te faa tahoni Logan Canyon, i apatoerau no Utaha. Te vai ra te hoê mahora na'ina'i i ni'a i te reira mau ofa'i rahi, e vahi tano no te tahi pae auahi no te tunu i te maa « hot dogs » e no te tunu paa i te « marshmallow ». A ma'iti ai matou i tera vahi, aita matou i feruri i to matou orometua, e taata paari oia e e ere to'na tino i te mea etaeta roa. Ahani matou i feruri rii a'e, e tae mai paha te mana'o e, e taime fifi no'na no te haere i reira. Atira noa'tu, ua hinaaro oia i te haapa'o i ta'na parau e ua imi i te rave'a no te pee ia matou.

Na mua roa, ua pa'uma matou i te hoê aivi na'ina'i. I tera ra tau aita e niuniu uira na reira no te opani ia matou ia haere na reira. Ua tauturu matou i to matou orometua e ua tae i ni'a te aivi. Ia tae i ni'a, e titapou

matou i roto i te hoê vahi ofa'ifa'i tei parauhia « Turtle Back ».

I to matou taeraa i ô, ua faafaea rii to matou orometua no te huti rii i te aho. I te taime matou a faaineine ai no te parahi e no te tamaa, ia maitai a'e oia ua haapii mai i ta matou haapiiraa hopea. Ua parau mai oia ia matou i to'na oaoa i te haapiiraa ia matou i te Paraimere i na matahiti e piti i ma'iri. Ua haafaahiahia oia ia matou no to matou tamauraa i te mau hiro'a faaroo. Ia parau mai oia i te numera, e faahiti atu matou i te hiro'a. I muri iho ua parau oia, aita e auraa i te tamau-aauraa i te mau hiro'a faaroo e hau atu i te tamau-noa-raa i te tahi mau ta'o maoti ra ia maramarama matou i te mau haapiiraa tumu e te mau parau tumu i roto ia ratou. Ua faaitoito oia ia matou ia tuatapapa i te haapiiraa tumu o te evanelia e haapiihia nei i roto i te mau hiro'a faaroo. Ua faataa mai oia e, ua tatuhaahia te haapiiraa tumu i roto i te mau hiro'a faaroo.

I. Te Atuaraa e te Haapiiraa tumu a te Mesia

Ua haapii tatou i roto i te hiro'a faaroo matamua e, e toru tino i roto i te Atuaraa. Te Atua te Metua, Iesu te Mesia e te Varua Maitai.

Te haapii nei te piti o te hiro'a faaroo e, tei ia tatou nei te hopoi'a no ta tatou mau ohipa i ni'a i te fenua nei.

Te horo'a nei te toru i te hoê hi'oraa i te misioni a te Faaora no te faaoraraa i te mau tamarii a te Metua i te Ra'i.

Te haapii nei te maha i te faufaa o te mau parau tumu e te mau oro'a matamua.

Ua riro te mana o te mau parau a to matou orometua, ei hoê puna faaûru-raa no'u no to'na faatumuraa i ni'a i te tuatapaparaa i te evanelia. Te arata'i nei te mau papa'iraa ia tatou i te hoê faito parau mau ei reira tatou e nehenehe ai e haavâ i te ite ta tatou e farii nei, e mea tano anei e aore râ e mea hape. No ô mai i te Atua te haapiiraa tumu mau, te puna e te niu no te mau parau mau atoa. Te itehia nei te mau haapiiraa e te mau faahi'oraa no te haapiiraa tumu mau i roto i te evanelia a to tatou Fatu e Faaora. No ô mai ia Satane ra,

te metua o te mau parau haavare, te mau haapiiraa hape. To'na hiaai, o te haapi'o, o te tau'i e o te tu'ino i te mau parau mau tei heheuhia mai. Ua hinaaro oia ia haavare ia tatou ia mo'e te puromu no te tahi o tatou i ni'a i te tere ho'iraa i to tatou fare i te ra'i.

Te haapii nei te mau papa'iraa mo'a nahea i te ape i te mau haapiiraa hape. Ei hi'oraa, i roto i ta Paulo rata ia Timoteo, te tai'o nei tatou :

« Te mau parau mo'a atoa i papaihia ra e mea faaurua mai ia e te Atua, e e mea maitai ei haapiiraa, ei a'oraa, ei faaiteraa hapa, ei faaite mai i te parau-tia ra :

« Ia au roa te taata no te Atua i te mau ohipa maitatai atoa ra »
(2 Timoteo 3:16–17).

No te Ekalesia, ua riro teie haapiiraa tumu mai te hoê ofa'i uira i roto i te hoê niuniu afa'ifa'i. Ia tatarā oe i te ofa'i uira, e faufaa ore te niuniu afa'ifa'i. Te hoê ekalesia aita e haapii-faahou-hia ra i te haapiiraa tumu mau, e mea faufaa ore ia. Eita te reira e nehenehe e faaho'i ia tatou i to tatou Metua i te Ao ra e i to tatou fare mure ore.

II. Te faanahoraa e te faanahonahoraa o te autahu'araa

Ia haamata tatou i te maramarama i te haapiiraa niu a te Mesia, e haapii mai te pae e te ono o te hiro'a faaroo ia tatou i ni'a i te faanahoraa e te faanahonahoraa o te autahu'araa. I raro a'e i te faatereraa a te Fatu, ua faanaho Iosepha Semita i te Ekalesia a te Faaora ma te faaohipa i te haamanaraa o te

autahu'araa—te mana o te Atua. Hoê â faanahoraa ta Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i ta te Mesia i faanaho e i arata'i a faaea ai Oia i ni'a i te fenua nei.

Auê ia mahana hanahana no Iosepha Semita e no Oliver Cowdery i te ava'e no me 1829, i to raua haereraa i roto i te uru raau no te pure no ni'a i te haapiiraa tumu no te bapetizoraa no te faaoreraa hara ta raua i tai'o a iriti ai raua i te Buka a Moromona. E mea rahi te mau haapiiraa tei haapii-hia no ni'a i te bapetizoraa e tera e tera ekalesia i te omuaraa o te mau matahiti 1800, e ua ite o Iosepha raua Oliver e, e ere te taatoaraa i te mea mau. Ua hinaaro raua i te ite i te faanahoraa tano no te bapetizoraa e o vai tei farii i te haamanaraa no te bapetizo.

No te pahono i ta raua aniraa i mua i te Fatu, ua fâ mai te hoê ve'a no te ra'i mai ia raua, o Ioane Bapetizo. Ua tuu oia i to'na pu'e rima i ni'a i to raua upoo no te horo'a ia raua i te haamanaraa no te bapetizoraa ma te parau e : « I nia iho ia orua e ta'u na tavini taeae nei, i te i'oa o te Mesia ra te horo'a tu nei au i te Autahu'araa a Aarona » (PH&PF 13:1).

Auê ia mahana faahiahia i roto i te aamu o teie nei ao ! Ua faaho'i-faahou-hia mai te autahu'araa i ni'a i te fenua nei.

Ia farii ana'e tatou i te autahu'araa, e farii tatou i te haamanaraa no te ohipa i te i'oa o te Atua e ia arata'ihia na te e'a o te parau mau e te parau

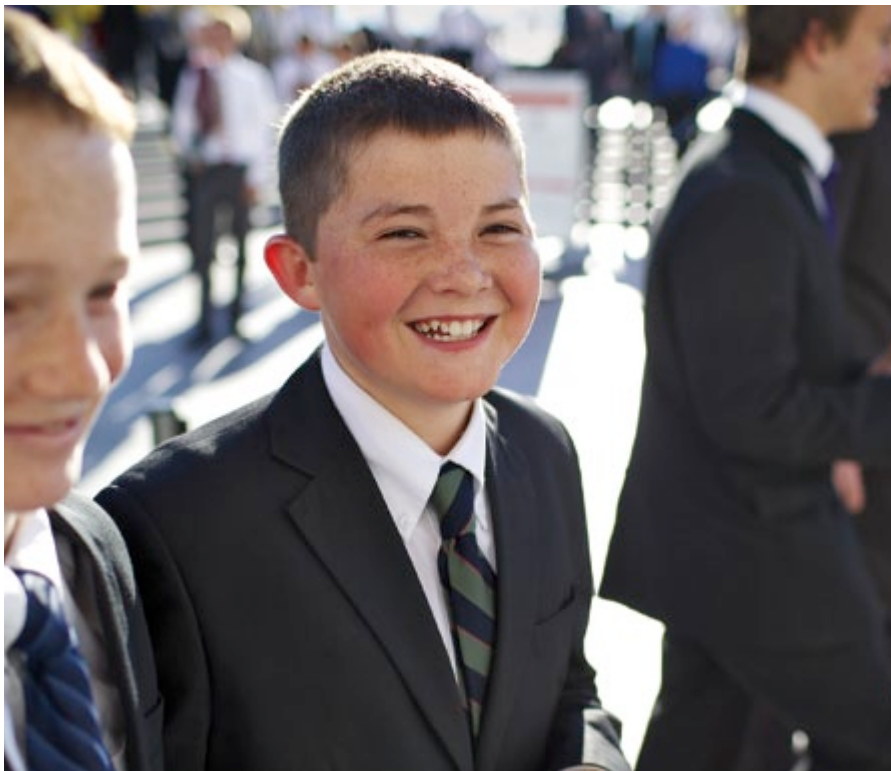
ti'a. E puna faufaa rahi teie haamanaraa ia tae mai te mana parau ti'a e te faaûruraa no te maitai o te mau tamarii a te Atua i ni'a i te fenua nei, e e vai noa te reira i ô atu i te paruru. Ua titau-atoa-hia ia faaho'i-faahou-hia mai te autahu'araa na mua a'e te Ekalesia mau a Iesu Mesia a faanahohia ai. Tera ia te haapiiraa rahi ta tatou e haapii i roto i na hiro'a faaroo pae e te ono.

III. Rave'a tauturu mure ore no te tere tahuti nei

Te faataa mai nei na hiro'a faaroo e toru no muri iho—tehitu, te va'u, e te iva—i te mau rave'a tauturu e vai ra no te arata'i ia tatou i roto i te tere tahuti nei. Ua horo'ahia mai ia tatou te mau horo'a pae varua no te arata'i ia tatou a pee noa ai tatou i te mau haapiiraa a te Fatu e no te paruru atoa ia tatou i mua i te ino. O te mau papa'iraa mo'a atoa te tahi arata'i—mai te mea e tai'o maite tatou i te parau a te Atua, e faaite mai oia i to tatou e'a no te ho'iraa i te ora mure ore.

Te haapii nei te hiro'a faaroo iva ia tatou e, ua heheu mai te Atua, te heheu nei Oia e e riro Oia i te heheu mai ananahi e rave rahi parau mau hanahana e te faufaa i Ta'na mau pe-ropheta, ite e heheu parau. Ua haapii tatou e, ei apiti no te faarooraa i te reo iti ha'ihia i te mârû o te Varua, e te tai'oraa atoa i te mau papa'iraa mo'a, te vai nei te tahi atu puna arata'iraa, o to tatou ia mau feia faatere o te Ekalesia, tei ma'itihia, tei piihia e tei faataahia no te haamaitai i to tatou

oraraa na roto i te mau haapiiraa ta ratou e haapii mai.

IV. Te mau melo misionare

Te haapii nei te hiro'a faaroo ahuru, te ahuru ma hoê e te ahuru ma piti nahea i te faatere i te ohipa misionare e nahea i te faaite i te evanelia i roto i te hoê ao ua rau te mau fenua e te mau ture. Ua haapii tatou no ni'a i te haaputuputuraa o Iseraela no te faa-ineineraa i te Tae-piti-raa o te Faaora. Ua haapiihia tatou e, e ti'amâraa to te tane e to te vahine ia farii e aore râ ia pato'i i te parau a te Atua mai te au i to raua hinaaro. Ei faahopearaa, ua haapii tatou e, a haaparare noa ai tatou i te evanelia a Iesu Mesia i na poro e maha o te fenua nei, e ti'a ia tatou ia faatura i te mau faatereraa hau o te fenua tata'itahi o tei tomohia e tatou. Oia mau, te ti'aturi nei tatou e, e mea ti'a ia haapa'o, ia faatura e ia paturu tatou i te mau ture o te fenua.

V. A fitau i te mau hiro'a

Te horo'a nei te hiro'a faaroo ahuru ma toru i te haamaramaramaraa taa ê i te huru e ti'a ai ia tatou ia faatere i to tatou oraraa e ia faaite ia tatou i mua i te taata. Te tai'o nei te reira : « Te ti'aturi

nei matou e, e mea ti'a i te taata ia ora ma te parau ti'a, ma te haavare ore, ma te viivii ore, ma te aau maitai, ma te haapa'o maitai e ma te hamani maitai i te mau taata atoa. Te pee nei ho'i matou i te a'oraa a Paulo : Te ti'aturi nei matou e te tia'i nei ho'i i te mau mea atoa. E rave rahi te mau mea i faaoro-maihia e matou, e te hinaaro nei ho'i matou ia faaroromai i te mau mea atoa. E mai te mea te vai atura te mau mea maitai, te mau mea faahiahia, te mau mea roo maitai, e te mau mea pou-pou-hia ra, e titau ia matou i te reira ».

E ti'a ia tatou paatoa ia titau i teie hiro'a ma te ora roa i te hoê oraraa ei faahi'oraa i te reira. Ua patuhia te mau parau mau tei haapiihia i roto i te mau hiro'a faaroo hoê i ni'a i te tahi, mai te huru ra te mau tuhaa o te hoê niuniuni afa'ifa'i tei tamauhia te tahi i ni'a i te tahi. Mai te hamaniraa aravihi e tamaumau nei i te mau tuhaa o te hoê niuniuni afa'ifa'i, te horo'a nei te mau hiro'a faaroo ia tatou i te mau haapiiraa tumu rahi no te Faaho'i-faahou-raa. Te tuu nei te hiro'a faaroo tata'itahi i to'na faufaa hoê i roto i to tatou maramaramaraa i te evanelia a Iesu Mesia.

Ua tauturu mai to'u orometua Paraimere ia'u i te faaotiraa ia tamau

i te mau haapiiraa tumu o te basileia. Ua haapii mai oia ia'u ia imi i te auraa hohonu e vai ra i roto i teie mau parau ohie o te hiro'a faaroo. Ua parau fafau mai oia ia'u e, ia tuu vau i te faufaa ia haapii i teie mau parau mau mo'a, e tau i roa mai teie ite o ta'u i apo i to'u oraraa ei mea maitai a'e, e te faaite atu vau ia outou e, ua tupu mau te reira.

I te otiraa te haapiiraa nehenehe a to'u orometua i ni'a i teie mou'a no Logan Canyon, ua faaea maoro rii matou, i te hora i faataahia e matou. Te topa ra te mahana, e ua mana'o matou, e fifihia matou.

Ua aro to'u orometua ia tae i to matou vahi taa ê, no te ho'iraa mai râ ua riro ei fifi rahi no matou. Te faaite nei teie vahi i te ino o ta matou ma'itiraa no ta matou faaoaoaraa. Ua fifi matou i te pa'umaraa i ni'a i te aivi, hau atu râ no te hoê vahine paari.

I to matou tafifiraa no te faatae ia'na i ni'a i te aivi, faura mai nei e piti muto'i. Ua tonono mai te peresideni Paraimere ia raua no te imi ia matou, ua ri'ari'a oia ua mo'e matou. Aita roa teie fifi ta matou i faaruru e te mau haapiiraa i haapiihia, e mo'e-roa-hia'tu i'au i roto i to'u oraraa.

Outou te feia apî tamaroa—Te faaitoito nei au ia outou ia faaohipa i to outou feruriraa maramarama no te tuatapapa e no te haapii i te mau hiro'a faaroo e te mau haapiiraa tumu ta ratou e haapii nei. O ratou o te mau mea faufaa roa a'e, e te papû roa a'e, o te mau faahitiraa poto roa a'e o te haapiiraa tumu o te Ekalesia. Mai te mea e faaohipa outou ia ratou no te arata'i i ta outou mau tuatapaparaa o te evanelia a Iesu Mesia, e ite outou e, ua faaineinehia outou no te faaite atu i mua i teie nei ao i to outou iteraa papû no te parau mau tei faaho'i-faahou-hia mai. Ua ti'a atura ia ia outou ia faaite ma te ohie e te afaro e te hohonu i te mau ti'aturiraa niu ta outou e poihere nei ei melo no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei.

Te apiti atu nei au i to'u iteraa papû i te parau mau o na hiro'a faaroo e ahuru ma toru na roto i te i'oa o to tatou Fatu e Faaora, o Iesu Mesia, amene. ■

Na te Episekopo Gérard Caussé

Tauturu matamua i roto i te Episekopora faatere rahi

E ere atura outou i te taata ẽẽ

*I roto i teie Ekalesia, aita e taata ẽẽ, e aita e taata pato'ihia.
E mau taea'e e e mau tuahine ana'e rã.*

I te hoê taime ua farerei a'e nei te rahiraa o tatou i te hoê huru apî, huru matau-ore-hia e tatou e te papû ore rii. Ua tupu tei reira huru i ni'a i to matou utuafare a pae matahiti i teie nei i muri a'e i to te Peresideni Thomas S. Monson piiraa mai ia'u ia tavini ei Hui Mana Faatere Rahi no te Ekalesia. Na roto i teie piiraa, ua titauhia i to matou utuafare ia faaru'e i te vahi nehenehe ta matou i fana'o no te hoê roaraa hau atu i te piti ahuru matahiti. Te haamana'o nei â maua o ta'u vahine i te pahonoraa oioi a ta maua mau tamarii i to ratou iteraa i teie tauraa. Na ô maira ta maua tamaiti 16 matahiti e, « E ere roa'tu te reira i te fifi. E haere outou ; e faaea mai au ! »

E ua farii oioi a'era oia e apee mai ia matou e ua farii maitai i teie ohipa apî i roto i to'na oraraa. Ua riro to matou oraraa i roto i na matahiti i ma'iri a'e nei i roto i te hoê vahi apî, ei hoê haapiiraa faahiahia no to matou utuafare, no te huru farii pou-pou hoa rã e te maitai o te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei. Na roto i to matou oraraa i roto i tera e tera fenua, ua ti'a ia matou ia ite e, e parau mau te parau no te hoêraa o te feia o te Atua i te mau fenua atoa.

Na roto i to'u piiraa ua titauhia ia'u ia ratere na roto i te mau fenua e rave rahi e ua farii au i te haamaitairaa rahi o te peresideniraa i te mau pureraa e rave rahi. Ia hi'o ana'e au i ni'a i te mau amuiraa rau, pinepine au i te ite i te mau melo no roto i te mau fenua, te mau reo e te mau ta'ere e rave rahi. Te hoê vahi faahiahia o to tatou tau tuuraa evanelia maori rã, aita ia i taotianoa-hia no te hoê noa tuhaa fenua e aore ra, no te tahi noa mau nunaa. No te ao taatoa rã. Te faaineine nei te reira i te ho'iraa hanahana mai o te Tamaiti a te Atua na roto i te haaputuputuraa i « to'na ra mau tamarii, mai ô mai i na hopea e maha o te fenua nei ».¹

Noa'tu e te maraa nei te rahiraa melo o te Ekalesia i roto i to'na rauraa, area ta tatou faufaa tumu mo'a ra, tei ni'a a'e ia i to tatou mau taa-ê-raa. Tatou te mau melo o te Ekalesia, e tuhaa tatou no te utuafare o Iseraela. E riro tatou ei mau taea'e e ei mau tuahine, ei fatu ai'a aifaito no te hoê â reni tupuna i te pae varua. Ua fafau te Atua ia Aberahama e, « o ratou atoa hoi te farii i teie nei Evanelia, e parauhia ratou i [to'na] i'oa e ta'ohia ei huaai [no'na], e e tia mai ratou i nia e e haamaitai [ia'na], ei metua no ratou ».²

Ua fafauhia i te mau taata atoa o te riro mai ei melo no te Ekalesia e : « E teie nei, e ere atura outou i te taata ẽẽ e te purutia, hoe atoa rã to outou oire e te feia mo'a, e no te fetii o te Atua ».³

No roto mai te ta'o ra taata ẽẽ i te ta'o latino *extraneus*, oia hoi « rapae » e aore ra, « no rapae mai. » E parau teie no te hoê taata « no rapae » no te mau tumu rau, no te ti'araa taata anei, no te ta'ere anei, no te mau feruriraa anei, e aore ra, no te haapa'oraa faaroo anei. Tatou te mau pipi na Iesu Mesia o te rohi nei ia vai i roto i te ao nei, eiaha rã no to te ao nei, i te tahi taime, e au tatou mai te taata no rapae. Ua ite tatou e, hau atu i te mau taata e rave rahi, e piri te tahi mau uputa i mua i te feia tei faairohia ei feia taa ê.

I te roaraa o te tau ua faauehia i te mau taata o te Atua ia utuutu i te mau taata ẽẽ atoa, e aore ra, i te taata o te faairohia ei taata taa ê. I mutaa ihora, titauhia ia farii i te taata ẽẽ mai te au i te fariiraa i te hoê vahine ivi e aore ra, i te hoê otare. Inaha, tei roto atoa te taata ẽẽ i te hoê huru papû ore mai te vahine ivi e te otare, e tei roto ia to'na ora i te parururaa ta'na e farii no roto mai i te huiraatira o te fenua iho. Ua farii te mau taata no Iseraela i te mau arata'iraa papû no ni'a i teie tumu parau : « Ia riro rã te taata ê e parahi i ô outou na mai te taata tupu atoa ia outou, e aroha hoi oe ia'na mai te

Panama City, Panama

Santiago, Chile

aroha ia oe ihora ; e taata êê atoa hoi outou i te fenua ra i Aiphiti ». ⁴

A ora ai Oia i te fenua nei, ua riro Iesu ei hi'oraa no te hoê taata tei haapa'o i te titauroa ia aupuru e ia farii, hau atu i tei titauhia. Te feia tei tuuhia i te hiti i te oraraa sotiare, te feia tei pato'ihia e tei faarirohia ei feia viivii na te feia tei faariro ia ratou iho ei feia parau-ti'a, ua faaite ia Oia ia ratou i To'na aroha e To'na faatura. Ua farii ratou i te hoê tuhaa aifaito o Ta'na mau haapiiraa e Ta'na utuuturaa.

Ei hi'oraa, ua pato'i te Faaora i te mau peu tumu o To'na anotau no te paraparau i te vahine samaria, ma te ani atu ia'na i te tahi pape iti. Ua parahi Oia no te tamaa i piha'i iho i te mau telona e te mau taata ohi tute. Aita Oia i otiatia i te haafatata'tu i te lepera, ia ta-peapea ia'na e ia faaora ia'na. No to'na faahiahia i te faaroo o te raatira hanere roma, na ô atura oia i te feia i pee mai Ia'na ra, « Oia mau ta'u e parau atu ia outou nei, aità vau i ite i teie faaroo i te rahi i Iseraela atoa nei ». ⁵

Ua ani mai Iesu ia tatou ia haapa'o i te ture o te here maitai roa, o te horo'a ia no te mau taata atoa e ma te faaho'i ore. Na ô maira Oia :

« O tei aroha mai ia outou, o ta outou ia e aroha'tu, eaha ta outou utua i reira ? e ere anei te na reira atoa nei te mau telona ?

« E o to outou mau taeae ana'e ra ta outou e ite atu, eaha ta outou vahi hau

i reira ? e ere anei te na reira atoa nei te mau telona ?

« Ia maitai roa hoi outou mai to outou Metua i te ao e maitai roa ra ». ⁶

I roto i teie Ekalesia, aita e taata êê, e aita e taata pato'ihia. E mau taea'e e e mau tuahine ana'e râ. Na to tatou iteraa no ni'a i te hoê Metua i te Ao ra, e tauturu ia tatou ia haroaroa hau atu i te parau no te autaea'eraa e te autuahineraa o te ti'a ia vai i rotopu i te mau tane e te mau vahine atoa i ni'a i te fenua nei.

Na te hoê tuhaa i roto i te aamu ra *Les misérables* e faaite mai e nahea e ti'a ai i te mau taea'e o te autahu'araa ia haapa'o i te mau taata tei faarirohia ei mau taata êê. O Jean Valjean teie no matara noa mai nei na roto i te fare auri. Ua tapae oia i roto i te hoê oire na'ina'i ma te rohirohi no te hoê tere roa e ma te po'ia e te poiha, e ua imi i te hoê vahi e itehia ai te maa e te faaearea no te pô. Ia faaroo'ia a'era te parau apî o to'na taeraa mai, ua opani ta'ihohê te mau taata atoa i to ratou uputa ia'na. Aita e hotera, aita e fare tamaaraa, aita atoa e fare tapearaa i farii ia'na ia tomo i reira. Ua pato'ihia oia, ua tiahihia, ua tapu-ê-hia. I te pae hopea, ua marua oia i raro i mua i te uputa o te episekopo o te oire, no te mea aita to'na e puai faahou.

Ua ite papû teie orometua maitai i te huru o Valjean, tera râ, ua ara-ta'i maira oia i teie taata overe i roto

i to'na fare ma te faahiti i teie mau parau no te aroha :

« 'E ere teie fare no'u ; e fare no Iesu Mesia. Aita teie opani e titau i te taata e tomo mai e, e i'oa anei to'na, e ani râ oia e, e pe'ape'a anei to'na. Te mamae nei oe, te po'ia nei e te poiha nei oe ; e farii-poupou-hia oe... Eaha te faufaa ia ite au i to oe i'oa ? Hou a faaite mai ai oe ia'u i [to oe i'oa], ua ite a'e na vau i te tahi i'oa to oe.' »

« Ua araara a'e ra o [Valjean] i to'na na mata i te maere.

« Parau mau ? Ua ite a'e na oe i te tahi i'oa to'u ? »

« 'E,' te pahonora'a ia a Bishop, 'pii-hia oe to'u taea'e. » ⁷

I roto i teie Ekalesia, aita tatou e fatu i te mau paroisa e i te mau pupu autahu'araa. O Iesu Mesia te Fatu. Te taata e tomo i roto i te fare pureraa, e vai hau oia. Te hopoi'a no te fariiraa i te taata, ua riro ia ei ohipa faufaa rahi i teie nei. Tei roto te ao ta tatou e ora nei i te hoê tau arepurepu. No te maraaraa te rave'a ratereraa, te vititi o te aparauraa, e te riroraa te faaravairaa faufaa ei ohipa no to te ao atoa nei, te riro nei ia te ao nei ei oire rahi i reira hoi te taata e te mau nunaa e farerei ai, e tuatiati ai e e amui ai mai te hoê huru aità i itehia a'e nei.

Ua riro teie mau tauuiiraa rahi na te ao atoa nei ei maitai no te opuaraa a te Atua manahope. Aita te haaputuputuraa o To'na mau taata ma'itihia na roto na poro e maha o te fenua nei e tupu na roto noa i te tonoraa i te mau misionare i te mau fenua atea, na roto atoa râ i te taeraa mai te taata no te tahi atu mau vahi i roto i to tatou mau oire e na piha'i iho mai i to tatou mau nohoraa. E rave rahi o ratou, i roto i to ratou ite ore, o te arata'ihia nei e te Fatu i te mau vahi i reira e ti'a ai ia ratou ia faaroo i te evanelia e ia tomo mai i roto i Ta'na nana.

E mea papû e, te taata e faafariuhia mai i muri nei i roto i te evanelia i roto i ta outou paroisa, o te hoê ia taata e ere no rotopu i to outou mau hoa e te mau taata matauhia e outou. E ite outou i te reira na roto i to'na huru, ta'na parau, ta'na huru faanehe-neheraa, e aore ra, te û o to'na iri. Ua paari paha teie taata i roto i te tahi atu

faaroo, e mea taa ê paha to'na mau ite e aore ra, to'na huru oraraa.

Ua riro te faahoaraa ei hopoi'a faufaa na te autahu'araa. Ua titauhia i te mau pupu autahu'araa a Aarona e a Melehizedeka ia haa amui e te mau tuahine i raro a'e i te arata'iraa a te episkopo no te haapapû e, te farii-poupou-hia nei te taata tata'itahi ma te here e te maitai. E ara maitai te mau orometua haapii utuafare e te mau tuahine hahaere eiaha te hoê ia mo'ehia e ia tau'a-ore-hia.

E ti'a ia tatou paatoa ia haa amui no te patu i te hoêraa i te pae varua i roto i ta tatou mau paroisa e te mau amaa. Ua vai na te hoê hi'oraa no te hoêraa maitai roa i rotopu i te mau taata no te Atua i muri a'e i to te Mesia fâraa'tu i te fenua Amerika. Te faaite ra te mau papa'iraa e, aita'tu e « ati Lamana, aita'tu ia e pûpû ino ; ua riro râ ratou ei hoê, o te tamarai ana'e a te Mesia ; e te feia a'ia i te basileia o te Atua ».⁸

Eita te hoêraa e tupu na roto i te tau'a-ore-raa e te vaiho-otahi-raa i te mau melo e huru taa ê to ratou e aore ra, e huru ino a'e, e na roto noa i te apitiraa'tu i te taata mai ia tatou te huru. E roaa râ te hoêraa na roto i te farii-poupou-raa e te taviniraa i te feia tae apî mai e te feia e hinaaro taa ê to

ratou. Ua riro teie mau melo ei haa-maitairaa no te Ekalesia, e na te reira e horo'a mai ia tatou i te mau rave'a no te tavini i to tatou mau taata tupu, e na roto i te reira, e tamâ i to tatou iho aau.

No reira, e to'u mau taea'e, e hopoi'a na outou ia haere i mua i te mau taata atoa e ti'a mai i te uputa o ta outou mau fare pureraa. A farii poupou ia ratou ma te mauruuru e ma te mana'o haava ore. Mai te mea e, e tomo mai te taata aita outou i matau i roto i te hoê o ta outou mau pureraa, a aroha ia ratou ma te here, e a ani ia ratou ia parahi i piha'i iho ia outou. Na outou e haere na mua no te tauturu ia ratou ia au maite i te haereraa mai e te herehia, eiaha râ e tia'i na ratou e haere mai ia outou ra.

I muri a'e i ta outou fariiraa mata-mua, a feruri i te mau rave'a e ti'a ai ia outou ia utuutu ia ratou. Ua faaroo a'e nei au i te parau o te hoê paroisa, i muri a'e i te bapetizoraa o na tuahine tari'a turi e piti, ua faaoti a'era e piti na tuahine faahiahia e haapii i te reo aparima ia ti'a ia raua ia paraparau maitai a'e i teie na tuahine faafariu-apî-hia mai. Aue ia hi'oraa nehenehe o te here no te taea'e e te tuahine i roto i te evanelia !

Te faaite papû nei au e, aore e taata

êê i mua i to tatou Metua i te Ao ra. Aore e taata aita a'na varua e faufaa rahi i mua Ia'na. Mai ia Petero, te faaite papû nei au e, « e ore te Atua e haapa'o i te huru o te taata ; o tei mātā'u ra ia'na, e o tei rave i te parau-tia i te mau fenua atoa ra, o te itehia mai ia e ana ».⁹

Te pure nei au e, ia haaputupu ana'e te Fatu i Ta'na mau mamoe i te mahana hopea nei, e riro oia i te parau mai ia tatou tata'itahi e, « e taata ê au, e ua ite mai outou ia'u ».

Ei reira tatou e parau atu ai Ia'na e, « e e taata ê, e ua ite atu ia oe ? »

I reira Oia e pahono mai ai ia tatou e, « Oia mau ta'u e parau atu ia outou nei, o outou i na reira i te hoê taeae iti haihai roa i roto i tau mau taeae nei, ua na reira mai ia outou ia'u ».¹⁰

Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. 1 Nephi 22:25.
2. Aberahama 2:10; faahuru-ê-hia te reta
3. Ephesia 2:19.
4. Levitiko 19:34.
5. Mataio 8:10; hi'o atoa Mataio 8:2-3; Mareko 1:40-42; 2:15; Ioane 4:7-9.
6. Mataio 5:46-48.
7. Victor Hugo, *Les misérables*, tatarahia e Isabel F. Hapgood, 5 buka (1887), 1:73.
8. 4 Nephi 1:17.
9. Te Ohipa 10:34-35.
10. Mataio 25:35, 38, 40.

Na Elder Randy D. Funk
No te Hitu Ahuru

Piihia e a'na ia a'o atu i Ta'na parau

Mai te mea e vai haehaa outou, e te haapa'o, e faaroo outou i te reo o te Varua, e ite outou i te oaoa rahi hau atu i roto i ta outou taviniraa ei misionare.

I to'u patururaahia ei tino no te hui mana faatere rahi, i te ava'e eperera i ma'iri a'enei, te tavini ra vau ei peresideni no te misioni no Initia. Ua maramarama vau i te mea ta te hoê peresideni tahito i parau mai : « E mea faahiahia roa ho'i te mau misionare o te Ekalesia ».¹

Hoê o te mau misionare faahiahia roa a'e ta maua te tuahine Funk i tavini, o Elder Pokhrel ia no te fenua Nepal mai. Piti matahiti noa to'na riroraa ei melo no te Ekalesia, e ua piihia oia ia tavini i roto i te misioni no Bangalore Initia, e misioni reo peretane. E parau mai oia, e, aita oia i ineine maitai. E mea papû te reira. Aita oia i ite a'enei i te hoê misionare hou oia a riro mai ai ei misionare, no te mea e aita e mau taure'are'a misionare e tavini nei i Nepal. Aita i nava'i to'na aravihi i te reo peretane no te tai'o maramarama mai i te mau arata'iraa e vaira no to'na piiraa. I to'na taera'tu i te fare haapiiiraa misionare, e ere te piripou avae roa nehenehe, e te ahu uouo e te taamu arapo'a ta'na i tari mai, ia au i ta'na iho parau, « e pae piripou 'jean', e piti piriario, e ua faarahi te parai haapaari rouru ».²

E noa'tu i muri mai i to'na fariiraa i to'na ahu tano, ua parau mai oia aita i au maitai i te mahana tata'itahi no te mau hepetoma matamua. Teie ta'na i faati'a no taua mau taime ra o ta'na misioni : « E ere te reo peretane noa te fifi, te ohipa atoa râ, e mea titau-rahi-hia... Hau roa'tu râ, ua po'ia roa vau e te rohirohi e te mihi i to'u fenua... E noa'tu râ te reira mau taime fifi, ua vai noa to'u hinaaro. Ua ite au i te paruparu e te au ore. E i tera mau taime, e pure au ia tauturu mai te Metua i te Ao ra ia'u. E aita ihoa e hape, i te taime atoa e pure au, ua tamahanahanahia vau ».³

Noa'tu e, e mea apî e te titau rahi te ohipa misionare no Elder Pokhrel, ua tavini oia ma te faaroo rahi e te haapa'o maitai, ma te imi ia maramarama e ia pee i te mea ta'na e haapii ra i roto i te mau papa'iraa mo'a, te buka *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia*, e to'na mau feia faatere no te misioni. Ua riro mai oia ei orometua puai no te evanelia—na roto i te reo peretane—e te hoê taata faatere hau atu i te maitai. I muri mai i ta'na misioni e i te tahi taime i te fenua Nepal, ua ho'i mai i te fenua Initia no te faanuu

atu â i ta'na haapiiraa. Mai te ava'e tenuare, te tavini ra oia ei peresideni amaa i New Delhi. No te tupuraa mau ta'na i ite i ni'a iho ia'na ei misionare, te tamau nei oia i te turu i te tupuraa rahi o te Ekalesia i te fenua Initia.

Nahea te hoê taure'are'a tamaroa, tei ore i ite a'enei i te hoê misionare, i te riroraa ei misionare puai rahi i te pae varua ? Nahea outou e farii ai i te mana pae varua ei misionare no te iriti i te mau uputa, te mau farii rata uira e te aau o te feia i roto i te misioni o ta outou e tavini atu ? Mai tei mâtauhia, tei roto te mau pahonoraa i te mau papa'iraa mo'a e te mau parau a te mau peropheta ora e te mau aposetolo.

I te taime matamua a porohia ai te evanelia i te fenua Peretane i te ava'e tiurai 1837, ua hehe te Fatu e, « O ratou ta oe e tono atu i to'u i'oa nei, na roto i te reo o to oe mau taeae, te Tino Ahuru e ma Piti ra, i faaauhia e i haamanahia hoi e oe na, e noaa ia te mana o te iriti mai i te uputa no to'u basileia nei i te nunaa atoa ta oe e tono atu ia ratou ra ».⁴

Noa'tu te vahi e tonohia'tu outou, noa'tu te misioni e tonohia'tu outou, a haamana'o e, ua faaauhia outou e te hoê melo o te Tino Ahuru ma Piti e na te peropheta a te Fatu i pii ia outou. Ua piihia outou na roto i « te tohu e te tuuraa rima ».⁵

E ua horo'a mai te Fatu i te mau titauroa no te rave faaoti roa i teie parau fafau. Ua parau Oia e, « Mai te mea [te auraa ra, e faaotihia te fafauraa *mai te mea e*] o ratou [oia ho'i te mau misionare tei tonohia] e [1] faahaehaa mai ratou ia ratou iho i mua ia'u nei, e [2] e haapao hoi i ta'u parau e [3] e faaroo i te reo no to'u nei Varua ».⁶

E mea papû maitai te mau parau fafau a te Fatu. No te roaa mai te mana varua no te iriti i te uputa o te basileia a te Atua i roto i te mau fenua ua tonohia outou, e ti'a ia vai te haehaa e te haapa'o e ia vai te aravihi no te faaroo e no te pee i te Varua.

E mea tu'ati roa teie nau mea e toru. Ia haehaa outou, e hinaaro outou ia haapa'o. Ia haapa'o outou, e tae mai te Varua i roto i to outou aau. E mea faufaa rahi roa te Varua no te mea e, mai ta te peresideni Ezra Taft Benson

i haapii, « ia ore te Varua, e ore roa ïa outou e manuïa *noa'tu* ta outou taleni e to outou aravihi ».⁷

Ei peresideni misioni, ua fana'o vau i te uiui i te tahi mau misionare o tei tapitapi te mana'o no te mea aita â ratou i mâ hope roa. Te ora ra ratou i raro a'e mai i to ratou faito puai pae varua. Noa'tu â te ohipa puai aore râ te maitai o ta ratou i rave, aita i roaa ia ratou te hau i te aau e aita atoa ho'i ratou i oaoa i te hoaraa o te Varua Maitai e tae roa i te taime ua faahaehaa ratou ia ratou iho, ua tatarahapa hope e ua rave mai i te aroha o te Faaora.

Te a'o nei te Fatu i Ta'na mau tavini ia haehaa, i te mea ho'i e, te faanahoraa no te ora mai i te ma'i pae varua, e haamata ïa na roto i te aau paruparu [oia ho'i tei vahihia]. A feruri na tatou i te maitai e tae mai na roto mai i te mau mea tei vahihia : E vahihia te repo no te tanu i te sitona. E vahihia te sitona no te hamani i te faraoa. E vahihia te faraoa no te riro mai ei tapa'o no te oro'a mo'a. Ia rave ana'e te hoê taata tei tatarahapa i te oro'a ma te aau paruparu [tei vahihia] e te varua oto, ua riro taatoa oia [oia'ho'i, ua faaorahia].⁸ Ia tatarahapa tatou e ia riro taatoa tatou na roto i te Taraehara a Iesu Mesia, e rahi atu â ia ta tatou e nehenehe e pûpû i te Faaora a tavini ai tatou Ia'na.

« Oia ïa, e haere mai ia'na, a pûpû mai ai i to outou aau atoa ei ô na'na ».⁹

Mai te mea ua teimaha outou i ta outou mau hara e ua titauhia ia outou ia tatarahapa, a rave i te reira i teie nei ihoa ra. I to te Faaora faaoraraa i te feia mauui, pinepine Oia i te ani ia ratou ia ti'a mai. Te parau nei te papa'iraa mo'a e, ua na reira ratou i reira ihoa ra.¹⁰ No te faaora mai i to outou mau ati pae varua, a farii i Ta'na aniraa ia ti'a mai. Eiaha e faataime, a paraparau i to outou episekopo, peresideni amaa e aore râ peresideni misioni e a haamata i te faanahoraa no te tatarahaparaa i teie nei ihoa ra.

E hopoi mai te mana faaoraraa o te Taraehara i te hau i to outou varua e e faati'a mai te reira ia parahi mai te Varua Maitai i roto ia outou. E mea faito ore te tusia a te Faaora, ta tatou râ mau hara, tei rau e tei teimaha, e ti'a ïa ia tai'ohia e ia fa'ihia, ia vaiihohia e ia faa-orehia. « E aue hoi te rahi o to'na oaoa i te varua taata ia tatarahapa ra ! »¹¹

E mana rahi to te parau fafau i roto i Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau : « Ia faaunauna noa te taiata ore i to outou mau feruriraa i te mau taime atoa ; ei reira to outou tiaturiraa e puai roa ai i mua i te aro o te Atua ».¹² Ia ora outou i te hoê oraraa viivii ore, e farii outou i te hau

e te ti'aturiraa i roto i to outou faito ti'amâ i mua i te Atua e e farii outou i te mana o te Varua ia outou ra.¹³

E parau mai paha te feia e melo apî i roto i te Ekalesia e aore râ tei ho'i mai i roto i te Ekalesia, « E mea ti'amâ vau i teie nei e te vai nei to'u hinaaro ia tavini, tera râ, aita paha i nava'i to'u ite ». I te ava'e eperera ra, ua haapii te peresideni Thomas S. Monson ia tatou, « A haapa'o ai tatou i te mau faaueraa a te Atua, ei reira tatou e farii ai i te ite i te parau mau e i te mau pahonora i ta tatou mau uiraa rarahi ».¹⁴ Auê ho'i tamahanahanaraa rahi ia ite e, na roto i to tatou haapa'o, e roaa mai to tatou ite.

E mana'o paha te tahi e, e mea iti ta ratou mau tarenii, mau aravihi e te ite i te ohipa e pûpû atu. Mai te mea teie ta outou mau mana'ona'oraa, a haa-mana'o i te aamu o Elder Pokhrel. A faaineine i te maitai a'e e roaa ia outou ma te ite e, e faarahi mai to tatou Metua i te Ao ra i ta outou mau tautooraa haehaa ia haapa'o i ta'na parau. Ua horo'a mai o Elder Richard G. Scott i teie a'oraa faaitoitoraa : « Ia haapa'o ana'e tatou i te mau faaueraa a te Fatu ma te tavini i Ta'na mau tamarii ma te pipiri ore, te hopearaa ohie o te tae mai, o te mana ïa no ô mai i te Atua ra—te puai no te rave rahi atu â, i te mea o ta tatou e nehenehe e rave no tatou iho. E

faaaanohia ia to tatou mau mana’o, to tatou mau taleni, to tatou mau aravihi no te mea ua farii tatou i te puai e te mana no ô mai i te Fatu ra ».¹⁵

A ti’aturi ai outou i te Fatu e i To’na maitai, e haamaitai mai te Atua Mana Hope i Ta’na mau tamarii na roto ia outou.¹⁶ Ua haapii o Elder Hollings, no Nevada mai oia, i te reira i te haamataraa o ta’na misioni. Te mahana i muri mai i to’na taeraa i te fenua Initia, ua tere ti’a atu matou e te tuahine Funk i Rajahmundry, ta’na vahi matamua. I tera avatea, ua haere Elder Hollings raua Elder Ganaparam e farerei i te hoê melo o te Ekalesia e to’na metua vahine. Ua hinaaro te metua vahine ia haapii mai no ni’a i te Ekalesia, no te mea ua ite oia nahea te evanelia i te haamaitairaa i te oraraa o ta’na tamahine. Ua amui atoa’tu te tuahine Funk ia ratou no te tauturu ei melo. No te mea ho’i e haapiihia te haapiiraa na roto i te reo peretane, e e reo Telugu ana’e ta te metua vahine e paraparau, tei reira atoa ia te hoê taea’e no te amaa no te auvaha i tei haapiihia mai.

Te ohipa a Elder Hollings i roto i teie haapiiraa matamua roa ta’na, o te haapiiraa ia i te Orama Matamua, ma te faaohipa i te mau parau a te peropheta Iosepha. E i tera taima no

te haapiiraa, ua fariu oia i te tuahine Funk ma te ani e, « E parau anei au i te taatoaraa o te mau parau ? » inaha e auvahahia te reira.

Ua pahono atura oia, « E parau oe i te taatoaraa o te mau parau ia nehe-nehe i te Varua ia haapapû i te mea ta oe e parau ».

I to teie misionare apî haapiiraa i te Orama Matamua, ma te faaohipa i te mau parau atoa a te peropheta, ua tau i te hoho’a mata o teie tuahine iti. Ua topa te roimata. I te otiraa Elder Hollings i ta’na poro’i hanahana, e na mua a’e ta’na parau i auvahahia’i, ua ani mai teie tuahine, ma te ta’i, e na roto i to’na reo, « E nehenehe anei ta’u ia bapetizohia ? E e nehenehe anei ta outou e haapii i ta’u tamaiti ? »

E to’u mau hoa tavini apî e, te matara nei te mau uputa e te mau aau i te mau mahana atoa no te poro’i o te evanelia—e poro’i tei hopoi mai i te tia’iraa e te hau e te oaoa i roto i te mau tamarii a te Atua na te ao atoa nei. Mai te mea e vai haehaa outou, e te haapa’o, e e faaroo outou i te reo o te Varua, e ite outou i te oaoa rahi hau atu i roto i ta outou taviniraa ei misionare.¹⁷ Auê ia tau faahiahia mau no te riro mai ei misionare—e tau na te Fatu no te haapeepe e i Ta’na ohipa !

Te faaite nei au i to’u iteraa papû no to tatou Faaora, o Iesu Mesia e no Ta’na « faauereaa hanahana »¹⁸ ia « haere outou e faairi i te mau fenua atoa ei pîpî »¹⁹ O teie Ta’na Ekalesia. Te arata’i nei Oia i te reira na roto i te mau peropheta ora e te mau aposetolo. I roto i te hora i muri nei, e haapii mai te Peresideniraa Matamua ia tatou. Ia mata na tatou ia « oioi i te ite »²⁰ mai ia Moromona, e ia tae noa mai te piiraa, e mea ti’amâ tatou no te pahono na roto i te mana o te Varua e : « Inaha, e pîpî au na Iesu Mesia, o te Tamaiti na te Atua. Ua parauhia vau e a’na ia a’o atu i ta’na parau i to’na ra feia, e tia’i ia ratou i te roaa i te ora mure ore ra ».²¹ Na roto i te i’oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Aparauraa a te taata iho e o Dennis C. Brimhall, peresideni no te misioni no Kentucky Louisville, 2005–8.
2. Ashish Pokhrel, « My Name Is Ashish Pokhrel and This Is My Story » (aamu o te taata iho tei ore i haapararehia, Setepa 2011).
3. Pokhrel, « My Name Is Ashish Pokhrel ».
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 112:21.
5. Hiro’a Faaroo 1:5.
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 112:22.
7. Ezra Taft Benson, i roto *Ia Poro Haere i Ta’u Nei Evanelia : Te hoê arata’i no te ohipa misionare* (2004), 200.
8. Mana’o tei ravehia mai no roto mai i te a’oraa tei horo’ahia e Elder Jeffrey R. Holland i te amuiraa tîti i Bountiful Utah Apatoerau, 8–9 no tiunu, 2013.
9. Omoni 1:26.
10. Hi’o Mareko 5:41–42; Ioane 5:8–9.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 18:13.
12. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:45.
13. Hi’o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:46.
14. Thomas S. Monson, « E horo’a mai te haapa’o i te mau haamaitairaa », *Liahona*, Me 2013, 89.
15. Richard G. Scott, « No te Hau i te Fare », *Liahona*, Me 2013, 30.
16. Ma te faaiteraa eaha ta te rave rahi mau misionare apî e rave, ua parau o Elder Russell M. Nelson : « E rave ratou i te mea i ravehia na e te mau misionare. E poro atu ratou i te evanelia ! E haamaitai atu ratou i te mau tamarii a te Atua Mana Hope ! (« Haru i te vave’a », *Liahona*, Me 2013, 45).
17. Hi’o *Ia Poro Haere i Ta’u Nei Evanelia*, v.
18. Thomas S. Monson, « A haere mai outou e te mau tamaroa a te Atua » *Liahona*, Me 2013, 66.
19. Mataio 28:19.
20. Moromona 1:2.
21. 3 Nephi 5:13.

Na te peresideni Dieter F. Uchtdorf
Tauturu piti i roto i te Peresideniraa Matamua

E nehenehe ta outou e rave i teie nei !

A vai noa ai te hinaaro i roto ia tatou ia ti'a i ni'a e ia tamau â i te haere na ni'a i te e'a... e ti'a ia tatou ia apo mai i te hoê mea na roto mai i te manuïa-ore-raa, e ia riro mai ei taata maitai a'e e te oaoa.

I to'u apîraa, mai te huru ra ia'u e, te maruaraa i raro e te ti'araa i ni'a hoê noa iho ia ohipa. Tera râ, ia ma'iri a'era te mau matahiti, te ite nei au ma te pe'ape'a rii e, ua tau i te mau ture o te natura—e, e ere ia i te mea maitai no'u.

Aita i maoro a'e nei ua haere au e faahee na ni'a i te hiona e ta'u mootua 12 matahiti te paari. Mea arearea maitai maua e tae roa'tu i te taime ua tano vau i ni'a i te hoê puu hiona, pee a'e nei au i ni'a e topa'tura i ni'a i te hoê pae pateitei o te mou'a.

Ua tamata vau i te mau rave'a atoa no te ti'a i ni'a, aita râ e nehenehe—ua topa vau i raro e aita ta'u e nehenehe faahou e ti'a i ni'a.

Aita vau i pepe noa a'e, to'u râ huru taata, ua pepe rii ia. No reira ua faaafaro maitai a'era vau i to'u taupoo paruru e te titiamata, i te mea e, aita vau i hinaaro ia ite mai te tahi atu mau taata faahee ia'u. Ua feruri au e, e parahi noa vau i ônei ma te rave'a ore, a faahee au noa ai ratou, ma te tuo mai, « Iaorana, te taea'e Uchtdorf ! »

Ua haamata vau i te feruri e, nahea te faaora ia'u. I reira i haere mai ai

ta'u mootua i piha'i iho ia'u. Ua parau atura vau ia'na i te ohipa tei tupu, tera râ, mai te mea ra e, e ere oia i te mea tau'a roa i ta'u mau faataaraa i te tumu aita ta'u e nehenehe e ti'a i ni'a. Ua hi'o maira oia i roto i to'u na mata, ua toro maira i te rima, ua tape'a i to'u rima, e ua parau maira ma te papû, « Papa û, e nehenehe ta oe e rave i teie nei ! »

I taua iho taime ra, ua ti'a a'era vau i ni'a.

Te maere noa nei â vau i teie ohipa. Te mea aore i ti'a ia ravehia tau taime iti noa na mua'tu, ua riro ta'ue mai ia ei ohipa oti, no te mea ua toro mai te hoê tamaiti 12 matahiti i te rima e ua parau mai e, « E nehenehe ta oe e rave i teie nei ! » No'u nei, ua faarahi te reira i to'u ti'aturi, to'u anaanatae e to'u puai.

E te mau taea'e, te vai ra te tahi mau taime i roto i to tatou oraraa mai te huru ra e, aita to tatou e puai faahou no te ti'a i ni'a e ia tamau i te haere i mua. Ua apo mai au i te hoê haapiiraa i taua mahana ra i ni'a i te mou'a tapo'ihia i te hiona. Noa'tu e, te feruri ra tatou e, eita tatou e ti'a faahou i ni'a, te vai noa ra te ti'aturiraa. E i te

tahi taime, e titau noa tatou i te hoê taata ia hi'o mai i roto i to tatou mata, ia tape'a i to tatou rima, e ia parau e, « E nehenehe ta oe e rave i teie nei ! »

Te moemoea o te fifi

E feruri paha tatou e, e mea puai a'e te vahine i te tane no te faatupu i te mau mana'o ti'a ore e te haaparuparu—ua hau a'e ratou ia tatou i te farii i tera huru mana'o. Aita vau i papû e, e parau mau anei te reira. E farii te tane i te mana'o taata hara, te pe'ape'a, e te haaparuparu. E parau paha tatou e, aita teie mau huru mana'o e haape'ape'a nei ia tatou, te na reira nei râ. E feruri paha tatou e ua teimaha roa tatou i to tatou mau fifi e te mau ohipa oti ore, i reira tatou e haamata ai i te feruri e, eita tatou e manuïa. E feruri atoa paha tatou e, i topa noa na tatou, tera ia to tatou hopearaa. Ia au i te parau a te hoê taata papa'i, « E tamau noa tatou, mai te mau pahi e aro i te opape, o te faaho'ihia mai i muri aita e hopearaa ».¹

Ua ite au i te tahi mau tane puai e te maitai tei faaru'e i te ohipa rahi o te paturaa i te basileia o te Atua no te mea aita ratou i manuïa i te hoê taime e aore râ, e piti. E mau tane teie tei roto ia ratou te puai, o te nehenehe hoi e riro ei mau taea'e faahiahia no te autahu'araa e ei mau tavini no te Atua. No te mea râ aita ratou i manuïa e ua haaparuparu te mana'o, faaru'e iho ra ratou i ta ratou mau fafauraa o te autahu'araa e ua rave atura i te tahi atu mau ohipa, e te faufaa iti râ.

E no reira, ua tamau noa ratou i te ora, ma te haapa'o i te tahi noa tuhaa iti o te ohipa o te oti ia ratou ia rave, ma te ore roa e tura'i ia ratou i ni'a i te faito mau o to ratou ti'araa matahiapo. Mai te au i te reo oto o te rohi pehe, o ratou teie i rotopu i te mau varua tei « pohe ma te tapea [noa] i te [rahiraa o] ta ratou pehepehe i roto ia ratou ».²

Aore e taata e au i te manuïa ore. Hau roa'tu i te reira, aita tatou e au ia ite mai te tahi atu mau taata—te mau taata hoa râ ta tatou i here—ia ite mai ia tatou ia topa. E hinaaro tatou paatoa ia faaturahia tatou, ia haafaufaahia. E hinaaro tatou ia riro ei mau aito. Tera râ, tatou te taata tahuti nei, eita tatou e riro mai ei mau aito ma te ohipa

ore e te faatureraa ore e aore râ, ma te hape ore.

E te mau taea'e, eita to tatou haerea e faaotihia i ni'a i te rahiraa taime a topa ai tatou, i ni'a râ i te rahiraa taime a ti'a ai tatou i ni'a, a tehitehi ai i te repo i ni'a ia tatou, e a haere ai i mua.

Te oto e au i te Atua

Ua ite tatou e oraraa tamata teie oraraa tahuti nei. No te here mau râ o to tatou Metua i te Ao ra no tatou, i faaite mai ai oia i hea e imi ai i te mau pahonora. Ua horo'a mai Oia ia tatou nei i te hoho'a fenua e ti'a ai ia tatou ia ratere na te mau vahi papû ore, e na roto i te mau tamataraa ite-ore-hia ta tatou tata'itahi e farerei nei. Ua riro te mau parau a te mau peropheta ei hoê tuhaa no teie hoho'a fenua.

Ia faaatea ê ana'e tatou—ia topa ana'e tatou e aore râ, ia faauru'e ana'e tatou i te haerea o to tatou Metua i te ao ra—na te mau parau a te mau peropheta e parau mai ia tatou e nahea ia ti'a i ni'a e ia ho'i mai i ni'a i te e'a.

I roto i te mau parau tumu atoa i haapiihia mai e te mau peropheta i tera e tera tenetere, te hoê o te reira mau parau tumu o tei faahiti-tamau-noa-hia mai maori râ, o te parau poro'i maitai ia e te mahanahana te haapii mai nei e, e nehenehe ta te taata e tatarahapa, e tau i te haerea, e e ho'i faahou mai i ni'a i te e'a ti'a o te ti'araa pîpi.

Aita te reira e parau nei e, e roaa te hau ia tatou i roto i to tatou mau

paruparu, te mau hape e te hara. Te vai ra râ hoê taa-ê-raa rahi i rotopu i te oto no te hara o te arata'i atu i roto i te tatarahaparaa, e te oto o te arata'i atu i roto i te oto oti'a ore.

Ua haapii mai te Aposetolo Paulo e « te oto hoi e au i te Atua ra e faatupu ia i te tatarahapa e tae noa'itu i te ora ... area te oto o teie nei ao, e faatupu ia i te pohe ».³ E faauru te oto e au i te Atua i te tauiraa e i te ti'aturiraa na roto i te Taraehara o Iesu Mesia. Area te oto o teie nei ao, e huti te reira ia tatou i raro, e faaore i te ti'aturiraa, e e tura'i ia tatou i roto i te tahi atu mau faahemaraa.

E arata'i te oto e au i te Atua i te faafariuraa⁴ e i te hoê tauiraa o te aau.⁵ E tura'i te reira ia tatou ia au ore i te hara e ia here i te maitai.⁶ E faaitoito te reira ia tatou ia ti'a i ni'a e ia haere i roto i te maramarama o te here o te Mesia. Te tatarahapa mau o te tauiraa ia, e ere râ te haamauiuiraa e te faaotora. Oia ia, ua riro noa te tatarahapa haehaa e te oto mau no te haapa'o ore ei mau taahiraa mamae e te mau taahiraa faufaa rahi i roto i te faanahoraa mo'a o te tatarahaparaa. Mai te mea râ e, e faatupu te hara i te riri u'ana ia tatou iho e aore râ, e tape'a ia tatou eiaha ia ti'a faahou mai i ni'a, e riro ia te reira ei tapearra eiaha râ ei faaitoitoraa i to tatou tatarahaparaa.

E te mau taea'e, te vai ra te haerea maitai a'e. E ti'a ana'e tatou i ni'a e ia riro tatou ei mau taata no te Atua.

Te vai nei to tatou aito, e Faaora, tei haere na roto i te peho o te maru o te pohe ei maitai no tatou. Ua horo'a Oia Ia'na iho ei hoo no ta tatou mau hara. Aore e taata here rahi atu i teie—ua horo'a Iesu Mesia Ia'na iho, te Arenio tafetafeta ore, i ni'a i te fata o te tusia e ua aufau i ta tatou mau hara i « te koderane iti hopea ra ».⁷ Ua rave Oia i ni'a Ia'na iho i to tatou mau mauui. Ua rave oia i ta tatou mau hopoi'a, ta tatou hara i ni'a i To'na taponu. To'u mau hoa here e, a faaoti ana'e tatou ia haere atu Ia'na ra, a rave ana'e i To'na i'oa i ni'a ia tatou iho, e a haere ana'e ma te anaanatae na ni'a i te e'a o te aupîpîraa, e na roto i te Taraehara, ua fafauhia mai ia tatou eiaha te oaoa ana'e e te « hau i roto i teie nei ao » oia'toa râ « te ora mure ore i roto i te ao a muri atu ».⁸

Ia hape ana'e tatou, ia hara ana'e tatou e ia topa, a feruri tatou i te auraa mau o te tatarahapa. Te auraa, te fariuraa ia i to tatou aau e i te hinaaro o te Atua, e te faauru'eraa i te hara. Na te tatarahapa haehaa mau e horo'a mai i te haapapûraa no te ra'i mai e, e « nehenehe ta tatou e rave i teie nei ».

O vai outou ?

Te hoê o te mau rave'a a te enemi no te tapea ia tatou eiaha ia haere i mua, o te haapouriraa ia ia tatou eiaha ia ite e, o vai mau tatou, e eaha mau ta tatou e hinaaro nei.

Te hinaaro nei tatou e rave i te taime no te parahi i piha'i iho i ta tatou mau tamarii, te hinaaro atoa nei râ tatou e rave i ta tatou mau ohipa tane au roa. Te hinaaro nei tatou e haapararai, te hinaaro atoa nei râ tatou e fana'o i te mau maa ta tatou e au maitai. Te hinaaro nei tatou ia riro mai te Mesia te huru, te hinaaro atoa nei râ tatou ia faaite i to tatou riri i te taata tei tapu na mua ia tatou i roto i te tereraa pereoo.

Te opuaraa a Satane o te faahemaraa ia ia tatou ia tau i te mau mea faufaa o te oaoa mau e te mure ore, i te mau mea faufaa ore tei riro noa ei mau faahoho'araa haavare o te oaoa e te poupou.

Te tahi atoa rave'a ta te enemi e faaohipa nei no te haaparuparu ia

tatou ia ti'a i ni'a, o te faahi'oraa ia ia tatou i te mau faaueraa ei mau mea haaviraa ia tatou. Te mana'o nei au e, e huru tera no te taata ia pato'i i te mau mea atoa e ere no roto mai i to tatou iho feruriraa na mua roa.

Mai te mea e faa'iro tatou i te amuraa i te maa e te faaetaetaraa tino ei aniraa noa na to tatou taote ia tatou, eita roa ia tatou e manu'ia. Mai te mea ra e, e faa'iro tatou i teie mau ma'itiraa ei faaiteraa e o vai ra tatou e o vai ta tatou i hinaaro ia riro mai, e rahi a'e ia te taime e rave hope roa tatou i te ohipa ta tatou i haamata, e e manu'ia tatou.

Mai te mea e, e faa'iro tatou i te haapiiraa i te utuafare ei opuaraa noa na te peresideni titi, e riro tatou i te faaiti mai i te faufaa no te rave i te reira. Mai te mea ra e, e faa'iro tatou i te reira ei opuaraa na tatou—te ho'e ohipa o ta tatou e hinaaro e rave no te riro hau atu mai te Mesia ra te huru, e no te tavini ia vetahi e—aita tatou i rave noa i ta tatou titauroa, ua faaoti atoa ra i te reira ia riro ei haamaitairaa no te mau utuafare ta tatou e hahaere e no tatou iho.

E mea pinepine, o tatou te feia e tauturuhia nei e te mau hoa e aore ra e te utuafare. Tera ra mai te mea e hi'o tatou na piha'i iho i te mata ara maitai e te tumu o te aau aroha, e ite atu tatou i te mau rave'a i tuuhia mai i mua ia tatou e te Fatu no te tauturu ia vetahi e ia ti'a mai i ni'a e ia haere i mua i to ratou ti'araa mau. Te faaite mai nei te mau papa'iraa mo'a e « e ta outou mau mea atoa e rave ra, e rave ma te aau atoa mai te mea e e na te Fatu, eiaha na te taata ».⁹

E puai rahi pae varua te roaa ia tatou ia ora ana'e tatou i te ho'e oraraa paieti e te parau ti'a, e ia tutonu ana'e tatou i to tatou mata i ni'a i te vahi ta tatou e hinaaro e parahi i roto i te mau ao mure ore. Noa' tu ahani e, e nehenehe ta tatou e ite i taua vahi hanahana ra i roto noa i to tatou mata no te faaroo, e tauturu te reira ia tatou ia faaea i ni'a i te haerea.

Mai te mea e, e faatumu-tamau-hia to tatou feruriraa i ni'a i to tatou manu'iraa e aore ra, i te mau manu'ia-ore-raa o te mau mahana tata'itahi, e

riro tatou i te hahi e i to tatou e'a, e ia overe noa, e a topa atu ai. Te tape'araa i to tatou hi'oraa i ni'a i te mau opuaraa teitei a'e, na te reira e tauturu ia tatou ia riro ei mau tamaiti maitai a'e, e ei mau taea'e, ei mau metua tane hamani maitai e ei mau tane faaipoipo here mau.

O ratou o tei tuu i to ratou aau i ni'a i te mau opuaraa hanahana, nehenehe atoa ratou e turori i te tahi taime, eita ra ratou e ino. Te ti'aturi nei e te tutonu nei ratou i ni'a i te fafauaraa a te Atua. E ti'a faahou mai ratou i ni'a ma tetia'iraa maramarama i roto i te ho'e Atua parau ti'a, e te hi'oraa orama faa'uruha no te ho'e oraraa rahi a muri a'e. Ua ite ratou e nehenehe ta ratou e rave i te reira i teie nei.

E nehenehe ta oe e rave i teie nei !

Pauroa te taata, te taure'are'a e te taata paari, ua farii a'e nei ratou i to ratou iho hi'araa. E hi'a tatou te taata tahuti nei. Tera ra, mai te mea e, te vai ra te hinaaro i roto ia tatou ia ti'a faahou i ni'a e ia tamau a i te haere i mua i ni'a i te e'a e tae atu ai i te mau opuaraa varua ta te Atua i horo'a mai ia tatou nei, e ti'a ia ia tatou ia apo mai i te ho'e mea na roto mai i

te manu'ia-ore-raa, e ia riro mai ei taata maitai e te oaoa a'e.

To'u mau taea'e, to'u mau hoa here, te vai ra te taime, ia *feruri* ana'e outou e, eita outou e nehenehe e tamau a i te haere i mua. A ti'aturi i te Faaora e i To'na here. Ma te faaroo i te Fatu ia Iesu Mesia, e te mana e te ti'aturiraa i te evanelia i faaho'i-faahou-hia mai, e *nehenehe* outou e haere ti'a e ia tamau a i te haere i mua.

E te mau taea'e, te here nei matou ia outou. Te pure nei matou no outou. Te hinaaro nei au e ia faaroo outou i te peresideni Monson ia pure no outou. Noa' tu e metua tane ap'i outou, e taea'e autahu'araa paari, e aore ra, e diakono faatoro'a-ap'i-hia, te ite nei matou o vai outou. Te ite nei te Fatu e, o vai outou !

Ua ite matou e, e riro to outou haerea ei haerea fifi i te tahi mau taime. Te horo'a' tu nei ra vau ia outou i teie fafauaraa na roto i te i'oa o te Fatu : a ti'a i ni'a, e a pee i te taahiraa avae o to tatou Taraehara e Faaora, e i te ho'e mahana e hi'o outou i muri, e e i outou i te mauruuru mure ore no to outou ma'itiraa ia ti'aturi i te Taraehara e to'na mana no te faati'a ia outou i ni'a e ia horo'a ia outou te puai.

E au mau hoa here e e au mau taea'e, noa' tu eaha te rahiraa taime to outou heeraa e aore ra, to outou topa-raa, « A ti'a i ni'a ! E haerea hanahana to outou ! A ti'a i ni'a e a haere i roto i te maramarama o te evanelia a Iesu Mesia i faaho'ihia mai ! E puai rahi a'e to outou i ta outou i mana'o na. E aravihi rahi a'e to outou i ta outou e ti'a ia feruri. E nehenehe ta outou e rave i teie nei ! » Te faaite pap'u nei au i te reira na roto i te i'oa mo'a o to tatou Fatu e Faaora, o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. F. Scott Fitzgerald, *The Great Gatsby*, (1925), 180.
2. « The Voiceless », i roto *The Complete Poetical Works of Oliver Wendell Holmes* (1908), 99
3. 2 Korinetia 7:10 ; reta tei faahuru-e-hia.
4. Hi'oTe Ohipa 3:19.
5. Hi'oEzekiela 36:26 ; 2 Korinetia 5:17; Mosia 3:19.
6. Hi'oMosia 5:2.
7. Mataio 5:26.
8. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 59:23.
9. Kolosa 3:23.

Na te peresideni Henry B. Eyring

Tauturu matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

A vehi i to ratou mau puta

Te pure nei au ia faaineine tatou ia tatou iho no te horo'a i te taviniraa autahu'araa ta te Fatu i tuu i mua ia tatou i roto i to tatou tere i te tahuti nei.

Ua haamaitahia tatou paatoa i te hopoi'a ia aupuru ia vetahi. Te mautua i te autahu'araa a te Atua, o te mautua ia i te hopoi'a i mua i te Atua no te ora mure ore o Ta'na mau tamarii. E mea papu te reira, e mea faahiahia e i te tahi mau taime, e mea teimaha atoa.

Te vai ra te tahi mau peresideni no te pupu peresibutero e faaroo mai nei i teie po, tei ite i ta'u e parau nei. Teie ho'e mea tei tupu i ni'a i te ho'e o outou. Ua tupu atoa paha i ni'a e rave rahi o outou, e ua hau paha i te ho'e taime. E tau rii paha te tahi mau parau rii, ho'e ana'e ra huru aamu.

E peresibutero teie, aita outou i matau roa, te ani nei i ta outou tauturu. Ia ite noa mai oia e, e ti'a anei ia'na, ta'na vahine e ta'na atoa tamaiti iti, ia tau i te vahie faaearea, e ere i te mea atea roa.

Ua taparu a'ena raua ta'na vahine i te pereoo pani o te ho'e hoa no tera mahana, no te tari i to raua oraraa e ta raua mau tauihaa. Ua horo'a mai te hoa i te pereoo pani. Haamata a'era teie metua tane ap'i i te tie i ta ratou mau tauihaa i roto i te pereoo, e tau minuti noa ra, ua mure a'era

to'na tua. Ua rahi roa te ohipa a to'na hoa e aita ta'na e nehenehe e tauturu mai. Pe'ape'a roa teie metua tane. Ua mana'o a'era oia ia oe, to'na peresideni no te pupu peresibutero.

I tera taime ua ani mai oia i te tauturu, e avatea. E i te reira ahiahi, te vai ra ho'e apooraa i te fare pure-raa. Ua parau fafau a'ena oe e tauturu i ta oe vahine no te ohipa i te fare i taua mahana ra. Ua ani mai ta oe mau tamarii ia rave i te tahi ohipa na muri ia ratou, e a tahi ra ra to oe taime no ratou.

Ua ite atoa oe e, te mau melo o te pupu autahu'araa, ratou ihoa ra te mea haapa'o maitai, ratou ta oe e pii pinepine nei no te tauturu, aita atoa to ratou taime vata rahi mai ia oe atoa.

Ua ite te Fatu e, e tae mai te mau mahana mai te reira te huru a pii ai Oia ia oe i taua ti'araa ra, e no reira, ua horo'a mai Oia i te ho'e aamu no te faaitoito ia oe. E parabole teie no te feia e mau nei i te autahu'araa e tei rahi roa i te ohipa. Te pii pinepine nei tatou i te reira te aamu no te taata maitai no Samaria. E ti'a ra ia parauhia te reira te aamu no te ho'e taata rahi e mau nei i te autahu'araa i roto

i teie mau ohipa rahi, te fifi o te mau mahana hopea nei.

E aamu tano roa teie no te tavini i roto i te autahu'araa tei teimaha roa i te ohipa. A haamana'o noa e, o outou te taata no Samaria eiaha ra te tahu'a e aore ra te ati Levi tei na te hiti noa i te taata pep'e.

Aita paha outou i mana'o a'e i teie aamu i te taime ua faaruru outou i teie huru ohipa ru. Te pure nei ra vau e, e haamana'o outou i te reira ia tae faahou mai tera huru ohipa, e tae faahou mai ho'i te reira.

Aita te mau papa'iraa mo'a e parau nei no te aha te taata no Samaria i raterere ai na tera e'a no Ierusalem haere ti'a'tu i Ieriko. Eita paha e nehenehe e parau e, te ori haere ra oia, i te mea ho'i e, ua papu roa ia'na e, e feia eia to tera mau vahie e ti'a'i ra i te feia nevaneva rii. E tere ohipa to'na, e mai tei matauhia, e animala ta'na no te tari i te tauihaa oia'toa te hinu e te uaina.

I roto i te parau a te Fatu no te taata no Samaria, i to'na iteraa i te taata pep'e, ua tape'a no te mea ua « aroha'tura » oia.

Hau atu i te aroha-noa-raa, ua ohipa oia. E haamana'o noa na tatou i te mau faahitiraa a te aamu :

« Haere atura i pihai iho, ua ninii ihora i te hinu e te uaina i roto i te mau puta no'na ra ; vehi ihora, e haaparahi atura ia'na i nia i tana iho puua aratai atura ia'na i te fare tipaeraa, utuutu atura ia'na.

« A ao a'era, ia haere e oia ra, ua rave a'era oia i e piti moni veo, tuu atura i te taata fare ra, na o atura ia'na, e utuutu oe i teie nei taata, e ia riro atoa ta oe ra moni, na'u ia e hopoi atu i te hoo ia oe ia ho'i mai au ra ».¹

Outou e te feia e mau nei i te autahu'araa ua piihia outou ia arata'i, e toru a'e haapapuraa e tape'a mai. A tahi, e horo'a mai te Fatu, ia ani atu outou, i te mana'o aroha e vai ra i roto ia'na no te feia ati. A piti, e tuu mai Oia i te tahi faahou taata, mai te taata fare ra, no te amui mai ia outou i roto i ta outou taviniraa. E te toru, e faautu'a hau roa'tu te Fatu, mai tera taata maitai no Samaria, i te taata atoa e amui mai no te tauturu i te feia ati.

Outou te mau peresideni pupu

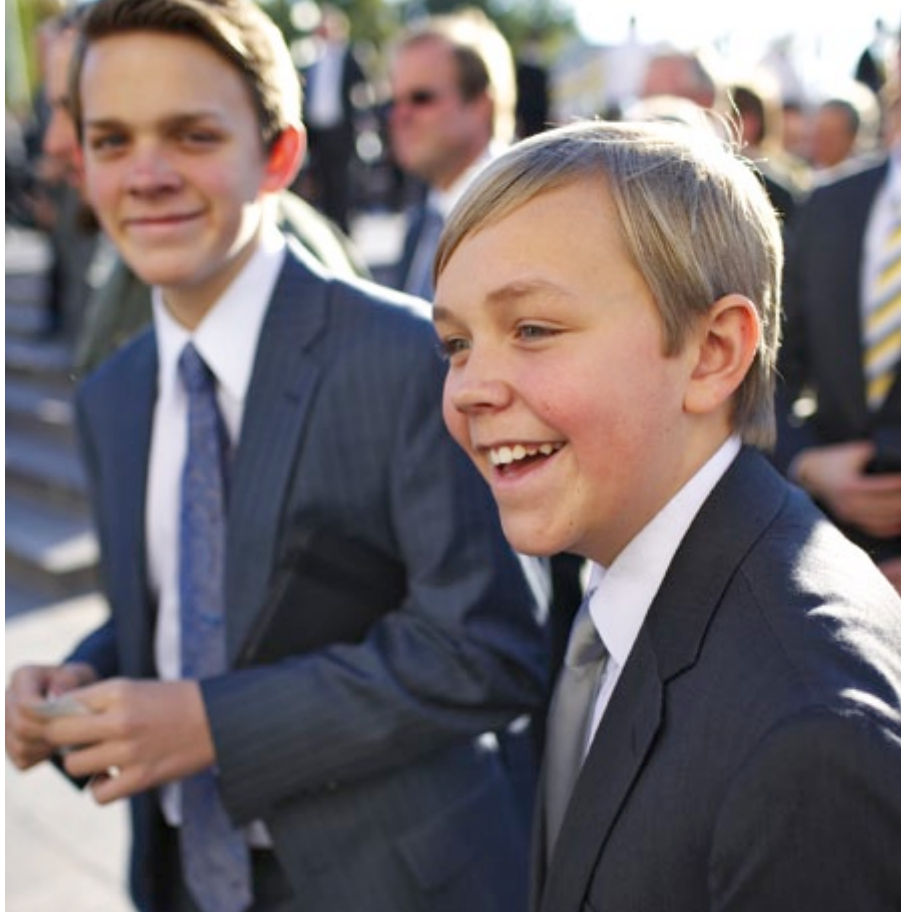
peresibutero, ua ohipa a'ena paha outou ia au i teie mau haapapūraa, e ua hau i te hoê noa taime. Ua ani outou i te tahi mau pu'eraa no te autahu'araa a te Fatu ia tauturu mai, e ma te ti'aturi e, e pahono mai ratou ma te aroha. Aita outou e taiâ ia ani ia ratou tei pahono pinepine noa na mua'tu, no te mea, ua ite outou e, e aroha ohie mai ratou. Ua ani outou ia ratou no to outou ite e, na mua a'enei, ua putapū ratou i te maitai o te Fatu a ma'iti ai ratou ia tauturu mai. Ua ani outou ia ratou tei teimaha a'ena, no to outou ite e, rahi noa'tu te tusia, rahi noa'toa'tu te faautu'araa ta ratou e farii no ô mai i te Fatu ra.

Ua faaūruhia paha outou eiaha e ani i te hoê taata taa ê ia tauturu mai ia huri i te tauihaa i ni'a e i raro i te pereoo. Ei ti'a faatere, ua mâtau outou i te mau melo o to oe pūpū autahu'araa e to ratou atoa utuafare. Ua ite maitai roa te Fatu ia ratou.

Ua ite Oia ta vai vahine tei fatata i te fati i raro a'e i te hopoi'a no te mea aita i noaa i ta'na tane ia faataa i te taime no te rave i te tahi ohipa no te pahono i te hinaaro o ta'na vahine. Ua ite Oia e, o vai te mau tamarii e haamaitaihia no te iteraa i to ratou metua tane i te haere-faahou-raa e tauturu i te tahi atu taata ê aita ana'e, mai te mea ua titauhia i teie mau tamarii ia ite e, e mea faufaa ratou no to ratou metua tane, e no reira ua faaea mai oia ia ratou ra. Ua ite atoa râ Oia e, o vai te hinaaro i te titauraa ia tavini noa'tu ia hi'o atu oe, e ere rii oia i te huru taata e tauturu mai.

Eita e nehenehe ta outou e ite maitai roa i te mau melo o ta outou pūpū autahu'araa, ua ite râ te Atua. No reira, mai ta outou i rave e rave rahi roa taime, ua pure outou no te ite mai o vai te ani atu no te tauturu mai. Ua ite te Fatu o vai te haamaitaihia i te aniraa ia tauturu mai e to vai utuafare tei haamaitaihia i te oreraa e ani. Tera te heheuraa ta outou e nehenehe e tia'i ia tae mai ia outou ra a faatere ai outou i te autahu'araa.

Ua ite au i te reira a taure'are'a noa ai au. O vau te tauturu matamua i roto i te pūpū tahu'a. Ua pii mai te episekopo ia'u i te hoê mahana i to'u fare.

Ua parau mai oia ia'u e, ua hinaaro oia ia'u ia haere na muri ia'na e hahaere i te hoê vahine ivi tei roto i te ati rahi. Ua ite oia e hinaaro oia ia'u.

A tia'i noa ai au ia'na ia haere mai i to'u fare, ua hepohepo rii au. Ua ite ho'i au e, e na tauturu puai e te paari to'na. E haavâ hoê. E te tahi, e ona no te hoê taiete rahi o te riro i muri iho ei hui mana faatere rahi. E ua tavini atoa tera episekopo ei hui mana faatere rahi. No te aha te episekopo i parau mai ai i te hoê tahu'a ite ore, « ua hinaaro vau i ta oe tauturu ? »

I teie nei râ, ua ite rii au eaha te auraa mau o ta'na parau ia'u : « Ua hinaaro te Fatu e haamaitai ia oe ». I te fare o te vahine ivi, i to'u maere rahi, ua parau oia i te vahine e, eita oia e farii i te tauturu a te Ekalesia maori râ e faai oia i te tapura no te mau haamau'araa ta'na i vaiiho ia'na na mua'tu. I to maua ho'iraa i te fare, a ite ai oia i to'u au ore, ua ata mai oia, ua maere roa vau, e ua parau mai oia, « E Hal, te mahana e haapa'o oia i ta'na mau haamau'araa, ei reira e noaa ai ia'na ia tauturu ia vetahi ê ».

I te tahi atu taime, ua haere maua to'u episekopo i te fare o na metua

inu ava, e o na tamahine e piti, tei ri'ari'a roa, tei faauehia e haere mai e paraparau ia maua i te uputa. Ua paraparau oia i na tamahine iti e piti, e ua faaru'e atura maua, e ua parau mai oia ia'u, « eita â ta taua e nehenehe e tau i teie oraraa atâta to ratou, ua nehenehe râ ta ratou e ite e, ua here te Fatu ia ratou ».

I te tahi atoa ahiahi, ua haere maua i te fare o te hoê taata tei ore e haere mai i te pureraa era ê te tau. Ua parau te episekopo i to'na here ia'na e to te paroisa hinaaro ia'na. Ia hi'o'tu oe ia'na, mai te huru ra te paraparau ra oe i roto i te aore. Are'a râ no'u nei, i tera taime e i te mau taime atoa ua haere maua te episekopo, e ohipa ta'u i apo mai.

Aita ta'u e rave'a no te ite e, ua pure anei te episekopo no te ite mai o vai te tahu'a e haamaitaihia na roto haereraa na muri ia'na i teie mau hahaereraa. Peneia'e ua rave atoa oia i te tahi mau tahu'a na muri ia'na e rave rahi taime. Ua ite râ te Fatu e, i te hoê mahana e amo mai au i teie ti'araa episekopo no te ani manihini ia ratou tei to'eto'e te faaroo ia ho'i mai i te evanelia mahanahana ra. Ua ite a'ena

te Fatu e, i te hoê mahana, e horo'ahia ia'u te hopoi'a na te autahu'araa no te mau tamarii e rave rahi hanere e aore râ, e rave rahi tauasini a te Metua i te Ao ra i roto i te ati rahi i te tino nei.

Outou te feia apî tamaroa, aita outou i ite eaha te mau ohipa i roto i te taviniraa autahu'araa ta te Fatu e faaineine ra ia outou ia rave. Te opuaraa rahi râ a te taata tata'itahi e mau nei i te autahu'araa, o te horo'araa ia i te tauturu pae varua. Na tatou pauroa teie hopoi'a. E tae mai te reira na roto i te riroraa ei melo no te hoê pŭpŭ autahu'araa. E tae atoa mai na roto i te riroraa ei melo no te hoê utuafare. Ia faahema noa'tu Satane i te faaroo o te hoê i roto to outou pŭpŭ autahu'araa e aore râ utuafare, e aroha'tu outou. Mai te taviniraa e te aroha ta te taata no Samaria i horo'a, e tavini atoa'tu outou ma te raau faaora i to ratou mau puta o te tau ati.

I roto i ta outou taviniraa ei misionare rave tamau, e haere outou i e tauasini e tauasini taata i roto i te ati pae varua. E rave rahi o ratou, ahani aita ta outou haapiiraa ia ratou, eita ratou e ite mai e, e puta pae varua to ratou, e ia ore te reira ia rapaauhia, e hopoi mai te reira i te oto mure ore. Tei roto outou i te ohipa a te Fatu

no te faaora ia ratou. O te Fatu ana'e te nehenehe e vehi i to ratou mau puta pae varua a farii noa ai ratou i te mau oro'a e arata'i i te ora mure ore.

Ei melo no te hoê pŭpŭ autahu'araa, ei haapii utuafare e ei misionare, eita ta outou e nehenehe e tâtâi i te mau pêpê pae varua maori râ e mea puai to outou faaroo. E auraa rahi a'e te reira i te tai'o-tamau-noa-raa i te mau papa'iraa mo'a e te pure-noa-raa no ratou. Te pure i tera ra taime e te faaa'o-oioi-raa i te mau papa'iraa mo'a, eita te reira faaineineraa e nava'i. Teie te haapapŭraa e hinaaro outou, tei roto ia i te tuhaa 84 no Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau : « Eiaha outou e feruri na mua i te mea ta outou e parau ra ; a haaputu noa râ i roto i to outou mau feruriraa i te mau taime atoa ra te mau parau no te ora, e e horoahia mai ia ia outou na i te hora tia mau ra te reira tufaa o te horoahia'tu i te taata atoa ».²

E roaa noa ia titau i teie parau fafau mai te mea e « haaputu » tatou i te mau parau no te ora, e ia rave tamau noa i te reira. Teie tuhaa no te haaputuraa mai roto mai i teie irava, ua riro ia no'u mai te hoê mana'o hohonu no te mau parau. Ei hi'oraa, ia haere au e tauturu i te tahi taata e tapetepete ra te

faaroo no ni'a i te piiraa o te peropheta Iosepha Semita, e ho'i mai te mau mana'o hohonu no te reira.

E ere noa te mau parau mai roto mai i te Buka a Moromona. E mana'o papŭ râ no te parau mau e tae mai i te taime atoa e tai'o vau i te tahi rii noa a'e reni i roto i te Buka a Moromona. Eita ta'u e nehenehe e parau fafau atu e, e tae mai te reira i te feia atoa tei roohia i te feaa no ni'a i te peropheta Iosepha Semita e aore râ no ni'a i te Buka a Moromona. Ua ite râ au e, o Iosepha Semita te peropheta no te Faaho'i-faahou-raa mai. Ua ite au e, e parau na te Atua te Buka a Moromona, no te mea ua haaputu vau i te reira.

Ua ite au na roto i te mau ohipa ta'u i ratere na e, e nehenehe ta outou e farii i te haapapŭraa no te parau mau mai roto mai i te Varua no te mea ua tae mai te reira ia'u nei. E ti'a ia outou e ia'u atoa nei ia roaa teie haapapŭraa na mua te Fatu e tuu ai ia tatou i ni'a i te puomu o te hoê taata ratere ta tatou e here nei e o tei haapêpêhia e te enemi o te parau mau.

Te vai faahou ra te tahi faaineineraa e ti'a ia tatou ia rave. E huru taata ihoa ia faaetaeta i te aau i mua i to vetahi mau mauui. Te reira te hoê tumu te Faaora i haa rahi ai no te faaite i te

parau no Ta'na Taraehara e no To'na raveraa i ni'a Ia'na i te mau mauui e te mau oto o te mau tamarii atoa a to tatou Metua i te Ao ra, ia roaa ho'i Ia'na ia ite nahea i te faaora ia ratou.

Aita atoa te taea'e autahu'araa aravihi roa a'e i te tahuti nei a to tatou Metua i te Ao ra e tae ohie i taua faito aroha ra. To tatou huru taata, e huru faaoromai ore ia i te taata eita e ite i te parau mau ta tatou iho nei e ite ohie ra. E ara maitai eiaha to tatou faaoromai-ore-raa ia hi'ohia mai te hoê faahaparaa e aore râ te hi'o-ê-raa i te taata.

No te faaineine ia tatou ia horo'a i te faaoraraa a te Fatu ei tavini i roto i Ta'na autahu'araa, te vai nei te hoê irava no te arata'i ia tatou. Tei roto te hoê horo'a faufaa rahi no to tatou tere, i te vahi e tono te Fatu ia tatou. Ua roaa teie horo'a i te taata maitai no Samaria. Titauhia te reira no tatou, e ua parau mai te Fatu nahea tatou ia apo mai i te reira :

« No reira, e au mau taeae here, aore o outou e aroha, aita roa a outou e faufaa, e ore hoi te aroha e mou. No reira a taati i te aroha, o tei hau i te mau mea atoa ra, e mou hoi te mau mea atoa ra—

« O te aroha râ, o te hinaaro mau ia i te Mesia, e ore roa ia e mou ; e o te itea te aroha i roto ia'na i te mahana hopea ra, e maitai ia to'na.

« No reira, e au mau taeae here, e pure atu i te Metua ma te puai hope o te aaui ia i outou i teie nei aroha, o ta'na i ho mai i te taata atoa e pee mau i ta'na tamaiti ia Iesu Mesia, ia riro outou ei tamarii na te Atua, e ia fa mai oia ra ua riro tatou mai ia'na ra te huru ; e ite hoi tatou ia'na i to'na ra huru mau, e ia vai maite â teie nei tiairaa i roto ia tatou, e ia tamâhia hoi tatou atoa mai ia'na i mâ ».³

Te pure nei au ia faaineine tatou ia tatou iho no te horo'a i te taviniraa autahu'araa ta te Fatu i tuu i mua ia tatou i roto i to tatou tere i te tahuti nei. Na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Luka 10:33–35.
2. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:85.
3. Moroni 7:46–48.

Na te peresideni Thomas S. Monson

Te mau tia'i mamoe mau

Te pahono nei te haapiiraa utuafare i te mau pure e rave rahi e te faati'a nei te reira ia tatou ia ite i te mau tauiraa e nehenehe e tupu i roto i te oraraa o te mau taata.

teie pô, i ô nei i roto i te pû amui-
raa rahi i Roto Miti, e na te tahi
atoa mau vahi i te atea ê e fatata
mai, ua putuputu te feia e mau nei i
te autahu'araa a te Atua. Oia mau, e
« autahu'a arii » mau outou—oia ho'i te
hoê « u'i ma'itihia », mai ta te aposetolo
Petero i parau.¹ E haamaitairaa no'u ia
paraparau atu ia outou.

I to'u apîraa, e tere to'u utuafare,
pauroa te mau tau ve'ave'a, i te vahi ra
Provo Canyon, e 45 maile (72 km) i te
pae apato'a, hiti'a o te ra no Roto Miti,
e faaea matou i reira i roto i to matou
fare na'ina'i e rave rahi hepetoma.
No matou te mau tamaroa, e tia'i noa
matou i tera taima no te haere e tai'a
rii na roto i te anavai e aore râ e ou'a
i roto i te pape, no reira, e ani noa
matou ia faatere-vitviti-hia te pereoo. I
tera ra tau, e Olsmobile no te matahiti
1928 te pereoo ta to'u metua tane e
faahoro. Ia na ni'a'tu matou i te 35
maile (56 km) i te hora, e parau ia to'u
metua vahine, « E haere mărû rii ! E
haere mărû rii ! » E parau ia vau, « A
tâumi i te haapuairaa papa ! A tâumi !

Tera noa 35 maile i te hora ta
papa e faahoro e tae roa'tu matou i te
Provo Canyon e aore râ e tae matou

i te hoê tioiraa, i reira matou e tape'a
ai no te tahi nana mamoe e haere ra
na ni'a i te puromu. E hi'o noa matou
ia ratou, hanere e hanere mamoe
te haere na mua ia matou, e aita e
tia'i mamoe, e uri noa tera e aoa ra
na muri ia ratou. Tei muri roa te tia'i
mamoe i ni'a i te puaahorofenua—aita
e tavaha (bride) e tuto haneti noa. E
to muri roa oia i ni'a i te puaahorofe-
nua, te tarava ra, ua ite ho'i te puaa-
horofenua i hea e haere atu e na te
uri aoa e rave ra i te ohipa.

E faaau tatou i te reira i te mea ta'u
i ite i Munich, i te fenua Heleman, e
rave rahi matahiti i teie nei. E po'ipo'i
sabati te reira, te haere ra matou i te
hoê amuiraa misionare. Te hi'o noa ra
vau na roto i te haamaramarama pe-
reoo a te peresideni misioni, ite atura
vau i te hoê tia'i mamoe e te tahi amaa
raau i te rima, te arata'i ra i te mau
mamoe. Ua pee ratou ia'na noa'tu
te vahi e haere oia. Ia haere ona i te
pae aui, e pee ratou ia'na i te pae aui.
Ia haere oia i te pae atau, e pee atoa
ratou ia'na i tera pae. Te faaau nei au i
te tia'i mamoe mau e arata'i nei i ta'na
mau mamoe e te tia'i mamoe e horo
rii noa na muri i ta'na mau mamoe.

Ua parau Iesu, « O vau te tia'i mamoe maitai ra, ua ite au i ta'u iho ».² Te horo'a nei Oia ia tatou i te hi'oraa maitai roa no te ti'a mamoe mau.

E te mau taea'e, ei autahu'araa na te Atua, e hopoi'a tia'i mamoe ta tatou. Na te paari o te Fatu i horo'a mai i te mau arata'iraa ia riro mai tatou ei mau tia'i mamoe no te mau utuafare o te Ekalesia, i reira e ti'a ai ia tatou ia tavini, ia haapii e ia faaite papu atu i te parau ia ratou. Te piihia nei te reira, te haapiiraa utuafare, o tera te tumu parau ta'u e hinaaro nei e paraparau atu ia outou i teie po.

Na te episekopo i roto i te mau paroisa atoa o te Ekalesia, e hi'o i te faataaraa i te feia e mau nei i te autahu'araa ei mau haapii utuafare no te hahaere i te fare o te mau melo i te mau ava'e atoa. E haere apipiti ratou. Ia

nehenehe ana'e, e haere te ho'e tamaroa e mau nei i te toro'a tahu'a e aore ra haapii i roto i te Autahu'araa a Aarona na muri i te ho'e taata paari e mau nei i te Autahu'araa a Melehizedeka. Ia haere ana'e ratou i roto i te fare o te feia ta ratou e haapa'o nei, e ti'a i te tamaroa e mau nei i te Autahu'araa a Aarona ia rave i te tahi tuhaa i roto i te haapiiraa. Na teie titauraa e tauturu mai ia faaineine i te feia apu tamaroa no te misioni, e no te ho'e oraraa i roto i te taviniraa a te autahu'araa.

Te faanahoraa o te haapiiraa utuafare, e pahonoraa ia no te heheuraa no to tatou anotau, e heheura o te tono nei i te feia tei faatoro'ahia i te autahu'araa « ia haapii, tataa i te parau, faaa'o, bapetizo ... e ia hahaere i te mau fare o te mau melo atoa, e ia a'o atu ia ratou ia pure ma te reo faaroo e i te vahi moemoe ho'i e ia haapa'o ho'i i te mau ohipa no te utuafare ... [ia tia'i i te ekalesia] i te mau taime atoa, e ia vai noa i piha'i iho ia ratou e ia faaitoito ia ratou ra ; e ia hi'o noa ia ore te ino ia o mai i roto i te ekalesia, eiaha atoa te aau etaeta te tahi i te tahi, eiaha atoa te haavare, te ohumu, e aore ra te parauraa i te parau ino ».³

Ua a'o te peresideni David O. McKay : « Ua riro te haapiiraa utuafare ei ho'e o ta tatou mau rave'a ru roa a'e e te mea hoonaa roa a'e, ia aupuru e ia faa'uru, ia a'o e ia arata'i i te mau tamarii a to tatou Metua ... [E] taviniraa hanahana te reira, e piiraa hanahana. E hopoi'a na tatou ei Haapii Utuafare ia hopoi i te ... varua i roto i te mau fare atoa e te mau aau atoa. Na roto i te hereraa i te ohipa e te raveraa i te faito maitai roa a'e e noaa mai, e noaa mai ai te hau faito ore, te oaoa e te aau anaanatae i te ho'e haapii [hanahana], o te pupu ia'na iho no te [haapii] i te mau tamarii a te Atua ».⁴

I roto i te Buka a Moromona, te tai'o nei tatou no Alama, « i faatahinu ai oia i te mau tahu'a atoa e te mau haapii atoa ho'i no ratou ra, o te feia parau ti'a ana'e ra tei faatahinuhia.

« I tia'i ai ratou i to ratou mau taata, e ua tauturu ho'i ia ratou i te mau mea o te parau ti'a ra ».⁵

A rave ai tatou i ta tatou mau hopoi'a haapiiraa utuafare, e mea paari

ia tatou mai te mea e haapii e e maramarama tatou i te mau tamataraa o te mau melo atoa o te utuafare, ia tano maitai ta tatou haapiiraa e ta tatou pupuraa i te tauturu.

E riro atoa te ho'e haapiiraa utuafare i te manu'a ia rave-atea-hia te faataaraa i te tai'o mahana. No te faahoho'a i teie parau, e faaite atu vau ia outou i te ho'e ohipa i tupu i ni'a ia'u a tau matahiti i teie nei. I tera ra tau, tei roto o Spencer W. Kimball, Gordon B. Hinckley e o Thomas S. Monson i te tomite rahi no te ohipa misionare. I te ho'e ahiahi, ua faatupu te taea'e e te tuahine Hinckley i te ho'e tamaaraa i to ratou fare no te mau melo o te tomite e ta ratou vahine atoa. No faaoti noa mai nei matou i ta matou tamaaraa, patotohia mai nei i te uputa. Ua iriti te peresideni Hinckley i te uputa, e te ti'a noa ia i reira ho'e o ta'na mau haapii utuafare. Ua parau mai teie haapii utuafare e, « ua ite au e, aita tatou i faaoti i te tai'o mahana, e aita atoa to'u hoa i tae mai, ua mana'o ra vau e, e ti'a ia'u ia haere mai i teie po. Aita roa vau i mana'o e, e taata te tae mai i o orua i teie po ».

Ua ani manihini a'era te peresideni Hinckley i te haapii utuafare ia tomo mai e ia parahi e ia haapii i teie e toru aposetolo e ta ratou vahine no ni'a i te hopoi'a a te melo. Ua tai'a rii ihoa, e ua faaitoito noa mai teie haapii utuafare. Ua haamauruuru te peresideni Hinckley ia'na no to'na taeraa mai, ei reira, oi oi roa ona i te haereraa i rapae.

Teie faahou te tahi hi'oraa no te tahi huru tano ore no te raveraa i te haapiiraa utuafare. E aamu no te peresideni Marion G. Romney, e tauturu ona i roto i te Peresideniraa Matamua a tau matahiti i ma'iri a'enei, ua parau mai oia no te ho'e haapii utuafare tei haere mai i to ratou fare i te ho'e po i te tau to'eto'e. Ua tape'a noa oia i to'na taupoo i roto i to'na rima e ua pe'ape'a oia i te parauraahia oia ia parahi e ia horo'a i ta'na parau poro'i. Ua ti'a noa oia ma te parau e, « oia, e te taea'e Romney, e, e mea to'eto'e i rapae e aita vau i tupohe i to'u pereoo a'unei e pohe roa'tu ai. Ua haere noa mai au ia ti'a ia'u ia parau i te episekopo e, ua rave au i ta'u hahaereraa utuafare ».⁶

Te mau hui mana faatere rahi no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei

TE PERESIDENIRAA MATAMUA

Henry B. Eyring
Tauturu matamua

Thomas S. Monson
Peresideti

Dieter F. Uchtdorf
Tauturu piti

TE PŪPŪ NO TE TINO AHURU MA PITI APOSETOLO

Boyd K. Packer

L. Tom Perry

Russell M. Nelson

Dallin H. Oaks

M. Russell Ballard

Richard G. Scott

Robert D. Hales

Jeffrey R. Holland

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

TE PERESIDENIRAA NO TE HITU AHURU

Ronald A. Rasband

L. Whitney Clayton

Donald L. Hallstrom

Tod R. Callister

Richard J. Maynes

Craig C. Christensen

Ulisses Soares

TE PŪPŪ MATAMUA NO TE HITU AHURU

(Ia au i te ana'iraa piapa)

Marcos A. Adjakinis

Jose L. Alonso

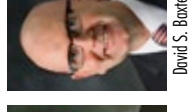
Carlos H. Amado

Ion S. Ardern

Mervyn B. Arnold

David S. Baxter

Shayne M. Bowen

Craig A. Cardon

Yoon Hwan Choi

Don R. Clarke

Carl B. Cook

Lawrence E. Condrige

Claudio R. M. Costa

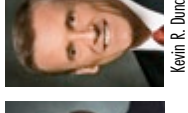
Leonard R. Curtis Jr.

Benjamin De Hoyos

Edward Dube

Kevin R. Durcan

Larry J. Echo Hawk

Stanley G. Ellis

David L. Evans

Enrique R. Fabbello

Eduardo Gavarret

Robert C. Gny

Carlos A. Gobby

Christoffel Golden

Gerrit W. Gong

Walter F. González

C. Scott Grow

James J. Hamula

Daniel L. Johnson

Paul V. Johnson

Patrick Keenan

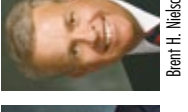
Erich W. Kopischke

Marcus B. Nash

S. Gifford Nielsen

Brent H. Nielson

Allan F. Packer

Kevin W. Pearson

Anthony D. Perkins

Paul B. Pieper

Rafael E. Pino

Bruce D. Poner

Dale G. Renlund

Michael T. Ringwood

Lynn G. Robbins

Joseph W. Sitrati

Steven E. Snow

Michael John U. Teh

Jose A. Teixeira

Juan A. Uceda

Wilford W. Andersen

Koichi Aoyagi

Randall K. Bennett

J. Devin Cornish

Timothy J. Dyches

Bradley D. Foster

O. Vincent Haleck

Kevin S. Hamilton

Larry R. Lawrence

James B. Martino

Jaro Mazzagari

Adrián Ochoa

Kent F. Richards

Gregory A. Schwitzer

Terence M. Vinson

Larry Y. Wilson

TE PŪPŪ PITI NO TE HITU AHURU

(Ia au i te ana'iraa piapa)

Gerald Caussé
Taururu maramua

Gary E. Stevenson
Epepekopo taotere rahi

Dean M. Davies
Taururu piti

TE EPISEKOPORAA FAATERE RAHI

Gerald Caussé
Taururu maramua

Gary E. Stevenson
Epepekopo taotere rahi

Dean M. Davies
Taururu piti

la au i te mau parau a te peresideni Thomas S. Monson, ua haapuruorohia te amuiraa rahi « na te mau taata atoa i tera fenua e tera fenua ». Faaohu mai te uati, haamata i ni'a i te pae aui, te tahi mau melo e mau misionare i Roma, Italia ; i Cavite, Firipino ; i Lima, Peru ; i Colleyville, Texas ; i Foz do Iguazú, Bresiria ; i Lonedona, Peretane ; i Arraiján, Panama ; e i Lyon, Farani.

I muri a'e i to te Peresideni Ezra Taft Benson faati'araa i te iteraa o te Peresideni Romney no teie ohipa i roto i te hoê putuputuraa na te autahu'araa, ua parau oia i muri iho e, « e roaa ia tatou i te rave maitai a'e, te mau taea'e—maitai faahou atu ! »⁷ Ua tu to'u mana'o.

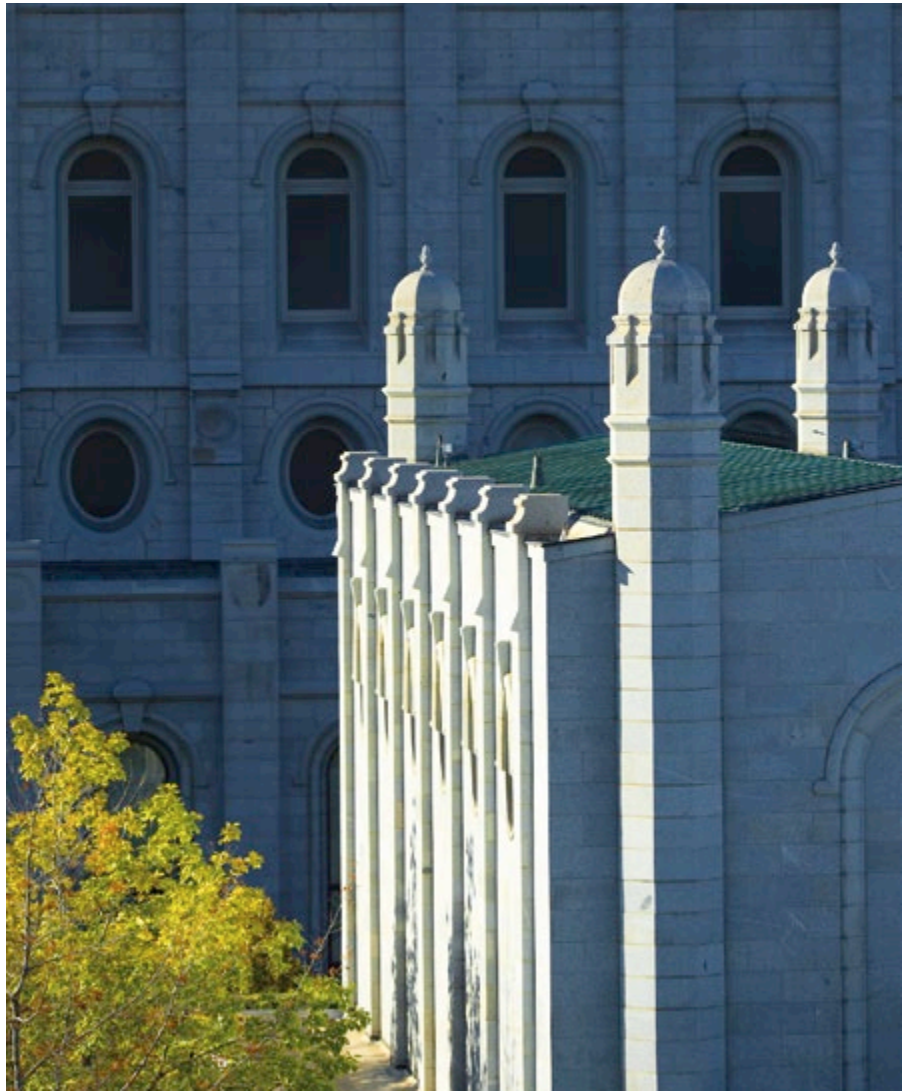
Ua hau atu â te haapiiraa utuafare i te hahere-noa-raa hoê taime i te ava'e. Tei ia tatou nei te hopoi'a ia haapii, ia faaûru, ia faaitoito, e ia hahere outou i te melo mauui, e faaho'i ia ratou i te pureraa e i te pae hopea roa, i te faateiteiraa no te mau tamaiti e te mau tamahine a te Atua.

No te tauturu ia tatou i roto i ta tatou mau tautooraa, e horo'a atu vau i teie parau paari e tano maitai no te mau haapii utuafare. Na Abraham Lincoln teie parau, te na ô ra : « Ua hinaaro outou ia aro te taata no outou, e haapapû na mua i roto i to'na mana'o e, e hoa mau oe no'na ».⁸ Ua faaitoito te peresideni Ezra Taft Benson e : « na mua roa, ia riro ei hoa mau no te taata e te utuafare ta outou e haapii ne... E ohipa rahi atu â ta te hoa e rave i te hahere-noa-raa e faaoti i te hopoi'a hahereraa i te mau ava'e atoa. E mana'ona'o rahi a'e te hoê hoa i te taata e tauturu i te haapopou-raa. E aupuru te hoa. E faaite te hoa i te here. E faaroo maitai te hoa. E e tapapa mai te hoa ».⁹

Te pahono nei te haapiiraa utuafare i te mau pure e rave rahi e te faati'a nei te reira ia tatou ia ite i te mau tauiraa e nehenehe e tupu i roto i te oraraa o te mau taata.

Hoê hi'oraa no te reira, o Dick Hammer ia, tei tae mai i Utah na roto i te faanahoraa Civilian Conservation Corps na te hau i te taime no te Topatariraa rahi. Ua farerei oia i te hoê tamahine Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei e ua faaipoipo ia'na. Ua avari a'era oia i te Dick's café i St. George, i Utah, tei riro ei vahi mâtau-roa-hia.

Te haapii utuafare tei tonohia i roto i te utuafare Hammer, o Willard Milne, e hoa no'u. Ua mâtau atoa vau ia Dick Hammer, no te mea na'u i nene'i i ta'na mau tapura (menu) no te café, e ia haere mai au i St. George, e ui ia

vau i to'u hoa te taea'e Milne, « eaha te parau apî no te nuuraa o to taua hoa Dick Hammer ? »

Teie ia te pahonora, « te nuu noa ra, te nuu mârû nei râ ».

Ia hahere ana'e Willard Milne e to'na hoa i te utuafare Hammer, i te mau ava'e atoa, e faanahonaho maitai raua ia hohora i te tahi poro'i no ni'a i te evanelia ma te faaite atoa i to raua iteraa papû ia Dick e te utuafare.

Tere noa te mau matahiti, e i te hoê mahana, ua tâniuniu mai Willard ia'u no te tahi parau oaoa. « E te taea'e Monson », ua parau oia, « ua faafariuhia Dick Hammer e e bapetizohia oia. E 90 matahiti to'na i teie nei, e ua vai noa maua ei hoa i te roaraa o to maua oraraa taata paari. Ua oaoa roa to'u aau i ta'na faaotiraa. Tau matahiti vau i te riroraa ei haapii utuafare no'na ».

Putapu rii te reo o Willard i to'na horo'araa mai i te parau apî.

Ua bapetizohia te taea'e Hammer, e i te matahiti i muri iho, ua tomo oia i roto i te hiero nehenehe no St. George e i reira to'na fariiraa i to'na' oro'a hiero e te mau haamaitairaa no te taatiraa.

Ua ani au ia Willard, « aita a'enei oe i haaparuparu i te mana'o ei haapii utuafare no'na, pauroa tera mau matahiti ? »

Pahono mai oia, « aita, ua ti'a roa te mau tautooraa atoa. I to'u iteraa i te oaoa tei tae mai i roto i te mau melo no te utuafare Hammer, ua i to'u aau i te maururu no te mau haamaitairaa ta te evanelia i faatae i roto i to ratou oraraa e no te haamaitairaa ia tauturu rii ia ratou. E taata oaoa vau ».

E te mau taea'e, e riro te mau

matahiti hahaereraa e haapiiraa i te mau taata e rave rahi ei haamaitairaa no tatou—ratou te mea mau iui rii e ratou atoa te mea itoito hope. Mai te mea e vai haapa’o noa tatou i roto i to tatou piiraa, e roaa mai te mau rave’a rahi no te haamaitai atu i te mau oraraa. E roo mai ta tatou mau hahaereraa i te feia tei faateatea ia ratou i te ohipa a te Ekalesia ei taviri o te iriti atu i te mau uputa no to ratou ho’iraa.

Ma teie mana’o i te feruriraa, e ta-papa na tatou i te feia tei tuuhia i roto i to tatou rima ma te hopoi mai ia ratou i te airaamaa a te Fatu e ia popou ratou i Ta’na mau parau e ia oaoa i te hoaraa o To’na Varua, e « e ere atura [ratou] i te taata êê e te purutia, hoê atoa râ oire e te feia mo’a, e no te fetii o te Atua ».¹⁰

Mai te mea noa’tu ua tau’a ore rii outou i ta outou mau hahaereraa haapiiraa utuafare, e parau atu vau ia outou e, aita e taime mai teie nei no te pûpû faahou ia outou no te rave-faaoti-raa i ta outou hopoi’a haapiiraa utuafare. A faaoti i teie nei ia rave i te tautooraa atoa e titauhia no te tapapa ia ratou tei tuuhia i roto i to outou rima. Te vai ra te taime e titauhia te tahi faahou â faaitoitoraa, mai tera no te tauturu i to outou hoa haapiiraa utuafare ia imi i te taime no te haere

mai na muri ia outou, ia onoono ra outou, e manuia mai outou.

E te mau taea’e, ta tatou mau tautooraa i roto i te haapiiraa utuafare, e mau tautooraa tamau ia. Eita te ohipa e pau e tae roa i te taime e parau mai to tatou Fatu e Raatira e, « ua tae i te hora ». Te vai ra te mau oraraa e haamaramarama. Te vai ra te mau aau e haaputapu. Te vai ra te mau varua e faaora. E haamaitairaa mo’a ta tatou ia haamaramarama, ia haaputapu e ia faaora i tera mau varua faufaa rahi tei ti’aturihia na tatou e aupuru. E ti’a ia tatou ia rave i te reira ma te haapa’o maitai e ma te popou i te aau.

No te faaoti, e parau atu vau no te hoê hi’oraa taa ê no te faahoho’a i te huru haapii utuafare e ti’a ia tatou ia riro. Hoê Haapii tei hau atu te oraraa i to te tahi. Ua haapii Oia i te parau no te ora e no te pohe, no te hopoi’a e te ananahi. Ua ora Oia eiaha ia tavinihia Oia, no te tavini râ, eiaha no te farii no te horo’a râ, eiaha no te tape’a i To’na ora no te faatusia râ no te tahi. Ua faaite mai Oia i te here nehenehe a’e i te anaana moni, te oraraa veve faufaa a’e i te tao’a. Ua parauhia no teie Haapii e, ua haapii Oia ma te mana, e ere mai ta te mau papa’i parau ra.¹¹ Ua papa’i-hia Ta’na mau ture eiaha i ni’a i te

păpă ofa’i, i ni’a râ i te păpă aau taata.

Te parau nei au no te Orometua Rahi, oia ho’i, o Iesu Mesia, te Tamaiti a te Atua, te Faaora e te Taraehara o te taata nei. Te parau nei te Bibilia No’na e, ua « hamani maitai haere » Oia.¹² Ia’na ei arata’i papû e ei hi’oraa, e ineine ai tatou no Ta’na tautururaa hanahana i roto i ta tatou haapiiraa utuafare. E haamaitaihia te mau oraraa. E tamahanahanahia te mau aau. E faaorahia te mau varua. E roo mai tatou ei mau tia’i mamoe mau. Te pure nei au ia tupu mai te reira, na roto i te i’oa taua Tia’i mamoe rahi ra, o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. 1 Petero 2:9.
2. Ioane 10:14.
3. TeParau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:42, 47, 53–54.
4. David O. McKay, *Priesthood Home Teaching Handbook*, nene’iraa hi’opo’afaahouhia (1967), ii, iii.
5. Mosia 23:17–18.
6. Faahitihia i roto Marion G. Romney, a’oraa tei horo’ahia i te hoê haapiipiraa no te haapiiraa utuafare a te autahu’araa, 9 no atete 1963.
7. Ezra Taft Benson, « To the Home Teachers of the Church », *Ensign*, Me 1987, 50.
8. Abraham Lincoln, i roto David Decamp Thompson, *Abraham Lincoln, the First American* (1895), 226.
9. Ezra Taft Benson, *Ensign*, Me 1987, 50.
10. Ephesia 2:19.
11. Hi’o Mataio 7:28–9.
12. Te Ohipa 10:38.

Na te peresideni Henry B. Eyring

Tauturu matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

I ta'u mau mootua

Te vai nei te hoê faaueraa rahi roa e tauturu mai ia tatou ia pahono i te mau tamataraa ma te faatae roa'tu ia tatou i te aau o te hoê oraraa utuafare oaoa.

Teie matahiti e faaiipoipohia ta maua na mootua matahiapo e piti. I roto e tau matahiti rii noa, e 10 faahou o to raua fetii e tae'ahia i tera taime o to ratou oraraa e pee atoa mai ratou no te tomo i roto i teie ao no te hamani-
raa i te utuafare.

Ua riro teie opuaraa oaoa ei tumu no to'u feruriraa hohonu a haere mai ai raua e ani i te mana'o tauturu. Te mea ihoa râ ta raua i ani mai, oia ho'i, « eaha te mau ma'itiraa ta'u e nehe-
nehe e rave o te arata'i ia'u i te oaoa ? » E te tahi atoa, « eaha te mau ma'itiraa e arata'i ia'u i te oaoa ore ? »

Ua hamani te Metua i te Ao ra ia tatou ma te hiro'a taa ê. Aita e piti o tatou e farii hoê â oraraa. Aita e piti utuafare, hoê â huru. No reira, e ere i te mea maere, e mea fifi rii ra ia horo'a i te parau a'o e nahea i te ma'iti i te oaoa i roto i te oraraa utuafare. Atira noa'tu, ua tuu te Metua i te Ao ra i te hoê â e'a no Ta'na mau tamarii atoa ia tae i te oaoa. Noa'tu to tatou hiro'a taata e noa'tu te mau mea e ratere atu tatou, hoê ana'e faanahoraa no te oaoa. Taua faanahoraa ra, o te peeraa ia i te mau faueraa atoa a te Atua.

No tatou paatoa, e no ta'u atoa mau mootua e mana'o ra e faaiipoipo, te vai

nei te hoê faaueraa rahi roa e tauturu mai ia tatou ia pahono i te mau tamataraa ma te faatae roa'tu ia tatou i te aau o te hoê oraraa utuafare oaoa. E nehenehe te reira ia faaohipahia noa'tu te huru oraraa. Te parau-tamau-hia nei te reira i roto i te mau papa'iraa mo'a e i roto i te mau haapiiraa a te mau peropheta o teie anotau. Teie te faahitiraa parau a te Bibilia no te parau a'o a te Fatu i te feia atoa e hinaaro ia ora amui e a muri noa'tu i roto i te here e te oaoa :

« Ua ui maira te hoê haapii ture no ratou ia'na, na ô maira i te râmâraa mai,

« E Rabi, teihea te parau rahi i roto i te ture ?

« Ua parau atura Iesu, Hinaaro oe i to Atua ia Iehova ma to aau atoa, e ma to varua atoa, e ma to mana'o atoa.

« O te ture matamua teie e te hau i te rahi.

« E mai te reira atoa te piti ; E aroha'tu oe i to taata-tupu, mai to aroha ia oe iho na.

« Te ture atoa e te mau peropheta, tei teie nei ia pue ture e piti nei ».¹

Mai roto mai i teie faahitiraa ohie, e ere i te mea paari ia puohu mai i te mau mea atoa ta'u i haapii no ni'a i te mau ma'itiraa e arata'i atu i te oaoa i

roto i te mau utuafare. E haamata vau na roto i te uiraa, « eaha te mau ma'itiraa tei arata'i ia'u ia here i te Fatu ma to'u aau atoa, ma to'u varua atoa e ma to'u mana'o atoa ? No'u nei, o te ma'itiraa ia ia tuu ia'u iho i te vahi ua putapu vau i te oaoa no te faaoreraa hara no roto mai i te Taraehara a te Fatu.

Tau matahiti i ma'iri a'enei, ua bapetizo vau i te hoê taata i Albuquerque, i New Mexico, na maua to'u hoa misio-
nare i haapii. Ua utuhi au i te taure'a-re'a tamaroa i raro i te pape e ua faati'a mai ia'na i ni'a. Hoê â paha to maua roa no te mea ua paraparau afaro mai oia i roto i to'u tari'a. Ma te rari pape e te roimata i ni'a i to'na mata e ma te oaoa i roto i te reo, ua parau mai oia, « Ua mâ vau, ua mâ vau ».

Tera atoa te roimata oaoa ta'u i ite i roto i te mata o te hoê taata tei faahiti i te mau parau a te hoê Aposetolo na te Atua. Ua na ô oia i taua tuahine ra, i muri mai i te hoê uiuiraa hi'opo'a e te mârû, « te faaore nei au i ta oe mau hapa na roto i te i'oa o te Fatu. E horo'a mai Oia ia outou i te haapapûraa no Ta'na faaore hara ia au i To'na iho taime e Ta'na iho rave'a ». E ua na reira Oia.

Ua ite au no te aha i ti'a ai i te Fatu ia parau e, ia faaorehia te mau hara, aita faahou Oia e haamana'o i te reira. Na roto i te mana o te Taraehara, ua apîhia te mau taata ta'u i mâtau e ta'u i here, e ua tumâhia te mau ohipa a te hara i ni'a ia ratou. Ua î to'u aau i te here no te Faaora e no te Metua here tei tonono mai Ia'na.

Ua tae mai taua haamaitiraa rahi ra na roto i te faaitoitiraa i te feia ta'u i aupuru, ia haere ratou i te Faaora ra no te tamarûraa o te mauuiui, e tamarûraa Oia ana'e te nehenehe e horo'a. Tera te tumu vau e faaitoito u'ana ai i te feia ta'u i here ia farii e ia faarahi i te mau piiraa atoa tei pûpûhia ia ratou i roto i te Ekalesia. Ua riro teie ma'itiraa hoê o te mau taviri rahi no te oaoa utuafare.

E riro te mau 'umeraa o te mau taime atoa o te oraraa i te faahema ia tatou ia pato'i e aore râ ia tau'a ore i te mau piiraa taviniraa a te Faaora. E nehenehe i te reira e tuu ia tatou i roto i te ati pae varua, tatou iho nei, ta tatou vahine e to tatou utuafare. Te vai nei

te tahi mau piiraa e mana'ohia ra e mea faufaa ore, no'u nei râ, to'u oraraa e to'u utuafare tei tau-roa-hia ei mea maitai i to'u fariiraa i te hoê piiraa ia haapii i te hoê pŭpŭ diakono. Ua ite au i te here o teie mau diakono no te Faaora e To'na atoa here no ratou.

Ua ite au i te tupuraa te reira i roto i te oraraa o te hoê peresideni tŭti tahito, e peresideni misioni tahito atoa ho'i, i roto i ta'na piiraa ia'na ia haapa'o i te hoê pŭpŭ haapii. Ua ite atoa vau i te tahi episekopo tahito e ei Hitu Ahuru Area tahito ta te Fatu i faaohipa no te faaora mai i te hoê tamaroa o te hoê pŭpŭ haapii tei pêpê i roto i te hoê ati. Ua haaputapu te mau semeio no taua taviniraa ra e rave rahi oraraa, e to'u iho nei, e ua faarahi i to ratou here no te Faaora.

Mai te mea e tavini noa tatou ia vetahi ê, ua ti'a ia tatou ia taparu i te hoaraa o te Varua Maitai. E faahotu noa mai te manuiaraa i roto i te taviniraa i te Fatu i te mau semeio i ni'a'tu i to tatou iho mana. Ua ite te metua e faaruru nei i te orure hau a te hoê tamarii i te reira parau mau, mai teie tuahine hahaere tei pihia e te hoê vahine e imi ra i te tamahanahanaraa no te faaru'eraa ta'na tane ia'na. No na

tavini, ua mauruuru i te pureraa raua i taua po'ipo'i ra ia tonu mai te Fatu i te Varua Maitai ei hoa.

Na roto ana'e i te hoaraa o te Varua Maitai tatou e nehenehe ai e ti'aturi e, e amo-au-hia te zugo i roto i te hoê faaipoiporaa maniania ore. Ua ite roa vau i te faufaa rahi o teie hoaraa no te popou o te hoê faaipoiporaa. E titau te semeio no te riroraa ei hoê i te tauturu no te ra'i mai, e te tahi area taima. Ta tatou fa, o te ora-amui-raa ia e a muri noa'tu i mua i te aro o te Metua i te Ao ra e to tatou Faaora.

E mea taa ê roa to'u metua tane i to'u metua vahine. E vahine himene e e vahine ano'ihhi to'u metua vahine. E mea au na to'u metua tane te hîmio (chimie). I te hoê mahana i te hoê aru'i faaotoraa upaupa (tera huru faaotoraa a Mozart), ua maere roa to'u metua vahine i te ti'araa to'u metua tane na mua a'e a haamata ai te poporaa. Ani atura to'u metua vahine ia'na e, te haere ra oia i hea. Pahono ohie noa'tura oia e : « ua oti, e ere anei ? » Na te faaûruraa mârû a te Varua Maitai i arata'i mai i to'u metua tane na muri i to'u metua vahine i tera parahiraa i mua roa, e na te reira atoa i faaho'i-faahou-mai ia'na e rave rahi taima i teie mau aru'i.

16 matahi to to'u metua vahine oraraa i New Jersey ia nehenehe to'u metua tane e faatamaa i te utuafare na roto i te imiraa e te haapiiraa i te ihi hîmio. E tusia te reira na'na no te mea tei te atea roa oia i to'na metua vahine ivi, e tei atea atoa i to'na tuahine tei ore i faaipoipo, tei aupuru ia'na i roto i tera fare faaapu a te utuafare. Raua toopiti ua pohe i te taima a ora ai to'u metua vahine i New Jersey. Tera noa te taima ua ite au i to'u metua vahine i te ta'iraa.

Tau matahiti i muri mai, ua faaauhia mai te hoê ohipa na to'u metua tane i Utah. Faahou â, ua ani ohie oia i to'u metua vahine, « Mildred, eaha to oe mana'o, eaha te ti'a ia'u ia rave ? »

Ua parau oia, « Henry, na oe e feruri i te mea maitai a'e ».

Aita oia i rave i tera ohipa. Ia po'ipo'i a'e, ua papa'i to'u metua vahine i te hoê rata ia'na, ahani pai tei ia'u nei te reira rata. Te haamana'o ra vau ua parau oia ia'na, « Eiaha e iriti i te fare. A haere i ta oe ohipa e iriti atu ai ». Ua haamata te reira na roto i te hoê faahaparaa. Ua parau fafau oia ia'na tau matahiti na mua'tu e, ia roaa noa mai te rave'a, e haafatata oia ia'na i to'na utuafare. Ua maere roa to'u metua tane i to'na inoino ia'na. Aita oia i haamana'o i te hiaai o to'na aau. Oioi roa oia i te haponoraa i te hoê poro'i no te faaite e, e farii ona i te reira ohipa.

Ua parau oia, « E hoa e Midred, no te aha aita oe i parau mai ? »

Parau mai nei oia, « Na oe ihoa pai e haamana'o ».

Ua parau noa to'u metua tane e, na'na iho i ma'iti ia haere i Utah, e ere râ mai te hoê faatusiaraa i to'na toro'a ohipa. Ua apo mai raua i te semeio ia riro ei hoê. E mea hau roa'tu ia ahani ua faahaamana'o te Varua Maitai ia papa i te parau fafau ta'na i faahiti tau matahiti na mua'tu. Aua'e râ, ua tamârû te Varua Maitai i to'na aau ia riro mai te ma'itiraa a to'u metua vahine ei ma'itiraa atoa na'na.

E hi'oraa atea ta te Metua i te Ao ra e e hi'oraa maitai roa, ua ite Oia ia tatou e ua ite atoa i to tatou ananahi. Ua ite Oia eaha te mau fifi e farereihia e tatou. Ua tonu mai Oia i Ta'na Tamaiti ia mamae, ia riro Oia i te ite e nahea i

te faaora ia tatou i roto i to tatou mau tamataraa atoa.

Ua ite tatou e, e tamarii varua ta te Metua i te Ao ra i roto i teie nei ao te ma'iti nei i te tahi mau taime i te hara e te oaoa ore rahi. Tera mau te tumu ua tonu mai Oia i Ta'na Matahiapo ia riro ei Taraehara no tatou, te ohipa here rahi roa a'e i roto i te mau mea atoa i hamanihia ra. Tera ia te tumu e ti'aturi ai tatou e, e titauhia te tauturu a te Atua e te tau atoa ho'i no te faaanaana ia tatou no te ora mure ore, no te ora i piha'i iho i to tatou Metua.

E tamata mai te oraraa utuafare ia tatou. Tera te hoê fâ na te Atua no te horo'araa mai i te horo'a no te tahuti ia tatou—no te haapuai ia tatou na roto i te mau tamataraa. E riro mai te reira ei parau mau i roto i te oraraa utuafare i reira tatou e ite ai i te oaoa rahi e te oto rahi e te mau tamataraa o te riro mai i te tahi mau taime, i te hi'ohia ei mea hau atu i to tatou mana faaoromai.

Teie te parau a te peresideni George Q. Cannon no ni'a i te huru o to te Atua faaineineraa ia outou, ia'u e i ta tatou mau tamarii no te mau tamataraa ta tatou e faaruru atu: « Aore hoê o tatou tei ore i farii i te here o te Atua. Aore hoê o tatou Ta'na i ore i aupuru e i poihere. Aore hoê o tatou Ta'na i ore i hinaaro ia faaora, e Ta'na i ore i

faataa te faanahora no te faaora. Aore hoê o tatou Ta'na i ore i tonu i Ta'na mau melahi ia haapa'o. E hi'o paha to tatou mata ia tatou iho ei mea na'ina'i roa e te mea faufaa ore, na reira atoa te mata o te tahi mau pu'eraa, teie râ te parau mau, e tamarii tatou na te Atua e ua horo'a mai Oia i Ta'na mau melahi—e mau tino ite-ore-hia ma te mana e te puai—no te haapa'o ia tatou, e te ara nei ratou i ni'a ia tatou e te paruru nei ia tatou ».²

Te mea ta te peresideni Cannon i haapii, e parau mau ia. E titauhia teie haapapûraa na outou, mai tei titau-atoa-hia na'u nei, e o ta'u ho'i i tu-rui noa i ni'a iho.

Ua pure au ma te faaroo ia imi e ia putapû te hoê taata ta'u i here i te mana no te Taraehara. Ua pure au ma te faaroo ia tae mai te mau taata melahi no te tauturu ia ratou, e ua haere mai ratou.

Ua faanaho te Atua i te mau rave'a no te faaora i Ta'na mau tamarii tata'i-tahi. No te taata e rave rahi, e riro ia o te tuu-raa-hia ratou i piha'i iho i te hoê taea'e e aore râ te hoê tuahine e aore râ te hoê metua tupuna o te here nei ia ratou noa'tu te ohipa ta ratou e rave.

Tau matahiti i ma'iri a'enei, ua faati'a mai te hoê hoa no ni'a i to'na mama ruau. Ua ora oia i te hoê oraraa

parau ti'a, ua haapa'o maitai noa oia i mua i te Fatu e i roto i Ta'na Ekalesia. Ua ma'iti râ te hoê o ta'na mau mootua tamaroa i te e'a no te hara. Ua haavâhia ona e ua tape'ahia i te fare tape'araa. Ua parau mai to'u hoa e, i te hoê mahana te faahoro ra to'na mama ruau i te pereoo no te haere e hi'o i ta'na mootua i te fare tape'araa, ua tahe to'na roimata a pure noa ai oia ma te oto, « Ua tamata noa vau i te ora i te oraraa maitai. No te aha, no te aha pai teie ati rahi i ni'a i ta'u mootua, mai te huru ra, ua faaino roa te reira i to'na oraraa ? »

Ua tae mai te pahonora i roto i to'na ferurira na roto i teie mau parau : « Ua horo'a vau ia'na ia oe na no te mea ua ite au o oe te nehenehe e here ia'na noa'tu te ohipa ta'na i rave ».

E haapiiaraa faahiahia roa teie no tatou paatoa. Eita te e'a no te mau metua here e no te mau metua tupuna here, e no te mau tavini here atoa a te Atua, e riro ei e'a ohie i roto i te hoê ao te rahi noa'tura te ino. Eita e nehenehe ta tatou e faahepo i te mau tamarii a te Atua ia ma'iti i te e'a no te oaoa. Eita ta te Atua e nehenehe e na reira no te ti'amâraa Ta'na i horo'a ia tatou.

Ua here te Metua i te Ao ra e Ta'na Tamaiti Here i te mau tamarii atoa a te Atua noa'tu te mea ta ratou e ma'iti ia

rave e aore râ te mea e riro mai ratou. Ua aufau te Faaora i te hoo no te mau hara atoa, noa'tu te faufau o te reira. Noa'tu e, e ti'a ia vai te parau-ti'a, ua matara te rave'a no te aroha e eita te reira e haru i ta te parau-ti'a.

Teie te mau parau a Alama i ta'na tamaiti o Korianotona no ni'a i taua ti'aturiraa ra: « E teie nei, aita'tu â ravea o te au i te parau-tia ra e tupu ai te ravea faaora, maori râ na roto i ta te tatarahapa i teie nei vai-tamata-raa ; oia ia, teie nei vai-faaineine-raa ; e ahiri aita taua ravea nei, aore o te aroha vahi e noaa, maori râ na roto i te faaoreraa i ta te parau-tia ra. Aita râ e tia ia faaore i te parau-tia ; ia na reirahia hoi, e ere te Atua i te Atua mau ».³

Teie ia ta'u poro'i i ta'u mau mootua, e ia tatou paatoa e tamata ra i te patu i te utuafare mure ore, oia ho'i, e oaoa tei haapapûhia i ni'a i tei haapa'o maitai. Hou teie nei ao, ua here e ua ohipa te hoê Metua here i te Ra'i e Ta'na Tamaiti Here e o ratou ta Raua i ite e, e ratere ê atu ratou. E here te Atua ia ratou e a muri noa'tu.

Ua fana'o outou i te iteraa e, ua haapii ratou i te faanahoraa no te faaoreraa i roto i te haapiiraa ta ratou i farii i roto i te ao varua. Ua nava'i to ratou haapa'o maitai e to outou atoa e ua faati'ahia outou ia haere mai i teie nei ao, area te tahi pae e rave rahi, aita ia.

Na roto i te tautururaa a te Varua Maitai, e faahaamana'ohia ia tatou te mau parau mau atoa. Eita ta tatou e nehenehe e faahepo i te reira i ni'a ia vetahi ê, ua nehenehe râ ta tatou e vaiiho ia ratou ia hi'o mai i te reira i roto i to tatou nei oraraa. E nehenehe noa ta tatou e farii i te faaitoitoraa i roto i te haapapûraa e, i oaoa a'ena tatou i te amuiraa ei melo no te utuafare a to tatou Metua i te Ao ra. Na roto i te tautururaa a te Atua, ua nehenehe ta tatou paatoa e putapu faahou i teie tia'iraa e teie oaoa. Te pure nei au ia tupu te reira no tatou paatoa na roto i te i'oa o te Fatu Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Mataio 22:35–40.

2. George Q. Cannon, « Our Pre-existence and Present Probation », *Contributor*, Atopa 1890, 476.

3. Alama 42:13.

Na Elder Dallin H. Oaks

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Eiaha ei mau atua ê atu

Te tavini ra anei tatou i te tahi mau ohipa matamua e aore râ te tahi mau atua na mua i te Atua ta tatou e poro nei i te haamori ?

Ua riro na Ture Hoê Ahuru ei tu-faa faufaa na te mau faaroo kere-setiano e te ati Iuda. Ua horo'a te Atua i teie ture i te mau tamarii a Ise-raela na roto i te peropheta Mose, e te arata'i nei na ture matamua e piti i ta tatou haamoriraa e ta tatou mau ohipa matamua. I roto i te ture matamua, ua faaue te Fatu, « eiaha roa to oe ei Atua ê atu, ia'u nei » (Exodo 20:3). I te mau tenetere i muri mai, a uihia'i Iesu, « tei hea te parau rahi i roto i te ture ? » Ua pahono Oia, « hinaaro oe i to Atua ia Iehova ma to aatu atoa, e ma to varua atoa, e ma to mana'o atoa » (Mataio 22:36–37).

Te faataa mai nei te piti o na Ture Hoê Ahuru i te faauerua eiaha ei atua ê atu e te faa'ite mai nei i te ohipa matamua roa ino i roto i to tatou oraraa ei mau tamarii Na'na. « Eiaha roa oe e hamani i te idolo tarai no oe, e te hoho'a no te hoê mea » i ni'a i te ra'i ra aore râ i te fenua (Exodo 20:4). I muri iho te na ô nei te ture, « eiaha roa oe e pi'o i raro ia ratou, eiaha ho'i e tavini ia ratou (Exodo 20:5). Aita teie ture e opani noa nei i te mau idolo, te faahiti atoa nei râ te reira i te ohipa tumu matamua roa no te mau taime atoa. Ua

tatara mai o Iehova e, « e Atua tahoo ho'i au o te Atua no oe nei o Iehova ... e te aroharaa'tu i te feia i hinaaro mai ia'u e ua haapao i ta'u parau » (Exodo 20:5–6). E mea maramarama te auraa no te parau *tahoo*. Te auraa na roto i te reo Hebera o te « mauraa ia i te mau mana'o aroha e te hohonu » (Exodo 20:5, nota raro *b*). E no reira, e faariri tatou i te Atua ia « tavini » ana'e tatou i te tahi atu mau atua ê—ia faariro ana'e tatou i te tahi atu mau mea ei mau ohipa matamua roa.¹

I.

Eaha te mau ohipa matamua, i teie nei tau, e « tavinihia » nei e te mau tata—te feia faaroo atoa ho'i—na mua i te Atua ? Teie te mau hi'oraa e vai nei i roto i to tatou nei ao :

- Te mau peu tumu e te ta'ere o te fenua e a te utuafare
- Te raveraa i te mau mea e au noa mai i te taata
- Te mau hiaairaa no te ti'araa ohipa
- Te mau faufaa materia
- Te mau ma'imiraa i te faaanaanataeraa
- Te mana, te ti'araa, e te roo

Mai te mea aore te hoê o teie mau hi'oraa e tano i ni'a i te hoê o tatou, te vai nei paha ia te tahi atu â o te tano i ni'a ia tatou. Mea hau a'e te parau tumu i te mau hi'oraa tata'itahi. Te parau tumu e ere ia e, te vai ra anei ta tatou te tahi atu mau ohipa matamua. Te uiraa e uihia e te piti o te ture o teie ia : « Eaha ta tatou ohipa matamua *roa ino* ? » Te tavini ra anei tatou i te tahi mau ohipa matamua e aore râ te tahi mau atua na mua i te Atua ta tatou e poro nei i te haamori ? Ua mo'ehia anei ia tatou ia pee i te Faaora tei haapii e, mai te mea e here tatou Ia'na e haapa'o ia tatou i Ta'na mau faauerua ? (hi'o Ioane 14:15). Mai te mea o te reira ihoa, ua faahuru-ê-hia ia ta tatou mau ohipa matamua e te tau'a-ore-raa i te pae varua e te mau hiaai haavî-ore-hia, o te ite-rahi-hia nei i to tatou nei tau.

II.

No te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, ua niu-papû-hia ia te mau faauerua a te Atua i ni'a i te opuaraa a te Atua no Ta'na mau tamarii—te opuaraa rahi no te ora. Te faataa mai nei teie opuaraa, tei pii-atoa-hia « te rave'a rahi oaoa » (Alama 42:8), no ni'a i to tatou haamataraa e to tatou hopearaa ei mau tamarii na te Atua—no hea mai tatou, no te aha tatou i ô nei, e e haere tatou i hea. Te faataa mai nei te faanahoraa no te faoraraa i te tumu no te hamaniraa e te mau huru no te oraraa tahuti nei, oia'toa te mau faauerua a te Atua, te hinaaroraa i te hoê Faaora, e te ohipa faufaa rahi a te mau utuafare tahuti e te mure ore. Tatou te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, o tei horo'ahia ho'i teie iteraa, mai te mea e, eita tatou e haamau i ta tatou mau ohipa matamua, mai te au i teie opuaraa, e riro ia tatou i te tavini i te mau atua ê atu.

E horo'a te iteraa i te opuaraa a te Atua, no Ta'na mau tamarii, i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i te hoê hi'oraa taa ê no ni'a i te faaiipoiporaa e te utuafare. Ua mâtau-maitai-hia tatou ei Ekalesia tei haamauhia i ni'a i te utuafare. Ua omuahia ta tatou haapiiraa na roto i to tatou nau metua i te ao ra, e ta tatou fâ teitei roa'e ia noaa ia te iraa o te faateiteiraa mure ore. Ua

ite tatou e, e tupu te reira i roto ana'e i te hoê auraa utuafare. Ua ite tatou e, e titauhia te faaiipoiporaa o te hoê tane e te hoê vahine no te faatupu i te opuaraa a te Atua. O teie ana'e te faaiipoiporaa e faatupu i te fanauraa ti'a i te tahuti nei e no te faaineine i te mau melo no te utuafare no te ora mure ore. Te faairi nei tatou i te faaiipoiporaa e te fanauraa e te atuaturaa i te mau tamarii ei tuhaa no te opuaraa a te Atua e te hoê hopoi'a mo'a na te feia tei farii i te rave'a no te rave i te reira. Te ti'aturi nei tatou e, te mau tao'a hopea roa'e i te faufaa i ni'a i te fenua nei e i te ra'i o ta tatou ia mau tamarii e to tatou huaai.

III.

No te mea ua taa ia tatou te ohipa mure ore o te utuafare, te oto nei ia tatou i te iti o te numera o te mau fanauraa e te mau faaiipoiporaa i roto i te mau fenua e rave rahi no te pae Too'a o te râ e tei reira ho'i te mau peu keresetiano e ati Iuda tahito. Te faa'ite mai nei te mau ve'a i teie mau haamaramaramaraa :

- Tei raro roa te faito fanauraa a te mau Hau Amui no Marite i roto i to'na aai,² e i roto i te mau fenua

e rave rahi no Europa ma, tei raro atoa te mau faito fanauraa o te tahi atu mau fenua i te faito e titauhia no te tape'a i te faito o to ratou mau huiraa.³ Na te reira e haaffi i te oraraa a muri mai o te mau peu e tae noa'tu o te mau fenua.

- I Amerika, ua topa mai te faito o te feia apî paari mai te faito matahiti 18 e tae atu i te 29 tei faaiipoipohia mai te 59 i ni'a i te hanere i te matahiti 1960 i te 20 i ni'a i te hanere i te matahiti 2010.⁴ I teie nei, te matahiti ropu no te faaiipoiporaa matamua tei ni'a ia i to'na faito teitei roa'e i roto i te aai : 26 no te mau vahine e fatata i te 29 no te mau tane.⁵
- I roto i te mau fenua e te mau ta'ere e rave rahi, (1) te riro mai ra te utuafare mâtau-hia no te hoê metua vahine e metua tane faaiipoipohia e te mau tamarii ei ohipa taa ê roa e ere râ te hoê ture, (2) te rahi noa'tura te mau tamahine apî o te ma'iti i te tutava i te hoê toro'a ohipa eiaha râ te faaiipoiporaa e te fanauraa i te mau tamarii, (3) te iti ra te ti'araa e te hinaaroraa o te mau metua tane.

I ropu i teie mau hi'oraa e pe'ape'ahia nei e tatou, te ite atoa nei tatou e, te opuaraa a te Atua no te taato'araa

ia o Ta'na mau tamarii e te here nei te Atua i te taato'araa o Ta'na mau tamarii, i te mau vahi atoa.⁶ Te parau nei te pene matamua no te Buka a Moromona e « tei nia i te taata atoa o te fenua nei to te Atua mana, e to'na maitai, e to'na aroha » (1 Nephi 1:14). Te parau ra te hoê pene i muri iho, e « ua horoa hua noa râ oia i [to'na ora] i te mau taata atoa » e « ua ho-mai-hia mai râ te mau taata atoa ia rave i te reira, e aore roa te hoê i faaerehia » (2 Nephi 26:27–28). No reira, te haapii nei te mau papa'iraa mo'a e hopoi'a na tatou ia aroha e ia here i te mau taata atoa (hi'o 1 Tesalonia 3:12 ; 1 Ioane 3:17 ; PH&PF 121:45).

IV.

Te faatura atoa nei tatou i te mau ti'aturiraa faaroo o te mau taata atoa, tae noa'tu i te mau taata e rave rahi o te parau nei e aita ratou e ti'aturi nei i te Atua. Ua ite tatou e, na roto i te mana ma'itiraa tei horo'ahia mai e te Atua, e rave rahi te mau nei i te mau ti'aturiraa taa ê atu i to tatou, te ti'aturi nei râ tatou e e faatura atoa mai vetahi ê i to tatou mau ti'aturiraa faaroo e e taa ia ratou e te arata'i nei to tatou mau ti'aturiraa ia tatou i te tahi mau ma'itiraa e mau peu, taa ê i to ratou. Ei hi'oraa, te ti'aturi nei tatou e, ei tu-faa faufaa rahi no Ta'na opuaraa no te

ora, ua haamau te Atua i te hoê faito mure ore e, te ta'otoraa te tane i te vahine e tupu ia i rotopu ana'e i te hoê tane e te hoê vahine tei faaipoipohia.

Te mana no te hamani i te oraraa tahuti, o te mana ia o tei hau atu i te teitei ta te Atua i horo'a i Ta'na mau tamarii. Ua horo'ahia te reira i roto i te faauerua matamua a te Atua ia Adamu e Eva (hi'o Genese 1:28), ua horo'atoa-hia mai te tahi atu mau faauerua faufaa rahi no te opani i te faa'ohiparaa tano ore i te reira (hi'o Exodo 20:14 ; 1 Tesalonia 4:3). Te haapuairaa ta tatou e tuu nei i ni'a i te ture no te viivii ore, ua haamaramaramahia ia na roto i to tatou iteraa i te tumu no te mana hamaniiraa tamarii i roto i te faatupuraa i te opuaraa a te Atua. I rapae au i te taatiraa o te faaipoiporaa i rotopu i te hoê tane e te hoê vahine, te faa'ohiparaa i to tatou mana fanau-raa, e hara ia e aita e tano i te opuaraa a te Atua no te faateiteiraa o Ta'na mau tamarii.

Na te faufaa rahi ta tatou e horo'a nei i te ture no te viivii ore e haamaramarama mai i to tatou haapa'oraa i te hoho'a o te faaipoiporaa tei haamata ia Adamu e Eva e o te tamau noa nei i roto i te mau tau ei hoho'a na te Atua no ni'a i te auraa i rotopu i Ta'na mau tamaroa e mau tamahine e no te atuaturaa i Ta'na mau tamarii. Aua'e e,

te apiti mai nei ia tatou te mau taata e rave rahi no te tahi atu mau faaroo aore râ pûpû, no ni'a i te natura e te faufaa rahi o te faaipoiporaa, te tahi no ni'a i te haapiiraa faaroo e te tahi no ni'a ia i te mea ta ratou e hinaaro ei maitai no te sotaie.

Na to tatou iteraa i te opuaraa a te Atua no Ta'na mau tamarii⁷ e faa'ite mai no te aha tatou e haape'ape'a ai no te rahi o te mau tamarii e fanauhia nei e te mau metua tei ore i faaipoipohia—te vai nei e 41 i ni'a i te hanere o te mau fanauaraa atoa i te mau Hau Amui no Marite⁸ e ua rahi u'ana roa te numera o te mau tane e vahine e faaea amui nei ma te faaipoipo-ore-hia i te afa tenetere i ma'iri a'enei. 50 matahiti i ma'iri a'enei, e mea iti roa te mau tane e te mau vahine e taoto nei te tahi i te tahi hou te faaipoiporaa. I teie nei, e 60 i ni'a i te hanere tei faaea na mua'e i te faaipoiporaa.⁹ E te fariihia nei te reira, i rotopu ihoa râ i te feia apî. Ua itehia na roto i te titorotororaa tei ravehia iho nei e fatata i te 50 i ni'a i te hanere o te feia apî e parau nei e, te fanauaraa i te tamarii i rapae'au i te faaipoiporaa e « huru oraraa maitai ia ».¹⁰

V.

Te vai nei e rave rahi mau tura'iraa politita e sotiare no te tau i te mau ture e te mau faaturerua no te haamau

i te mau peu e ore e tano i te mau faaueraa a te Atua no ni'a i te oraraa viivii ore e o te ore atoa e tano i te natura e te mau opuaraa mure ore no te faaipoiporaa e no te fanauraa i te tamarii. Ua faati'a a'ena teie mau tura'iraa i te mau faaipoiporaa tane e tane i roto i te mau tufaa fenua e te mau nunaa huru rau. E faahuehue te tahi atu mau tura'iraa i te ti'araa taata aore râ e faataui i taua mau huru-ê-raa ra i rotopu i te mau tane e te mau vahine no te faatupu i te rave'a rahi oaoa a te Atua.

Te horo'a mai nei to tatou maramaramaraa i te opuaraa a te Atua e i Ta'na haapiiraa tumu, i te hoê hi'oraa mure ore o te ore ho'i e faati'a ia tatou ia farii i taua mau huru peu ra aore râ ia imi i te mau tumu i roto i te mau ture o te faati'a ra i te reira. E, taa ê roa i te tahi atu mau faanahonahoraa e tauui nei i ta ratou mau faatureraa e tae noa'utu i ta ratou mau haapiiraa, ua haamauhia ta tatou mau faatureraa i ni'a i te mau parau mau ta te Atua i faa'ite e, e ore e tau.

Te haapapû nei ta tatou hiro'a faaroo ahuru ma piti i to tatou ti'aturiraa ia auraro i te mana tivira e « ia haapao, ia faatura e ia paturu i te ture ». Tera râ, te mea ta te Atua i parau e e mea viivii, eita ia e nehenehe i te mau ture a te taata nei ia faariro ei mea viivii ore. Te haapa'oraa i ta tatou ohipa matamua teitei roa a'e—te hereraa e te taviniraa i te Atua—e titau ia te reira ia tatou ia faariro i Ta'na ture ei faito no ta tatou mau peu. Ei hi'oraa, e tamau noa nei tatou i te pee i te faueraa a te ra'i e, eiaha e faaturi e aore râ e poroneia, noa'utu e ere teie mau raveraa i te ohipa ino i mua i te ture a te fenua e aore râ a te mau fenua i reira tatou e noho ai. Oia'toa te faati'a nei te mau ture i te « faaipoiporaa hoê â apeni » ia parauhia, aita te ture a te Atua i tau i no te faaipoiporaa e aore râ Ta'na mau faueraa e ta tatou mau ture no te reira. Tei raro a'e tatou i te hoê fafauraa ia here i te Atua e ia haapa'o i Ta'na mau faueraa e eiaha ia tavinii i te tahi atu mau atua ê e te tahi atu mau ohipa matamua—e tae noa'utu i te mau mea anaanataehia e te taata i to tatou nei anotau.

I roto i teie faaotiraa, eita paha te tahi mau taata e maramarama e, e faahapahia paha tatou i te faahua, e faaruru paha tatou i te hamani-ino-raa, aore râ e e paruru paha tatou ia tatou iho i te mau tamataraa no te faaere i to tatou ti'amâraa ia faa'ohipa i ta tatou faaroo. Mai te mea e tupu mai te reira, te mana'o nei au e, e ti'a ia tatou ia haamana'o i ta tatou ohipa matamua roa a'e—e tavinii i te Atua—e, mai te mau pionie tahito, e huti i to tatou iho pereoo i mua ma te itoito mai ta ratou i faa'ite.

E tano ia te hoê haapiiraa a te peresideni Thomas S. Monson, i to tatou nei tau. I te amuiraa a 27 matahiti i ma'iri a'enei, ua parau hua oia : « Ia itoito na tatou i te faaruru atu i te mana'o o te huiraa, ia itoito tatou ia paruru i te ture. Na te itoito, eiaha râ na te farii-noa-raa, e afa'i mai i te mata ataata farii o te Atua. E riro te itoito ei maitai ora e ei mea hinaarohia ia hi'o-ana'e-hia te reira eiaha noa mai te hoê ineineraa ia pohe ma te tura, mai te faaotiraa atoa râ ia ora ma te maitai. Te hoê taata o te mata'u i te pae morare o te hoê ia taata o te mata'u i te rave i te mea ta'na i mana'o e, e mea ti'a no te mea ho'i e pato'i mai e aore râ e ata mai o vetahi ê. A haamana'o e, e mata'u to te mau taata atoa, o ratou râ o te faaruru atu i to ratou mata'u ma te tura e itoito atoa ia to ratou ».¹¹

Te pure nei au e, eita tatou e faati'a i te mau tamataraa poto o te oraraa tahuti nei ia faahaamo'e ia tatou i te

mau faueraa rahi e te mau ohipa matamua rahi ta to tatou Atua e Faaora i horo'a ia tatou. Eiaha tatou e faatumu rahi i to tatou mau aau i ni'a i te mau mea o to te ao e ia titau i te mau faaturaraa a te taata (hi'o PH&PF 121:35) ia faaea ho'i tatou i te tamata ia rave faaoti i to tatou ananahi mure ore. O tatou tei ite i te opuaraa a te Atua no Ta'na mau tamarii—o tatou tei fafau i te rave i te reira—e hopoi'a papû roa ia ta tatou. Eiaha roa'utu tatou e haamo'e i to tatou hinaaro puai, oia ho'i te faatupuraa i te ora mure ore.¹² Eiaha roa tatou e haatarapape i ta tatou ohipa matamua roa a'e—eiaha ei mau atua ê atu e eiaha e tavinii i te tahi atu mau ohipa matamua maori râ i te Atua te Metua e Ta'na Tamaiti, to tatou Faaora, o Iesu Mesia.

Ia tauturu mai te Atua ia tatou ia maramarama i teie ohipa matamua na tatou e ia taahia mai tatou e vetahi ê a tutava ai tatou i te imi i te reira ma te paari e te aroha, te pure nei au na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

- Hi'o, ei hi'oraa, Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 124:84.
- Hi'o Joyce A. Martin and others, « Births : Final Data for 2011 », *National Vital Statistics Reports*, vol. 62, no. 1 (June 28, 2013), 4 ; Gloria Goodale, « Behind a Looming Baby Bust », *Christian Science Monitor Weekly*, 4 no fepure 2013, 21, 23.
- Hi'o Population Reference Bureau, « 2012 World Population Data Sheet », www.prb.org/Publications/Datasheets/2012/world-population-data-sheet/data-sheet.aspx.
- Hi'o D'Vera Cohn and others, « Barely Half of U.S. Adults Are Married—a Record Low », Pew Research Center, Social and Demographic Trends, 14 no titema 2011, e roaa i ni'a ia www.pewsocialtrends.org/2011/12/14/barely-half-of-u-s-adults-are-married-a-record-low ; « Rash Retreat from Marriage », *Christian Science Monitor*, 2 e 9 no tenuere 2012, 34.
- U.S. Census Bureau, « Estimated Median Age at First Marriage, by Sex :1890 to the Present », e roaa i ni'a ia www.census.gov/population/socdemo/hh-fam/ms2.xls.
- Hi'o Dallin H. Oaks, « Te mau taata atoa i te mau vahi atoa », *Liahona*, Me 2006, 77–80.
- Hi'o Dallin H. Oaks, « The Great Plan of Happiness », *Ensign*, Novema 1993, 72–75.
- Hi'o Martin, « Births : Final Data for 2011 », 4.
- Hi'o *The State of Our Unions : Marriage in America*, 2012 (2012), 76.
- Hi'o *The State of Our Unions*, 101, 102.
- Thomas S. Monson, « Courage Counts », *Ensign*, Novema 1986, 41.
- Hi'o Dallin H. Oaks, « Desire », *Liahona*, Me 2011, 42–45.

Na Bonnie L. Oscarson

Peresideni rahi no te Feia Apî Tamahine

Ia faafariuhia oe

Te faafariuraa mau, e tupu mai te reira a tamau noa ai outou i te ohipa ia au i te mau haapiiraa tumu ta outou i ite e, e parau mau te reira, ma te haapa'o noa i te mau faaueraa.

Te mau taea'e e te mau tuahine, e mana'o haehaa mau e tae mai ia ti'a vau i teie terono i reira te mau aito rahi o to'u oraraa i ti'a atoa ai. Ua hinaaro vau e faaite atu i te tahi mana'o o to'u aau, i te feia apî ihoa râ.

Te hoê o te aito rahi i roto i te Faufaa Tahito, o te peropheta-aito ra, o Iosua. Teie ta'na titauraa i te mau tamarii no Iseraela ta'na i arata'i : « E faataa na outou i teie nei mahana i ta outou e haamori ... area vau e to'u atoa utuafare, e haamori ia matou ia Iehova ». ¹ E tapa'o papû te mau parau a Iosua no to'na faafariuraa mau i te evanelia. No Iosua e tatou paatoa nei, e tae mai te faafariuraa i te mau parau tumu o te evanelia na roto i te oraraa parau ti'a i te mau parau tumu o te evanelia e na roto i te haapa'oraa i ta tatou mau fafaueraa i mua i te Fatu.

Ua hinaaro rii au e faaite atu ia outou i te tahi aamu faafariuraa mai roto mai i te aamu o to'u utuafare, no ni'a i te tahi aito na'u. To'na i'oa o Agnes Hoggan. Ua tomo ona raua ta'na tane i roto i te Ekalesia i Ekotia i te matahiti 1861. No te rave ino rahi i to ratou fenua ai'a, ua reva mai raua i Amerika e ta raua mau tamarii. E ma'iri atura te tahi mau matahiti, e riro mai nei Agnes ei vahine ivi e na

tamarii e va'u ia aupuru, e ua haa oia no te faaamu e no te faaahu ia ratou. E aua'e, ua fana'o o Isabelle, ta'na tamahine 12 matahiti, i te hoê ohipa ei tavini no te hoê utuafare e ere i te melo no te Ekalesia.

E faaea Isabelle i to ratou ra fare rahi e e tauturu oia ia haapa'o i te mau tamarii na'ina'i. E no ta'na ohipa, e aufauhia te tahi tino moni iti i to'na metua vahine. Aita i maoro roa, ua farii-roa-hia Isabelle ei melo no te utuafare e ua fana'o atura i te tahi atoa mau maitai, mai te haapiiraa i te ori, te ahu nehenehe e te mata'ita'iraa i te teata taata ora. E maha matahiti teie faaauraa i te vai-noa-raa e i te hoê mahana, ua tonohia teie utuafare, i reira Isabelle i te raveraa, i te tahi atu tuhaa fenua. No to ratou au roa ia Isabelle, ua farerei ratou i to'na metua vahine, o Agnes, e ua ani ia'na i te parau faati'a no te faaamu roa ia'na i mua i te ture. Haapapû mai nei ratou e, e faafana'o ratou ia'na i te haapiiraa maitai, e hi'o i te tane faaipoipo maitai e e faa'iro ia'na ei taata ai'a no ta ratou mau fenua e ta raua iho mau tamarii. E e tamau noa ratou i te aufau ia Agnes.

Tapitapi roa te mana'o o teie vahine ivi, e metua vahine atoa ho'i, i mua i teie faaotiraa e rave, aita râ oia

i feaa rii a'e. Teie te faati'araa o ta'na mootua, tei papa'ihia tau matahiti i muri mai : « Noa'tu e, aita to'na here i tura'i [ia'na] ia pahono atu aita, teie râ te tumu rahi a'e na'na—mai Ekotia roa mai oia i te fanoraa mai e ua haere na roto i te mau pe'ape'a e te mau tamataraa no te Evanelia, e aita oia e opua nei, ia maraa noa'tu ia'na, ia vaiiho i te hoê o to'na huaai ia ere i te mea ta'na i reva atea roa no te fana'o mai ». ² Pau te taparuraa a teie utuafare fana'o, e pau atoa ta Isabelle ta'iraa e taparuraa no te haere, aita Agnes i aueue rii a'e. Ua taa ihoa ia ia outou e, ua mana'o roa'tura o Isabelle 16 matahiti e, ua ino roa to'na oraraa.

E tupuna vahine Isabelle Hoggan no'u, e ua mauruuru roa vau no te iteraa papû e te ti'aturi papû i ura puai i roto i te aau o to'na metua vahine, o tei opani ia'na ia tapihoo i te parau meloraa i roto i te Ekalesia o ta'na tamahine i te mau maitai o teie nei ao. I teie mahana, hanere e hanere huaai e oaoa ra i te mau haamaitairaa no te meloraa i roto i te Ekalesia e o te ti'a nei ei mono faufaa no te faaroo hohonu e te faafariuraa i te evanelia a Agnes.

E te mau hoa feia apî e, e tau ati rahi teie, e te mau faaotiraa te titauhia nei ia outou ia rave i te mau mahana atoa, i te mau hora atoa, e mau faahopearaa mure ore to te reira. Te mau faaotiraa e rave outou i te mau mahana atoa, na te reira e faaoti i te ohipa e tupu i ni'a ia outou a muri a'e. Mai te peu noa'tu aita e iteraa papû to outou ma te aa puai, e aita atoa te ti'aturiraa papû e, e basileia na te Atua i ni'a i te fenua nei Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, i teie nei ia te taima no te raveraa i te mau mea ti'a atoa no te fana'o i teie ti'aturi papû. Te faataimeraa i teie tautooraa no te apo mai i te reira huru titauri papû, e ohipa haamata'u ia te reira no to outou varua.

Te faafariuraa mau, o te ohipa rahi atu â ia i te aporaa i te ite no ni'a i te mau parau tumu o te evanelia ; e hau atu ra, e titau te reira i te fariiraa i te hoê iteraa papû no teie mau parau tumu. E roaa ia farii i te hoê iteraa papû no te evanelia ma te ore e ora i te reira. Teie parau faafariu-papû-hia,

te auaa ra, te rave ra tatou ia au i te mea ua ti'aturi tatou e te faati'a ra tatou i te reira ia faatupu i te « puai hope tei faahuru ê ia [tatou], oia hoi to [tatou] aau ».³ I roto i te buka iti *Mau Maite i te Faaroo*, te haapii nei tatou e, « ua riro te faafariuraa ei hoê [haere'a] e ere râ i te hoê noa ohipa e tupu. E riro mai outou ei taata faafariuhia na roto i ta outou mau tautoora parau ti'a no te pee atu i te Faaora ».⁴ Titauhia te taime, te tautoora e te ohipa. E ti'aturiraa papû to to'u tupuna vahine e, e mea faufaa roa a'e te evanelia no ta'na mau tamarii i te mau mea atoa ta teie nei ao e horo'a mai, mai te moni e te oraraa fana'o, no te mea ua haatusia oia, ua faaoromai e ua ora i te evanelia. Ua tae mai to'na faafariuraa na roto i te oraraa i te mau parau tumu o te evanelia e te haatusiaraa no te reira.

E ti'a ia tatou ia haere na te reira atoa haere'a mai te peu ua hinaaro tatou ia farii i teie huru pûpûraa ia'na iho. Ua haapii te Faaora, « O tei hinaaro maite i te haapao i to'na râ hinaaro, e ite ia i ta'u e haapii nei e na te Atua, e na'u iho ».⁵ I te tahi mau taime, e tamata tatou ia haamata na te hopea mai. Ei hi'oraa, e pee paha tatou i teie reni arata'i : e farii ihoa vau ia ora i te ture no te tufaa ahuru, ua hinaaro na mua râ vau ia ite e, e parau mau anei te reira. Peneia'e e pure roa paha tatou no te farii i te hoê iteraa papû no ni'a i te ture no te tufaa ahuru ma te ti'aturi e, e haamaitai mai te Fatu ia tatou i teie iteraa papû na mua tatou e faai i te papie horo'a. Eita roa e haere na reira. Te tia'i nei te Fatu ia faaohipa tatou i te faaroo. Titauhia ia tatou ia aufau tamau i te tufaa ahuru ti'a ma te haavare ore no te farii i te hoê iteraa papû no ni'a i te tufaa ahuru. E tano atoa teie faanahoraa no te mau parau tumu atoa o te evanelia, te ture anei no te viivii ore, te parau no te ahu tano, te Parau Paari e aore râ te ture no te haapaeraa maa.

Ua hinaaro rii au e faaite ia outou i te hoê hi'oraa no nahea te oraraa i te hoê parau tumu e tauturu nei ia tatou ia faafariuhia i tera parau tumu. E tau-re'are'a noa vau i te mau matahiti 60 e o vau ana'e te melo i roto i ta'u haapiiraa tuarua. E tau huanane mau te reira mau tau no te mana'o pato'iraa i te

mau ture morare tahito, te faaohiparaa i te raau ta'ero e te mana'o rahi e, « e haapa'o noa i to oe hinaaro ». E mau taata maitai to'u mau pu'eraa hoa, aita râ e rave'a, ua haru-atoa-hia ratou e teie anaanatae no teie huru morare apî, e ere ho'i, o taua viivii ore tahito noa nei ho'i. Ua haapii maitai mai to'u na metua e orometua i te pureraa i te faufaa ia faatura i to'u nei tino, e ia vai te feruriraa mâ, e hau roa'tu, ia haapii ia ti'aturi i te mau faaueraa a te Fatu. Ua faaoti a'era vau eiaha e haere i te mau vahi ua mâtau vau e, e ava e e avaava e e raau ta'ero i reira. Te auaa ra, aita vau i roto i tera mau faaoaoaraa, e varavara atoa vau i te arapaehia e te tamaroa. Riro mai nei te raau ta'ero ei ohipa mâtau na te feia apî, e aita te fifi o te reira i ite-maitai-hia i tera ra tau. E rave rahi o to'u mau hoa tei roohia i te tahi fifi i te roro no tera mau raau ta'ero e aore râ, eita faahou e nehenehe e faaea i teie ohipa. Ua mauruuru roa vau ua haapiihia mai ia'u ia ora i te Parau Paari i to'u fare, e ua farii au i te hoê iteraa papû hohonu no te reira parau tumu o te evanelia i to'u faaohiparaa i te faaroo e i to'u oraraa i te reira. Tera mana'o maitai i tae mai no to'u oraraa i te hoê parau

tumu mau no te evanelia, o te Varua ia no te Varua Maitai tei haapapû mai e, e parau tumu mau te reira. Mai te reira ia te faafariuraa mau e haamata ai.

Ua haapii te peropheta Moroni i roto i te Buka a Moromona e, « E faaite atu vau i to te ao e, o te faaroo nei, o te tiaturi ia i te mau mea aore i hi'ohia ; no reira, eiaha outou e mârô i te mea aore i hi'ohia e outou ; e ore hoi outou e tae i te ite e ia oti te tamataraa i to outou faaroo ».⁶ I roto i teie nei ao, te haamaharaa oioi i te hinaaro te tia'iraa, ua hara noa tatou i te tia'iraa i te hoê maitai ma te ore e ohipa no te reira. Te ti'aturi nei au e, te parau nei o Moroni ia tatou, e mea ti'a ia ohipa tatou na mua ma te faaohipa i te faaroo na roto i te oraraa i te evanelia, ei reira tatou e farii ai i te iteraa e, e parau mau te reira. Te faafariuraa mau, e tupu mai te reira a tamau noa ai outou i te ohipa ia au i te mau haapiiraa tumu ta outou i ite e, e parau mau te reira, ma te haapa'o noa i te mau faaueraa, i tera e tera mahana, i tera e tera ava'e.

E tau faahiahia teie no te riroraa ei feia apî i roto i te Ekalesia. O outou te feia matamua tei farii i teie faanahoraa haapiiraa *Viens et suis-moi [Mai pee mai]*, tei riro ei hoê o ta'na opuaraa

matamua no te faafariuraa ia outou i te evanelia a Iesu Mesia. E mea maitai ia faahaamana'o e, noa'tu â te faaûruraa o to outou mau metua e feia faatere, « e hopoi'a matamua na outou to outou iho faafariuraa. Eita te tahi taata e nehenehe e faafariuhia no outou, e aore e taata e nehenehe e faahopo ia outou ia faafariuhia ».⁷ E tae mai te faafariuraa ia rave maite tatou i ta tatou mau pure, mau tuatapaparaa papa'iraa mo'a, te haereraa i te pureraa, e te vai-ti'amâ-noa-raa no te amui i roto i te mau oro'a no te hiero. E tae mai te faafariuraa ia ohipa tatou i ni'a i te mau parau tumu ti'a ta tatou e haapii nei i to tatou nei fare e i roto i te piha haapiiraa. E tae mai te faafariuraa ia ora tatou i te oraraa mâ e te viivii ore e ia oaoa i te hoaraa o te Varua Maitai. E tae mai te faafariuraa ia maramarama tatou i te Taraehara a Iesu Mesia, ia ite Ia'na mai to tatou Faaora e Ora,

e ia faati'a i te Taraehara ia ohipa mai i roto i to tatou oraraa.

E tauturu to outou iho faafariuraa ia faaineine ia outou no te rave i te mau fafauaraa i roto i te hiero, no te tavini i te misioni e no te faati'a i to outou iho utuafare. A faafariu-noa-hia ai outou, e tae mai te hinaaro ia faaite ia vetahi ê i te mea ta outou i haapii, e e tupu rahi mai to outou ti'aturiraa e to outou aravihi no te faaite papû atu ia vetahi ê ma te ti'aturi papû e te puai. Teie hinaaro ia faaite i te evanelia ia vetahi ê e teie ti'aturiraa ia faaite maite i te parau mau, e mau faahopearaa ia e au i te faafariuraa mau. Ua haapii te Faaora ia Petero e, « E ia faafariuhia mai oe ra, a faaitoito i to mau taeae ».⁸

Te haamana'o ra outou ia Iosua, te peropheta-aito ? Hau atu i to'na faafariuraa ia'na iho, ua haa itoito noa oia e tae roa i te hopea o to'na oraraa no te faatae i te mau tamarii a Iseraela

i te Atua ra. Te tai'o nei tatou i roto i te Faufaa Tahito, « ua haamori Iseraela ia Iehova e hope roa a'era to Iosua ra anotau ».⁹ Te taata tei ora i te hoê faafariuraa mau, e turu'i atu oia i ni'a i te mana o te Taraehara ma te farii i te faaoraraa no to'na iho varua, ei reira, e imi oia ia faaohipa i te faaûruraa puai i ni'a i te feia tei mâtau ia'na.

Te tahi mau taime, e ere te oraraa i te evanelia e te ti'araa i te vahi mo'a i te mea ohie e te nahonaho roa, te faaite papû atu nei râ vau e, e mea hoona. Ua parau te Fatu ia Emma Smith, « e haapae oe i te mau mea no teie nei ao, e e titau hoi i te mau mea no tei maitai a'e ra ».¹⁰ Te mana'o nei au e, eita e roaa i teie nei ia feruri i te hoê tuhaa iti noa a'e no te faahiahia rahi o teie « mau mea no [tera ao] maitai a'e ra » !

Te faaite papû nei au e, e Metua here i te Ao ra to tatou, e To'na hinaaro rahi roa a'e, o te tautururaa ia ia tatou e te haamaitairaa ia tatou i roto i ta tatou mau tautooraa no te ora i te evanelia e ia faafariuhia mai tatou. Ua parau a'ena Oia e ua parau papû atoa ho'i e, Ta'na fa rahi e Ta'na ohipa, o to tatou « tahuti ore e te ora mure ore ».¹¹ Ua hinaaro Oia ia ho'i tatou i te fare i mua i To'na aro. Te faaite papû nei au e, ia ohipa tatou i ni'a i te mau haapiira tumu o te evanelia ma te faaohipa i te reira i te mau mahana atoa, e faafariuhia tatou e e riro mai tatou ei mauihaa no te raveraa i te mau ohipa maitai roa i roto i to tatou utuafare e i roto i te ao. Ia haamaitaihia tatou paatoa i roto i ta tatou mau tautooraa no te mahana tata'itahi ia taeahia taua fa ra, o ta'u ia pure na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Iosua 24:15.
2. Fuschia Stringham, « Sketch of the Life of Isabelle Hunter Hoggan Stringham » (aamu o te taata iho, 1934), 4.
3. Mosia 5:2.
4. *Mau Maite i te Faaroo : Hoê faahororaa no te Evanelia* (2004), 38.
5. Ioane 7:17.
6. Etera 12:6.
7. *Mau Maite i te Faaroo : Hoê faahororaa no te Evanelia*, 40.
8. Luka 22:32.
9. Iosua 24:31.
10. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 25:10.
11. Mose 1:39.

Na Elder Richard J. Maynes

No te peresideniraa no te Hitu Ahuru

Te puai no te faaoroma'i

To tatou aravihi no te faaoroma'i ma te parau ti'a e tae noa'tu i te hopea, e au ia te reira i te puai o to tatou iteraa papû e te hohonu o to tatou faafariuraa.

I te mau po'ipo'i atoa, ia ti'a mai tatou, e haamata tatou i te hoê mahana apî tei î i te mau tamataraa o te oraraa. Ua rau te mau tamataraa : te tamataraa i te pae tino nei, te fifi moni, te fifi i roto i te mau auraa taata, te aau mauui e te mau tafifiraa atoa no to te tahi faaroo.

E rave rahi tamataraa ta tatou e faaruru nei i roto i te oraraa o te nehenehe e pahonohia e e upooti'ahia ; te vai ra râ, e mea fifi ia maramarama e aita e rave'a no te upooti'a i te reira, e e vai noa te reira e tae roa te taime e haere atu ai tatou i te oraraa no muri iho. A faaoroma'i poto noa ai tatou i te mau tamataraa, e roaa mai te pahonora a ia tamau noa'na'e tatou i te faaoroma'i i te mau tamataraa aita e rave'a, e mea faufaa rahi ia haama-na'o tatou e, e riro te puai pae varua ta tatou e faatupu atu i te tauturu ia tatou ia manuïa no te faaoroma'iraa i te mau tamataraa atoa o te oraraa.

Te mau taea'e e te mau tuahine, e Metua here i te Ao ra to tatou, tei faataa i to tatou oraraa pae tino nei ia roaa ia tatou tata'itahi ia haapii mai i te mau haapiiraa e ti'a ia tatou ia haapii mai no te faatae ia tatou i te ora mure ore i mua i To'na aro.

Te faahoho'a nei te hoê tuhaa o te oraraa o te peropheta Iosepha Semita

i teie parau tumu. Ua tape'ahia te peropheta e te tahi mau hoa to'na i roto i te fare tape'araa no Liberty, i Missouri, e tau ava'e. No to'na mauui i roto i te vahi tape'araa, ua taparu a'era te peropheta Iosepha i te Fatu na roto i te hoê pure haehaa ia faaea te mauui o te Feia Mo'a. Ua pahono mai te Fatu ma te haapii i te peropheta Iosepha Semita, e ia tatou atoa nei ho'i, te mau tamataraa o ta tatou e faaruru, ia faaoroma'ihia te reira ma te manuïa, e riro mai ia ei maitai hopea no tatou. Teie te pahonora a te Fatu i te taparuraa a Iosepha :

« E tau tamaiti, ia hau mai na to oe aau ; e vai poto noa mai te oe enemi e to oe mau ati hoi ;

« E i reira, mai te mea e faaoroma'i maite oe i te reira, e faateitei mai te Atua ia oe i te vahi teitei roa ra ».¹

Ua faanaho te Metua i te Ao ra i to tatou tere i roto i te oraraa ei hoê hi'opo'araa no to tatou huru. E faaruru tatou i te mau faaûruraa maitai e i te mea ino, e ua horo'ahia mai te ti'amâraa morare no te ma'iti tatou iho tei hea e'a ta tatou e haere atu. Mai tei haapiihia e te peropheta tahito ra o Samuela i roto i te Buka a Moromona, « E feia tiamâ outou ; e tia ia outou te rave na to outou iho ; inaha hoi, na te Atua i hô mai i te ite no outou, e

na'na i faairi oia outou ei feia tiamâ ».²

Ua taa atoa i te Metua i te Ao ra e, no te tahuti nei, eita tatou e rave noa i te ma'itiraa tano e te parau ti'a. No te mea e ere tatou i te mea maitai roa e no te mea e hape ihoa tatou, titauhia te tautururaa no tatou no te ho'i i mua i To'na aro. Te vai nei teie tautururaa i roto i te mau haapiiraa, te hi'oraa maitai e te tusia taraehara a Iesu Mesia. Ua faati'a te tusia taraehara a te Faaora i to tatou faaoraraa ananahi e to tatou faateiteiraa na roto i te parau tumu no te tatarahapa. Mai te mea e tatarahapa mau tatou ma te aau tae, e nehenehe i te Taraehara ia tauturu ia tatou ia riro ei mea mâ, ia tau i to tatou natura e ia manuïa i roto i te faaoroma'iraa i ta tatou mau tamataraa.

Ua riro te faaoroma'iraa ei hoê parau tumu faufaa rahi i roto i te haapiiraa tumu a Iesu Mesia. E mea faufaa te reira no te mea, te faito maitai o to tatou ananahi mure ore, e tu'atiraa ia to te reira i to tatou aravihi ia faaoroma'i ma te parau ti'a.

I roto i te 2 Nephi 31, te hapii nei te peropheta Nephi ia tatou e, i muri mai i to tatou fariiraa i te oro'a faaoraraa no te bapetizoraa mai ta Iesu Mesia i farii, e ua farii tatou i te horo'araa i te Varua Maitai, e mea ti'a ia tatou « ia haere tia ... i mua ma te oaoa i te ite i te parau a te Mesia, ma te tapea hoi e tae noa'tu i te hopea ra, [e] inaha, te na ô maira te Metua, E ora mure ore to outou i reira ra ».³

No reira, no te farii i te mau haamaitairaa rahi roa a'e a to tatou Metua i te Ao ra, oia ho'i te ora mure ore, e ti'a ia tatou ia rave i te mau oro'a tano e i reira a tamau noa ai ia haapa'o i te mau fafauraa e tu'ati i te reira. Ia tauihia te parau, e ti'a ia tatou ia manuïa i roto i te faaoroma'iraa.

To tatou aravihi no te faaoroma'i ma te parau ti'a e tae noa'tu i te hopea, e au ia te reira i te puai o to tatou iteraa papû e te hohonu o to tatou faafariuraa. Ia puai ana'e to tatou iteraa papû e ua faafariu-mau-hia tatou i te evanelia a Iesu Mesia, e riro ta tatou mau ma'itiraa i te faaûruhia e te Varua Maitai, e faatumuhia te reira i ni'a i te Mesia e e turu mai ratou i to tatou hinaaro ia faaoroma'i ma te parau ti'a. Ia paruparu

faufaa rahi ia vai ineine tatou i te pae varua. Faaineine i te pae varua, te auaa ra, e faatupu tatou i te haamahu (endurance) e aore râ te puai pae varua—e faaetaeta maitai tatou i te pae varua. E no te etaeta maitai i te pae varua, e ma'iti tamau noa tatou i te maitai. Eita tatou e faanuu-ê-hia i roto i to tatou hinaaro e to tatou aravihi ia ora i te evanelia. Mai ta te hoê taata papa'i buka i parau, « Ia riro outou mai te ofa'i eita e faahorohia e te tahoraa vai ».

No te mea te faaruru nei tatou i te mau tamataraa i te mau mahana atoa, e mea faufaa roa ia ohipa tatou i ni'a i ta tatou mau haamahu pae varua i te mau mahana atoa. Ia faananea ana'e tatou i te haamahu pae varua, te mau peu hape atoa a to te ao, na reira atoa ta tatou iho mau tamataraa o te mahana hoê, e riro mai ia ei mau pato'iraa na'ina'i i mua i to tatou aravihi ia faaroroma'i ma te parau ti'a.

Te vai nei te tahi mau hi'oraa rahi no te haamahu pae varua tei tae mai ia tatou nei na roto i to tatou iho aamu utuafare. I roto i te mau aamu atoa o to tatou hui tupuna, e ite mai tatou i te tahi mau hi'oraa no te maitai o te faaoroma'iraa.

Teie te hoê aamu no to'u aamu utuafare no te faahoho'a i teie parau tumu. Ua fanauhia to'u tupuna tane o Joseph Watson Maynes, i te matahiti 1856 i Hull, i Yorkshire, i Peretane. Ua tomo to'na utuafare i roto i te Ekalesia i Peretane e ua reva atura i Roto Miti. Ua faaipoipo oia ia Emily Keep i te matahiti 1883, e ua fanau raua e va'u tamarii. Ua pihia Joseph no te hoê

ana'e to tatou iteraa papû e e mea pâpau noa to tatou faafariuraa, e rahi atu â ia te haamata'uraa e faahemahia tatou e te mau peu hape a to teie nei ao no te rave i te mau ma'itiraa hape.

Te hinaaro nei au e faaite i te hoê ohipa no te faahoho'a i te tautooraa e titauhia no te faaoroma'i i te pae tino nei, ei reira, e faatu'ati au i te reira i te tautooraa titauhia no te faaoroma'i i te pae varua. I to'u ho'iraa mai mai ta'u misioni, ua tihepuhia vau no te ha'uti taora popo i roto i te ete na muri i te hoê taata faaineine faatura-rahi-hia, e e taata papa'i buka atoa ho'i no te hoê fare haapiiraa tuatoru i California. E mea etaeta roa teie taata faaineine i te pae no te faaineineraa pae tino na mua a'e i te tau ha'utiraa. Teie te tahi faaineineraa ta'na. Na mua a'e matou e nehenehe ai e tape'a i te popo no te ha'uti i ni'a i te mahora, e ti'a ia matou ia horohoro na ni'a i te mau aivi fatata noa mai i te haapiiraa, e aita e horo-mârû-raa. Te haamana'o ra vau i te taima matamua ua horo vau i teie horo, no ho'i noa mai au na te misioni : ua mana'o roa vau e pohe au.

Tau hepetoma vau i te haa-noa-raa no te tupa'i i te hora ta te taata faaineine i tuu. E ere te oaoa rahi no'u i te manuiaraa i te hororaa i tera horo, e hau atu â, e mea taamui i te tuhaa hopea.

No te manui'a i te ha'uti taora popo i roto i te ete, titauhia ia outou ia faaineine na mua te tino. Te faaineineraa te tino, e hoo ia to te reira, e tera hoo, o te tuuraa ia oe i roto, te faaitoito-noa-raa e te haavîraa ia oe iho. E hoo atoa

to te faaoroma'iraa i te pae varua. Hoê â hoo : te tuuraa ia'na iho i roto, te faaitoito-noa-raa e te haavîraa ia'na iho.

No te iteraa papû, mai to outou atoa tino, titauhia ia faaetaeta-maitahia te reira mai te peu ua hinaaro outou ia faaoroma'i noa te reira. E no reira, nahea tatou e tape'a etaeta ai i to tatou iteraa papû ? Eita ta tatou e nehenehe e faaetaeta maitai i te tino no te ha'uti i te taoraraa popo i roto i te ete na roto noa i te mata'ita'iraa i te reira i ni'a i te afata teata. Na reira atoa, eita e roaa ia tatou ia faaetaeta maitai i to tatou iteraa papû na roto noa i te mata'ita'iraa i te amuiraa rahi i ni'a i te afata teata. Titauhia ia tuatapapa tatou e ia haapii ho'i i te mau parau tumu no te evanelia a Iesu Mesia, mai te reira tatou e patu ai i te hoê iteraa papû puai maitai.

Ia faaruru ana'e tatou i te ati i roto i te oraraa, e to tatou hinaaro, o te peeraa i te hiro'a o Iesu Mesia, e mea

Joseph Watson Maynes (i te pae atau) e to'na hoa misionare, o Gilpin S. Woolley.

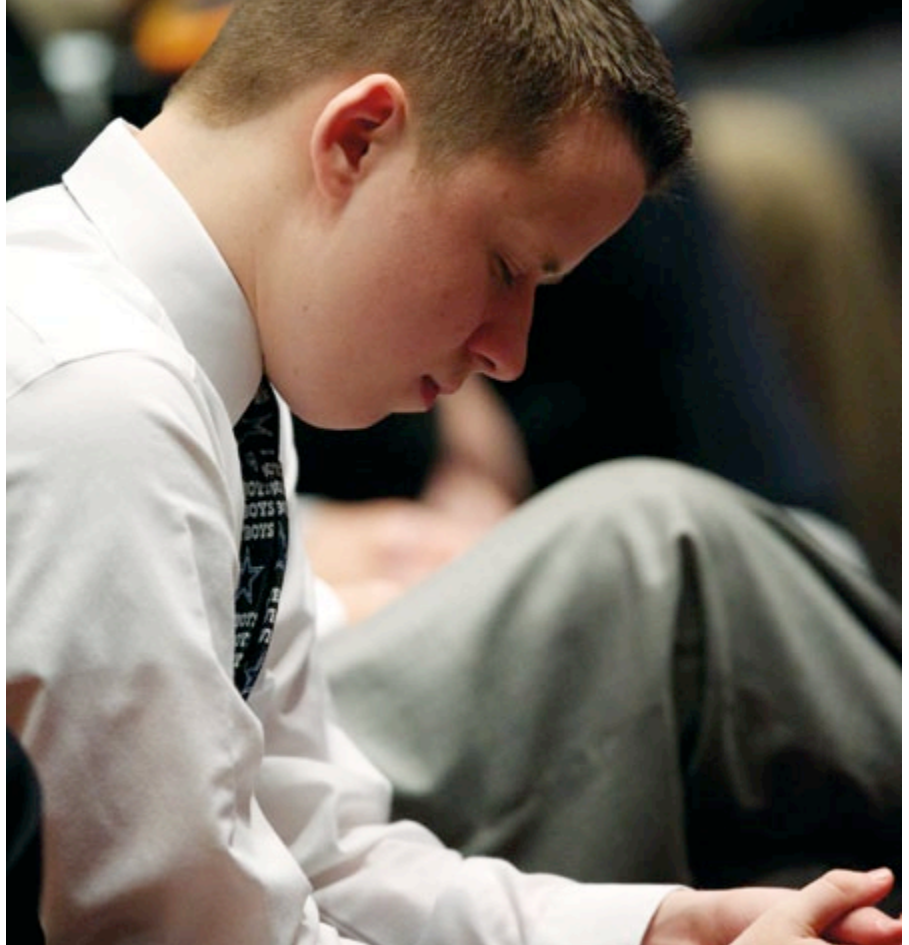
misioni i te ava'e tiunu 1910, e 53 matahiti to'na. Ma te turuhia mai e ta'na vahine e ta'na e va'u tamarii, ua ho'i oia i to'na fenua ai'a, i Peretane, no te tavini i ta'na misioni.

I muri iho to'na taviniraa i ma'iri e piti matahiti ma te haapa'o maitai, te taahi ra oia i to'na pereoo tataahi e to'na hoa misionare no te haere i Gloucester, i Peretane, no te Haapiiraa Sabati, paaina ihora te huira. Ua pou oia i raro i te pereoo no te hi'o i te ino. E fifi papû teie, e e maorohia no te tâtât i te reira e ua parau oia i to'na hoa ia haere atu oia no te haamata i te Haapiiraa Sabati e na'na e haere atu. No oti noa mai oia i te parau i ta'na parau, marua a'enei i raro. Ua pohe ta'ue atura i te ma'i mafatu.

Aita Joseph Watson Maynes i ite faahou i ta'na vahine e ta'na na tamarii e va'u i roto i teie oraraa. Ua nehenehe ia ratou ia faaho'i i to'na tino i Roto Miti no te oro'a hunaraa i te fare tahito Waterloo Assembly Hall. E faahitiraa tei parauhia i to'na oro'a hunaraa, na Elder Anthony W. Ivins no te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, o te haapii nei ia tatou i te hoê haapiiraa faufaa rahi no ni'a i te ora, te pohe e te faaoroma'iraa : « Teie ta te evanelia e horo'a mai ia tatou—e ere i te paruru i mua i te pohe, maori râ, o te upooti'araa i ni'a i te reira na roto i te tia'iraa ta tatou i te hoê ti'a-faahou-raa hanahana ... E tano teie parau na [Joseph Maynes] ... E te mana'o nei au e, e haapoupouraa e e oaoa te tae mai ia ite e, te horo'a nei te mau tane i to ratou ora ma te parau ti'a, te faaroo, ma te mau maite i te faaroo ».⁴

Te faaûru nei teie aamu no to'u utuafare ia'u ia tuu i te hopea no te pee i te hi'oraa no te faaoroma'iraa e no te haamahu pae varua ta to'u tupuna tane i faahoho'a. Hoê â faaûruraa no'u te faaroo o ta'na vahine, o Emily, ua papû roa i muri mai i te pohe o Joseph, ua teimaha roa to'na oraraa. Ua puai maitai to'na iteraa papû e ua hope to'na faafariuraa i to'na mau-maite-raa i te faaroo i te toe'a o to'na oraraa ma te haapa'o atoa i ta'na e va'u tamarii ona ana'e iho.

Te faahiti nei te aposetolo Paulo e, « E haapae tatou i te mau mea teimaha

atoa, e te ino e hara'i tatou nei, a horo tamau maite ai i teie nei hororaa i mua ia tatou nei ».⁵ Te hororaa tei tuuhia i mua ia tatou i ni'a i te fenua nei, e hororaa atea ia, e ua î te mau haafifiraa. Te mau haafifiraa i roto i teie hororaa, te reira ia te mau tamataraa ia ara ana'e tatou i te mau po'ipo'i atoa. Tei ô nei tatou i ni'a i te fenua nei no te horo i teie hororaa, no te faaohipa i to tatou ti'amâraa morare e no te ma'iti i roto i te maitai e te ino. No te faaoti i teie hororaa ma te hanahana e te manuiia, e no te ho'i i to tatou Metua i te Ao ra, e titauhia ia tatou ia aufau i te hoo no te tuuraa ia tatou iho i roto, no te faaitoito-noa-raa e no te haavîraa ia tatou iho. Titauhia ia faaetaeta tatou i te pae varua. Titauhia ia faatupu i te haamahu pae varua. Titauhia te iteraa papû puai e arata'i ia tatou i te faafariuraa mau, ei faahoeparaa, e ite mai tatou i roto ia tatou iho i te hau e te puai e titauhia no te faaoroma'i noa'tu te mau tamataraa e faaruruhia e tatou nei.

No reira, noa'tu â te huru tamataraa ia ara ana'e outou i te po'ipo'i tata'itahi, a haamana'o e—na roto i te puai pae varua ta outou i faananea, apitihia i te

tauturu a te Fatu, ia tae i te hopea o te hororaa, e ti'a ia outou ia oaoa i te ti'aturiraa a te aposetolo Paulo ta'na i faahiti :

« Teie hoi to'u toto a tahe, teie hoi au a reva ê.

« I tô na vau i te tôraa maitai, ua oti to'u hororaa, i mau maite na vau i te parau :

« E teie nei, te vaiihohia ra te korona o te parau-tia no'u, ta te Fatu, ta te hi'o parau-tia ra, e horoa mai no'u ia tae i taua mahana ra ».⁶

Te horo'a atu nei au i to'u iteraa papû e to'u nei ite no te papûraa o te Metua here i te Ao ra e Ta'na faanahoraa rahi mure ore, te faanahoraa oaoa tei hopoi ia tatou i ni'a i teie nei fenua i teie tau. Ia faaûru te Varua o te Fatu ia tatou paatoa no te faatupu i roto ia tatou i te puai no te faaoroma'i. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:7–8.
2. Helamana 14:30.
3. 2 Nephi 31:20.
4. Anthony W. Ivins, a'oraa i te oro'a hunaraa o Joseph Watson Maynes (i roto i te mau papaa parau a te utuafare Maynes).
5. Hebera 12:1.
6. 2 Timoteo 4:6–8.

Na Elder Richard G. Scott
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te puai o te taata iho no roto mai i te Taraehara a Iesu Mesia

*Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia, e nehenehe ta tatou
tata'itahi e riro mai ei taata mâ, e e haamâmâhia te
hopoi'a o to tatou orurehau.*

Aita i maoro a'enei, ua fana'o vau i te farereiraa i te hoê pūpū feia apî maere no Idaho. Ua ui mai te hoê tamahine haapa'o maitai ia'u e, eaha to'u mana'o no ni'a i te ohipa faufaa roa a'e te ti'a ia ratou ia rave i roto i to ratou oraraa i teie taime. Ua parau atu vau ia ratou ia haapii ratou i te ite i te mana o te Taraehara a Iesu Mesia i roto i to ratou oraraa. I teie mahana, e tatara atu vau i te hoê tuhaa o taua mana ra, oia ho'i, te puai o te taata iho ta tatou e nehenehe e farii na roto i te Taraehara o Iesu Mesia.

I roto i te Buka a Moromona te tai'o nei tatou i te parau no Amona e to'na mau taea'e i te pororaa i te evanelia a Iesu Mesia i te hoê nunaa taata « rata ore, e te auu etaeta ; e te taehae ».¹ E rave rahi tei faafariuhia e tei faaoti ia faaru'e i to ratou huru taata rave hara. E no te hohonu o to ratou faafariuraa, ua huna ratou i ta ratou mau mauhaa tama'i e ua fafau i mua i te Fatu e, e ore roa ratou e faaohipa faahou i te reira.²

I muri mai, e rave rahi to ratou mau taea'e faafariu-ore-hia tei haere mai e aro ia ratou e ua haamata i te taparahi pohe ia ratou. Ua ma'iti teie feia faaroo i teie nei ia pohe i raro a'e i te o'e, eiaha to ratou oraraa varua ia mou na roto i to ratou rave-faahou-raa i te mauhaa tama'i. Ua riro to ratou hi'oraa no te paieti ei tauturu i te tahi atu mau taata ia faafariuhia e ia vaiiho i ta ratou mau mauhaa no te orurehau.³

Na roto ia Amona, ua arata'i te fatu ia ratou ia haere e parahi i rotopu i te Ati Nephi, e ua parauhia ratou ei mau taata no Amona.⁴ Na te Ati Nephi i paruru ia ratou i roto i te mau matahiti e rave rahi, tera râ, i te pae hopea, ua haamata te nuu Ati Nephi i te paruru, e e hinaarohia te tauturu.⁵

Tei roto te mau taata no Amona i te hoê taime fifi roa o to ratou oraraa pae varua. Inaha, ua haapa'o maitai ho'i ratou i ta ratou fafau eiaha e rave faahou i te mauhaa tama'i. Tera râ, ua ite atoa ratou e, e hopoi'a na te mau metua tane ia paruru i to ratou

utuafare.⁶ E ua nava'i roa te reira no te feruri e ofati i ta ratou fafau.⁷

Are'a to ratou ti'a faatere autahu'araa, o Helamana, ua ite oia e, aita roa e faati'ahia ia ofati i te hoê fafau i fafauhia i mua i te Fatu. Ua pūpū atu oia i te hoê rave'a faa'uruhi. Ua faahamana'o atu oia ia ratou e, aita ta ratou mau tamaiti i faahapahia i taua mau hara na ratou ra, e no reira, aita ia ratou i titauhia ia rave atoa i taua fafau ra.⁸ Noa'tu te apî o te mau tamaiti, e mau tamaiti tino puai râ ratou, e te vahi faufaa roa'tu, e mau taata viivii ore ratou e te mâ. Ua riro te faaroo o to ratou mau metua vahine ei faaitoitoraa ia ratou.⁹ I raro a'e i te arata'iraa a to ratou peropheta-faatere, ua mono teie mau taure'are'a i te ti'araa o to ratou mau metua tane no te paruru i to ratou mau utuafare.¹⁰

Na te mau ohipa e haati nei i teie faaotiraa faufaa rahi e faaite mai nei e, e mea nahea te Taraehara a Iesu Mesia i te hopoi mai i te puai o te taata iho i roto i te oraraa o te mau tamarii a te Atua. A feruri na i te mau mana'o pe'ape'a o taua mau metua tane ra. Eaha to ratou mana'o i te iteraa e, na roto i ta ratou mau ohipa iino i mutaa ihora, aita ia i ti'a ia ratou ia paruru i ta ratou mau vahine e te mau tamarii i taua taime titauhia ra. No to ratou ite i te ino rahi e farereihia e ta ratou mau tamaiti, eita e ore e, ua ta'i huna noa ratou. Te mau metua tane, eiaha te mau tamarii, tei faataahia no te paruru i to ratou mau utuafare!¹¹ Eita e ore e, e oto rahi to ratou.

No te aha to ratou ti'a faatere autahu'araa faa'uruhi, i mata'u ai i ta ratou faaotiraa ia rave i ta ratou mauhaa tama'i, « o te mo'e ia to ratou varua »?¹² Ua parau te Fatu e, « Inaha, o oia o tei tatarahapa i ta'na ra mau hara, ua faaorehia ia te reira, e e ore ho'i au, o te Fatu e haamana'o faahou â i te reira ».¹³ E mea maoro i teie nei to teie mau metua tane haapa'o maitai tatarahaparaa i ta ratou mau hara, e ua mâ ratou i te Taraehara a Iesu Mesia, no reira, no te aha ratou i parauhia ai e, eiaha e paruru i to ratou mau utuafare?

Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia e tamâhia ai tatou. E parau mau faufaa

rahi teie. E nehenehe ta tatou e riro mai ei taata maitai e te viivii ore. Tera râ, i te tahi mau taime, e faatupu mai ta tatou mau faaotiraa ino i te mau hopearaa vai maoro. Te hoê o te mau taahiraa faufaa no te hoê tatarahapa hope roa, o te amuraa ia i te mau hopearaa tau poto e te mau hopearaa tau maoro, no ta tatou mau hara i mutaa ihora. Na ta ratou mau ma'itiraa i mutaa ihora i tuu i teie mau metua tane Amoni i mua i te hiaai o te tino, o te nehenehe ho'i e riro faahou mai ei vahii paruparu, e o ta Satane e tamata i te faaohipa.

E tamata Satane i te faaohipa i to tatou haamana'oraa i te mau hapa tahito no te huti faahou atu ia tatou i muri i roto i to'na mana. E ti'a ia tatou ia ara eiaha ia topa i roto i ta'na faahemaraa. Tera ia te huru o te mau metua tane Amoni haapa'o maitai. Noa'tu te rahiraa matahiti to ratou oraraa ma te haapa'o, e mea faufaa roa no ratou ia paruru ia ratou iho i te pae varua i te mau umeraa i roto i te haamana'oraa i te mau hara i mutaa ihora.

I rotopu i te mau araraa e rave rahi, na te raatira Moroni i arata'i i te haapaariraa o te mau oire paruparu. « E ua

faauae oia ia ratou ia hamani i te hoê aua raau i ni'a i te pae roto i te pouhu ra ; e ua huê a'era ratou i te repo i piha'i mai i te aua raau ra ... e ati noa a'e te oire ra... i te aua raau e te repo, e mea etaeta ia e te teitei ho'i ». ¹⁴ Ua ite te raatira Moroni i te faufaa o te haapaariraa i te mau vahii paruparu no te faatupu i te puai. ¹⁵

Mai tera atoa te huru o teie mau metua tane Amoni. E titauhia te mau haapaariraa teitei e te aano i rotopu i to ratou oraraa faaroo e to ratou huru paieti ore i mutaa ihora. Ta ratou mau tamaiti, ua fana'o ratou i te mau haapiiraa ti'a, e no reira, aita ratou e fifi i mua i taua huru faahemaraa ra. Ua ti'a ia ratou ia paruru i to ratou utuafare mai te haapa'o maitai ma te ore e haafifi i to ratou ora maitai pae varua.

Te parau apî oaoa no te mau taata atoa e hinaaro e faaore i te mau hopearaa o te mau faaotiraa ino no mutaa ihora maori râ, e mea taa ê te hi'oraa a te Fatu i te paruparu e i te orurehau. Ua faaara mai te Fatu e, te orurehau aore i tatarahapahia, e faatae mai ia i te faahaparaa. ¹⁶ Are'a ia parau te Fatu i te parau no te paruparu, e mea na roto ia i te aroha. ¹⁷

E mea papû maitai e, e nehenehe e parau e, teie mau metua tane Amoni, ua haapiihia ratou i te mau haapiiraa hape a to ratou mau metua, tera râ, pauroa te mau tamarii a te Metua i te Ao ra, ua haere mai ratou i te tahuti nei ma te Maramarama o te Mesia i roto ia ratou. Noa'tu te huru o te tumu no ta ratou mau ohipa ino, te mea i itehia o te tupuraa ia te paruparu i te pae varua o ta Satane e tamata i te faaohipa.

Aua'e ua haapiihia ratou i te evanelia, ua tatarahapa, e na roto i te Taraehara a Iesu Mesia ua hau a'e to ratou puai i te pae varua i to te mau faahemaraa a Satane. Aita paha te mana'o i tupu mai i roto ia ratou ia ho'i faahou i roto i to ratou huru etaeta tahito ra, tera râ, na roto i te peeraa i to ratou peropheta-faatere, aita ratou i horo'a ia Satane i te rave'a ia « haavare i to ratou varua, e te arata'i maite atu ho'i ia ratou i raro i hade ». ¹⁸ Aita te Taraehara o te Faaora i tamâ noa ia ratou i te hara, no to ratou râ haapa'o i te a'o a to ratou faatere autahu'araa, ua ti'a i te Faaora ia paruru ia ratou i to ratou paruparu e ia haapuui ia ratou. Na to ratou haapa'oraa maoro e te haehaa ia faaru'e i ta ratou mau hara i paruru i to ratou mau utuafare hau atu i ta ratou e rave i ni'a i te tahua araraa. Aita to ratou auraro i faa'ere ia ratou i te mau haamaitairaa. Ua haapaari te reira ia ratou, e ua haamaitai i te mau u'i e rave rahi no a muri a'e.

Te haamaramarama mai nei te hopea o te aamu i te huru no to te aroha o te Fatu faariroraa « i te mau mea paruparu ei mea etaeta ». ¹⁹ Ua tonu taua mau metua tane haapa'o maitai ra i ta ratou mau tamaiti i te tama'i i raro a'e i te ti'a'iraa a Helamana. Noa'tu te u'ana ta ratou mau araraa, e te tahi mau taata tei pêpê rii noa, aita râ hoê o ratou i pohe. ²⁰ Ua riro teie feia apî ei tumu no te puai o te nuu faehau o te ati Nephi. Ua haapa'o maitai ratou e ua puai i te pae varua a ho'i mai ai ratou i te fare. Ua haamaitaihia to ratou mau utuafare, ua paruruhia e ua faaitoito-hia. ²¹ I to tatou nei anotau, e rave rahi mau piahi o te Buka a Moromona tei haapuuihia na roto i te hi'oraa o teie mau tamaiti viivii ore e te parau ti'a.

tamarii ei ohipa matamua roa na outou. A haapa'o maitai i te mau mea e ti'a ia outou ia rave no te tauturu i te taata tata'itahi. A horo'a papû i to outou taime e ta outou haapa'oraa.

I roto i teie mau mana'o tauturu tata'itahi, te vai ra hoê parau tumu : a faai i to outou oraraa i te ohipa taviniraa ia vetahi ê. Mai te mea e, e haamo'e outou i to outou oraraa i roto i te taviniraa i te mau tamarii a te Metua i te Ao ra,²³ e mo'e ia te mana no te mau faahemaraa a Satane i roto i to outou oraraa.

No te mea ua rahi te here o to outou Metua i te Ao ra ia outou, e faatupu te Taraehara a Iesu Mesia i taua puai ra. E ere anei te reira i te mea faahiahia ? E rave rahi outou tei farii i te teimaha o te mau ma'itiraa ti'a ore, e e ti'a ia outou tata'itahi ia ite i te mana mure ore o te faaoreraa hapa a te Fatu, te aroha e te puai. Ua ite au i te reira, e te faaite papû atu nei au e, e roaa te reira ia outou tata'itahi, na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

Tatou tata'itahi, te vai ra te tahi mau taime i roto i to tatou oraraa ua rave tatou i te mau faaotiraa tano ore. E hinaaro papû tatou i te mana faaora o te Taraehara a Iesu Mesia. E mea ti'a ia tatou tata'itahi ia tatarahapa i ta tatou mau orurehau. « No te mea aita e ti'a ia'u, i te Fatu, ia hi'o noa'tu i ni'a i te hara ma te faati'a i te reira ».²² Eita Ta'na e nehenehe no te mea ua ite Oia i te mea e titauhia no te riro mai mai Ia'na te huru.

E rave rahi o tatou ua faati'a tatou i te paruparu ia hotu i roto i to tatou huru. Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia, mai te mau ati Amoni, e ti'a ia tatou ia patu i te mau haapaariraa varua i rotopu ia tatou iho e te mau hape atoa no mutaa ihora, o ta Satane e tamata i te faaohipa. Te mau paruru pae varua tei patuhia na te hiti i te mau metua tane Amoni, ua haamaitai e ua haapaari te reira ia ratou iho, to ratou mau utuafare, to ratou fenua e te mau u'i no a muri a'e. Mai te reira atoa no tatou.

No reira, e nahea tatou i te patu i teie mau haapaariraa mure ore ? Te taahiraa matamua o te tatarahapa mau ia, e te hohonu e te hope roa. Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia, e nehenehe ta tatou tata'itahi e riro mai ei taata mâ, e e haamâmâhia te hopoi'a o to tatou orurehau. A haamana'o na, e ere te tatarahapa i te faautu'araa. O te e'a ia tei i te mana'o ti'aturi e tae atu

ai i te hoê ananahi hanahana a'e.

Ua horo'a mai te Metua i te Ao ra i te mau mauhaa o te tauturu ia tatou ia patu i te mau haapaariraa i rotopu i to tatou mau vahi paruparu e to tatou haapa'o maitai. A feruri i teie mau mana'o tauturu i muri nei :

- A rave i te mau fafauraa e a farii i to outou iho mau oro'a. I muri iho, a rave tamau maite i te ohipa no te rave i te mau oro'a i roto i te hiero no to outou iho mau tupuna.
- A faaite i te evanelia i te melo ore e aore râ, i te mau melo utuafare paruparu e aore râ, i te mau hoa. Na roto i to outou faaiterara i teie mau parau mau, e horo'a mai te reira i te oaoa apî i roto i to outou oraraa.
- A tavini ma te haapa'o maitai i roto i te mau piiraa atoa o te Ekalesia, i roto ihoa râ i te ohipa haapiiraa e te hahaereraa utuafare. Eiaha outou ia riro noa ei orometua haapii e aore râ, hahaere utuafare no te 15 minuti noa te maoro. A haere râ e farerei i te melo tata'itahi o te utuafare. A imi i te rave'a ia ite outou ia ratou. A faairi ia outou ei hoa mau. Na roto i te mau ohipa here, a faaite ia ratou i to outou mana'ona'o rahi ia ratou.
- Te vahi faufaa roa'tu, a tavini i te mau melo o to outou iho utuafare. A faairi i te hoturaa pae varua o to outou hoa faaipoipo e te mau

TE MAU NOTA

1. Alama 17:14 ; hi'o atoa Alama 17-27.
2. Hi'o Alama 23:4-7 ; 24:5-19.
3. Hi'o Alama 24:20-27.
4. Hi'o Alama 27.
5. Hi'o Alama 53:8-9 ; 56:10-17.
6. Hi'o « Te utuafare : E Poro'i i to te Ao nei », *Liahona*, Novema 2010, 129.
7. Hi'o Alama 53:10-13.
8. Hi'o Alama 53:14-16.
9. Hi'o Alama 56:48.
10. Hi'o Alama 53:17-22 ; 56:3-10, 30-57.
11. Hi'o *Liahona*, Novema 2010, 129.
12. Alama 53:15.
13. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 58:42.
14. Alama 53:4.
15. Hi'o Etera 12:27.
16. Hi'o 1 Samuela 12:15 ; Isaia 1:20 ; 1 Nephi 2:23 ; Mosia 15:26 ; Alma 9:24 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:25 ; Mose 4:3.
17. Hi'o Maseli 28:13 ; 1 Korinetia 2:3 ; 15:43 ; 2 Korinetia 13:4 ; Iakobo 3:17 ; 2 Nephi 3:13 ; Iakoba 4:7 ; Alama 34:17 ; 3 Nephi 22:8 ; Etera 12:26-28 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 24:11 ; 35:17 ; 38:14 ; 62:1.
18. 2 Nephi 28:21.
19. Etera 12:27.
20. Hi'o Alama 57:25 ; 58:39.
21. Hi'o Alama 58:40.
22. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 1:31.
23. Hi'o Mataio 16:25 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:125.

Na te peresideni Thomas S. Monson

« E ore roa ho'i au e tahemo atu ia oe, e ore ho'i e faaru'e ia oe »

To tatou Metua i te Ao ra ... ua ite ... Oia e, e haapii e e tupu tatou i te rahi e e puai mai tatou na roto i te faarururaa e te upooti'araa i te mau tamataraa ta tatou e ti'a ia ratere atu.

I roto i ta'u buka aamu i teie pō, e papa'i atu vau, « Ua riro teie tuhaa pure-raa amuiraa faa'uru roa a'e ta'u i haere. E auraa rahi roa e e auraa pae varua mau tei itehia ».

Te mau taea'e e te mau tuahine, ono ava'e i ma'iri a'enei, te amui ra tatou no ta tatou amuiraa rahi, tei te fare ma'i ia to'u hoa here o Frances, ua topa oia e ua pēpē maitai i te tahi mahana rii na mua'tu. I te ava'e no me, i muri mai i te tahi hepetoma aro-itoito-raa i ta'na mau pēpē, ua haere atu oia i te ao mure ore. E mo'e rahi roa teie no'u. Ona e o vau nei, ua faaipoipo maua i roto i te hiero no Roto Miti i te 7 no atopa 1948. Ananahi e riro ia te 65raa o te matahiti no to maua faaipoiporaa. O ona te here o to'u oraraa, to'u hoa ti'aturi rahi e to'u au manava. Ia parau ana'e au, te mihi ra vau ia'na, aita ia e nava'i no te faa-hiti i to'u mana'o hohonu.

Teie amuiraa rahi, a 50 atura ia matahiti to'u piiraahia i te Pūpū no

te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo e te peresideni David O. McKay. I roto i teie mau matahiti atoa, te mea ta'u e tape'a nei mai roto mai to'u hoa here, maori rā, to'na paturu rahi e to'na paturu hope ia'u. Aita e nehenehe e tai'o i te mau faatusiaraa ta'na i rave ia nehenehe ia'u ia rave faaoti i to'u piira. Aita vau i faaroo a'enei i te hoē parau amuamuraa mai roto mai ia'na, inaha e rave rahi ho'i mahana e te tahi mau taima e hepetoma roa ta'u i reva i te atea ia'na e ta maua mau tamarii. E melahi mau oia, papū roa.

Ua hinaaro vau e faatae atu i to'u tapa'o haamauururaa, na reira atoa to to'u utufare, no te here rahi faa-hiahia tei tae mai no te mo'eraa o Frances. Hanere e hanere taretā e rata tei haponohia mai na te ao atoa nei no te parau i to ratou faahiahiaraa ia'na e te tapa'o aroha i to'na utuafare. Ua rahi atoa te mau pūpū tiare ta matou i farii. Ua maururu roa matou no te mau aufauraa atoa tei ravehia na ni'a i to'na i'oa no te afata rahi na te

mau misionare o te Ekalesia. Na ni'a i te i'oa o matou ta'na i vaiho mai, te faatae atu nei au i te maururu rahi roa no to outou maitai e te here o to outou aau.

Te mea e tamahanahana rahi roa nei i to'u aau i roto i teie faataa-ê-raa, o to'u ia iteraa papū no te evanelia a Iesu Mesia e to'u ite e, te ora noa nei o Frances iti. Ua ite au e, no te tahi noa taima teie faataa-ê-raa. Ua taatihia maua i roto i te fare o te Atua na te hoē taata e mau nei i te haamanaraa no te taati i ni'a i te fenua nei e i ni'a atoa i te ra'i. Ua ite au e, e faatahoē-faahou-hia maua i te hoē mahana e eita maua e faataa-ê-faahou-hia. Teie te ite e turu nei ia'u.

Te mau taea'e e te mau tuahine, nehenehe paha e parau papū e, aita hoē noa a'e taata i ora, tei ore i ite i te mamae e te oto, aita atoa e tau i roto i te aamu o te taata nei, aita i tupu te tahi pe'ape'a rahi e te mauuiui.

Ia tae te e'a o te ora i te hoē tioiraa mauuiui roa, e tae mai te faahemaraa ia ui e, « No te aha vau ? » I te tahi taima, e au e, aita faahou e maramarama i te tahi atu pae, aita e hihi mahana no te faahope i te pōiro o te pō. E au e, te ti'a-faaati-hia ra tatou e te inoino no te mau moemoea tei ma'ue e e te hepohepo no te mau tia'iraa tei morohi. E uuru amui tatou mai te taparuraa i roto i te Bibilia, « Aita e raau i Gileada ? »¹ E au e, ua faaru'ehia tatou, ua mau te aau, ua vai otahi noa. Tae roa mai te mana'o ia hi'o i to tatou fifi na roto i te hi'o no te aau hepohepo. Aita faahou e faaoromairaa, aita te rave'a o te fifi i tae mai, e inaha te mo'e ra ia tatou e, titau-pinepine-hia te parau hanahana no te faaoromairaa.

Te mau tafifiraa e tae mai i ni'a ia tatou, te reira mau ia te mau tamataraa i to tatou aravihi ia faaoromai. Teie te uiraa rahi e pahono atu, na tatou tata'i-tahi te reira : E faaru'e anei au, e aore rā, e haere anei au i te hopea ? Te vai ra te faaru'e nei no te mea aita e roaa nei ia ratou ia ti'a i ni'a'tu i ta ratou mau tamataraa. No te haere i te hopea, titauhia te faaoromai e tae noa'tu i te hopea o te oraraa iho.

Ia feruri ana'e tatou i te mau ohipa e nehenehe e topa i ni'a ia

tatou paatoa, ua nehenehe ta tatou e parau na muri ia Ioba no tahito ra, « I fanau maira te taata no te ati ».² O Ioba, « e taata parau ti'a e te paieti, i te mata'uraa i te Atua, e te faaru'eraa i te ino ».³ E taata paieti, e taata moni roa, ua faaruru Ioba i te hoê tamataraa te nehenehe e haamou i te hoê taata. Ua faa'erehia ona i ta'na mau faufaa, ua faaoohia e te mau hoa, ua teimaha i raro a'e i ta'na mau mauuiui, ua fati i te mo'eraa to'na utuafare, ua faaito-itohia ona ia « faaino atu i te Atua ».⁴ Ua pato'i râ oia i te faahemaraa ma te faahiti i teie mau parau mai te hohonu o to'na aau hanahana :

« E teie nei, inaha, tei te ra'i te ite ia'u, e tei haapa'o mai ia'u ra tei ni'a ia i te parahiraa ».⁵

« Ua ite ho'i au e, te ora ra te faaora ia'u ».⁶

Ua haapa'o Ioba i te faaroo. E na reira atoa anei tatou ia faaruru atu tatou i teie mau tamataraa na tatou ?

Ia hiti noa mai te mana'o teimaha i roto i te mau mata'i rahi o te oraraa, e haamana'o na tatou e, ua na reira atoa te tahi mau pu'eraa, ua faaoromai e ua upooti'a mai.

Ua î te aamu o te Ekalesia no teie tau, te tau tuuraa no te îraa o te mau tau, i te aamu no te mau taata tei tafifi i roto i te oraraa e o tei vai papû noa e o tei vai itoito noa. Te tumu ? Ua faaïro ratou i te evanelia a Iesu Mesia ei tumu no to ratou oraraa. Teie te mea e huti atu ia tatou noa'tu te mea e haere mai na mua. Ratere noa'tu tatou na te mau tamataraa rarahi, e roaa râ ia tatou ia faaruru i te reira, ia faaû atu e ia upooti'a mai.

I roto anei i te ro'i no te mauuiui, i ni'a anei i te turu'a rari roimata, e faateiteihia tatou ia tae i te ra'i na roto i te haapapûraa hanahana e te parau fafau rahi mau : « E ore roa ho'i au e tahemo atu ia oe, e ore ho'i e faaru'e ia oe ».⁷ Aita e faaauraa no teie tamahanahanaraa.

Ua ratere au na te mau vahi atoa o teie nei ao no te rave faaoti i te hopoi'a o to'u piiraa, ua haapii au e rave rahi mea—e teie te hoê e ere i te mea iti, te vai nei te oto e te mamae na te ao atoa nei. Aita ta'u e nehenehe e tai'o i te mau aau mauuiui atoa e te

mau oto ta'u i ite a farerei ai au ia ratou te aro ra i te mauuiui, tei roohia i te ma'i, tei faataa i te hoa faaipoipo, te tafifi ra no te hoê tamaiti e aore râ tamahine tei haere ê atu, e aore râ te mauuiui ra i te mau utu'a no te hara. E nehenehe te tapura e faaî-faahou-hia, e rave rahi ho'i fifi te nehenehe e ta'iri ia tatou. E mea fifi roa ia iriti mai te tahi, ia feruri ana'e râ vau i teie mau tamataraa, e haere to'u mana'o i ni'a i te taea'e Brems, hoê o to'u mau orometua i te Haapiiraa Sabati, i to'u apîraa. E melo haapa'o maitai oia no te Ekalesia, e taata aau auro. Raa ta'na vahine, o Sadie, e va'u tamarii ta raa, e rave rahi o ratou ua tu'ati noa to ratou matahiti i to matou.

I muri iho i to maua Frances faaipoiporaa, ua tau mau i te paroisa, e ua farerei noa maua i te taea'e e te tuahine Brems e te tahi atoa mau melo o te utuafare i te tahi mau faaipoiporaa, mau hunaraa ma'i e te tahi atoa mau pureraa na te paroisa.

I te matahiti 1968, ua faaru'e te vahine a te taea'e Brems, o Sadie. E piti atoa o na tamarii e va'u tei faaru'e i roto i tera mau matahiti.

I te hoê mahana, fatata 13 matahiti i teie nei, ua taniuniu mai te mootua matahiapo a te taea'e Brems. Ua parau mai oia e, ua ra'ehia i to'na papa ruau te 105 raa o te matahiti. Ua parau mai oia, « Te ora ra oia i roto i te hoê pû

aupururaa taata ruhiruhia, e pauroa te mau sabati e farerei oia i to'na utuafare taatoa, e na'na e horo'a mai i te tahi haapiiraa no ni'a i te evanelia ». Parau faahou mai nei oia, « I te sabati i ma'iri a'enei, ua faaara mai papa'û ia matou e, 'E te mau tamarii here e, e pohe au i teie hepetoma. Ua nehenehe anei ta outou e taniuniu ia Tommy Monson. Ua ite ihoa ona eaha te rave' ».

I te ahiahi ihoa no te mahana no muri mai, ua haere au e farerei i te taea'e Brems. Ua maoro roa a tahi ra vau a ite faahou ai ia'na. Aita e nehenehe e paraparau ia'na, ua turi to'na tari'a. Aita e nehenehe e papa'i i te tahi mea ia tai'o mai oia, ua matapohia oia. Ua parauhia mai e, no te paraparau ia'na, e rave te utuafare i te manimani rima o te rima atau no te papa'i i roto i te apu rima aui i te i'oa o te taata i reira. Mea na reira noa no te paraparau ia'na. Ua pee au i teie faanahoraa, e ua rave au i to'na manimani rima no te papa'i « T-O-M-M-Y M-O-N-S-O-N », te i'oa ua mâtau noa oia i te pii ia'u. Oaoa roa te taea'e Brems, e ua rave atura i to'u na rima no te tuu i ni'a i to'na upoo. Ua ite au o tera to'na hinaaro, ia farii i te hoê haamaitairaa no te autahu'araa. Na te taata i faahoro ia'u i ô i tauturu mai ia'u, e ua tuu maua i to maua na pu'e rima i ni'a i te upoo o te taea'e Brems e ua horo'a atura i te haamaitairaa ta'na i hinaaro. I muri iho, ua tahe to'na roimata. Ua haru oia i to maua na rima ma te mauruuru. Noa'tu e, aita oia i faaroo i te haamaitairaa ta maua i horo'a, ua puai râ te Varua, e te ti'aturi nei au e, ua faaûruhia oia no te ite e, ua horo'a maua i te haamaitairaa tei titauhia. Aita faahou ta teie taata iti e nehenehe e ite. Aita faahou ta'na e nehenehe e faaroo. Ua vai noa oia, te mahana e te pô, i roto i te hoê piha i tera pû aupururaa. Teie râ, ua putapu roa to'u aau i to'na mata ataata e ta'na mau parau. « Mauruuru », ua parau mai oia, « I maitai noa ho'i to'u Metua i te Ao ra i ni'a ia'u »

I roto i te tera hepetoma, mai tei tohuhia e te taea'e Brems, ua faaru'e mai oia. Aita roa'tu oia i faaea noa i ni'a i te mea i erehia e a'na ; aita, ua mauruuru rahi noa oia no ta'na mau haamaitairaa e rave rahi.

Te horo'a nei to tatou Metua i te Ao ra ia tatou e rave rahi oaoaraa, ua ite atoa râ Oia e, e haapii e e tupu tatou i te rahi e e puai mai tatou na roto i te faarururaa e te upooti'araa i te mau tamataraa ta tatou e ti'a ia ratere atu. Ua ite tatou e, e hiti mai te mahana e ite atu tatou i te oto, e mauui atu tatou e e tamatahia tatou i to tatou hopea roa. Atira noa'utu, na te reira mau fifi e faati'a ia tatou ia tau ei mea maitai a'e, ia patu faahou i to tatou oraraa ia au i te haere'a ta to tatou Metua i te Ao ra e haapii nei ia tatou, e ia riro atoa ei taata taa ê atu i te taata ta tatou i riro na—maitai a'e i te mea ta tatou i riro na, maramarama a'e i te mea ta tatou i riro na, aroha a'e i te mea ta tatou i riro na, ma te iteraa papû puai a'e i te mea i riro na.

O teie ta tatou fa e ti'a'i—ia faaitoito noa e ia faaoromai, oia ia, ia haamaitai atoa râ tatou i te pae varua a ratere noa ai tatou na te mau vahi mahana e na te mau vahi oto. Ahani aita te mau tamataraa e upooti'a'utu e aita e fifi e pahono atu, e vai noa tatou mai te reira, aore re'a e aore roa'utu e haereraa i mua e tae atu ai i ta tatou fa no te ora mure ore. Teie rii ihoa te mana'o o te rohipehe a parau ai oia :

*Te raau maitai, eita e tupu ohie noa,
Puai noa'utu te mata'i, puai noa'toa'utu
te tumu raau.*

*Teitei noa'utu te ra'i, rahi noa'toa'utu
te roa.*

*Rahi noa'utu te vero, rahi noa'toa'utu
te puai.*

*E noa'utu te mahana e te to'eto'e,
te ua e te hiona,*

*I roto i te tumu raau e te taata e
tupu ai te raau maitai.⁸*

O te Orometua ana'e tei ite i te hohonu o ta tatou mau tamataraa, to tatou mau mauui e to tatou mamae. Na'na ana'e e pûpû ia tatou i te hau mure ore i roto i te tau ati. Na'na ana'e e haaputapu i to tatou varua hepohepo na roto i Ta'na mau parau tamahanahana :

« E haere mai outou ia'u nei, e te feia'toa i haa rahi e tei teiaha i te hopoi'a, e na'u outou e faaora.

« A rave mai i ta'u zugo i ni'a ia

outou, e ia haapiihia ouout e au, te mârû nei ho'i au e te haahaa o te aau : e e noaa ho'i te ora i to outou varua.

« Te mârû nei ho'i ta'u zugo e te mama nei ta'u hopoi'a ».⁹

E taime au anei, e taime ino anei, tei piha'i iho noa Oia ia tatou nei. Ua parau fafau mai Oia e, eita roa te reira e tau.

To'u mau taea'e e to'u mau tuahine, ia roaa ia tatou te pûpûraa ia tatou iho i to tatou Metua i te Ao ra, e ia ore te reira ia tau haere na roto i te mau matahiti e te mau tafifiraa o to tatou oraraa. Aita e ti'a ia farii roa tatou i te fifi no te haamana'o Ia'na, e aita e ti'a ia arata'ihia tatou i te haehaa na mua i te horo'araa Ia'na i to tatou faaroo e te ti'aturi.

E tutava noa ana'e tatou ia haafatata i to tatou Metua i te Ao ra. No te rave i te reira, e ti'a ia tatou ia pure Ia'na e ia faaroo Ia'na i te mau mahana atoa. Oia mau, ua hinaaro tatou Ia'na i te mau hora'toa, i te hora maitai e i te hora ua.

Ia riro noa Ta'na parau fafau ei parau rahi na tatou : « E ore roa ho'i au e tahemo atu ia oe, e ore ho'i e faaru'e ia oe ».¹⁰

Na roto i te puai atoa o to'u varua, te faaite papû nei au e, te ora nei te Atua e ua here Oia ia tatou, ua ora e ua pohe Ta'na Tamaiti Fanau Tahī no tatou, e ua riro te evanelia a Iesu Mesia ei maramarama rahi e anaana nei na roto i te poiri o to tatou oraraa. Ia riro mau ho'i te reira no tatou, o ta'u ia pure na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Ieremia 8:22.
2. Ioba 5:7.
3. Ioba 1:1.
4. Ioba 2:9.
5. Ioba 16:19.
6. Ioba 19:25.
7. Iosua 1:5.
8. Douglas Malloch, « Good Timber », i roto Sterling W. Sill, *Making the Most of Yourself* (1971), 23.
9. Mataio 11:28–30.
10. Iosua 1:5.

Na Elder Quentin L. Cook

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te Oto o Ieremia : A ara i te faatîraa

Ta tatou titauraa o te aperaa ia i te mau huru faatîraa atoa, te tautururaa i te Fatu ia haaputupu i Ta'na i ma'iti, e te faatusiaraa no te u'i apî.

I te omuaraa no to maua faaipoiporaa, ua faaoti ta'u vahine, o Mary, e o vau nei ia ma'iti noa i te mau faaoaoaraa e nehenehe ia maua ia haere toopiti atu. Ua hinaaro atoa maua ia haapa'o maitai i te haamau'araa i ta maua moni. E mea au roa na Mary te himene e e mea papû roa e ua pe'ape'a oia e e haapuai au i te mau ha'utiraa tu'aro, no reira ua faaau maua no te taato'araa o te mau faaoaoaraa tamoni e haere ia maua e piti himeneraa, te mau [opera] aore râ te teata himeneraa, no te hoê ha'utiraa tu'aro.

I te haamataraa, aita vau i au ia haere atu i te mau [opera] teata himeneraa, i muri mai râ ua tau i to'u feruriraa. I teie nei, e mea au na'u te mau [opera] teata himeneraa a Giuseppe Verdi.¹ Teie hepetoma o te 200raa ia o te oro'a o to'na mahana fanauraa.

I to'na apîraa ua tupu to Verdi anaatae no ni'a i te peropheta Ieremia, e i te matahiti 1842 i te 28raa o to'na matahiti, ua tui to'na roo na roto i te [opera] teata himeneraa *Nabucco*, te hoê i'oa italia haapotohia no Nebukanesa, te arii no Babulonia. Ua ravehia

mai te mau haapiiraa o teie teata himeneraa mai roto mai i te mau buka a Ieremia, te Oto, e te mau Salamo i roto i te Faufaa Tahito. Te faa'ite nei te teata himeneraa i te parau no te haruraahia o Ierusalem e te tape'araahia e te faatîraahia te mau Ati Iuda. Ua riro te Salamo 137 ei faaûruraa no te oto e te faahiahia a Verdi « Chorus of the Hebrew Slaves ». [Te pupu himene a te mau tîti Hebera]. E mea oto mau te upoo parau no teie salamo i roto i ta tatou mau papa'iraa mo'a : « I to ratou faatîraahia, ua oto te mau Ati Iuda i te hiti o te mau pape no Babulonia—No te oto, aita i ti'a ia ratou i te himene i te mau himene no Ziona ».

Ta'u nei fâ o te hi'opo'a-faahou-raa ia i te mau huru faatîraa e te mau haavîraa e rave rahi. E faaau vau i te tahi mau huru no to tatou nei tau i te mau huru i te tau o Ieremia hou te toparaa o Ierusalem. Na roto i te hohoraraa'tu i teie reo faaara, te mau ruuru nei au e, te ape parau ti'a nei te rahiraa o te mau melo no te Ekalesia i te mau peu tei faainoino i te Fatu i te tau o Ieremia.

E mea faufaa rahi te mau tohuraa e te mau oto a Ieremia no te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Ua riro ia o Ieremia e te huru o Ierusalem i to'na ra tau ei niu no te mau pene matamua i roto i te Buka a Moromona. I ora na o Ieremia i te tau o te peropheta Lehi.² Ua faa'ite te Fatu ia Ieremia i te parau no to'na faataa-atea-raa-hia : « Aita oe i hamanihia e au i roto i te opu, i ite ai au ia oe; e aita oe i fanau, i faataahia'i oe e au; e ua haapaohia oe e au, ei peropheta na te mau fenua ».³

E piiraa, e misioni e e ohipa taa ê ta Lehi no ô mai i te Fatu ra. Aita oia i piihia i to'na apîraa ra, i to'na râ paariraa. I te haamataraa e reo faaara to'na, i muri a'e râ i te parau-hua-raa i te hoê â parau poro'i mai ta Ieremia, ua faauehia Lehi e te Fatu ra ia afa'i ê atu oia i to'na utuafare e ia haere atu i te medebara ra.⁴ Na roto i te raveraa i te reira, aita o Lehi i haamaitai noa i to'na iho utuafare, i te mau taata atoa râ.

I te mau matahiti hou te haamou-raahia o Ierusalem,⁵ eita te mau poro'i oto ta te Fatu i horo'a ia Ieremia e mo'ehia. Ua parau oia:

« Ua faarue râ to'u ra mau taata i to ratou hanahana i te mea faufaa ore na ratou... »

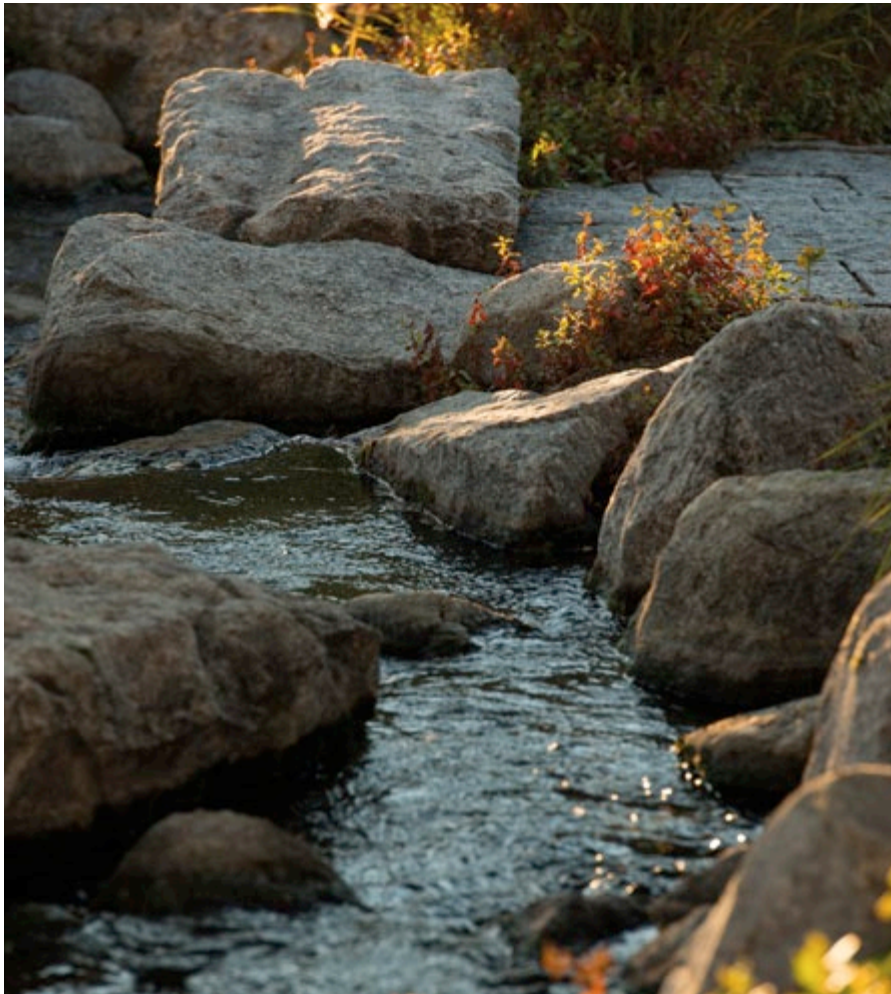
« ... O vau ta ratou i faarue, te tumu o te pape ora nei, e ua pao... i te farii pape ... e farii amaha ia, e ore e mau te pape i roto ».⁶

No ni'a i te mau ati o te tae mai i ni'a i te mau taata no Ierusalem, ua oto te Fatu, « ua ore a'enei te auhune [no ratou], ua nuu te tau; aita râ [ratou] i ora ».⁷

Ua opua te Atua e, e ti'amâraa to te mau tane e to te mau vahine ia ma'iti i rotopu i te maitai e te ino. Ia riro ana'e te mau ma'itiraa ino ei tapa'o puai no te hoê ta'ere aore râ no te hoê nunaa, te vai ra ia te mau hope'araa fifi i roto i teie oraraa tahuti nei e te oraraa a muri atu. E nehenehe te mau taata ia faatîhia aore râ ia tuu atu ia ratou iho i raro a'e i te haavîraa a te mau mea ino e i raro a'e atoa i te mau haapiiraa ino e te faatîti o te faateatea ê atu ia ratou i te oraraa parau ti'a.

Te huri-tua-raa i te haamoriraa i te Atua mau ora e te haamoriraa i te mau atua haavare mai te moni e te roo e

te raveraa i te mau peu paieti ore e te parau ti'a ore, o te ma'iriraa ia i roto i te mau huru faatitiraa ino atoa. Tei roto atoa te faatitiraa pae varua, pae tino e te pae feruriraa, e i te tahi mau taime, e nehenehe ia e arata'i atu i te haamouraa. Ua haapii atoa o Ieremia e o Lehi e, e ti'a i te feia parau ti'a ia tauturu i te Fatu i te haamau i Ta'na Ekalesia e To'na basileia e i te haaputupu ia Iseraela tei haapurarahia.⁸

Ua faahiti-pinepine-hia e ua haapuaihia teie mau poro'i e rave rahi mau tenetere i teie nei i roto i te mau tau tuuraa atoa o te evanelia. Ua riro te reira mau poro'i ei niu no te Faaho'i-faahou-raa o te evanelia a Iesu Mesia, i roto i teie tau tuuraa hopea no te evanelia.

Te haruraahia te mau ati Iuda e te haapurarahia te mau opu no Iseraela, e mau parau tumu faufaa rahi ia i roto i te Faaho'i-faahou-raa o te evanelia. Na opu hoê ahuru

te mo'e, tei faatupu i te Basileia Apatoerau no Iseraela, e tei afa'i-titihia i Asura i te matahiti 721 HOU te Mesia. Ua haere atu ratou i te mau fenua i te pae apato'erau.⁹ Te parau ra ta tatou irava ahuru no te mau hiro'a faaroo e, « Te ti'aturi nei matou e e haaputuputuhia Iseraela e, e faaho'ihia mai na opu tino ahuru ». ¹⁰ Te ti'aturi atoa nei matou e ei tufaa no te fafau-raa ta te Fatu i faaau e Aberahama, eita noa te reni heeraa no Aberahama o te haamaitaihia o te taatoaraa râ o te mau taata o te fenua o te haamaitaihia. Mai ta Elder Russell M. Nelson i parau, « e ere te haaputuputuraa e parau noa no te vahi ti'araa, e parau râ no te haapa'oraa o te taata tata'itahi. E nehenehe te mau taata ia 'arata'ihia'tu i te iteraa i te Fatu' [3 Nephi 20:13] ma te ore e faaru'e i to ratou fenua ai'a ». ¹¹

E mea maramarama ta tatou haapiiraa : « Ua haapurara e ua ta'iri te Fatu i na opu ahuru ma piti no

Iseraela no to ratou parau ti'a ore e to ratou orurehau. Are'a râ, ua faa'ohipa atoa te Fatu i teie haapurarahia i to'na nunaa ma'itihia i rotopu i te mau nunaa o te ao no te haamaitai i taua mau nunaa ra ». ¹²

Ua apo mai tatou i te mau haapiiraa faufaa rahi no roto mai i teie tau ati. E ti'a ia tatou ia rave i te mau mea atoa e nehenehe ia tatou ia rave no te ape i te hara e te orurehau o te arata'i atu i te faatitiraa. ¹³ Te ite atoa nei tatou e, ua riro te oraraa parau ti'a ei titauroa hoê roa no te tauturu i te Fatu i te haaputuputuraa i Ta'na i ma'iti e i te haaputuputuraa ia Iseraela.

E rave rahi te mau huru o te faatitiraa, te faaheporaa, te mau taupiriraa e te haavîraa. E nehenehe i te reira e riro ei faatitiraa i te pae tino, e nehenehe atoa te reira e riro ei ereraa aore râ ei haafîraa i te ti'amâraa morare no te faataupupu i to tatou haereraa i mua. E mea maramarama maitai i roto ia Ieremia e, ua riro te parau-ti'a-ore e te orurehau ei mau tumu papû no te haamouraahia o Ierusalem e te faatitiraa i Babulonia. ¹⁴

E mea ino atoa te tahi atu mau huru faatitiraa i ni'a i te varua taata. E nehenehe te ti'amâraa morare e tu'ino-hia na roto i te mau huru e rave rahi. ¹⁵ E faahiti ia vau e maha huru ino taa ê roa i roto i te ta'ere o teie tau.

A tahi, te mau taupiriraa o te tu'ino i te ti'amâraa, o te pato'i i te mau ti'aturiraa morare e o te haamou i te ea maitai, na te reira ia e faatupu i te faatitiraa. Eita e noaa ia numera i te ino teimaha roa o ta te mau raau ta'ero e te ava, te viivii, te mau hoho'a faufau, te pereraa, e te tarahuraa moni e te tahi atu mau ati e faatupu i ni'a i te mau taata i raro a'e i te titiraa e i ni'a i te te sotaiete.

Te piti, e nehenehe i te tahi o te mau taupiriraa e aore râ te mau hiaai, noa'tu e ere i te mea ino roa, e haamau'a i te taime faufaa rahi tei horo'ahia ia tatou, e taime ho'i o te nehenehe e faa'ohipahia no te mau opuaraa maitai. Tei roto atoa ia te mau rave'a no te aparauraa, te mau ha'uti video e roro uira, te mau tu'aro, te faaoaoaraa e e rave rahi atu â. ¹⁶

Nahea tatou ia faaherehere i te

taime no te utuafare, o te hoê ïa o te mau fifi u'ana roa'e ta tatou e faaruru nei i roto i te rahiraa o te mau ta'ere. I te hoê taime o vau ana'e te melo o te Ekalesia i roto i ta matou piha auvaha ture, ua faa'ite mai te hoê vahine paruru ia'u e nahea to'na riro-noa-raa ei taata apo popo o te tamata i te apo e toru popo i roto i te aore i te hoê â taime. Te hoê popo o ta'na ïa ohipa paruru, te tahi o to'na ïa oraraa faaipopo e te tahi o ta'na ïa mau tamarii. E aita roa'e taime no'na iho. Te pe'ape'a nei oia e, e vai noa te hoê o teie na popo e toru i raro. Ua parau vau e, e farerei matou no te aparau no ni'a i ta matou mau mea faufaa roa'e. Ua faaoti matou e, te tumu matamua e rave ai matou i te ohipa no te patururaa ïa i to matou mau utuafare. Ua faaoti matou e, e ere te imi-rahi-raa i te moni i te mea hau atu i te faufaa i to matou mau utuafare, ua ite râ matou e e mea faufaa rahi roa ia tavini maitai matou i ta matou mau hoani. I muri iho ua nuu atu te tau'araa parau i ni'a i te mau mea ta matou e rave nei i te ohipa o te ore ho'i i titauhia e o te ore ho'i e tu'ati ra i te parau no te faataaraa i te tahi taime no te utuafare. Te vai ra anei te faaheporaa ia faaea maoro mai i te vahi ohiparaa e ere ho'i i te mea faufaa rahi ?¹⁷ Ua faaoti matou e, ta matou fâ, o te faatupuraa ïa i te vahi raveraa ohipa ei vahi maitai no te utuafare, no te mau vahine e te mau tane. E ti'a ia tatou ia riro ei mau hi'oraa maitai no te parururaa i te taime no te utuafare.

Te toru, te haavîraa mâtau-maitahia i to tatou nei tau, mai te reira atoa i roto i te aai, o te mau ti'aturiraa ïa i te pae feruriraa e te pae politita o te ore e tu'ati nei i te evanelia a Iesu Mesia. Ia mono ana'e te haapiiraa a te taata nei i te parau mau o te evanelia e arata'i ê atu ïa te reira ia tatou i te ohie o te poro'i a te Faaora. I to te aposetolo Paulo haereraa'tu i Ateno, ua tamata oia i te haapii i te Ti'a-faahou-raa o Iesu Mesia. Te tai'o nei tatou no ni'a i teie tutavaraa i roto i Te Ohipa, « Aore â ho'i a to Ateno atoa, e te taata êê e parahi i ô ratou ra ohipa ê, maori o te faaroo e te parau i *te parau rii apî* ». ¹⁸ I to te taata iteraa i te natura faaroo

ohie o te parau a Paulo, e ere ho'i i te mea apî, ua pato'i a'era ratou i te reira.

Hoê â huru i to tatou nei tau, te pato'i-pinepine-hia nei aore râ te faahuru-ê-hia nei te mau parau mau o te evanelia, ia anaanatae-rahi-hia te reira i te pae feruriraa aore râ ia tu'ati te reira i te mau peu e vai nei e i te mau haapiiraa a te taata nei. Ia ore ana'e tatou e haapa'o maitai, e nehenehe tatou e noahia e teie mau peu e riro atu ai tatou i raro a'e i te faatitûraa o te mana'o. Te vai nei e rave rahi mau reo i teie nei e parau nei i te mau vahine nahea i te ora.¹⁹ E mea pinepine ratou i te faahapa i te tahi e te tahi. Te mea pe'ape'a roa'e, o te mau haapiiraa ïa o te faahapa nei aore râ o te faaiti nei i te faatura no te mau vahine tei ma'iti i te rave i te mau faatusiaraa titauhia ia riro ei mau metua vahine, ei mau haapii, ei feia atuatu, aore râ ei mau hoa no te mau tamarii.

Tau na ava'e i ma'iri a'enei, ua haere mai ta maua na mootua tamahine apî roa e farerei ia maua—hoê mootua i te hepetoma hoê. Tei te fare au e ua iriti au i te opani. Tei roto ta'u vahine, o Mary, i te tahi atu piha. I roto i na taime e piti, i muri a'e i te tauahiraa, ua parau raua i te hoê â parau. Ua hi'o haere raua e ua parau mai i muri iho, « e mea au na'u ia ti'a i roto i te fare o mama ruau. Tei hea mama ruau ? » Ua mana'o ihora vau e ma te ore râ e parau atu ia raua, « e ere anei teie te fare atoa o papa ruau ? » Ua

haamana'o ihora vau e, i to'u apîraa, ua haere matou i te fare o to'u mama ruau. Ua ô maira te mau parau o te hoê himene mâtauhia i roto i to'u feruriraa : « Na ni'a i te anavai e na roto i te mau uru raau e haere matou i te fare o mama ruau ».

Teie nei, te parau papû atu nei au e, te faahiahia nei au i te mau rave'a haapiiraa e te tahi atu mau rave'a e vai nei no te mau vahine. Te mau-ruru nei au e te ohipa fifi e te ohipa teimaha i titauhia i te mau vahine no te atuatu i to ratou utuafare, ua iti rii mai ïa na roto i te mau rave'a apî, e te rave nei ratou i te mau tautooraa faahiahia i roto i te mau area atoa no te ohipa e te haapiiraa. Mai te mea râ e vaiho tatou i ta tatou ta'ere ia faaiti i te auraa taa ê e ti'a ia vai mai i rotopu i te mau tamarii e te mau metua vahine e te mau mama ruau e vetahi ê o te atuatu ia ratou, e tatarahapa ïa tatou i te pae hopea.

Te maha, e nehenehe i te mau puai o te ofati nei i te mau ture faaroo papû e arata'i atu i roto i te faatitûraa. Te hoê o teie mau puai e tu'ino rahi nei i te taata, o te faaheporaa i te feia parauti'a o te haavâhia e te Atua no ta ratou ohipa i roto i te mau raveraa o te faahapa i to ratou feruriraa—ei hi'oraa, te mau taata no te ea te faahepohia nei ia ma'iti i te tauturu i te mau haamaru-araa tamarii ta ratou ho'i e pato'i nei, aore râ i te ereraa i ta ratou ohipa.

E nunaa iti roa te Ekalesia noa'tu

ia tu'ati-ana'e-hia i te mau taata e hoê â huru feruriraa. E mea fifi roa ia tau i te sotaiete, e ti'a râ ia tatou ia haa no te haamaitai i te ta'ere morare e haati nei ia tatou. E ti'a i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i roto i te mau fenua atoa ia riro ei mau huiraatira maitai, ia tomo atu i roto i te mau ohipa tivira, ia haamaramarama ia ratou iho no ni'a i te mau opuaraa e ia ma'iti.

Ta tatou râ haapuairaa matamua, o te raveraa ia i te mau faatusiaraa i titauihia no te paruru i to tatou iho utua-fare e i te u'i apî.²⁰ Aita â te rahiraa o ratou i ruuruuhia i te mau faatîfira ino aore râ te mau mana'o hape. E ti'a ia tatou ia haapuai ia ratou i roto i te hoê ao tei riro mai ia Ierusalemata Lehi e Ieremia i faaruru. E ti'a atoa ia tatou ia faaineine ia ratou ia rave e ia haapa'o i te mau fafauaraa mo'a e ia riro ei mau tavini tumu no te tauturu i te Fatu ia haamau i Ta'na Ekalesia e ia haaputupu ia Iseraela i haapurarahia e te feia ma'itihia e te Fatu i te mau vahia atoa.²¹ Mai ta te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau e parau nehenehe nei, « E haaputupuuhia te feia parautia mai roto mai i te mau nunaa atoa, e e haere mai ho'i i Ziona, i te hime-neraa mai i te mau himene oaoa mure ore roa ».²²

Ta tatou titauraa o te aperaa ia i te mau huru faatîfira atoa, te tauturu- raa i te Fatu ia haaputupu i Ta'na i ma'iti, e te faatusiaraa no te u'i apî. E ti'a ia tatou ia haamana'o noa e eita tatou e faaora ia tatou iho. Ua faati'a-mâhia tatou e te aroha, te maitai, e te tusia taraehara a te Faaora. I to te utua-fare o Lehi faaru'eraa, ua arata'ihia ratou e te maramarama o te Fatu. Mai te mea e tape'a tatou i To'na marama- rama, e pee i Ta'na mau faaueraaa, e e ti'aturi i ni'a i To'na ra maitai, e ape ia tatou i te ruuruuraa i te pae varua, te pae tino e te pae feruriraa oia'to'a te mau oto o te oriraa na roto i to tatou iho medebara, e puai rahi ho'i To'na no te faaora.

E haapae na tatou i te oto o te feia tei ma'iri i roto i te faatîfira e o te ore roa e nehenehe faahou e himene i te mau himene a Ziona. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Ua riro te mau opera na Verdi [teata himeneraa] mai *Aida*, *La traviata*, e *Il trovatore*, i te mau opera tuiroo roa tei ha'utihia na te ao taatoa i teie mahana.
2. Hi'o 1 Nephi 5:13; 7:14.
3. Ieremia 1:5.
4. Hi'o 1 Nephi 2:2-3.
5. Ua tupu te haamouraa o te hiero no Solomona, te ma'iriraa o Ierusalemata, e te haruraahia te ati no Iuda i te area matahiti 586 hou te Mesia.
6. Ieremia 2:11, 13.
7. Ieremia 8:20. Ua papa'i Ieremia na mua'tu i te Fatu piiraa i te nunaa ia tatarahapa, « Ua mauui au, e ua tae roa i roto i to'u aau ra » (Ieremia 4:19) e te taparuraa, « A imi i te hoê taata ... e rave i te parau-tia ra, o te imi i te parau mau ra, ia faa'ore atu vau i ta'na hara » (Ieremia 5:1).
8. Hi'o Ieremia 31; 1 Nephi 10:14.
9. Hi'o Te mau Arii II 17:6; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 110:11.
10. Te mau Hiro'a Faaroo 1:10; hi'o atoa 2 Nephi 10:22.
11. Russell M. Nelson, « The Book of Mormon and the Gathering of Israel » a'oraa i horo'ahia i te haapiiraa na te mau peresideni misioni apî, 26 no tiunu 2013.).
12. Guide to the Scriptures, « Israel », scriptures.lds.org.
13. Ua parau te Fatu a parau ai oia i to tatou nei tau, « Te vai nei te ao paatoa nei i roto i te hara, e te uuru noa nei ho'i i raro a'e i te pouri e i raro a'e ho'i i te ruuruuraa o te hara... no te mea e ore roa ratou e haere mai ia'u nei » (Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:49-50).
14. Oia mau, e nehenehe atoa te mau taata hara ore e faatîfira-atoa-hia.
15. Eita te mau parau tumu no te haapiiraa e tau, ua tupu vitiviti roa râ te rave'a no te faatîfira, te haaviraa e te haamouraa i te rahi.
16. Ua faa'ite-maitai-hia e ma te arearea i ni'a i te api o te ve'a a te *New York Times Magazine* i te matahiti i ma'iri a'enei (8 no eperera 2012) te parau no te natura haatîfira o te mau ha'uti roro uira. Te parau ra, « Te mana puai haatîfira e faatiani, Haamau'araa Taime, Tu'inoraa i te mau auraa, Faatîfira i te feruriraa o te mau Ha'uti Roro Uira Maau ». I papa'i-hu'a-hia « (Aita te reira e parau ra aita tatou e au nei i te reira.) » Te haapuai nei te reira ma te arearea i te titauraa ia faa'ohipa i te paari i roto i ta tatou faa'ohiparaa i te mau rave'a apî faahia no to tatou nei tau.
17. Te parau tumu rahi i roto i te mau vahia raveraa ohipa o teie ia « Te ha'a puai nei matou e te ha'uti puai nei matou ». Noa'tu e me faufaa rahi te mau auraa i rotopu i te feia rave ohipa, ia rave ana'e te « ohipa e te ha'uti » i te ti'araa o te taime utua-fare, aita ia e manuiaraa.
18. Te Ohipa 17:21; reta tei faahuru-ê-hia.
19. Hi'o Keli Goff, « Female Ivy League Graduates Have a Duty to Stay in the Workforce », *Guardian*, 21 no eperera 2013, www.theguardian.com/commentisfree/2013/apr/21/female-ivy-league-graduates-stay-home-moms; Sheryl Sandberg, *Lean In: Women, Work, and the Will to Lead* (2013); Anne-Marie Slaughter, « Why Women Still Can't Have It All », *The Atlantic*, 13 no tiunu 2012, www.theatlantic.com/magazine/print/2012/07/why-women-still-cant-have-it-all/309020; Lois M. Collins, « Can Women 'Have It All' When It Comes to Work and Family Life? » *Deseret News*, 28 no tiunu 2012, A3; Judith Warner, « The Midcareer Timeout (Is Over) », *New York Times Magazine*, 11 no atete 2013, 24-29, 38; Scott Schieman, Markus Schafer, and Mitchell McIvor, « When Leaning In Doesn't Pay Off », *New York Times*, 11 no atete 2013, 12.
20. Ua faaitoitohia te Ekalesia i te mau episekopora ia tauturu i te mau utua-fare ia faarahi i to ratou taime i pihaiho i te feia apî tane, te feia apî tamahine, e te feia apî paari. Ua faaitoitohia te mau episekopora ia horo'a rahi atu i te mau hopoia i roto i te apooraa paroita i te mau pûpû no te Autahu'araa a Melehezideka, te mau pûpû tauturu e te mau melo tei aravihi i te tauturu maitai ia vetahi ê.
21. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 29:7.
22. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 45:71.

Na Elder Neil L. Andersen
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te mana i roto i te autahu'araa

E nehenehe i te hoê tane ia vevete i te paruru ia tomo mai te hihî mahanahana i roto i te piha, aita râ oia e fatu nei i te mahana e aore râ i te maramarama e aore râ i te mahanahana ta te reira e hopoi nei.

No te taatoaraa te mau haamaitairaa no te autahu'araa

A himene ai te mau tamarii ma te oaoa i roto i te pureraa oro'a i te himene a te Paraimere « Ces mots d'amour [teie mau parau no te here] », e mata ataata farii tei itehia na roto i te amuiraa. Ua faaroo maite te tahi metua vahine itoito, e pae tamarii, i te irava piti : « To'u te utuafare tei haamaitaihia i te mau hora atoa e te puai no te mana o te autahu'araa ».¹ Ua oto rii oia no to'na mana'o e, « aita roa ta'u mau pu'eraa tamarii i ite i tera huru utuafare ».²

Ta'u poro'i i teie tuahine haapa'o maitai e i te taatoaraa, oia ho'i, e nehenehe ta tatou ia ora i te mau hora atoa ma te « haamaitaihia e te puai no te mana o te autahu'araa », noa'tu te huru o to tatou oraraa.

I te tahi mau taime, te faaau rahi roa nei tatou i te mana o te autahu'araa i te mau tane o te Ekalesia. Te autahu'araa, o te mana ia e te haamanaraa ta te Atua i horo'a mai no te faaora e no te haamaitai i te taatoaraa—te mau tane, te mau vahine e te mau tamarii.

E nehenehe i te hoê tane ia vevete i te paruru ia tomo mai te hihî mahanahana i roto i te piha, aita râ oia e fatu nei i te mahana e aore râ i te maramarama e aore râ i te mahanahana ta te reira e hopoi nei. Te mau haamaitairaa o te autahu'araa, ua hau atu ia i te rahi i te tane iho tei anihia ia faatere i teie horo'a.

Te fariiraa i te mau haamaitairaa, te mana e te mau parau fafau atoa ho'i no te autahu'araa i roto i teie oraraa e te oraraa no muri iho, o te hoê ia o te mau rave'a e te mau hopoi'a rahi i te tahuti nei. Mai te mea e, e vai ti'amâ noa tatou, e haafaufaa te autahu'araa i to tatou oraraa i ni'a i te fenua nei e e faaineine ho'i ia tatou no te mau parau fafau hanahana o te ao no muri iho. Ua parau te Fatu e, « i roto i te mau oro'a ... te mana no te huru Atua e faa'itehia mai ai ».³

Te vai nei te mau haamaitairaa taa ê no ô mai i te Atua ra no te feia ti'amâ atoa o te bapetizohia, o te farii i te Varua Maitai e o te rave tamau nei i te oro'a. E hopoi mai te hiero i te maramarama e te puai, apitihia i te parau fafau no te ora mure.⁴

E titau te mau oro'a atoa ia tatou ia faarahi i to tatou faaroo ia Iesu Mesia e ia rave e ia haapa'o i te mau fafauaraa i mua i te Atua. Mai te mea e, e haapa'o tatou i teie mau fafauaraa mo'a, e farii tatou i te mana e te mau haamaitairaa o te autahu'araa.

Aita anei tatou e ite nei i teie mana autahu'araa i roto i to tatou oraraa ma te ite mata roa'tu i te reira i rotopu i te mau melo o te Ekalesia e haapa'o nei i te fafauaraa ? Te ite nei tatou i te reira i roto i te mau melo faafariu apî a ti'a ai ratou mai roto mai i te pape bapetizoraa ma te mana'o e, ua faaorehia ta ratou hara e ua mâ ratou. Te ite nei tatou i ta tatou mau tamarii e te feia apî, te haru maitai nei i te mau muhumuhu e te arata'iraa a te Varua Maitai. Te ite nei tatou i te mau oro'a o te hiero o te riro nei ei tapa'o no te puai e no te maramarama o te tane e te vahine parau ti'a na te ao atoa nei.

I te ava'e i ma'iri a'enei, ua hi'o vau e piti taata faaipoipo apî tei farii i te puai rahi mai roto mai i te mau parau fafau no te taatiraa o te hiero, i te fanauraa o ta raua aiû tamaroa e ua ora noa mai hoê hepetoma. Na roto i te mau oro'a o te autahu'araa, e farii teie na taata faaipoipo apî, e tatou atoa ho'i, i te tamahanahanaraa, te puai, te parururaa, te hau e te mau parau fafau mure ore.⁵

Te mea ua ite tatou no ni'a i te autahu'araa

E ui papû paha te tahi mau taata e, « Mai te peu e, e ti'a i te mau taata atoa ia farii i te mana e te mau haamaitairaa o te autahu'araa, no te aha ia na te mau tane ana'e e rave i te mau oro'a o te autahu'araa ? »

I to te melahi aniraa ia Nephi, « ua ite anei oe i te aroha o te Atua ? » Pahono atura Nephi ma te parau ti'a, « ua ite au e, ua aroha oia i ta'na mau tamarii ; are'a râ, aita vau i ite i te auraa o te mau mea atoa ».⁶

Ia paraparau ana'e tatou no ni'a i te autahu'araa, e rave rahi mau mea ua ite tatou.

Hoê â tatou paotoa

Ua ite tatou e, ua here te Atua i Ta'na mau tamarii atoa e aita e

ma'itiraa i te taata. « Aita roa oia e faaore i te hoê tei hinaaro ia'na ra ... te tane e te vahine ... hoê ana'e to te taata atoa ti'araa i mua i te Atua ». ⁷

Noa'tu e, ua papû ia tatou e, ua « hoê ana'e » te here o te Atua no Ta'na mau tamaiti e Ta'na mau tamahine, ua ite atoa tatou e, aita Oia i hamani i te tane e te vahine hoê â huru. Ua ite tatou e, e tuhaa faufaa roa te apeniraa no to tatou hiro'a e ta tatou fa i te tahuti nei e i te mure ore. E mau hopoi'a mo'a tei horo'ahia i te apeni tata'itahi. ⁸

Mai te haamataraa mai â

Ua ite tatou e, mai te haamataraa mai â, ua haamau te Fatu i te huru no te faatereraa i Ta'na autahu'araa. « Ua horo'ahia te autahu'araa na mua ia Adamu ». ⁹ O Noa, Aberahama e Mose, ua faatere pauroa ratou i te mau oro'a o te autahu'araa. O Iesu Mesia te tahu'a rahi hanahana. Ua pii Oia i te mau aposetolo. « E ere outou tei hinaaro mai ia'u », Ta'na ia parau, « o vau râ tei hinaaro atu ia outou ». ¹⁰ I to tatou anotau, ua tonohia mai te mau ve'a hanahana mai mua mai i te aro o te Atua. Ua faaho'i faahou mai o Ioane Bapetizo, Petero, Iakobo e Ioane i te autahu'araa i ni'a i te fenua nei na roto i te peropheta Iosepha Semita. ¹¹ Teie ta to tatou Metua i te Ra'i faatereraa i To'na autahu'araa. ¹²

E rave rahi horo'a no ô mai i te Atua

Ua ite tatou e, eita te mana o te autahu'araa mo'a e ohipa ma te ore e titau i te faaroo, te Varua Maitai e te mau horo'a a te Varua. Te faaara ra te mau papa'iraa mo'a e : « Eiaha e huna i te mau mea e horo'ahia mai e te Atua, e rave rahi ho'i te reira mau mea ra ... E e rave rahi te huru o te horo'araa mai i taua mau mea maitatai ra ; hoê râ Atua o te ohipa i te mau mea atoa ». ¹³

Te vai-ti'amâ-raa

Ua ite tatou e, e riro te vai-ti'amâ-raa ei pû no te raveraa e te fariiraa i te mau oro'a no te autahu'araa. Ua parau te tuahine Linda K. Burton, peresideni rahi no te Sotaiete Tauturu, « O te parau ti'a te titauraa ... no te tiaoro i te mana o te autahu'araa i roto i to tatou oraraa ». ¹⁴

Ei hi'oraa, e hi'o na tatou i te ma'i rahi no te hoho'a faufau e parare ra na te ao atoa nei. Aita te faatureraa a te Fatu no te vai-ti'amâ-raa e faati'a nei i te hoho'a faufau i rotopu i te feia e faatere nei i roto i te mau oro'a a te autahu'araa. Ua parau te Faaora e :

« E tatarahapa ... i ta outou mau haavare ». ¹⁵

« O te mata to te tino nei lamepa ... Ia ma'i hia râ to oe mata, e pouri ia to tino atoa ». ¹⁶

« O te hi'o noa'tu i ta vetahi ê ra vahine ei faatupu i te hinaaro, ua moiheu oia ia'na i to'na ihora aau ». ¹⁷

Te faatereraa e aore râ te opereraa i te oro'a mo'a, te haamaitairaa i tei ma'ihia e aore râ te amuiraa i roto i te hoê oro'a a te autahu'araa ma te ti'amâ ore, mai ta Elder David A. Bednar i parau, o te faahiti-faufaa-ore-noa-raa ia te reira i te i'oa o te Atua. ¹⁸ Mai te peu e mea ti'amâ ore te hoê tane, e ti'a ia'na ia vaiiho i te faatereraa o te mau oro'a autahu'araa e na roto i te pure, e haere atu i to'na episekopo ei taahiraa mata-mua no to'na tatarahaparaa e to'na ho'iraa mai i ni'a i te mau faaueraa.

Te haehaa

Te tahi atoa mea ua ite tatou, ua rahi te mau haamaitairaa o te autahu'araa i roto i te utuafare i reira te hoê metua vahine e te hoê metua tane parau ti'a e hoê ai no te arata'i i ta raua mau tamarii. Ua ite atoa râ tatou e, te horo'a hua atoa nei te Atua i teie mau haamaitairaa ia ratou i roto i te tahi atu huru faanahora. ¹⁹

Ua faa'ite mai te hoê metua vahine, e metua vahine e amo nei i te hopoi'a ia faaamu i to'na utuafare i te pae varua e i te pae tino atoa e, ua titauhia te haehaa i roto ia'na no te pii i to'na na haapii utuafare no te haamaitai i te hoê o ta'na mau tamarii. Ua parau papû atoa râ oia e, aita te reira i hau atu i te haehaa e titauhia i na haapii utuafare no te faaineine ia raua no te haamaitai i ta'na tamarii. ²⁰

Te mau taviri no te autahu'araa

Ua ite tatou e, na te mau taviri o te autahu'araa, te mauhia nei e te mau melo o te Peresideniraa Matamua e te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, e arata'i i te ohipa a te Fatu i ni'a i te fenua nei. Te vai nei te tahi mau taviri tei tuuhia i ni'a i te mau peresideni titi e te mau episekopo ia au i te mau hopoi'a i to ratou iho vahi. E e pii ratou i te tane e te vahine na roto i te heheuraa e e paturuhia ratou e e faataahia no te faa'ohipa i te haamana-raa no te tonoraa ia haapii e ia tavini. ²¹

Na roto i to tatou ite rahi no ni'a i te autahu'araa, ia hi'o ana'e tatou na roto i te mata o te tahuti nei, aita e

noaa i te mau taime atoa ia maramarama i te mau ohipa a te Atua. Teie râ Ta'na faahaamana'oraa, « E ere ho'i to'u ra mana'o i to outou ra mana'o, e ere ho'i to outou ra haerea i to'u ra haerea »,²² no te haapapû faahou â ia tatou e, na roto i te tau e na roto i te hi'o-mure-ore-raa e ite atu ai tatou « i te huru mau o te mau mea e vai nei »²³ ma te maramaramaraa hope a'e i To'na here maitai roa.

Te tavini paatoa nei tatou ma te hinaaro. I te tahi taime aita tatou e mauruuru roa i to tatou piiraa, e ua hinaaro tatou ia anihia mai ia tatou ia rave hau atu â. I te tahi atu taime, e oaoa tatou ia tae ana'e i te taime e iritihia ai to tatou ti'araa. E ere na tatou e ma'iti i te mau piiraa ta tatou e farii.²⁴ Ua haapii 'oi'oi au i teie haapiiraa i roto i to'u faaipoiporaa. Ua ora maua ta'u vahine, o Kathy i Floride e i te hoê sabati, ua faataa mai te hoê tauturu i roto i te peresideniraa titi e, ua tuuhia mai te mana'o i roto ia ratou ia pii ia Kathy ei orometua haapiiraa evanelia i te po'ipo'i.

« Nahea maua ia rave i te reira ? » ta'u ia uiraa. « E mau tamarii apî roa ta maua, e e haamata te haapiiraa evanelia i te hora 5 i te po'ipo'i, e o vau ho'i te peresideni Feia Apî Tamaroa o te paroisa ».

Ua faaea rii noa oia ma te mata ataata e ua parau mai ra, « Aita e fifi, e te taea'e Andersen. E pii matou ia'na e e haamauruuru matou ia oe ».

E tera ihoa tei tupu.

Te tautururaa a te mau vahine

Ua riro te aniraa e te faarooraa i te mau mana'o e te mau mana'ona'oraa a te mau tuahine ei tuhaa faufaa rahi i roto i te oraraa, te faaipoiporaa e te paturaa i te basileia o te Atua.

A piti ahuru matahiti i teie nei, i roto i te hoê amuiraa rahi, ua faati'a o Elder M. Russell Ballard i ta raua te peresideni rahi o te Sotaiete Tauturu tau'araa parau. E uiraa tei uihia no ni'a i te haapuaairaa i te faito ti'amâ o te feia apî e faaineine ra ia tavini i te hoê misioni. Ua parau te tuahine Elaine Jack ma te mata ataata e, « ua ite oe, Elder Ballard, e mau mana'o maitai to te mau [tuahine] o te

Vany Parrella

Ekalesia ... ia anihia ratou. Ia mana'o pai oe ... o *matou ho'i* to ratou mau metua vahine ! »²⁵

E aamu rahi to te peresideni Thomas S. Monson no ni'a i tera parau no te aniraa e te pahonoraia i te mau mana'ona'oraa o te mau tuahine. Te tuahine tei faaûru rahi roa a'e ia'na, o te tuahine Frances Monson. Eita roa oia e mo'ehia ia tatou. I teie noa mahana maha i ma'iri a'enei, ua faahaamana'o atoa te peresideni Monson i te mau hui mana faatere i te haapiiraa rahi ta'na i haapii, ei episekopo, i piha'i iho i na vahine ivi e 84 o ta'na paroisa. Ua faaûru mau ratou i ta'na taviniraa e na reira atoa i to'na oraraa taatoa.

Eiaha tatou e maere, hou te faaotiraa a te peresideni Monson, na roto i te pure, no ni'a i te tauraa i te matahiti taviniraa a te misionare, ua faatupuhia e rave rahi tau'araa parau e te mau peresideniraa rahi no te Sotaiete Tauturu, no te Feia Apî Tamahine e no te Paraimere.

E te mau episekopo, mai te mea e, e pee outou i te hi'oraa o te peresideni Monson, e rahi atu to outou iteraa i te rima arata'i o te Fatu i roto i te haamaitairaa i ta outou ohipa mo'a.

Tau matahiti matou i te oraraa i Beresiria. I te tapaeraa ihoa matou i ô, ua farerei au ia Adelson Parrella, te tavini ra ei Hitu Ahuru, tae noa'tu i to'na taea'e o Adilson, tei roto i te peresideniraa titi. I muri iho ua farerei au i to raua taea'e o Adalton, te tavini ra ei peresideni no te titi no Florianopolis e te tahi atoa taea'e no ratou o Adeldo, te tavini ra ei episekopo. Ua faahiahia roa vau i teie mau taea'e, e ua ani atura vau no ni'a i to ratou metua.

Ua bapetizohia te utuafare i Santos, i Beresiria, a 42 matahiti i teie nei. Ua parau mai Adilson Parrella e, « na mua roa, ua anaanatae roa papa i te tomoraa i roto i te Ekalesia. Aita râ i maoro, ua paruparu mai nei oia e ua ani i to matou metua vahine eiaha e haere faahou i te purerua ».

Ua parau mai Adilson ia'u e, e nira to'na metua vahine i te ahu no te taata no te aufau i te titeti pereoo mataeinaa ia haere ta'na mau tamarii i te pure-raa. E na raro teie e maha tamaroa e

hoê maile i te atea i te tahi atu oire, i reira, e ta'uma atu ai i ni'a i te pereoo mataeinaa no te hoê tere 45 minuti, ia oti, na raro faahou â no te hoê tere 20 minuti i te fare pureraa.

Noa'tu e, eita ta'na e nehenehe e haere i te pureraa e ta'na mau tamarai, ua tai'o râ te tuahine Parrella i te papa'iraa mo'a e ta'na mau tamaiti e tamahine, ua haapii ia ratou i te evanelia e ua pure e o ratou. Ua î to ratou fare ha'ihai i te mau haamaitairaa rahi o te mana autahu'araa. Ua paari mai teie mau tamaroa, ua tavini i te misioni, ua haere i te haapiiraa e ua faaipoi i roto i te hiero. Ua î to ratou mau fare i te mau haamaitairaa o te autahu'araa.

E rave rahi matahiti i muri mai, ei tuahine otahi, ua tomo Vany Parrella i roto i te hiero no te farii i to'na oro'a hiero, e i muri iho, ua tavini e toru misioni i Beresiria. I teie nei, e 84 matahiti to'na e te tamau noa nei to'na faaroo i te haamaitai i te mau u'i i muri ia'na.

Iteraa papû e parau fafau

Te itehia nei te mana no te autahu'araa mo'a a te Atua i roto i Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Te faa'ite papû nei au e, a amui ti'amâ ai outou i roto i te mau oro'a o te autahu'araa, e horo'a mai te Fatu ia outou i te puai rahi a'e, te hau e te hi'oraa mure ore. Noa'tu te huru o to outou oraraa, e

riro to outou utuafare i te « haamaitahia i te puai no te mana o te autahu'araa » e no ratou na piha'i iho ia outou, e riro to ratou hinaaro i teie mau haamaitairaa i te rahi mai.

Ei tane e ei vahine, ei tuahine e ei taea'e, ei tamaiti e ei tamahine na te Atua, te haere amui nei tatou i mua. E faufaa teie na tatou, e hopoi'a na tatou e e haamaitairaa na tatou. Teie ta tatou faataaraa—ia faaineine i te basileia o te Atua no te ho'iraa o te Faaora. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. « Ces mots d'amour », *Chants pour les enfants*, 102–03.
2. Rata uira, 5 no atete 2013.
3. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:20.
4. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 138:37, 51.
5. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:35 ; 109:22.
6. 1 Nephi 11:16–17.
7. 2 Nephi 26:33.
8. Hi'o « Te utuafare : E Poro'i i to te Ao nei », *Liahona*, Novema 2010, 129.
9. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 118; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:16; 107:40–53 ; 128:18, 21; Russell M. Nelson, « Lessons from Eve », *Ensign*, Novema 1987, 86–89.
10. Ioane 15:16.
11. Hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:72; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 13 ; 27.
12. Hi'o M. Russell Ballard, « Let Us Think Straight », (BYU Campus Education Week devotional, 20 no atete 2013) ; speeches.byu.edu. Ua parau Elder Ballard : « No te aha te tane e faatoro'ahia ai i te mau

toro'a o te autahu'araa e eiaha ra te vahine ? Ua faataa te peresideni Gordon B. Hinckley e, na te Fatu, eiaha te taata, 'i faataa e, na te mau tane i roto i te Ekalesia e mau i te 'autahu'araa', e na te Fatu atoa i ho mai na te mau tuahine i te 'aravihi no te faananea i teie faanahoraa rahi e te faahiahia, oia ho'i te Ekalesia e te basileia a te Atua' (« Women of the Church », *Ensign*, Novema 1996, 70). I roto i te mau mea atoa tei parauhia e tei ravehia, aita te Fatu i hehe mai no te aha Oia i faanaho ai i te Ekalesia mai Ta'na i faanaho ».

13. Moroni 10:8.
14. Linda K. Burton, « Priesthood: 'A Sacred Trust to Be Used for the Benefit of Men, Women, and Children' » (Brigham Young University Women's Conference address, 3 no me 2013) ; ce.byu.edu/cw/womensconference/pdf/archive/2013/lindaBurtonTalk.pdf.
15. 3 Nephi 30:2.
16. Mataiao 6:22–23.
17. Mataiao 5:28; hi'o atoa Alama 39:9. Ua parau te peresideni Thomas S. Monson : « Ua riro te hoho'a faufau ei ohipa fifi roa e te faatiti. E nehenehe te hinaaro titorotoro i te mau hoho'a faufau ia riro mai ei peu, o te arata'i i roto i te mau materia faufau roa'tu e i roto ho'i i te hara taotoraa. A haapae roa i te mau hoho'a faufau. (« E horo'a mai te ineine i te mau haamaitairaa », *Liahona*, Me 2010, 65).
« O te reira fifi rahi ... te vai ra te mau parau faa'iteraa e, e rave rahi te taata e faa'ohipa nei i te itenati no te mau tumu iino e te haaviivii, e i roto i te reira mau tumu, o te mau hoho'a faufau ia to mua roa. E au mau taea'e e au mau tuahine, na te raveraa i te reira ohipa e haamou i to outou varua. A faaetaeta ia outou. A vai mâ noa. A haapae i te reira huru faaoaoaraa viivii e te haamou ma te uiui ore—noa'tu te vahi e itehia te reira ! Te faatae nei au i teie faaararaa i te mau taata atoa, i te mau vahi atoa » (« Tae noa'tu i te taime e farerei faahou ai tatou », *Liahona*, Me 2009, 113).
« A ape i te tahi noa'tu hi'oraa no te hoho'a faufau. E faaoto te reira i te varua e e haamou i te feruriraa. Ua parauhia mai tatou i roto i Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau : « O tei ore i haamaitai ra, e ere ia i ta te Atua, e e mea poui te reira' [Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:23] » (« Paari i te faaroo », *Liahona*, Me 2006, 18–19).
18. Hi'o David A. Bednar, *Act in Doctrine* (2012), 53.
19. Hi'o Dallin H. Oaks, « Te mana no te Autahu'araa i roto i te utuafare e te Ekalesia », *Liahona*, Novema 2005, 24–27.
20. Rata uira, 5 no atete 2013 ; hi'o Iakoba 5:14.
21. Hi'o Hebera 5:4.
22. Isaia 55:8.
23. Iakoba 4:13.
24. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 81:4–5. Ua parau te peresideni Gordon B. Hinckley : « E mea faufaa rahi ta outou titauraa i roto i ta outou tufaa hopoi'a mai ta'u titauraa i roto i ta'u tufaa. Aita hoê piiraa i roto i teie ekalesia i te mea iti e ma te faahopearaa na'ina'i » (« This Is the Work of the Master », *Ensign*, Me 1995, 71).
25. M. Russell Ballard, « Strength in Counsel », *Ensign*, Novema 1993, 76.

Na David M. McConkie

Tauturu matamua i roto i te peresideniraa rahi o te Haapiiraa Sabati

Haapii na roto i te mana e te haamanaraa o te Atua

Ua horo'a mai te Fatu i te rave'a i te Feia Mo'a parau ti'a atoa i te Mau Mahana Hopea nei ia haapii mai te huru haapii a te Faaora.

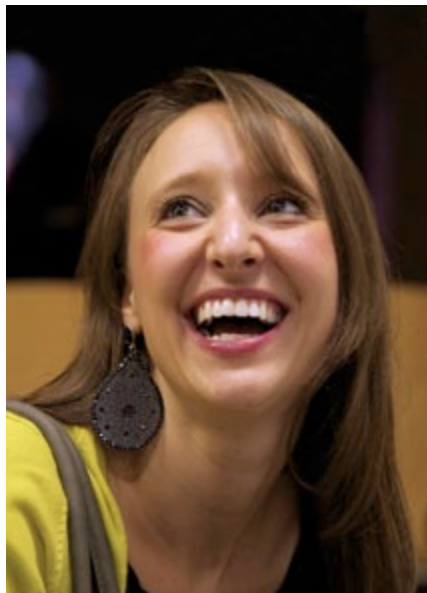
Emauruuru rahi faito ore to matou i te mau orometua haapii i roto i te Ekalesia taatoa. Ua here matou ia outou e e ti'aturi rahi nei ia outou. Ua riro tatou ei hoê o te mau semeio rarahi no te faaho'i-faahou-raa mai o te evanelia.

Tera râ, te vai ra hoê rave'a huna no te riroraa ei orometua haapii evanelia manuïa, no te haapii na roto i te puai e te mana o te Atua. Te faa'ohipa nei au i te parau *huna* no te mea, te ture no te manuïaraa o te orometua haapii, e nehenehe ia e maramarama-hia e te feia ana'e e iteraa papû to ratou no ni'a i te ohipa tei tupu i te po'ipo'i o te hoê mahana nehenehe e te maramarama, i te omuaraa o te tau faatupuraa raau o te matahiti 1820.

Ei pahonoraa i te pure a te hoê tamaiti haehaa 14 matahiti, ua vetea a'era te mau ra'i. Ua fâ maira te Atua te Metua mure ore e Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia i te peropheta Iosepha Semita. Ua haamata te faaho'iraa-tia'i-maoro-hia o te mau mea atoa, e ua

haamauhia te ture no te heheuraa i roto i to tatou nei tau tuuraa. E nehe-nehe i te parau poro'i a Iosepha, e ta tatou atoa parau poro'i i to te ao nei, ia haapotohia i roto noa e maha ta'o : « ua paraparau te Atua ». Ua paraparau Oia i tahito ra, ua paraparau oia ia Iosepha, e e paraparau Oia ia outou. Na teie e faataa ê ia outou i te tahi atu mau orometua i roto i te ao nei. No

Roma, Italia

reira e ore ai e ti'a ia outou ia ore e manuïa.

Ua piihia outou na roto i te varua tohu e te parau heheu e ua faataahia na roto i te mana o te autahu'araa. Eaha te auraa no te reira ?

A tahi, te auraa, te rave nei outou i te ohipa na te Fatu. O outou To'na ti'a, e ua haamanahia outou e ua horo'ahia te hopoi'a ia outou no te mono Ia'na e ia rave i te ohipa i to'na i'oa. Ei ti'a No'na, e ti'a ia outou ia farii i Ta'na tauturu. E ti'a ia outou ia ui ia outou iho e, « Eaha ta te Faaora e parau ahani e, Na'na e haapii i ta'u piha i teie mahana, e e nahea Oia i te parau i te reira ? » I muri iho e ti'a ia outou ia na reira atoa.

E riro teie hopoi'a i te faatupu i te mana'o faito ore e aore râ, i te mata'u. E ere te e'a i te mea fifi. Ua horo'a mai te Fatu i te rave'a i te Feia Mo'a parau ti'a atoa i te Mau Mahana Hopea nei ia haapii mai te huru haapii a te Faaora.

A piti, ua piihia outou no te haapii i te evanelia a Iesu Mesia. Aita e ti'a ia outou ia haapii i to outou iho mana'o e aore râ, mau feruriraa hohonu, noa'tu ua ano'ihia i te mau papa'iraa mo'a. Te evanelia o « te mana ia o te Atua, ia ora », ¹ e na roto ana'e i te evanelia tatou e faaorahia ai.

Te toru, ua faauehia outou ia haapii i te mau parau tumu o te evanelia, mai te reira e itehia i roto i te mau papa'iraa mo'a a te Ekalesia, ia haapii i te mau parau a te mau aposetolo e te mau peropheta no teie anotau, e ia haapii i te mea ta te Varua Maitai e haapii mai ia outou.

No reira nahea tatou i te hamata ?

Ta tatou hopoi'a rahi matamua roa o te oraraa ia i te hoê oraraa e ti'a ai ia tatou ia farii i te Varua Maitai ei arata'i e ei hoa no tatou. A titau ai o Hairamu Semita ia faaô atoa ia'na i roto i teie ohipa no te mau mahana hopea nei, na ô maira te Fatu e : « Inaha, o teie ta oe ohipa, ia haapao i ta'u mau faaue-raa, oia ia, ma to oe itoitaitoa, to oe mana'o e ma to oe puai », ² Teie te haamataraa. Te a'o i horo'ahia e te Fatu ia Hairamu, o te a'o atoa ia Ta'na i horo'a i te Feia Mo'a i te mau anotau atoa.

A parau ai no te mau orometua haapii i teie mahana, te na ô nei te Peresideniraa Matamua e : « Te tuhaa

Arraiján, Panama

faufaa roa a'e o ta outou ohipa o to outou iho ia faaineineraa pae varua i te mau mahana atoa, oia ho'i, te pure, te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a, e te haapa'oraa i te mau faaueraa. Te faaitoito atu nei matou ia outou ia horo'a i to outou oraraa i roto i te haapa'oraa i te evanelia ma te ho'e opuaraa hau atu i te rahi i to tei mutaa iho ra ».³

E mea faufaa roa ia faaroo e, aita te Peresideniraa Matamua i parau e, te tuhaa faufaa roa a'e o ta outou ohipa o te faaineine-maitai-raa ia i ta outou haapiiraa e aore râ, o te faa'ohiparaa i te mau rave'a haapiiraa. Oia mau, titauhia ia outou ia faaineine maitai i te haapiiraa tata'itahi, e ia faaitoito i te haapii e nahea ia haapii ia ti'a ia outou ia tauturu i ta outou mau piahi ia faa'ohipa i to ratou ti'amâraa e ia vai-iho i te evanelia ia tomo i roto i to ratou aau, tera râ, te tuhaa matamua e te faufaa o ta outou ohipa o te faaineineraa ia ia outou iho, te faaineineraa pae varua. A haapa'o ai outou i teie a'oraa, ua fafau mai te Peresideniraa Matamua e : « E tauturu te Varua Maitai ia outou ia ite i te ohipa ta outou e rave. E tupu to outou iho iteraa papû i te rahi, e hohonu to outou faafariuraa, e e

haapuaihia outou no te pahono i te mau tauraa o te oraraa ».⁴

Eaha te haamaitairaa rahi a'e e ti'a i te ho'e orometua haapii ia titau ?

I muri iho, ua faaue mai te Fatu e, hou a titau ai tatou ia faa'ite i Ta'na parau, e ti'a ia noaa te reira ia tatou.⁵ E ti'a ia outou ia riro ei mau tane e ei mau vahine mana'o papû na roto i te imi-itoito-raa i te parau i papa'ihia ra, e na roto i te faaherehereraa i te reira i roto i to outou aau. E ia ani ho'i outou i te tauturu a te Fatu ra, e haamaitai mai Oia ia outou i te maitai o To'na Varua e o Ta'na parau. E noaa ia outou te mana o te Atua no te haapa-pûraa'tu i te mana'o o te taata nei.

Ua faa'ite mai o Paulo ia tatou e, e piti huru taeraa mai te evanelia i te taata nei, na roto i te parau e na roto i te mana.⁶ Ua papa'ihia te parau o te evanelia i roto i te mau papa'iraa mo'a, e e nehenehe ta tatou e farii i te parau na roto i te imiraa ma te itoito. Are'a te mana o te evanelia, e tae mai ia i roto i te oraraa o te feia e ora i te ho'e oraraa e ti'a ai i te Varua Maitai ia riro ei hoa no ratou, e o te pee i te mau faaûruraa ta ratou e farii. E faatumu te tahi mau taata i to ratou

mana'o i ni'a noa i te fariiraa i te parau e ia riro mai ratou ei mau taata aravihi i te faa'iteraa i te haamaramaramaraa. Vetahi e tau'a ore i to ratou faaineineraa e ma te ti'aturi mai te huru ra e, na te Fatu, na roto i To'na maitai, e tauturu mai ia ratou ia haapii. Eita e ti'a ia outou ia ti'a'i ia tauturu mai te Varua ia haamana'o outou i te mau papa'iraa mo'a e te mau parau tumu aita outou i tuatapapa e aore râ i feruri. No te haapii manu'ia i te evanelia, e titauhia ia outou ia farii i na mea e piti, te parau e te mana o te evanelia i roto i to outou oraraa.

Ua maramarama Alama i teie mau parau tumu a oaoa ai oia i te parau no te mau tamaiti a Mosia, e ta ratou huru haapiiraa na roto i te puai e te mana o te Atua. Te tai'o nei tatou :

« E mau taata mana'o papu ho'i ia ratou, e i imi maite ratou i te parau i papaihia, ia ite ratou i te parau a te Atua ».

« E ere râ te reira ana'e, i pinepine ratou i te pure, e i te haapae i te maa ; no reira i noaa'i ia ratou te Varua... o te heheuraa parau ».⁷

I muri iho, e ti'a ia outou ia haapii i te faaroo. Ua haapii mai o Elder

te parauraa i te mau mea aore outou i faaineine no te parau. E mai te mea e, e haapa'ō maitai outou, e apo mai ia outou i te hoê mea na roto mai i te mau mea ta outou i parau ia haapii ana'e outou. Ua parau te peresideni Marion G. Romney e, « e ite au i te mau taime atoa e, te paraparau ra vau i raro a'e i te faaûruraa a te Varua Maitai no te mea, e apo mai au i te mau taime atoa i te hoê mea na roto mai i te mau mea ta'u i parau ra ».¹⁰ A haamana'ō, e piahi atoa te orometua.

I te hopea ra, e mea ti'a ia outou ia ti'a ei ite ti'amâ no te mau mea ta outou i haapii, e eiaha râ ei tavevo no te mau parau i roto i te hoê buka haapiiraa e aore râ, no te mau mana'ō o vetahi ê. A oaoa ai outou i te mau parau a te Mesia e a tutava ai outou ia ora i te evanelia ma te opuaraa rahi hau atu, e faa'ite mai te Varua Maitai ia outou e, te mau mea ta outou e haapii nei e parau mau. Teie te varua o te heheuraa, e o taua varua â te hopoi i ta outou poro'i i te aau o te feia e hinaaro e i ineine no te farii i te reira.

E hi'o na tatou i teie nei i te hopea i reira tatou i te haamataraa—i roto i te Uru Raau Mo'a. No teie ohipa tei tupu i taua po'ipo'i nehenehe ra o te tupuraa raau aita i maoro a'enei, e ti'araa ia to outou ia haapii ma te mana e te haamanaraa o te Atua. No teie te faa'ite atu nei au i to'u iteraa papû hanahana e te ti'amâ, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Roma 1:16.
2. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 11:20.
3. Peresideniraa Matamua, i roto *Teaching the Gospel in the Savior's Way: A Guide to Come, Follow Me: Learning Resources for Youth (2012)*, 2.
4. Peresideniraa Matamua, i roto *Teaching the Gospel in the Savior's Way*, 2.
5. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 11:21.
6. Hi'o 1 Tesalonia 1:5.
7. Alama 17:2–3.
8. Jeffrey R. Holland, « The Divine Companionship » (a'oraa i horo'ahia i te haapiiraa no te mau peresideni misioni apî, 26 no tiunu 2009), 7, 8, Fare Vairaa Buka Aamu a te Ekalesia, Roto Miti ; reta faahuru-ê-hia i roto i te buka.
9. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 100:6.
10. Marion G. Romney, i roto Boyd K. Packer, *Teach Ye Diligently* (1975), 304.

Jeffrey R. Holland i teie parau tumu i te mau misionare. E faahiti atu vau i te mau parau a Elder Holland, ua monohia râ e au te mau ta'o ra *misionare* e *te mau hoa imi* o te Ekalesia i te mau ta'o tano maitai ra, *orometua haapii e piahi* : « I muri noa mai i te hopoi'a a te mau [orometua haapii] ia faaroo i te Varua, te vai ra ia ta ratou hopoi'a no te faaroo i te [piahi]... Mai te mea e, e faaroo tatou na roto i te tari'a varua ... e parau mai ia [ta tatou mau piahi] eaha te haapiiraa te titauihia nei ia ratou ia faaroo ».

Te parau faahou ra o Elder Holland : « Te mea râ ho'i, e mea faatumu rahi a'e te mau [orometua haapii] i ni'a i te vauvauraa i te haapiiraa mataro e te faahiti-faahou-noa-raa i te parau, aita râ e faatumu nei i ni'a iho i ta ratou mau [piahi] ei mau taata ».⁸

Ia hope ta outou faaineineraa ia outou iho e i ta outou haapiiraa mai te maitai roa o to outou aravihi, e mea ti'a ia outou ia haamata. Ia tae ana'e mai te faaûruraa a te Varua Maitai, e ti'a ia outou ia itoito no te vaiiho i te hiti i ta outou mau faaineineraa e ta outou mau nota, e ia haere i te vahi ta te faaûruraa

e afa'i ia outou. Ia na reira ana'e outou, te haapiiraa ta outou e hohora atu, e ere atura ia i te haapiiraa na outou, e riro mai râ ei haapiiraa na te Faaora.

Mai te mea e, e horo'a outou ia outou iho no te haapa'ō i te evanelia ma te opuaraa hau atu i te rahi i tei mutaa iho ra, e ia imi i te mau papa'i-raa mo'a, ma te faaherehere maite i te reira i roto i to outou aau, taua Varua Maitai ra, tei heheu mai i teie mau parau i te mau aposetolo e i te mau peropheta i tahito ra, e faa'ite papû mai â Oia ia outou i te parau mau o te reira. Oia ia, e heheu faahou mai te Varua Maitai i te reira ia outou. Ia tupu ana'e te reira, te mau parau ta outou i tai'o, e ere faahou ia i te mau parau noa na Nephi e aore râ, na Paulo e aore râ, na Alama, e riro mai râ ei mau parau atoa na outou. E no reira, a haapii ai outou, e ti'a ia i te Varua Maitai ia haapii mai ia outou i te mau mea atoa e e faahaamana'ō faahou mai ia outou i te mau mea atoa. Oia ia, « e horoahia ia ia orua i te hora mau ihoa, oia ia i te taime mau ihoa, i te mea ta orua e parau ra ».⁹ Ia tupu ana'e mai teie ohipa, e ite outou ia outou iho i

Na Elder Kevin S. Hamilton
No te Hitu Ahuru

Ma te mau maite

Ia mau maite na tatou i te auri ra o te arata'i nei ia tatou i mua i te aro o to tatou Metua i te Ao ra.

Te haamana'o ra to'u metua tane i te manaha mau, te hora mau atoa ho'i, to'na utuafare—te metua tane, te metua vahine e maha tamarii—faaru'eraa i te Ekalesia, e e rave rahi tei ore i ho'i mai i roto i teie oraraa. 13 matahiti to'na, e diakono, e i tera ra mau tau, e haere te mau utuafare i te Haapiiraa Sabati i te po'ipo'i e i te pureraa oro'a i te avatea. I te hoê mahana nehenehe, e tau faatupuraa raau tera tau, ua ho'i mai te utuafare i te fare mai te pureraa o te po'ipo'i no te tamaa, ani atura to'na metua vahine i to'na metua tane, « E te hoa here, eaha to oe mana'o, e haere anei tatou i te pureraa oro'a i teie avatea e aore râ e haere e faaorihaere i te utuafare i te tahi mau vahi? »

No to'u metua tane, aita roa teie mana'o no te monoraa i te pureraa oro'a i tupu a'enei i roto i to'na feruriraa, e ua vai ti'a noa'tura ona e ta'na na taea'e e tuahine ma te hi'o eaha ra te pahonoraa. Ua au maitai ihoa ia tera tere orihaere i taua mahana sabati ra, tera râ, ua riro taua faaotiraa na'ina'i nei ei haamataraa no te hoê avei'a apî tei arata'i i to'na utuafare i te atea ê i te Ekalesia e i to'na paruru, to'na haapuraa e to'na mau haamaitairaa, e ua tau roa'tura te e'a.

Ei haapiiraa no ratou i teie anotau te mana'o rii nei paha e ma'iti ia tau i

te e'a, ua faaite te peropheta Lehi i roto i te Buka a Moromona i te hoê orama tei roto to'na utuafare e « ite atura [oia] i te mau pupu taata e rave rahi eita e hope ia tai'o ; e te nene'i maira ratou e rave rahi ia noaa ia ratou te e'a e tae mai ai i taua raau i piha'i iho [ia'na] ra.

« I haere maira ratou, e ua haamata ihora i te haere na te e'a e tae mai ai i taua raau ra.

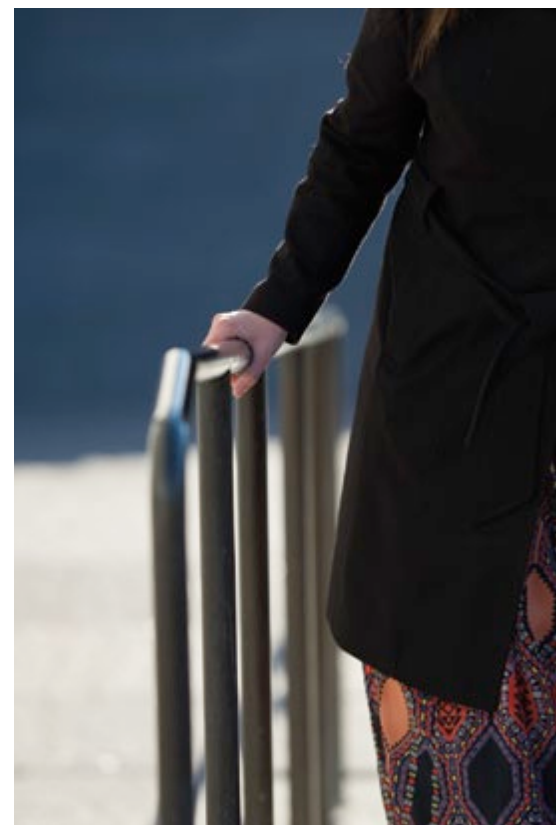
« Tupu a'era te mahu poiri ... e te taata i haamata i te haere na te e'a ra, ua mo'e roa te e'a ia ratou, haere ê atura ratou, mo'e roa'tura ».¹

Ua ite a'era Lehi i te piti o te pupu « i te nene'iraa mai ; haere maira ratou, e ua mau ihora ratou i te auru o taua auri ra ; nene'i maira ratou na roto i te mahu poiri ra, a mau papû ai i te mea auri ra, e tae roa maira ratou i te raau ra, amu ihora i to te reira maa ». I te otiraa râ, « e amu a'era ratou i te hotu o taua raau ra, ua hi'o a'era to ratou mata e ati noa'e, mai te mea ra e, ua haama ratou » no te feia i roto i « te hoê fare rahi e te aano » o te « tâhitohito maira e te amuamu maira ho'i ratou i te mau taata i haere mai i reira, e te amu ra i taua hotu ra ». Ei reira, « ma'iri ihora ratou i te mau e'a au ore ra, mo'e atura ».² Aita i roaa ia ratou, e peneia'e aita'toa paha to ratou e hinaaro ia faaoromai e tae noa'tu i te hopea.

Te vai ra te toru o te pupu, tei manuia roa i taua raau no te ora ra, ma te ore atoa e ma'iri i te mau e'a au ore i muri iho. No ratou, te parau nei te mau papa'iraa mo'a e, ua nene'i mai ratou « *ma te mau maite* i taua auri ra, e ia tae maira ratou i reira, ma'iri ihora ratou i raro, amu ihora i te hotu o taua raau ra ».³ No teie pupu taata, ua riro teie noa auri, e aita'tu ai, ei paruru e ei haapuraa tei itehia mai ia ratou, e ua mau maite ratou i te reira ; ua pato'i ratou ia vaiiho i te reira noa'tu te tere orihaere na te mau vahi i te hoê avatea mahana sabati.

No ni'a i teie pûpû taata, ua haapii Elder David A. Bednar : « Te parau rahi i roto i teie irava, oia ho'i, 'ma te mau maite' i te auri ra ... Peneia'e ua *tamau noa* teie pupu toru i te tai'o e i te tuatapapa e i te imi i te mau parau a te Mesia ... Teie te pupu e ti'a ia outou e ia'u atoa nei ia tutava ia amui atu ».⁴

Tatou te mau melo o te Ekalesia a te Atua no teie nei mahana, ua rave tatou i te mau fafauraa ia pee ia Iesu Mesia e ia haapa'o i te mau faaueraa a te Atua. I te taime no te bapetizoraa, ua fafau mai tatou ia ti'a ei ite no te Faaora,⁵ ia

aupuru i te feia paruparu e tera i roto i te ati,⁶ ia haapa'o i te mau faaueraa a te Atua e ia tatarahapa ia titauhia ana'e te reira ; ua haapii ho'i te aposetolo Paulo e, « Ua rave paatoa ho'i i te hara, e ua ere i te haamaitai a te Atua ra ».⁷

I te mau hepetoma atoa e taime ta tatou ia haere i te pureraa oro'a i reira tatou e faaapî ai i teie mau fafauraa na roto i te raveraa i te pane e te pape no te oro'a mo'a. Te faati'a nei teie ohipa ohie ia tatou ia faaite faahou i ta tatou fafauraa ia pee ia Iesu Mesia e ia tatarahapa ia ma'iri tatou i te na reira. Ei reira te parau fafau a te Atua ia tatou nei e tae mai ai, e riro mai To'na Varua ei arata'i e ei paruru no tatou.

Ia au i te buka *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia*, te haapii nei ta tatou mau misionare e, e tae mai te heheuraa e te iteraa papû ia haere tatou i te mau pureraa a te Ekalesia i te sabati : « A haere ai tatou i te mau pureraa a te Ekalesia e ia haamori amui, e haapuui ia tatou te tahi i te tahi. E faaapihia to tatou amuiraa e te mau hoa e te utuafare. E haapuuihia to tatou faaroo a tai'o ai tatou i te mau papa'iraa mo'a e a haapii hau atu ai tatou i te evanelia i faaho'i-faahou-hia mai ».⁸

E ani paha te tahi, no te aha te vai ra e toru pureraa taa ê i te sabati e no

te aha ua titauhia te reira ? E hi'o na tatou i teie na pureraa e toru :

- Te horo'a nei te pureraa oro'a i te taime no te rave i te oro'a mo'a. E faaapî tatou i ta tatou mau fafauraa, e farii tatou i te hoê faito rahi a'e no te Varua e e haamaitairaa hau atu ta tatou ia haapiihia mai e ia haamaitaihia mai e te Varua Maitai.
- E faati'a te Haapiiraa Sabati ia tatou ia « haapii atu outou te tahi i te tahi ra i te haapiiraa evanelia no te basileia »,⁹ ia « haamaitaihia raua toopiti e e oaoa apipiti ho'i raua ».¹⁰ E mana rahi e e hau i roto i te taata iho e tae mai ia maramarama tatou i te mau haapiiraa tumu no te evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai.
- Te pureraa autahu'araa, e taime ia no te mau tane e te feia apî tamaroa no « te haapii mai i [ta ratou] iho ohipa »¹¹ e ia « haapii-maitai-hia »,¹² e te mau pureraa a te Sotaiete Tauturu, e taime ia no te mau tuahine o te Ekalesia no te « faarahi i to ratou faaroo ... haapuui i [to ratou] utuafare e te fare e tauturu i te feia i roto i te ati ».¹³

Mai te reira atoa, e pureraa taa ê e te piha haapiiraa taa ê ta te feia apî

tamahine e te mau tamarii, i reira ratou e haapiihia ai i te evanelia no te faa-ineine ia ratou no te mau hopoi'a rahi e tae mai. I roto i teie mau pureraa taa ê e te tu'ati atoa ho'i, e haapii tatou i te haapiiraa tumu, e putapu tatou i te Varua e e tavini tatou te tahi i te tahi. E hiti mai paha te tahi ma'iriraa tano no te atea, no te moni aufau e aore râ no te fifi i te ea, e ti'a râ ia tatou ia tutava noa ia haere i te mau pureraa atoa i te sabati. Te parau fafau atu nei au e, e tae mai te mau haamaitairaa no te oaoa rahi e no te hau ia haere tatou e haamori i te taime no ta tatou na pureraa e toru.

Ua fafau matou to'u utuafare ia matou iho ia haere i te mau pureraa atoa i te sabati. Te mea tei itehia mai e matou, oia ho'i, ua haapuui te reira i to matou faaroo e ua faahohonu i to matou maramaramaraa i te evanelia. Ua haapii matou e, e mana'o maitai tei tae mai no teie faaotiraa ta matou ia haere i te mau pureraa a te Ekalesia, i te taime ihoa râ e ho'i matou i te fare e e haapa'o noa i te sabati. E haere atoa matou i ta matou mau pureraa sabati ia revareva matou. Aita i maoro a'enei, ua papa'i mai te tahi tamahine ta maua no te parau mai e, ua haere oia i te pureraa i roto i te oire ta'na

i ratere e i muri noa mai, teie ta'na i haapapû mai, « Oia papa, ua haere au i na pureraa e toru o te sabati ». Ua ite maua ua haamaitaihia oia no teie faaotiraa parau ti'a.

Ua rau te mau ma'itiraa na tatou nahea ia haapa'o i te mahana sabati. E vai noa ihoa te tahi ohipa « maitai » o te nehenehe, e o te ti'a atoa ho'i, ia vaiiho i mua i te ma'itiraa maitai a'e ia haere i te pureraa a te Ekalesia. Teie mau ho'i hoê o te mau rave'a a te enemi no te « haavare i to [tatou] varua, e te arata'i maite atu ho'i ia [tatou] i raro i hade ». ¹⁴ E faaohipa oia i te mau ohiparaa maitatai ei mono no te mau ohiparaa « maitai a'e » e te mea « maitai roa a'e ». ¹⁵

Ma te mau maite i te auri, te auraa ra, e haere tatou i ta tatou mau pure-raa i te sabati, i te taima atoa e ti'a ia tatou : te pureraa oro'a, te Haapiiraa Sabati e te mau pureraa autahu'araa e na te Sotaiete Tauturu. E haere ta tatou mau tamarii e te feia apî i ta ratou mau pureraa i te Paraimere, te Feia Apî Tamaroa e te Feia Apî Tamahine. Eiaha roa tatou e ma'iti eaha te pure-raa ta tatou e haere atu. Ia mau maite noa tatou i te parau a te Atua na roto i te haamoriraa e te haereraa i ta tatou mau pureraa i te sabati.

Ma te mau maite i te auri, te auraa ra, e tutava tatou ia haapa'o i te mau faaueraa atoa a te Atua, ia faatupu i te pure utuafare e ta tatou iho i te mau mahana atoa e ia tuatapapa i te mau papa'iraa mo'a i te mau mahana atoa.

Ma te mau maite, e tuhaa ia te reira no te haapiiraa tumu a te Mesia mai tei haapiihia i roto i te Buka a Moromona. E faaohipa tatou i te faaroo ia Iesu Mesia, e tatarahapa tatou i ta tatou mau hara, e tau i to tatou aau e ei reira e pee tatou Ia'na i roto i te pape no te bapetizoraa e e farii atu ai i te horo'araa i te Varua Maitai, o te riro ei arata'i e ei faaa'o. Ei reira, mai tei haapiihia e Nephi, e « haere ti'a tu [tatou] i mua i te ti'a-maite-raa i te Mesia » e hope noa tu to tatou oraraa. ¹⁶

To'u mau taea'e e to'u mau tuahine, e feia no te fafauaraa tatou. Te vai nei to tatou hinaaro ia rave e ia haapa'o i te mau fafauaraa, e teie atura ia te mau haamaitairaa i fafauhia, oia ho'i,

e farii tatou i « te mau mea atoa na [te] Metua ra ». ¹⁷ A tamau noa ai tatou i te mau maite i te auri ra na roto i te haapa'oraa i ta tatou mau fafauaraa, e haapuiahia tatou no te pato'i i te mau faahemaraa e te mau ati o teie nei ao. E e tere atu tatou i roto i teie oraraa tahuti nei e i roto i ta'na mau tamaraa atoa e tae roa tu i te raau ra e to'na hotu « ua hau ê ... te maitai e te hina- arohia i to te mau hotu atoa ». ¹⁸

Ua fana'o to'u metua tane i te faaipoipo i te hoê vahine tei faaitoito ia'na ia ho'i mai i te pureraa o to'na apîraa no te haamata faahou i te tere i ni'a i te e'a ra. Ua haamaitai to ratou oraraa haapa'o maitai i ta raua mau tamarii, te mau mootua i muri iho e te mau hina i teie nei.

Mai te faaotiraa ohie ia haere e aore râ ia ore e haere i te hoê o ta ratou pureraa o te mahana sabati i tau roa i te oraraa o te utuafare o to'u papa ruau, e 'ume'ume taa ê atoa ta tatou mau faaotiraa o te mahana tata'itahi i to tatou oraraa. Te hoê noa a'e faaotiraa iti e haere e aore râ eiaha e haere i te pureraa oro'a, e nehenehe i te reira e faatupu i te mau faahopearaa rarahi, e te mure ore atoa ho'i.

Maitai e, e ma'iti tatou ia vai itoito noa no te farii mai i te mau

haamaitairaa e te mau rave'a paruru e tae mai na roto i te putuputuraa e te haapa'oraa i te mau fafauaraa. Ia mau maite na tatou i te auri ra o te arata'i nei ia tatou i mua i te aro o to tatou Metua i te Ao ra, o ta'u ia pure na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. 1 Nephi 8:21–23.
2. 1 Nephi 8:24–28.
3. 1 Nephi 8:30 ; reta tei faahuru-ê-hia.
4. David A. Bednar, « A Reservoir of Living Water » (pureraa pae auahi a te Faanahoraa Haapiiraa, 4 no feppure 2007, 8–9 ; speeches.byu.edu).
5. Hi'o Mosia 18:9.
6. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 81:5.
7. Roma 3:23.
8. *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia: Te hoê arata'i no te ohipa misionare* (2004), 84.
9. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:77.
10. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:22.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 107:99.
12. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:78.
13. *Manuel 2: Administration de l'Église* (2010), 9.1.1.
14. 2 Nephi 28:21.
15. Hi'o Dallin H. Oaks, « Maitai, maitai a'e, maitai roa a'e », *Liahona*, Novema 2007, 104–8.
16. 2 Nephi 31:20.
17. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:38.
18. 1 Nephi 15:36.

Na Elder Adrián Ochoa
No te Hitu Ahuru

Hi'ó i ni'a

Teie te mahana no te hi'ó i ni'a i te puna no te parau mau ma te haapapû e, e mea puai to tatou iteraa papû.

I te va'uraa o to'u matahiti, ua tonohia matou e to'u na taea'e fetii e piti i te hoê oire tapiri noa no te hoo mai i te maa no na mahana 15 e terehia ra. Ia mana'o faahou vau, ua maere roa vau i te ti'aturiraa o to'u mama ruau, to'u « tati » e to'u « tonton » i ni'a ia matou. Ua ateatea maitai te reva e ua anaana maitai te mahana i to matou pa'umaraa i ni'a i na puaahorofenua e toru.

Te tere ra matou na te mau vahie matie e tae mai nei te mana'o rahi e tape'a, e pou i raro e pata poro atu ai. E ua na reira matou—e ua maoro-hia matou i reira. No te au i te ha'uti, aita'tura matou i ite i te mau « tapa'o o te mau tau » tei ni'a noa i to matou upoo, e, poiri mai nei te reva. A tahi ra matou a maramarama ai i te ohipa e tupu ra, e taere roa no te ou'a i ni'a i te puaahorofenua. E ua rahi tei topa mai i ni'a ia matou e te ua paari atoa i ni'a i to matou mata, e hoê noa ta matou rave'a, o te iritiraa mai i te parahiraa puaahorofenua no te paruru ia matou.

Aita faahou e puaahorofenua e ua rari e ua to'eto'e, tamau noa'tura matou i to matou tere, i ô râ, e mea faatere te avae. I to matou tapaeraa i ô, ua ite a'era matou i te aroa aano e arata'i ra i te oire, tei raro a'e i te pape mai te huru ra te hoê tahora pape e

te tahe mai nei ia matou ra. Aita atu ai e rave'a, faaru'e i ta matou paruru ua e ou'a na ni'a i te niuniu taratara e aua nei i te oire. E maorora pô i tera taime, e ua rohirohi roa e ua pêpê e ua puru roa matou, ua imi a'era matou i te haapuraa no matou i roto i te fare matamua i te haamata-raa o te oire. Tâmarô mai nei teie utuafare maitai ia matou, e utuafare apî, faaamu mai nei ia matou i te maa « burritos » ei reira, tuu atura ia matou i roto i te hoê piha taoto, matou ana'e. Aita i maoro roa, no to matou iteraa e, e tahua repo afaro maitai to teie piha, tae faahou mai nei te tahi mana'o rahi. Huti atura matou i te hoê menemene i ni'a i te repo e pata poro faahou atura matou e ua taoto roa'tura i ni'a i ta matou ha'uti.

E tamarii to'na parau, e ua mana'o noa matou ia matou. Aita matou i mana'o a'e i to mau taata ra i te fare o te imi haere ra ia matou—ahani ua na reira matou, eita ia matou e faa-taime i to matou tere no te tahi ohipa faufaa ore. E ahani e, ua paari a'e te feruriraa, e riro ia matou i te hi'ó i te reva, e hi'ó i te ata o te haapoiri ra, e haapeepe i to matou tere ia na mua'tu matou i te vero. I teie nei, ua paari rii mai au, e faahaamana'o noa vau ia'u iho : « Eiaha e haamo'e ia hi'ó i ni'a ».

Ua haapii mai teie ohipa ia'u e to'u mau taea'e fetii, ia vai ara i te mau tapa'o o te mau tau. Te ora nei tatou i roto i te tau vero e te tau ati ta Paulo i parau : « E riro te taata nei ei miimii ... e faaroo ore i te metua, e mauruuru ore, e te viivi ... e pari haavare noa, e haapa'o ore ... e te hinaaro i te mau mea e navenave ai ra aore hinaaro i te Atua » (2 Timoteo 3:2–4).

No ni'a i taua mau tau ra, ua parau Elder Dallin H. Oaks : « Mea titauhia ia tatou ia rave i te faaineineraa no te pae tino e no te pae varua ... E te faaineineraa o te ore e haapa'ohia o te mea ite-ore-hia e te mata e te mea fifi roa ia—oia ho'i te pae varua » (« Faaineineraa no te tae-piti-raa mai », *Liahona*, Me 2004, 9). No te faaohie i te parau, eiaha e haapa'o ore ia hi'ó i ni'a.

No te hinaaro ru i te faaineineraa pae varua i roto i teie huru tau ati, te hinaaro nei au e faatae atu i te hoê faaararaa no ni'a i te hoê tapa'o puai no te mau tau. Na roto i ta'u ohipa, ua mâtau maitai au i te parau no te mau rave'a apî, e ua ite au i te maitai o te reira, i roto ihoa râ i te mau rave'a haaparareraa. Ua rau te parau no ni'a i te hoê taata e roaa mai na roto i te patapata-noa-raa i te rima. Teie noa râ, ua î atoa te Itenati i te mea ha'iriiri e te mea haavarevare. Ua faarahi te mau rave'a apî i to tatou ti'amâraa ia parau i te parau, are'a râ, ua horo'a atoa te reira i te ti'aturiraa i te hoê taata faahiti parau « blogger » ia au i te rahiraa o te taata e hi'ó i ta'na mau parau. Tera ia te tumu, e mea titau-roa-hia nei ia tatou, e aita e faaauraa no teie titauraa i te matamua ra, ia haamana'o tatou i teie parau tumu : « E ite ho'i outou ia ratou i ta ratou i faahotu mai » (Mataio 7:20).

Haapapûraa, te a'o atu nei au ia outou eiaha e mata'ita'i i te hoho'a ha'iriiri e aore râ e tau'a atu i te feia haavare e faahapa nei i te Mesia e i te peropheta Iosepha Semita. Hoê noa faahopearaa no teie na mea e piti : te mo'eraa te Varua Maitai e To'na mana paruru e tauturu. E o te hara noa e te oaoa ore te hopea o te reira.

E au mau taea'e e au mau tuahine, ia topa noa'tu outou i mua i te hoê mea e haafeaa ra i to outou iteraa

papû no te evanelia, te taparu nei au ia outou ia hi'o i ni'a. A hi'o i te puna mau no te paari e te parau mau. A faaamu i to outou faaroo e te iteraa papû i te parau a te Atua. Te vai nei te feia i roto i teie nei ao e imi ra ia tûtôtâ i to outou faaroo na roto i te ano'iraa i te haavare e te tahi rii parau mau. Tera mau te tumu e ti'a ia outou ia vai ti'amâ noa no te Varua. E ere te hoaraa o te Varua Maitai i te hoê noa ohipa au—e mea faufaa rahi te reira ia vai ora noa outou. Mai te mea e faaherehere maite outou i te mau parau a te Mesia ma te faaroo maite i te mau muhumuhu a te Varua, eita outou e haavarehia (hi'o Iosepha Semita — Mataio 1:37). E ti'a ia tatou ia rave i teie mau mea.

Ua taparahihia Iesu Mesia e o Iosepha Semita, te hoê tei maitai roa na e te tahi tei fa'i e aita, na te tahi feia pari haavare tei ore i farii i to raua iteraa papû. Nahea tatou e ite ai e mea mau to raua iteraa papû—oia ho'i, e Tamaiti na te Atua o Iesu Mesia e e peropheta mau o Iosepha Semita ?

« E ite ho'i outou ia ratou i ta ratou i faa hotu mai ». E hotu anei te maa maitai i ni'a i te raau e ere i te mea maitai ? O vau iho nei, ua ite au e, ua faaore to'u Faaora i ta'u mau hara ma te faaora mai ia'u i ta'u nei zugo, e ma te hopoi ia'u i te hoê faito oaoa aita vau i mana'o a'enei. E ua ite au no'u iho nei e, e peropheta o Iosepha Semita no te mea ua faaohipa vau i te fafauraa ohie i roto i te Buka a Moromona : « Ia ui atu i te Atua, i te Metua mure ore ra, i te i'oa o Iesu Mesia » (Moroni 10:4). No te parau ohie : a hi'o i ni'a.

Te vai ra te taata e tuu mai i te mana'o e, e ti'a ia farii i te tahi faaite-
raa i te pae tino nei no te ti'aturi i te Ti'a-faahou-raa a te Mesia e aore râ no te ti'aturi i te parau mau o Ta'na evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai. Teie te mau parau a Alama ia Korihora, tei tamata na i te 'ume mai i te tahi mau pu'eraa eiaha ratou ia ti'aturi : « Ua nava'i ia ta oe tapa'o i ite ; eaha oe e aa ai i to oe ra Atua ? Te parau ra anei oe e, A faaite mai i te tapa'o ia'u, e tei ia oe na te parau a to mau taea'e nei, e ta te mau peropheta mo'a atoa ho'i ?

Brasilia, Beresiria

Ua tuuhia mai te mau parau i papa'i-hia i mua ia oe na » (Alama 30:44).

Outou e o vau nei, e mau faaiteraa tatou no te mana faaora o te Faaora. E mau faaiteraa ora tatou no te taviniraa a te peropheta Iosepha e no te haapa'o maitai o te Feia Mo'a matamua tei vai puai noa i roto i to ratou iteraa papû. I teie nei, ua parare roa te Ekalesia a Iesu Mesia na te ao atoa nei e te tupu noa ra i te rahi, e aita e faaauraa—e te tauahihia nei te reira, mai te tau o te Mesia ra, e te taata haehaa o te ti'aturi ma te ore e titau ia hi'o e ia tape'a.

Aita e taata tei ite afea te Fatu e ho'i mai ai. Tei roto râ tatou i te mau tau ati. Teie te mahana no te hi'o i ni'a i te puna no te parau mau ma te haapapû e, e mea puai to tatou iteraa papû.

No te ho'i mai i ni'a i ta'u aamu, ua ara matou to'u mau taea'e fetii i tera ra po'ipo'i, ua anaana maitai te mahana e ua nehenehe te reva. Patoto mai nei te hoê taata i te uputa no te imi e toru tamaroa mo'e. Faauta oia ia matou i ni'a i te puaahorofenua e ua ho'i matou i te fare na taua vahi matie ra. Eita roa e mo'e ia'u i te mea ta'u i ite i ni'a to matou purumu ho'iraa —E naho'a rahi taata tei imi noa na ia matou e po'ipo'i roa, ta ratou mau pereoo faaapu e pereoo, ua mau i roto i te vari. E parahiraa

puaahorofenua tei ohihia i tera vahi e e puaahorofenua tei itehia i te tahi vahi, e i te iteraa ratou ia matou i te ho'iraa, ua puta roa mai i roto i to'u aau i to ratou ri'ari'a e to ratou here no matou. I te tomoraa matou i roto i te oire, e rave rahi taata tera e tia'i ra ia matou, e to mua roa, o to'u ia mama ruau e to'u « tonton » e to'u « tati ». Ua tauahi mai ratou ia matou e ua ta'i, ua oaoa roa ho'i ua ite mai ratou i ta ratou nau tamarii mo'e. Ua riro teie ei faahaamana'oraa rahi ia'u e, te mana'ona'o nei to tatou Metua i te Ao ra ia tatou. Te tia'i noa nei Oia ia ho'i tatou i te fare.

Oia mau, e mau tapa'o vero rahi tera e haaati nei ia tatou. E hi'o ana'e tatou i ni'a ma te faaineine ia tatou. Te vai nei te paruru i roto i te hoê iteraa papû puai. E poihere ana'e tatou e e haapuai tatou i to tatou iteraa papû i te mau mahana atoa.

Ua ite au e, e nehenehe ta tatou e ora amui ei utuafare e a muri noa'itu, te tia'i nei to tatou Metua here i te Ao ra ia tatou, tatou Ta'na mau tamarii, ma te rima matara noa. Ua ite au e, te ora nei Iesu Mesia, to tatou Taata Faaora. Mai ia Petero, e ere na te taata i faaite mai ia'u, na to'u Metua râ i te ao ra (hi'o Mataio 16:15–19). Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Terence M. Vinson
No te Hitu Ahuru

Haafatata i te Atua

Te hinaaro nei to tatou Faaora ia here mau tatou Ia'na e tae roa i te hinaaro ia faaau tatou i to tatou hinaaro i ni'a i To'na.

Te vai ra ta maua hoê mootua e ono matahiti, o Oli, e mea au roa na'na ia pii ia'u e, « Papy, ». I te hoê taime, ua titauhia ia'na ia haere e tii i te hoê mea i roto i te pereoo uira. Tei roto to'na metua tane i te fare a hi'o noa mai ai ia'na, e ua pata oia i te pitopito na te atea no te iriti i te opani pereoo a fatata atu ai o Oli, ma te ore o Oli e ite, e ua pata faahou i te pitopito no te opani, ia oti ta Oli ohipa. E ua horo mai o Oli i roto i te fare ma te ataata !

Ua ui atura te utuafare taatoa ia'na e, « E mea nahea to oe iritiraa i te opani pereoo, e ia tapiri faahou ? » Ua ataata noa maira oia.

Na ô a'era ta maua tamahine, oia ho'i, to'na mama, « Peneia'e mai ta Papy atoa e rave—te vai atoa ra paha to oe manamana mai to'na ! »

Ia tupu faahou râ teie ohipa no te piti o te taime tau minuti rii noa i muri mai, teie te pahonoraa a Oli i te tahi mau uiraa no ni'a i to'na mau ite apî : « E mea maere roa ! Te mana'o nei au e, no te mea te here nei o Papy ia'u e o oia te hoê o to'u mau hoa maitai a'e, e te haapa'o nei oia ia'u ! »

Ua haamaitahia vau ia ite i te mau ohipa semeio tei tupu i roto i te oraraa o te Feia Mo'a no Afirita, no Papua Niu Guinea, Auteraria, Niuterani e te mau

motu no Patifita. Ua tu'ati to'u mana'o i to Oli—Te mana'o nei au e, no te mea ia teie mau taata haapa'o maitai, te ite atoa nei ratou i te mau mea no ni'a i te Metua i te Ao ra e te Faaora, mai ta Oli atoa e ite nei no ni'a ia'u. Ua here ratou i te Atua mai ta ratou i here i te hoê hoa rahi, e te haapa'o nei Oia ia ratou.

E ti'arara to te mau melo o te Ekalesia ia farii i te faa'iteraa a te varua, e e rave rahi o te farii nei, e ia rave i te mau fafauraa mo'a ia pee i te Fatu. Noa'tu râ i te reira, te haere nei te tahi pae i mua Ia'na, e te tahi ra, aita ia. Tei roto i tei hea pupu outou ?

Ia riro te Atua ei pû no to tatou oraraa e ti'a ai—ta tatou rotahiraa. E na reira anei tatou ? Aore râ, tei te atea ê anei Oia i to tatou mau mana'o e i te mau hinaaro o to tatou aau i te tahi taime ? (hi'o Mosia 5:13). Te ite nei outou e, e ere te mau mana'o noa o to tatou aau te mea faufaa, te « hinaaro » râ. Te itehia ra anei te paieti o to tatou mau hinaaro i roto i to tatou huru e ta tatou mau ohipa ?

16 matahiti to ta maua tamaiti o Ben, a paraparau ai oia i roto i te hoê amuiraa titi, te ui ra oia e, « Eaha to outou feruriraa mai te mea e, e fafau mai te hoê taata i te hoê mea ia outou i te mau hepetoma atoa, e aita roa'tu

oia e tape'a i ta'na fafauraa ? » Te parau faahou ra oia e, « Te haapa'o mau ra anei tatou i te fafauraa ta tatou e fafau nei a amu ai tatou i te oro'a mo'a e a fafau ai ia haapa'o maitai i Ta'na ra mau faaueraa e ia haamana'o tamau noa Ia'na ? »

E horo'a mai te Fatu ia tatou i te mau rave'a no te tauturu ia tatou ia haamana'o Ia'na e i To'na mau puai no te paturu ia tatou. Te hoê o te rave'a ta tatou paatoa i mataro—o te ati ia (hi'o Alama 32:6). Ia hi'o ana'e au i muri i te mau tamataraa ta'u i farerei, e mea papû maitai e, ua faatupu mai te reira i to'u haereraa i mua, te haro'a-ro'araa e te here. Na te reira i haafatata ia'u i to'u Metua i te Ao ra e i Ta'na Tamaiti, ma te nana'ohia i roto i to'u aau te mau iteraa e te faaneheneheraa.

E mea faufaa te arata'iraa e te haapiiraa a te Fatu. Ua tauturu Oia i te taea'e haapa'o maitai o Iareda na roto i te tatararaa i te hoê o na titauroa e piti na'na ra, a parau atu ai Oia ia'na e mea nahea e roaa ai te mata'i i roto i te mau pahi tei hamanihia na roto i te faaroo (hi'o Etera 2:20). Tera râ, te vahi papû roa'tu, aita te Fatu i faataime noa i te tatararaa i te fifi no te noararaa te maramara, ua haapapû atoa râ Oia e, e vaiiho noa Oia, te Fatu, i te mau ati e i te mau tamataraa o te ti'a ia faa-titiaifarahia. Na'na e tonono mai i te mau mata'i, te ûa e te mau pape pu'e (hi'o Etera 2:23–24).

No te aha Oia e rave ai i te reira ?
 E no te aha Oia e faaara ai ia tatou ia faatea ê i te vahi ati, inaha, e nehenehe ho'i Ta'na e tape'a noa'utu i te fifi eiaha ia tupu mai ? Te faati'a ra te peresideni Wilford Woodruff i te aamu o to te varua faa'iteraa ia'na ia faanuu i pereoo puaahorofenua tei roto i reira te taоторaa oia iho, ta'na vahine, e te hoê tamarii, e a ite atu ai i muri noa iho e, ua iriti tumu roa te hoê mata'i puahiohio i te hoê tumu raau rahi e ua taora atu i te vahi mau i vai na te pereoo puaahorofenua (hi'o *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Wilford Woodruff* [2004], 51).

I roto i teie na hi'oraa toopiti, ahani e, ua tamarûhia te huru o te reva, ua faaore-atoa-hia ia te mau ati. Tera râ, teie te fa—Aita te Fatu iho e tatara i te fifi, ua hinaaro râ Oia ia faa'ite tatou i te faaroo o te tauturu ia tatou ia turu'i i ni'a Ia'na no te tatara i to tatou mau fifi e no te ti'aturi Ia'na. I reira tatou e ite ai i To'na here ma te tamau, ma te puai, ma te papû e na roto i to tatou iho iteraa. I reira tatou e hoê ai e o O'na, e e nehenehe ta tatou e riro mai mai Ia'na ra te huru. Ta'na opuaraa o te riroraa ia tatou mai Ia'na te huru. O To'na ia hanahana e Ta'na ho'i ohipa (hi'o Mose 1:39).

Te tamata ra te hoê tamaiti ia haamanina i te repo i muri mai i to'na fare ia ti'a ia'na ia ha'uti i ta'na mau pereoo i reira. Te vai ra râ hoê ofa'i rahi e faapiapi ra i ta'na ohipa. Ua tura'i teie tamaiti e ua huti ma to'na puai atoa, tera râ, noa'utu to'na puai, aita te ofa'i e ha'utiuti.

Ua hi'o noa to'na metua tane maa taime te maoro, e i muri iho, ua haere maira i piha'i iho i ta'na tamaiti e na ô atura, « titauhia ia oe ia faa'ohipa i to oe puai taatoa no te faanuu i te hoê ofa'i mai teie te rahi ».

Pahono mai nei te tamaiti e, « Ua faa'ohipa vau i to'u puai taatoa ! »

Faaafaro atura to'na metua tane ia'na e : « Aita. Aita oe i farii atura i ta'u tauturu ! »

Ua pi'o amui a'era raua i raro e ua faanuu ohie atura i te ofa'i.

Ua haapii-atoa-hia te metua tane o Vaiba Rome e, e nehenehe ta'na e fariu ti'a i ni'a i to'na Metua i te Ao ra

Colleyville, Texas

i roto i te mau taime fifi. Te peresideni titi matamua teie no Papua Niu Guine. To'na ora e to te mau taata atoa o to'na oire, tei roto ia i te mau maa huero e tanuhia e ratou. I te hoê mahana, ua tutu'i oia i te auahi no te tamâ i te hoê tuhaa fenua no te tanu i te maa. Tera râ, e tau pa'ura taua taime ra, e e mea marô roa te aihere e te uru raau. No reira ua riro mai ta'na auahi mai te auahi a te peresideni Monson, mai ta to tatou peropheta iho i faati'a mai i roto i te amuiraa rahi i ma'iri a'enei (hi'o « E horo'a mai te haapa'o i te mau haamaitairaa », *Liahona*, Me 2013, 89–90). Ua haamata te reira i te parare na ni'a i te aihere e te uru raau, e ia au i te faati'araa a ta'na tamaiti, riro mai nei ei « auahi rahi ri'ari'a ». Ua ri'ari'a oia no te mau taata o to'na oire, e o te paapaa ta ratou mau faaapu maa. Mai te mea e, e mou te reira, e faautu'a te oire ia'na. E no te mea ho'i e, aita ta'na e nehenehe e tupohe i taua auahi ra, haamana'o iho ra oia i te Fatu.

I teie nei e faahiti atu vau i te parau a ta'na tamaiti, to'u hoa : « Ua tuturi oia i raro i ni'a i te aivi i roto i te uru aihere e ua haamata i te pure i te Metua i te Ao ra ia tape'a i te auahi. I tera iho taime ua itehia a'era te hoê ata rahi ereere i ni'a a'e i te vahi tei reira oia i te pureraa, e ua topa a'era te ûa rahi—tera râ i te vahi noa tei reira

te auahi te amaraa. Ia hi'o a'e oia na te tahi atu mau vahi e mea maramarama te ra'i i te mau vahi atoa maori râ i te vahi te ama ra te auahi. Aita ta'na e nehenehe e ti'aturi e, e pahono mai te Fatu i te hoê taata ha'iha'i mai ia'na te huru, e ua tuturi faahou oia i raro e ua ta'i mai te hoê tamarii. Te parau ra oia e, e mana'o au mau te reira no te aau » (hi'o Alama 36:3).

Te hinaaro nei to tatou Faaora ia here mau tatou Ia'na e tae roa i te hinaaro ia faaau tatou i to tatou hinaaro i ni'a i To'na. I reira tatou e ite ai i To'na here e i To'na ho'i hanahana. I reira Oia e nehenehe ai e haamaitai ia tatou mai Ta'na e hinaaro. Ua tupu te reira i ni'a ia Nephi te tamaiti a Helamana, inaha, ua tae oia i te hoê faito ua ti'aturi hope roa te Fatu i ni'a ia'na, e na roto i te reira, ua ti'a i te Fatu ia haamaitai ia'na i te mau mea atoa ta'na i ani (hi'o Helamana 10:4–5).

I roto i te buka ra *Life of Pi*, e buka ferurihia e papa'ihia e Yann Martel, te faaite nei te aito i to'na mau mana'o no ni'a i te Mesia : « Aita ta'u e nehenehe e tatara Ia'na i rapae i to'u upoo. Aita roa'utu. Ua pau e toru mahana taatoa to'u feruri-tamau-noa-raa Ia'na. Rahi noa'utu To'na vairaa i roto i to'u feruriraa, iti noa'toa'utu ta'u haamo'eraa Ia'na. E rahi noa'utu ta'u haapiiraa mai no ni'a Ia'na, iti noa'toa'utu to'u hinaaro ia faaru'e Ia'na » ([2001], 57).

Mai te reira mau atoa to'u mana'o no ni'a i te Faaora. Mea fatata noa mai Oia i te mau taime atoa, i roto ihoa râ i te mau vahi mo'a e i te mau taime ffi ; e i te tahi taime, i te taime aita roa vau e mana'o, fatata mai te huru e, te tupa'ipa'i mai nei Oia ia'u i ni'a i te tapono no te faa'ite mai ia'u e, te here nei Oia ia'u. E nehenehe ta'u e faaho'i i te reira here ia au i ta'u rave'a iti, oia ho'i, na roto i te horo'araa i to'u aau Ia'na ra (hi'o PH&PF 64:22, 34).

Tau ava'e iti noa i ma'iri a'enei ua parahi au i piha'i iho ia Elder Jeffrey R. Holland a opere ai oia i te mau misio-nare i roto i ta ratou misioni. A haere ai maua i rapae ua tia'i mai oia ia'u, e a haere noa ai maua, ua tauahi mai oia i to'na rima i ni'a i to'u tapono. Ua parau atu vau ia'na e, ua na reira a'enei oia i te hoê taime i Auteraria. Ua parau maira oia e, « No te mea ua here au ia oe ! » E ua ite au e, e parau mau te reira.

Te ti'aturi nei au e, ahiri e taime to tatou ia haere tino roa na muri iho i te Faaora, e ite tatou i To'na rima ia tauahi mai i ni'a i to tatou tapono mai teie te huru. Mai teie na pipi tei haere atu i Emausa, e riro atoa to tatou aau i te « anaanatae i roto ia tatou » (Luka 24:32). Teie Ta'na poro'i : « A haere mai, a hi'o » (Ioane 1:39). E aniraa manihini teie i te taata hoê, ia haere ma To'na rima i tauahi i ni'a i to tatou na tapono.

E ti'a anei ia tatou ia ti'aturi atoa mai ia Enosa, mai ta te irava hopea o ta ta'na buka e faa'ite mai nei, e buka poto, e buka faufaa rahi râ « Te popou nei ho'i au i te mahana e riro ai to'u tino pohe noa nei ei tino pohe ore, a tia'i i mua ia'na ra : ei reira vau e ite ai i to'na ra mata ma te oaoa ; e parau mai oia ia'u ra, e haere mai ia'u nei, e te taata haamaitaihia na e, te vai ra i ô te mau parahiraa o to'u Metua » (Enosa 1:27)

No te rau o te mau iteraa e no te puai ta te Varua faa'iteraa ia'u, te faa'ite papû nei au e, te ora nei te Atua. Te ite nei au i To'na here. E mana'o au mau te reira no te aau. E mata na tatou i te rave i te mau mea i titauhia no te faaau i to tatou hinaaro i ni'a i To'na e ia here mau Ia'na. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Russell M. Nelson

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te mau faaotiraa no te maitai e a muri noa'tu

Te faa'ohiparaa ma te paari, i to outou ti'amâraa ia rave i ta outou iho mau faaotiraa, e mea faufaa rahi ia no to outou tupuraa i te pae varua, i teie nei e a muri atu.

E to'u mau taeae e mau tuahine, ua riro te mahana tata'itahi ei mahana no te rave i te mau faaotiraa. Ua haapii mai te peresideni Thomas S. Monson ia tatou e, « e na te mau faaotiraa e faataa i to tatou tupaeraa hopea ». ¹ Te faa'ohiparaa ma te paari, i to outou ti'amâraa ia rave i ta outou iho mau faaotiraa, e mea faufaa rahi ia no to outou tupuraa i te pae varua, i teie nei e a muri atu. Aita ho'i outou i riro ei feia apî roa no te haapii mai, e ei feia paari roa ho'i no te tau. To outou mau hiaai ia haapii e ia tau no ô mai ia i te hoê hinaaro niinihia mai e to te ra'i no te haereraa mure ore i mua. ² Te afa'i mai nei te mahana tata'itahi i te rave'a no te mau faaotiraa e maitai ai outou e a muri atu.

E mau taata mure ore tatou—e mau tamarii varua a te mau metua i te ra'i ra. Te faa'ite nei te Bibilia e « hamani ihora ho'i te Atua i te taata ma to'na ihora huru... i hamani oia ia raua, o te tane e te vahine ». ³ Aita i maoro a'enei ua faaroo vau i te hoê pupu himene a te mau tamarii i te himeneraa i te himene herehia « E Tamarii Au na te Atua ra ». ⁴ Ua feruri au, « No te aha râ aita vau e faaroo nei i te mau metua

vahine e te mau metua tane haa-pa'o maitai ia himene pinepine i teie himene ? » E ere anei tatou *paatoa* e mau tamarii na te Atua ? Oia mau, eita roa te hoê a'e o tatou e *faaea* i te riro-raa ei tamarii na te Atua !

Ei mau tamarii na te Atua, e ti'a ia tatou ia here Ia'na ma to tatou aau e varua atoa, hau atu i to tatou hereraa i to tatou mau metua tahuti nei. ⁵ E ti'a ia tatou ia here i to tatou mau taata tupu ei mau taeae e ei mau tuahine. Aita'tu e mau faauerua hau atu i teie. ⁶ E e ti'a ia tatou ia faatura i te faufaa rahi o te oraraa o te taata, na roto i te mau tufaa atoa o te reira.

Te haapii nei te papa'iraa mo'a e te tino e te varua o te taata nei ia. ⁷ No te mea ho'i e e piti na tufaa i roto ia tatou e nehenehe ia ta tatou tata'itahi e haamauuru i te Atua no ta'na mau horo'araa faito ore no to tatou tino e to tatou varua.

Te tino taata

Ua noaa ia'u, na roto i te mau matahiti ohiparaa ei taote, te hoê faaturaraa hohonu i te tino taata. Ei horo'a tei hamanihia e te Atua no outou, e mea maere roa ia te reira ! A feruri na i to

outou mau mata no te hi'o, te mau tari'a no te faaroo, e te mau manimani rima no te tape'ape'a i te mau mea maere e haati nei ia outou. E faati'a to outou roro ia outou ia haapii, ia feruri, e ia mana'o. Te pâmu nei to outou mafatu i te mahana e te pô ma te rohirohi ore, ma to outou ite ore.⁸

E paruru to outou tino ia'na iho. E tae mai te mauui mai te hoê faaararaa e ua hape te tahi mea e e ti'a ia haapa'ohia. E ta'iri mai te mau ma'i haapê i te tahi mau taime, e ia tupu mai te reira, ua hamanihia te mau raau paruru no te faarahi i to outou pato'iraa i te mau haapêraa i muri mai.

E tâtâi to outou tino ia'na iho. E ora te mau mutu e te mau pêpê. E nehenehe te mau ivi fati ia riro i te puai faahou â. Ua faahiti noa vau i te hoê hi'oraa iti roa o te mau maitai maere o to outou tino ta te Atua i horo'a mai.

Noa'tu râ te reira, e au ra e, te vai nei i roto i te mau utuafare atoa, i roto i te mau taata atoa, te tahi mau huru o te tino e ti'a ia haapa'o-maitai-hia.⁹ Ua horo'a mai te Fatu i te hoê rave'a no te faaruru atu i taua huru fifi ra. Ua parau Oia, « te horoa noa ra vau i te paruparu i te taata atoa i faahaehaa ...

ia faahaehaa ho'i ratou ia ratou iho i mua ia'u, e ia faaroo ia'u, ei reira e faaairo vau i te mea paruparu ei mea etaeta no ratou ».¹⁰

E mea pinepine te mau varua taa ê i te tuuhia i roto i te mau tino paruparu.¹¹ E nehenehe te horo'araa o taua huru tino ra i te haapuui mau i te hoê utuafare ia hinaaro ana'e te mau metua e te mau tamarii i te tau i to ratou oraraa no te haapa'o i taua tama ra tei roohia e teie mau fifi taa ê.

Ua riro atoa te ru'auraa ei horo'a na te Atua, mai te pohe. Te poheraa o to outou tino tahuti, e mea titauhia ia e te rave'a rahi oaoa a te Atua.¹² No te aha? No te mea e faati'a ia te pohe i to outou varua ia ho'i faahou Ia'na ra.¹³ Ia hi'o-atea-ana'e-hia, e ere te pohe i te mea oiio roa maori râ no te feia tei ore i ineine ia farerei i te Atua.

No te mea ho'i e ua riro to outou tino ei tufaa faufaa rahi no te opuaraa mure ore a te Atua, e ere ia i te mea maere i parau ai te aposetolo Paulo e, ua riro te tino ei hoê « hiero no te Atua ».¹⁴ I te mau taime atoa e hi'o ai outou i roto i te hi'o, a faaairo i to outou tino ei hiero no outou. E nehenehe i taua parau mau ra—o te

ti'a ho'i ia haamauruuruhia i te mau mahana atoa—e haamaitai i ta outou mau faotiraa e nahea outou ia atuatu e ia faa'ohipa i to outou tino. E na taua mau faotiraa ra e faataa i to outou hopearaa. Eaha ia te tumu o te reira? No te mea ua riro to outou tino ei hiero no to outou varua. E tae'a-roahia to outou varua i te huru o ta outou faa'ohiparaa i to outou tino. Teie te tahi o te mau faotiraa o te faataa i to outou tapaeraa mure ore :

- Nahea outou ia aupuru e ia faa-ohipa i to outou tino?
- Eaha te mau maitai varua ta outou e ma'iti i te faarahi?

Te varua taata

E taata mure ore to outou varua. Ua parau te Fatu i Ta'na peropheta ia Aberahama : « Ua maitihia oe hou oe i fanauhia ai ».¹⁵ Ua parau te Fatu i te hoê â mea no ni'a ia Ieremia¹⁶ e no ni'a i te tahi atu â e rave rahi.¹⁷ Ua parau atoa Oia i te reira no ni'a ia outou.¹⁸

E mea maoro to to outou Metua i te Ao ra mâtauraa ia outou. Ua ma'itihia outou, Ta'na tamaiti aore râ tamahine, e Ana no te haere mai i te fenua nei i teie taime papû maitai, ia riro ei faatere i roto i Ta'na ohipa rahi i ni'a i te fenua nei.¹⁹ Aita outou i ma'itihia no te huru o to outou tino, no te mau maitai râ o to outou varua, mai te mata'u ore, te itoito, te mâ o te aau, te hoê hiaai i te parau mau, te hoê hiaai i te paari e te hoê hinaaro ia tavini ia vetahi ê.

Ua faatupu outou i te tahi o teie mau maitai i roto i te oraraa matamua ra. E nehenehe ta outou e faatupu i te tahi atu i ni'a i te fenua nei²⁰ ia tamau outou i te imi i te reira.²¹

Te hoê maitai varua faufaa rahi roa o te haavîraa ia ia'na iho—te puai ia rave i te mau ma'itiraa mai te au i te feruriraa eiaha râ te mau hinaaro. E patu te haavîraa i te hoê feruriraa paari. E na to outou iho feruriraa e arata'i i ta outou mau pahonora morare i mua i te mau ohipa fifi e te teimaha e te mau faahemaraa. E tauturu te haapaeraa maa i to outou varua ia noaa te haavîraa i ni'a i to outou mau hiaai tino. E faarahi atoa te haapaeraa maa

i te fenua nei e i ni'a i te ra'i. Eita roa e ti'a i te faanahoraa a te Atua no te faaiipoiporaa ia ofatihia, ia taa-ore-hia aore râ ia faahapehia.³³ E paruru te faanahoraa a te Atua no te faaiipoiporaa i te mana mo'a no te fanauraa tamarii e te oaoa no te oraraa mau i roto i te tane e te vahine.³⁴ Ua ite tatou e, ua faaiipoiphia Adamu e Eva e te Atua hou a ite ai raua i te oaoa no te riroraa ei tane e ei vahine faaiipoipo.³⁵

I to tatou nei tau, e mana'ona'oraa taa ê no te mau faatereraa hau tivira ia paruru i te faaiipoiporaa no te mea na te mau utuafare puai e haamau i te rave'a maitai roa'e no te haapa'oraa i te ea, te haapiiraa, te oraraa maitai e te ruperupe o te mau u'i apî.³⁶ Tei raro a'e râ te mau faatereraa hau tivira i te mana puai o te mau peu sotiare e te mau haapiiraa a to te ao ia papa'i, ia papa'i faahou, e ia haapaari i te mau ture. Noa'tu eaha te mau faatureraa tivira tei ma'itihia, *eita ia e nehenehe ia tauihia* te haapiiraa a te Fatu no ni'a i te faaiipoiporaa e te oraraa morare.³⁷ A haamana'o e : te hara, noa'tu tei haamanahia e te taata, e hara ia i mua i te aro o te Atua !

A tamata ai tatou i te pee i te maitai e te aroha o to tatou Faaora, e a haafaufaa ai tatou i te mau ti'araa e te mau mana'o o te mau tamarii atoa a te Atua, eita e nehenehe ia tatou ia tau i Ta'na haapiiraa. E ere na tatou e tau. E haapii, e maramarama, e e paturu râ tatou i Ta'na haapiiraa.

E mea maitai te huru oraraa o te Faaora. Te vai ra i roto i To'na huru oraraa te viivii ore na mua i te faaiipoiporaa e te faaturi ore i roto i te faaiipoiporaa.³⁸ Te huru oraraa o te Fatu o te rave'a ana'e ia e ite ai tatou i te oaoa e ti'a i te vairaa. E afa'i mai To'na huru oraraa i te tamahanahanaraa i to tatou mau varua e te hau tamau i roto i to tatou mau utuafare. E te mea maitai roa'e i te mau mea atoa, e faaho'i To'na huru oraraa ia tatou Ia'na ra e i to tatou Metua i te Ao ra, i te ora mure ore e te faateiteiraa.³⁹ Teie te tumu mau no te ohipa e te hanahana o te Atua.⁴⁰

E au mau tae'a'e e au mau tuahine, te mahana tata'itahi e mahana ia no te faaotiraa, e na ta tatou mau faaotiraa e

i te tautururaa a te ra'i, e haapuai ho'i te reira i ta outou mau pure. No te aha tatou e ti'a ai ia haavî ia tatou iho ? Ua tuu te Atua i roto ia tatou te mau hiaai puai no te faaamu e no te here, e e mea faufaa rahi ho'i te reira ia vai noa mai te taata.²² Ia tape'a ana'e tatou i to tatou mau hiaai i roto i te mau oti'a o te mau ture a te Atua, e nehenehe ia ia tatou ia fana'o i te hoê oraraa roa, te here rahi, e te oaoa hope roa.²³

No reira e ere i te mea maere e, te rahiraa o te mau faahemaraa ia hahi ê atu i te rave'a oaoa a te Atua no roto mai ia i te faa'ohipa-tano-ore-raa i taua mau hiaai faufaa rahi ra tei horo'ahia mai e te Atua. Te haavîraa i to tatou mau hiaai e ere ia i te mea ohie noa. Aita hoê a'e o tatou e noaa i te haavî hope roa i te reira.²⁴ E tupu te mau hape. E ravehia te mau hape. E ravehia te mau hara. Eaha ia ta tatou e nehenehe e rave ? E nehenehe ia ta tatou e haapii mai na roto i teie mau hape. E e nehenehe ta tatou e tatarahapa mau.²⁵

E nehenehe ta tatou e tau i to tatou huru. E nehenehe i to tatou mau hinaaro iho e tau. Nahea ? Te vai nei te hoê ana'e rave'a. E nehenehe te tauraa mau—te tauraa tamau—e tae mai na roto ana'e i te mana faaora, te mana tamâ, e te mana puai no te Taraehara a Iesu Mesia.²⁶ Ua here Oia ia outou—ia outou tata'itahi !²⁷ Te faati'a nei Oia ia outou ia noaa mai To'na mana ia haapa'o ana'e outou i Ta'na mau faauerua, ma te oaoa, ma te hinaaro mau e te

papû. E mea ohie roa e te papû. Te evanelia a Iesu Mesia, e evanelia ia no te faataui ia tatou !²⁸

E riro te hoê varua taata puai, o te haavî i te mau hiaai o te tino nei, ei faatere i ni'a i te mau mana'o e te mau hiaai eita râ oia e riro ei tîti no te reira. E mea faufaa rahi taua huru ti'amâraa no te varua e te mata'i no te tino ! Te orara faatîti ore o te reira ia te ti'amâraa mau !²⁹

« E mea ti'a ia [tatou] ia rave i te ti'amâ e te ora mure ore ... aore râ ia imi i te tîtiraa, [te ati], e te pohe ». ³⁰ Ia ma'iti ana'e tatou i te e'a teitei roa'e e arata'i atu i te ti'amâraa e te ora mure ore, tei roto ia te faaiipoiporaa i taua e'a ra.³¹ Te poro nei te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei e « ua haamauhia te faaiipoiporaa i rotopu i te tane e i te vahine e te Atua e ua riro te utuafare ei tumu no te opuaraa a Tei Hamani no te hopea mure ore o Ta'na mau tamarii. Ua ite atoa tatou e « Ua riro te apeniraa tane e te apeniraa vahine ei tuhaa faufaa rahi roa no te ihotaata e no te tumu o te taata tata'itahi i roto i te ao na mua a'e, i roto i te ao tahuti nei, e i roto ho'i i te ao a muri atu ». ³²

E tufaa tumu te faaiipoiporaa i rotopu i te hoê tane e te hoê vahine no te haapiiraa tumu a te Fatu e te mea faufaa rahi no te opuaraa mure ore a te Atua. Te faaiipoiporaa i rotopu i te hoê tane e te hoê vahine o te hoho'a ia a te Atua no te îraa o te oraraa i ni'a

faataa i to tatou tapaeraa hopea. Ia tae i te hoê mahana e ti'a ia tatou tata'itahi i mua i te Fatu ia haavâhia.⁴¹ E farerei ia tatou tata'itahi ia Iesu Mesia.⁴² E faa'ite ia tatou i te mau faaotiraa ta tatou i rave no to tatou mau tino, to tatou mau maitai varua, e nahea to tatou faaturaraa i te hoho'a a te Atua no ni'a i te faaipoiporaa e te utuafare. Ia ma'iti tatou ma te paari i te mau mahana tata'itahi i te mau faaotiraa e maitai ai tatou e a muri noa'itu, o ta'u ia pure tuutuu ore i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Thomas S. Monson, « Decisions Determine Destiny » (pureraa pae auahi na te Faanahoraa Haapiiraa a te Ekalesia, 6 no novema 2005, 3 ; speeches.byu.edu).
2. Ua haru-maitai-hia mai te mana'o no te haereraa mure ore i mua e W. W. Phelps i roto i te parau no te himene ra « Ahiri e Reva Tatou i Koloba ra » (*Te Mau Himene*, n° 175). Te parau ra i irava 4 : « Aita te puai e te maramarama e mou ; / Aita atoa te tahoëraa e mou / E aita ho'i te autahu'araa e mou / Aita atoa ho'i te parau mau e mou ». E e hope te irava 5 : Aita te hana-hana e te here e mou / Aita te pohe e itea i te ra'i / Aita te hanahana e te here e mou / Aita te pohe e te itea i te ra'i ».
3. Genese 1:27 ; hi'o atoa Kolosa 3:10 ; Alama 18:34 ; Etera 3:15 ; Mose 6:9.
4. « E Tamarii Au na te Atua ra », *Te Mau Himene*, n° 185.
5. Hi'o Mataio 10:37.
6. Hi'o Mareko 12:30–31.
7. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:15.
8. Te ohipa atoa nei te tahi atu mau rave'a tei horo'ahia mai e te Atua i roto i to outou tino. E mea faufaa rahi roa te mau miti mai te tötiumu, te pötätiumu, e te taratiumu, e te mau ano'i mai te pape, te turuto e te mau poroteina no te ora. Te faa'ohipa atoa nei te tino i te mau mata'i mai te otitene e te mata'i arahu. E hamani te tino i te mau horomona mai te insuline, adrenaline, e thyroxin. Na teie iho mau miti e te tahi atu â mau maa i roto i te tino e faatere i to ratou iho faito i roto i te tahi mau oti'a. Na te mau tao'a iho o te tino e faatere nei i te mau auraa i rotopu ia ratou. Ei hi'oraa, te hamani nei te hoê pito e vai nei i te niu o te roro i te hoê horomona no te faaitoito i te tufaa rapae o te mau pito e hamani nei i te mau horomona adrenaline. Na te mau faito teitei o te mau horomona no te pito i roto i te roro e faaore i te horomona faaitoito e na reira noa'itu. E tape'ahia te faito anuvera o to outou tino i te faito 37° Tereti, tei te ropuraa o te fenua aore râ i te Poro Apatoerau.
9. E ite-oioi-hia mai te tahi mau huru ma'i ; e mea taere te tahi. No roto mai te tahi i te mau metua ; aita te tahi. E noaa noa i te tahi mau taata te ma'i mariri a'i taata, i te tahi atu te ma'i tatira'a, e te tahi atu â. E nehenehe ia tatou tata'itahi ia haapa'o maitai i to'na iho tufaa paruparu e ia haapii ma te haehaa i te mea ta te Fatu e haapii ia

- riro mai te mau mea paruparu ei puai.
10. Etera 12:27.
  11. Eita te tahi mau huru e faaitiaifarahia e tae noa'itu i te Ti'afaahouraa ia « faaho'ihia te mau mea atoa ra i to ratou iho vahi mau » (Alama 40:23).
  12. Hi'o Alama 42:8.
  13. Ua papa'i te Salamo, « E mea tao'a i te aro o Iehova te pohe o to'na ra mau tavini » (Salamo 116:15). E mea tao'a rahi te pohe no te mea e « ho'iraa » te reira no te feia mo'a i te Fatu ra.
  14. 1 Korinetia 3:16 ; hi'o atoa 6:19.
  15. Aberahama 3:23.
  16. Hi'o Ieremia 1:5.
  17. Hi'o Alama 13:2–3.
  18. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 138:55–56.
  19. Hi'o Alama 13:2–3 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 138:38–57.
  20. Te vai nei i roto i te horo'araa varua ta tatou e nehenehe e faatupu e e farii mai « te faaroo, te viivii ore, te ite, te hitahita ore, te faaoromai, te aroha taeae, te huru paiete, te aau aroha, te haehaa i te aau, [e] te itoito » (Parau Haapiiraa e Parau Fafau 4:6). Te aau mauuruu o te tahi atoa horo'araa varua ia o te nehenehe e faarahihia. Na te aau mauuruu e haamaitai i te huru e te itoito o te taata. E ia « fanau-varua-ana'e-hia outou i ta te Atua » e nehenehe ia ta outou e farii i To'na hoho'a i to outou mata (hi'o Alama 5:14).
  21. Hi'o 1 Korinetia 12 ; 14:1–12 ; Moroni 10:8–19 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 46:10–29.
  22. E faahemahia te tahi ia amu rahi. « Ua riro te ma'i poria ei ma'i ino na te ao taatoa nei, e 2,8 milioni taata e pohe nei i te mau matahiti atoa no to ratou poria rahi » (World Health Organization, « 10 Facts on Obesity », Mati 2013, www.who.int/features/factfiles/obesity/en. E faahemahia te tahi ia faaiti i te tamaa. Te tu'ino nei te tarani-rahi-raa i te maa e te amu-rahi-raa i te maa i te mau oraraa e rave rahi, te mau faaipoiporaa, e te mau utuafare. E te faahemahia ra te tahi e te mau hiaa tino tei rahuhia e to tatou Atua. E itehia te haamaramaramaraa i roto i te *Manuel 2: Administration de l'Église*, o te parau e : « Te ture viivii-ore a te Fatu o te haapaeraa ia i te ta'otoraa te tane i te vahine i rapae au i te faaipoiporaa i mua i te ture e te faaturi oreraa i roto i te faaipoiporaa... E hara te faaturi, te poroneio, te mau auraa i rotopu i te tane e te tane aore râ te vahine e te vahine, e te mau peu viivii, ti'a ore, e te faufau ». No roto â i te buka arata'i : « Te ofati nei te ta'otoraa te tane i te tane i te mau fauueeraa a te Atua, tei ore ho'i i tano i te mau opuaraa no te oraraa tane e te vahine, e te faa'ere nei i te mau taata te mau haamaitairaa e nehenehe e itehia i roto i te oraraa utuafare e i roto i te mau oro'a faa-ora no te evanelia... Noa'itu ta'na pato'iraa i te peu ta'otoraa te tane i te tane, te toro nei te Ekalesia i to'na rima ma te haroaroa e te faatura i te mau taata e faahinaaro nei i te mau taata e hoê â apeniraa » ([2010], 21.4.5, 21.4.6).
  23. Hi'o 1 Korinetia 6:9–20 ; Iakobo 1:25–27 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 130:20–21. E ia haamana'o tamau noa tatou e « te vai nei te mau taata ia

- noaa to ratou oaoa » (2 Nephi 2:25).
24. Ua riro te tahuti nei ei hoê tau no te tamataraa, mai ta te papa'iraa e faa'ite ra : « E e tamata tatou ia ratou i reira, ia ite tatou e, e haapao anei ratou i te mau mea atoa ta te Fatu to ratou Atua e faaue ia ratou ra » (Aberahama 3:25).
  25. Hi'o Mosia 4:10 ; Alama 39:9 ; Helamana 15:7. Tei roto i te *Manuel 2* teie parau : « E nehenehe e faaorehia te hapa no te huru pa'i'a [homosexuel] na roto i te tatarahaparaa mau » (21.4.6).
  26. Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia e na roto i te haapa'oraa i te mau parau tumu o te evanelia, e nehenehe te mau taata atoa e faaorahia (hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 138:4 ; Te mau Hiro'a Faaroo 1:3).
  27. Hi'o Etera 12:33–34 ; Moroni 8:17.
  28. Hi'o Mosia 5:2 ; Alama 5:12–14.
  29. Hi'o Roma 8:13–17 ; Galatia 5:13–25 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:86.
  30. 2 Nephi 2:7.
  31. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 131:1–4.
  32. « Te utuafare : E Poro'i i to te Ao nei », *Liahona*, Novema 2010, 129.
  33. Hi'o Mataio 19:4–6 ; Mosia 29:26–27 ; Helamana 5:2.
  34. Ua fanauhia te taata tata'itahi ma to'na iho ti'araa, to'na iho mau toromotoma e to'na iho ADN. Te ADN o te hoê ia puturaa atomi o te farii i te mau arata'iraa o te faa'ohipahia no te faatupuraa e te tereraa o te mau tino ora ha'ihai. Ua haamanihia te DNA o te taata tata'itahi ia apiti ana'e te ADN no te hoê metua tane e no te hoê metua vahine no te hamani i te ADN o te hoê tino apî—te hoê auhoaraa i rotopu i te metua tane, te metua vahine e te tama.
  35. Hi'o Genese 2:24–25 ; 3:20–21 ; 4:1–2, 25.
  36. Ua papa'i te taote Patrick F. Fagan : « Te niu faufaa rahi e patuhia'i te tereraa faufaa o te utuafare metua ia tei faaipoipohia—te utuafare e rave rahi mau tamarii o te haere i te pureraa i te mau hebedoma atoa... E faatupu te mau faaipoiporaa atoa i te hoê utuafare apî, te hoê faanahoraa no te tereraa faufaa moni, no te mau haamau'araa, no te haaputuraa, e no te faatupuraa i te ohipa » (« The Family GDP : How Marriage and Fertility Drive the Economy », *The Family in America*, vol. 24, no. 2 [Spring 2010], 136).
  37. Hi'o Exodo 20:14 ; Levitiko 18:22 ; 20:13 ; Deuteronomi 5:18 ; Mataio 5:27–28 ; Mareko 10:19 ; Luka 18:20 ; Roma 1:26–27 ; 13:9 ; Mosia 13:22 ; 3 Nephi 12:27–28 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 42:24 ; 59:6.
  38. Hi'o Gordon B. Hinckley, « This Thing Was Not Done in a Corner », *Ensign*, Novema 1996, 49.
  39. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 14:7.
  40. Hi'o Mose 1:39.
  41. Hi'o 2 Nephi 9:41, 46 ; Mosia 16:10.
  42. E haavâhia tatou mai te au i ta tatou mau ohipa e te hinaaro o to tatou mau aau (hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 137:9 ; hi'o atoa Hebera 4:12 ; Alama 18:32 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:16 ; 88:109).

Na te peresideni Thomas S. Monson

Tae atu i te taime e farerei faahou ai tatou

E mata na tatou i te faa'ite i te maitai rahi a'e i te tahi e te tahi, e ia itehia tatou i te mau taime atoa te rave ra i te ohipa a te Fatu

E au mau taea'e e au mau tuahine here, ua mauruuru roa vau i teie taime te opani nei tatou i teie amuiraa rahi a te Ekalesia. Ua faaamuhia tatou i te pae varua na roto i to

tatou faarooraa i te parau a'o e te mau iteraa papû o te feia tei paraparau mai i roto i te tuhaa pureraa tata'itahi.

Ua haamaitaihia tatou i te mea e, ua ti'a ia tatou ia putuputu i ô nei i roto i

teie Pû Amuiraa nehenehe ma te hau e te pe'ape'a ore. Aita â i itehia a'enei hoê haapuroro mai teie te huru, no te haapuroro i te amuiraa i te mau taata atoa i tera fenua e tera fenua. Noa'tu e, e mea atea roa matou ia outou, te ite nei matou i to outou varua.

No to tatou mau taea'e tei haamauruuruhia i to ratou ti'araa i roto i teie amuiraa, te hinaaro nei au e faa'ite atu i te haamauruuruahia rahi a to te Ekalesia taatoa no te mau matahiti e rave rahi o to outou taviniraa ma te maitai. E rave rahi taata tei haamaitaihia na roto i ta outou taviniraa i roto i te ohipa a te Fatu.

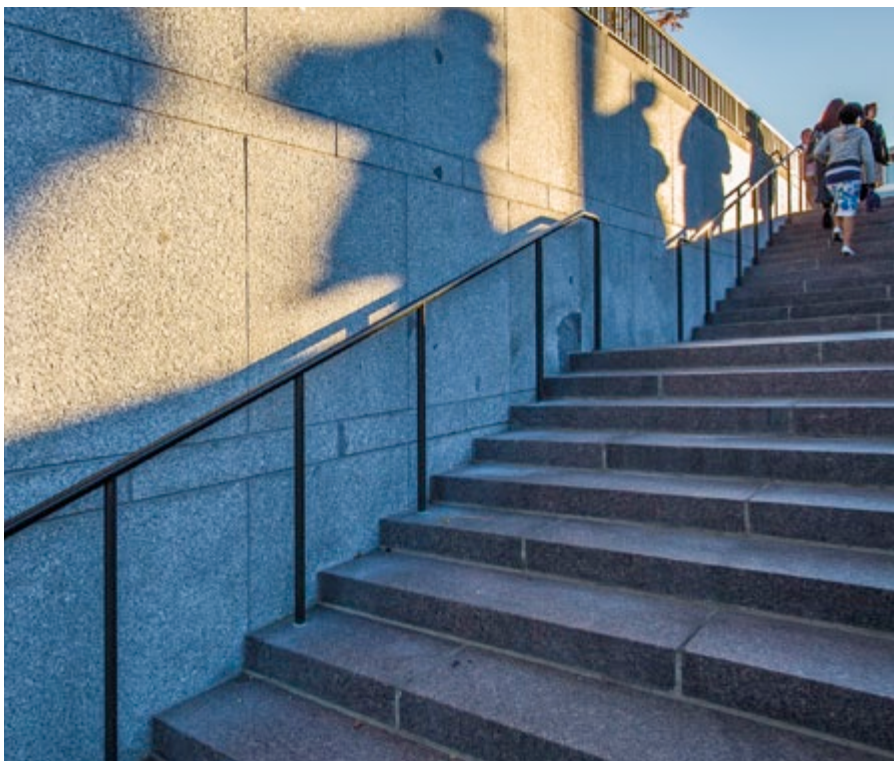
Te faa'ite nei au i te mauruuru i te pupu himene no te Fare Menemene e i te tahi atu mau pupu himene tei haa atoa mai i roto i teie amuiraa. E mea nehenehe roa te mau himene, e na te reira i faarahi atu i te Varua ta tatou i fana'o i roto i te tuhaa pureraa tata'itahi.

Te haamauruuru atu nei au ia outou no ta outou mau pure no'u e no te mau hui mana faatere rahi e te feia toro'a o te Ekalesia. Ua haapuiahia matou na roto i te reira.

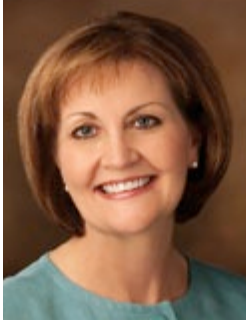
Ia vai mai te mau haamaitairaa o te ra'i i ni'a ia outou. Ia i to outou mau fare i te here e te faaturaraa e i te Varua o te Fatu. E mata na outou i te faaamu maite noa i to outou iteraa papû no ni'a i te evanelia, ia riro ho'i te reira ei paruru no outou i mua i te mau tupa'ipa'iraa a te enemi.

Ua faaoti te amuiraa i teie nei. Ia ho'i atu tatou i to tatou mau nohoraa, a ho'i ma te pe'ape'a ore. Te Varua ta tatou i farii i ô nei, ia parahi mai ia te reira i roto ia tatou a rave ai tatou i te mau ohipa ta tatou e rave nei i te mahana tata'itahi. E mata na tatou i te faa'ite i te maitai rahi a'e i te tahi e te tahi, e ia itehia tatou i te mau taime atoa te rave ra i te ohipa a te Fatu.

E au mau taea'e e au mau tuahine, ia haamaitai mai te Atua ia outou. Ia vai mai i roto ia outou te hau Ta'na i fafau mai i teie nei e i te mau taime atoa. Te faatae atu nei au i te aroha ia outou e tae atu i te taime e farerei faahou ai tatou i roto e ono ava'e i muri nei. Na roto i te i'oa o to tatou Faaora, o Iesu Mesia te Fatu, amene. ■

Na Linda K. Burton
Peresideni rahi no te Sotaiete Tauturu

Te mana, te oaoa e te here i roto i te haapa'oraa i te fafauraa

Te ani nei au ia tatou tata'itahi ia hi'opo'a i to tatou here i te Faaora, ma te faito i te reira i to tatou huru oaoa i te haapa'oraa i ta tatou mau fafauraa.

E haamata vau na roto i te hoê aamu e haaputapû nei i to'u aau. I te hoê ahiahi, ua tuô te hoê taata i ta'na na mamoe e pae ia haere mai i raro a'e i te tafare no te pô. Hi'o anaanatae noa to'na utuafare i to'na tuô-ohie-raa, « Haere mai », i reira noa, e pae afii tei pee mai i ni'a e fariu mai nei. E maha mamoe tei horo ia'na ra. Ma te here e te mārû, ua tape'a-pe'a to'na rima i na upoo e maha. E mea mâtau te mamoe ia'na e e mea here ia'na.

Aita râ te pae o te mamoe i horo mai. E mamoe rahi mau, e ufa, e tau hepetoma na mua'tu, ua horo'ahia e to'na fatu ma te parau e, e mea oviri ona e te faaroo ore, e e arata'i noa oia i te tahi mau mamoe i te vahi ê. Ua rave mai teie fatu apî i te mamoe e ua taamu ia'na i roto i ta'na aua no

te tahi mahana ; no te haapii ia'na ia faaea i te hoê vahi. Ua faaoromai noa oia i te haapiiraa i teie mamoe ia here mai ia'na e te tahi atoa mau mamoe e ia tae i te hoê mahana, ua vaiiho-noahia te hoê taura poto i ni'a i te 'a'i, aita faahou râ i taamuhia.

I tera ahiahi ra te mata'ita'i noa ra to'na utuafare, ua haafatata te taata i teie ufa, tei ti'a noa i te oti'a au'a, e ua parau mārû faahou atura oia, « Haere mai. Aita faahou oe i taamuhia. Ua ora oe ». Ei reira, ma te here, ua tapiri oia ia'na, ua tape'a to'na rima i to'na upoo e ua haere apipiti mai e te tahi atoa mau mamoe i raro a'e i te tafare.¹

Ia au i te varua o teie aamu, te pure nei au ia tauturu mai te Varua Maitai ia haapii amui mai tatou i teie pô no ni'a i te parau no te haapa'oraa i te fafauraa. Te raveraa e te haapa'oraa

i te mau fafauraa, te auraa ra, e ma'iti tatou ia taamu ia tatou i to tatou ra Metua i te Ra'i e ia Iesu Mesia. O te fafauraa ia'na iho ia pee i te Faaora. O te ti'aturiraa Ia'na e te mana'o hinaaro ia faaite i to tatou mauruuru no te hoo Ta'na i aufau no te faaora ia tatou na roto i te horo'a hope o te Taraehara.

Ua faataa mai Elder Jeffrey R. Holland e, « e faaauraa pae varua taamu te fafauraa, e parau fafau hana-hana te reira i mua i te Atua to tatou Metua e, e ora tatou e e feruri tatou e e rave tatou ia au i te hoê avei'a—te avei'a a Ta'na Tamaiti, te Fatu ra o Iesu Mesia. Ei reira, te Metua, te Tamaiti e te Varua Maitai e parau fafau mai ai ia tatou i te îraa o te hanahana no te ora mure ore.»² I roto i taua faaauraa taamu ra, na te Fatu e faataa i te mau titauraa, e na tatou e farii ia haapa'o i te reira. Te raveraa e te haapa'oraa i te mau fafauraa, o te hoê faaiteraa ia no to tatou fafauraa ia tatou iho ia riro mai te Faaora ra te huru.³ Te mea hanahana roa a'e, o te tutavaraa ia ia roaa te huru tei faahiti-maitai-hia i roto i te mau irava o te himene : « E pee au ia oe [i te vahi ua hinaaro oe] ... E parau vau i ta oe e ani mai ... [E riro vau mai ta oe i hinaaro] ».⁴

No te aha e rave e e tape'a i te mau fafauraa ?

1. Te haapa'oraa i te fafauraa, e mea haapuui, e mea horo'a i te mana e e mea paruru.

Ua ite Nephi i roto i te hoê orama i te mau haamaitairaa rahi ta te Fatu e tuu nei i ni'a i te feia e haapa'o i te fafauraa : « E ua hi'o ho'i au, o Nephi, i te mana o te Arenio a te Atua i te pouraa mai ... i ni'a iho ho'i i te feia i [fafau i] te Fatu ra ... o te parau ti'a e te mana o te Atua i te hanahana rahi ra, o ta ratou ia mauhaa ».⁵

Aita i maoro a'enei, ua farerei au i te hoê hoa apî. Ua faaite papû oia e, i muri mai i to'na fariiraa i to'na oro'a hiero, ua haapuuihia oia i te mana no te pato'i i te mau faahemaraa ta'na i tafifi noa na.

Ia haapa'o tatou i ta tatou mau fafauraa, e farii atoa tatou i te itoito e i te puai no te tauturu ia tatou ia amo i ta te tahi mau hopoi'a. Te vai ra te

ua hiti mai te tahi parau faaume mana’o, e uiraa tano atoa râ, i roto i te hoê apooraa na te feia faatere o te autahu’araa e te mau pūpū tauturu : e ti’a anei ia tatou ia titau i te tamarii va’u matahiti ia haapa’o i ta ratou mau fafauraa ? A tau’aparau amui noa ai matou, ua tae mai te mana’o e, te hoê rave’a no te faaineine i te mau tamarii ia rave e ia haapa’o i te mau fafauraa mo’a no te bapetizoraa, o te tautururaa ia ia ratou ia haapii ia rave e ia tape’a i te hoê parau fafau ohie.

E ti’araa to te mau metua haapa’o maitai ia ite eaha te rave’a maitai roa a’e no te pahono i te mau hinaaro a ta ratou mau tamarii. Ia imi te mau metua i te heheuraa no ratou iho e ia haa ratou i ni’a i te reira, ia tauaparau amui ratou, e ia tavini e ia haapii ratou i te mau parau tumu ohie no te evanelia, e farii mai ratou i te mana no te haapuui e no te paruru i to ratou utuafare. E ti’a atoa i te mau fetii ia tauturu mai. Ua haapii mai to’u papa ruau iti ia matou i te faufaa ia tape’a i ta matou parau fafau na roto i te hoê himene ohie. Teie rii to’na pehepehe : « Hou a matara ai ta oe parau, e feruri maite i to’na faufaa. E ia matara mai te reira, a papa’i i te reira i roto i to oe aau. E papa’i te reira i roto i to oe aau ». Ua haapihia mai teie himene iti ma te here, te ti’aturi papû e te mana i te mea ho’i, ua papa’i papa ruau i ta’na mau parau fafau i roto i to’na aau.

Ua matau vau i te hoê metua vahine feruriraa paari, ua opua oia e tuu atoa i ta’na mau tamarii i roto i ta’na mau tautooraa ia haapa’o i ta’na mau fafauraa. Ma te oaoa i te aau, e amo noa oia i te hopoi’a a te taata e faaea ra i piha’i iho i to ratou fare, no te hoa e no te mau melo o te paroisa—ma te tamahanahana i te feia tei hinaaro i te tamahanahanaraa. Eita atura ia e maere ua haere mai ta’na tamahine apî no te ani ia’na i te tauturu no te ite mai nahea i te tamahanahana i to’na hoa, no pohe noa mai nei te metua tane. E taima tano roa ia no te haapii ia’na e, e rave’a to’na hinaaro ia horo’a i te tamahanahanaraa i to’na hoa, hoê ia rave’a no te haapa’o i ta’na fafauraa no te bapetizoraa. Nahea tatou e nehenehe ai e titau i te mau tamarii

hoê tuahine tei mauui i te aau no te hoê tamaroa ta’na o te faaruru ra i te ati rahi e ua fatata i te pohe. No to’na faaroo i roto i te mau tuahine no te Sotaiete Tauturu ei feia haapa’o i te fafauraa, ua faaitoito oia no te ani ia ratou ia haapae i te maa e ia pure no ta’na tamaiti. Ua faaite mai te tahi tuahine i to’na mana’o e, ahani oia i ani i taua mau huru pure ra i to’na na tuahine. Tau matahiti na mua’tu, e fifi rahi atoa to ta’na tamaiti. Feruri noa oia ahani ua ani oia ia ratou ia tauturu mai i te amo i taua hopoi’a ra. Ua parau te Faaora e, « O te mea teie e ite ai te taata’toa e, e pipi outou na’u ia aroha outou ia outou iho ». ⁶

E te mau tuahine e, te vai nei te hopoi’a na tatou ia amo e te hopoi’a ia faaite atu. Te titauraa ia amo i ta te tahi hopoi’a, o te titauraa atoa ia ia haapa’o i ta tatou mau fafauraa. Aita paha e tau tano a’e mai teie nei no te parau a’o a Lucy Mack Smith i te mau tuahine matamua no te Sotaiete Tauturu : « E ti’a ia tatou ia here te tahi i te tahi, ia tia’i te tahi i te tahi, ia tamahanahana te tahi e te tahi e ia titau i te haapiiraa,

ia parahi amui paatoa tatou i te ra’i ». ⁷ Teie te numera hoê o te parau no te haapa’oraa i te fafauraa e no te hahaereraa.

Te faahaamana’o mai nei te Buka a Moromona ia tatou e, ua amo atoa te peropheta Alama i te hopoi’a ia haapii i te hoê tamaiti orure hau. Ua haamaitaihia Alama i te tahi taea’e e tuahine i roto i te evanelia, e feia haapa’o i te fafauraa, tei faafariu-hohonu-hia i te Fatu ra e tei haapii i te auraa no te amuraa i ta te tahi hopoi’a. Ua mâtau maitai tatou i te irava i roto ia Mosia o te parau nei no ni’a i te faaroo rahi o Alama e ta’na mau pure no ta’na tamaiti. Te parau atoa nei râ te papa’iraa e, « ua faaroo a’enei te Fatu ra i te pure a to’na ra mau taata, e te mau pure hoi a to’na ra tavini a Alama ». ⁸

Ua ite tatou e, e oaoa noa te Fatu « i te varua taata ia tatarahapa », ⁹ tera râ ua hinaaro roa tatou paatoa ia pee ta tatou mau tamarii i te parau a’o a te peresideni Henry B. Eyring ia « haamata vave a ia haere itoito noa i mua » i roto i te raveraa e te haapa’oraa i te mau fafauraa. ¹⁰ Aita i maoro a’enei,

ia rave e ia haapa'o i te mau fafau-
raa no te hiero mai te peu eita tatou
e titau ia ratou ia haapa'o i ta ratou
fafauraa matamua—te fafauraa no
te baptizoraa ?

Ua faaite Elder Richard G. Scott,
« Te hoê o te mau haamaitairaa rahi
roa a'e ta tatou e nehenehe e pûpû
atu i teie nei ao, o te puai ia o te
hoê utuafare tei faatumuhia i ni'a i te
Mesia, i reira te evanelia e haapihia
ai, te mau fafauraa e haapa'ohia ai e
e unauna ai te here ». ¹¹ Eaha te mau
rave'a e nehenehe ai ta tatou e faatupu
i taua huru utuafare ra no te faaineine
i ta tatou mau tamarii ia rave e ia haa-
pa'o i te mau fafauraa no te hiero ?

- E nehenehe ta tatou e hi'o amui
eaha te auraa no te vai-ti'amâ-
noa-raa no te hoê parau faati'a
no te hiero.
- E nehenehe ta tatou e hi'o amui
nahea i te faaroo i te Varua Maitai.
No te mea ho'i e, e farihia te oro'a
hiero na roto i te heheuraa, titauhia
ia tatou ia haapii i te reira aravihi
faufaa rahi.
- E nehenehe ta tatou e hi'o amui
nahea i te haapii na roto i te mau
tapa'o, haamata na ni'a i te mau
tapa'o mo'a no te baptizoraa e
te oro'a mo'a.
- E nehenehe ta tatou e hi'o amui no
te aha e mea mo'a te tino, e no te
aha, i te tahi mau taime, te faaauhia
nei te reira i te hiero, e nahea te
ahu tano e te hoho'a mâ e tu'ati ai
i te natura mo'a o te ahu hiero.
- E nehenehe ta tatou e hi'o amui i
te faanahoraa rahi oaoa i roto i te
mau papa'iraa mo'a. Rahi noa'tu
tatou i te mâtauraa i te faanahoraa
a te Metua i te Ao ra e te Taraehara
i roto i te mau papa'iraa mo'a, rahi
noa'toa'tu te faahiahia no te haamo-
riraa i roto i te hiero.
- E nehenehe ta tatou e haapii amui
no ni'a i te mau aamu o to tatou
mau tupuna, e tuatapapa i te aamu
utuafare, e rave i te faahoraa e e
rave atoa i te mau oro'a taata mono
i roto i te hiero no te feia pohe tei
herehia e tatou.
- E nehenehe ta tatou e hi'o amui i te
auraa o te mau parau mai te *oro'a*

*hiero, te oro'a, te taatiraa, te au-
tahu'araa, te mau taviri,* e te tahi
atoa mau parau e au i te haamori-
raa i roto i te hiero.

- E nehenehe ta tatou e haapii e, te
haere nei tatou i te hiero no te rave
i te mau fafauraa i mua i te Metua i
te Ao ra— te ho'i nei tatou i te fare
no te haapa'o i te reira! ¹²

Ia haapii ana'e tatou, e haamana'o
na tatou i te haapiiraa no « te maitai,
te maitai a'e, te maitai roa a'e ». ¹³ E mea
maitai ia haapii i ta tatou mau tamarii
no ni'a i te hiero. E mea maitai a'e ia
faaineine e ia titau ia ratou ia rave e
ia haapa'o i te mau fafauraa. E mea
maitai roa a'e ia faaite ia ratou na roto
i te hi'oraa e, te ati anaanatae roa'tu
nei tatou i ta tatou mau fafauraa no te
baptizoraa e no te hiero ! E te mau
tuahine e, ua taa anei ia tatou i to tatou
ti'araa i roto i te ohipa no te faaoraraa
a aupuru noa ai tatou, a haapii noa ai
e a faaineine noa ai tatou i te mau ta-
marii ia haere i mua i ni'a i te e'a no te
fafauraa ? E tae mai te mana no te rave
i te reira a faatura noa ai e a haapa'o
noa ai tatou i ta tatou mau fafauraa.

2. E mea faufaa roa te haapa'o- raa i te mau fafauraa ia oaoa mau tatou.

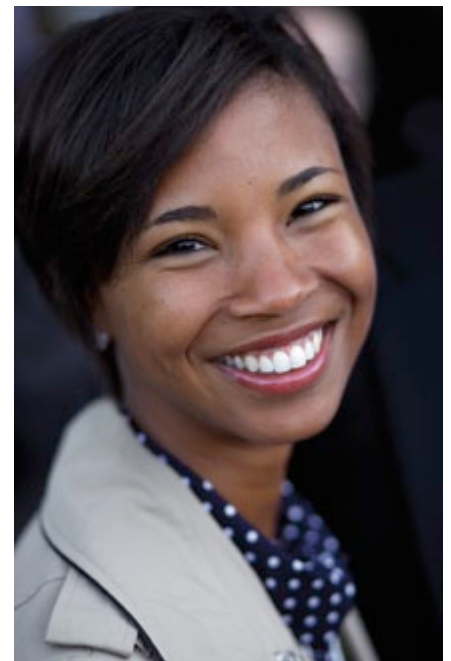
Ua haapii te peresideni Thomas S.
Monson, « Ia faatura tatou i te mau
fafauraa mo'a e ti'a'i, e ua riro atoa te
haapa'o-maitai-raa ei titauraa no te
farii i te oaoa ». ¹⁴ I roto i te 2 Nephi e
tai'o tatou e, « Parahi ihora matou ma
te oaoa ». ¹⁵ I ni'a noa mai i roto i teie
pene, te haapii nei tatou e, no patu
noa mai nei Nephi e to'na mau taata
i te hoê hiero. Papû roa e, e feia haa-
pa'o i te fafauraa ratou tei i te oaoa !
E i roto ia Alama te tai'o nei tatou, « E
aita'tu te taime maitai roa i te reira i
roto i te ati Nephi mai te mahana o
Nephi ra e tae noa'tu i te mahana o
Moroni ». ¹⁶ No te aha ? Teie te hoê
irava faufaa rahi roa, « E ratou atoa tei
itoito i te haapa'o i te mau faaue a te
Fatu ». ¹⁷ Te feia haapa'o i te fafauraa,
e feia haapa'o ia i te faaueraa !

E mea au roa na'u i te irava e
tai'o nei : « E teie nei, ia faaroo a'era
te feia i teie nei mau parau [te mau
parau e faataa nei i te fafauraa no te

baptizoraa], ua paipai ihora ratou i to
ratou rima i te oaoa, e ua tiaoro maira
ratou, O te hinaaro teie o to matou
aau ». ¹⁸ E mea au roa na'u te hinaaro o
to ratou aau. Ua hinaaro e ua anaana-
tae roa ratou ia rave e ia haapa'o i ta
ratou mau fafauraa !

I te hoê sabati, ua faaroohia te reo
oaoa o te hoê tuahine apî tei parau e,
« I teie mahana e rave au i te oro'a ! » I
hea ra te taime hopea tatou i oaoa i te
reira faufaa ? E nahea tatou e faaite nei
i te reira ? E na reira tatou na roto i te
haamana'o-noa-raa i te Faaora e na
roto i te *haapa'o-noa-raa* i Ta'na mau
faaueraa, oia atoa ia te haapa'oraa i te
mahana sabati ei mahana mo'a. E na
reira tatou na roto i te *haamana'o-
noa-raa* Ia'na a faatupu ai tatou i ta
tatou mau pure utuafare e ta tatou iho,
ta tatou *tuatapapa-noa-raa* i te mau
papa'iraa mo'a o i te mahana tata'itahi
e te mau pureraa pô utuafare o te he-
petoma. E ia hahi ê noa'tu tatou e aore
râ ia haapa'o ore rii tatou i teie mau
mea, e tatarahapa tatou e e haamata
apî faahou.

E horo'a te raveraa e te haapa'o-
anaanatae-roa-raa i ta tatou mau fafau-
raa i te ti'araa e te ora i te mau oro'a
mo'a roa e te mea faaora atoa ho'i, o
te titauhia ia tatou ia rave no te farii i
« te mau mea atoa na [te] Metua ra ». ¹⁹
Ua riro te mau oro'a e te mau fafauraa

ei mau « tapa’o rahi pae varua » ta te peresideni Henry B. Eyring i haapii a na ô ai oia e : « E feia no te fafauaraa te Feia Mo’a i te Mau Mahana Hopea Nei. Mai te mahana o te bapetizoraa e na roto i te mau tapa’o rahi pae varua o to tatou oraraa, e parau fafau tatou i mua i te Atua e e parau fafau mai Oia ia tatou. E haapa’o noa Oia i Ta’na mau parau fafau tei horo’ahia mai na roto i Ta’na mau tavini ti’a, ei reira ia te tamataaraa rahi roa o to tatou nei oraraa, te hi’oraa e, e rave e e haapa’o anei *tatou* i ta tatou mau fafauaraa i mua Ia’na ». ²⁰

3. E faaite to tatou haapa’oraa i te mau fafauaraa i to tatou here i te Faaora e i to tatou Metua i te Ao ra.

Ua rau te tumu e ti’a ai ia tatou ia haapa’o maite i ta tatou fafauaraa, teie râ te tumu rahi no tatou—te here. A feruri ai tatou i te here, teie te hoê irava i roto i te Faufaa Tahito te haaputapû nei i to’u aau. O vai ho’i te ore e putapû te aau i te aamu o te here o Iakoba ia Rahela, e tai’o tatou, « Ua tavini atura Iakoba e a hitu atura matahiti, tera ta’na utu’a o Rahela, e no to’na hinaaro ia’na, riro atura taua mau matahiti ra, mai na mahana rii aita re’a nei te huru ia’na »? ²¹ E te mau tuahine, te haapa’o ra anei tatou i ta tatou mau fafauaraa ia au i teie huru here hohonu e te itoito ?

No te aha i vai noa ai te hinaaro o te Faaora ia haapa’o i Ta’na fafauaraa i mua i te Metua ma te rave faaoti i Ta’na misioni hanahana ia faatusia no te mau hara o teie nei ao ? No To’na here i To’na Metua e To’na here ia tatou. No te aha i vai noa ai te hinaaro o te Metua ia faati’a i Ta’na Tamaiti Fanau Tahiti e te maitai roa ho’i, ia mamae i te mamae hau atu, no te amo i te mau hara, te mau mauuiui o te aau, te mau ma’i e te mau paruparu o teie nei ao e tae noa’tu i te mau mea au ore atoa o teie oraraa ? Tei roto te pahonora e te mau parau : « I aroha mai te Atua i to te ao, e ua tae roa i te horo’a mai i ta’na Tamaiti fanau tahi ». ²²

« Mai te peu ua taa maitai ia tatou te mau haamaitairaa rahi i noaa mai ia tatou na roto i te faaoraraa tei ravehia no tatou, aita hoê mea ta te Fatu e ani mai, e ta tatou e ore e rave ma te peepee e ma te hinaaro mau ». ²³ Ia au i teie faahitiraa a te peresideni Joseph

Fielding Smith, e rave’a te haapa’oraa i te fafauaraa no te faaite i to tatou here no teie Taraehara eita e ti’a ia feruriihia e te hope ore atoa ho’i a to tatou Faaora e to tatou Ora, e no te here maitai roa’toa o to tatou Metua i te Ao ra.

Ma te aau putapû, ua tuu mai Elder Holland i teie mana’o, « aita vau i papû roa eaha te ohipa e tupu no tatou i te Mahana Haavâraa, teie râ, e hitimahuta vau mai te mea i roto i taua tau’araa parau ra, eita te Atua e ui mai ia tatou i te mea iho ta te Mesia i ui ia Petero : ‘Ua [here] na oe ia’u ?’ » ²⁴ I teie pô, te ani nei au ia tatou tata’itahi ia hi’opo’a i to tatou here i te Faaora, ma te faito i te reira i to tatou huru oaoa i te haapa’oraa i ta tatou mau fafauaraa. Ua parau te Faaora, « Tei ia’na ta’u ra parau e ua haapa’o oia i taua parau ra, oia tei [here] mai ia’u ; e tei [here] ia’u ra, e here hia mai oia e tau Metua ra ; e e here ho’i au ia’na, e e faaite atu ho’i au ia’na ia’u iho ». ²⁵ Auê ho’i te titaaraa rahi no tatou ia faaite tamau mai te Faaora Ia’na i roto i te oraraa o te mau mahana atoa !

E haamana’o na tatou e, te feia i haapa’o ore na mua’tu e aore râ te feia e tafifi ra i teie nei, e nehenehe ta ratou e putapû i te rima tape’a o

te Tia’i Mamoe Maitai i ni’a i to ratou upoo a faaroo atoa ai ratou i To’na reo i te na ôraa e : « Haere mai. Aita faahou oe i taamuhia. Ua ora oe ». Ua parau mai te Faaora, « O vau te tia’i mamoe maitai. E horo’a te tia’i mamoe maitai i to’na iho ora no te mamoe ». ²⁶ Ua ti’a Ia’na ia parau i te reira no te mea ua haapa’o Oia i Ta’na mau fafauaraa ma te here. Teie atura ia te uiraa, e na reira anei tatou ? Ia haere tatou i mua ma te faaroo, ma te aau anaanatae roa e ma te hinaaro ia riro ei feia haapa’o i te fafauaraa. E na reira tatou i te faaite i to tatou here no to tatou Metua i te Ra’i e no to tatou Faaora, e no raua vau e faaite papû nei ma te here, na roto i te i’oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. See D. Todd Christofferson, « You Are Free », *Liahona*, Mati 2013, 16, 18.
2. Jeffrey R. Holland, « Keeping Covenants : A Message for Those Who Will Serve a Mission », *Liahona*, Tenuare 2012, 49.
3. See « Understanding Our Covenants with God », *Liahona*, Tiurai 2012, 23.
4. « E Pee Au ia Oe », *Te mau Himene*, no. 165; faataa-ê-raa tuuhia’tu.
5. 1 Nephi 14:14.
6. Ioane 13:35.
7. Lucy Mack Smith, i roto *E mau Tamarii Tamahine i roto i To’u Basileia: Te aamu e te ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 29.
8. Mosia 27:14 ; faataa-ê-raa tuuhia’tu.
9. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 18:13.
10. See Henry B. Eyring, « Ia ineine noa i te pae varua : a haamata vave e ia haere itoito noa i mua », *Liahona*, Novema 2005, 37–40.
11. Richard G. Scott, « No te hau i te fare », *Liahona*, Me 2013, 30.
12. See D. Todd Christofferson, « Te pahono nei te evanelia i te mau fifi e te mau tamataaraa o te oraraa » (Haapiiiraa na te feia faatere o te ao nei, Fepuare 2012) ; lds.org/broadcasts.
13. Hi’o Dallin H. Oaks, « Maitai, Maitai a’e, Maitai roa », *Liahona*, Novema 2007, 104.
14. Thomas S. Monson, « Happiness—the Universal Quest », *Liahona*, Mati 1996, 5.
15. 2 Nephi 5:27.
16. Alama 50:23.
17. Alama 50:22.
18. Mosia 18:11.
19. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:38.
20. Henry B. Eyring, « Witnesses for God », *Ensign*, Novema 1996, 30; faataa-ê-raa tuuhia’tu.
21. Genese 29:20.
22. Ioane 3:16.
23. Joseph Fielding Smith, « Importance of the Sacrament Meeting », *Relief Society Magazine*, Atopa 1943, 592.
24. Jeffrey R. Holland, « Te ture matamua e tei hau i te rahi », *Liahona*, Novema 2012, 84.
25. Ioane 14:21.
26. Ioane 10:11.

Na Carole M. Stephens

Tauturu matamua i roto i te peresideniraa rahi no te Sotaiete Tauturu

E tumu rahi to tatou ia oaoa

Ia here ana'e outou, ia tia'i ana'e, e ia tavini ana'e outou ia vetahi e na roto i te mau rave'a ha'iha'i e te ohie, te rave itoitoi ra ia outou i te ohipa no te faaoraraa.

I te poheraa to'u metua hoovai tane, ua putuputu to matou utuafare e ua aroha i te feia atoa tei haere mai e faaite i to ratou tapao aroha. I te roaraa o taua pô ra, a farerei haere ai au i te fetii e i te mau hoa, ua ite pinepine au i ta'u mootua 10 matahiti, o Porter, i te ti'araa i piha'i iho i to'u metua hoovai vahine—to'na « mama 'û ». I te tahi taima e ti'a oia i muri ia'na, no te tia'i ia'na. I te hoê taima ua ite au i to'na rima i te haatiraa i to mama'û. Ua hi'o vau ia'na i te tapeapea-marû-raa i

te rima o mama'û, te aparaa e te ti'araa i piha'i iho ia'na.

E rave rahi mahana i muri a'e i taua ohipa ra, aita ta'u e nehenehe e tatara i taua hoho'a ra i rapae i to'u upoo. E ua faauru te varua ia'u ia papa'i i te hoê rata iti ia Porter, no te faaite ia'na i te ohipa ta'u i ite. Ua papa'i au i te hoê rata uira e ua parau ia'na i te mea ta'u i ite e i feruri. Ua faahaamana'o atu vau ia Porter i te mau fafauraa ta'na i rave i te taima a baptizohia ai oia, ma te faahiti atu

Porter (i te pae atau) e to'na metua vahine tupuna.

i te mau parau a Alama i roto i te Mosia pene 18:

« E teie nei, no te mea ua hinaaro outou ia ô i te aua o te Atua, e ia parauhia i to'na ra mau taata, e ua hinaaro outou ia tauturu te tahi i te tahi i te hopoi i ta outou mau hopoia, ia māmâ te reira ;

« Oia ia, e au ia outou ia oto, a oto ai te feia oto ra ; oia ia, e ia haamahana-hana ia ratou i tei au ia haamahana-hanahia ra, e ia tia ei ite o te Atua i te mau mahana atoa, e i te mau mea atoa, e i roto i te mau vahi atoa ta outou e parahi ra, e ia tae noa'tu i te poheraa ... ia noaa te ora mure ore ia outou—

« ... Mai te mea i hinaarohia teie e to outou aau, eaha te mea e ore e au ai ia outou ia baptizohia i te i'oa o te Fatu ei faaite i mua ia'na e, i faaau outou i te hoê faufaa ia'na ra, ia haamori atu outou ia'na, e ia haapao i ta'na ra mau faaue, ia rahi atu ta'na niniiraa mai i to'na Varua i nia ia outou ? »¹

Ua haamaramarama atu vau ia Porter e, ua haapii Alama e, te feia e hinaaro ia baptizohia, e ti'a ia ia ratou ia tavini i te Fatu na roto i te taviniraa ia vetahi ê—i to outou oraraa taatoa ! Na ô atura vau e : « Aita vau i ite e, ua taa anei oe i te reira, tera râ, te huru no to oe faaiteraa i te here e i te haapa'o ia mama'û, ua haapa'o ia oe i ta oe mau fafauraa. Te haapa'o nei tatou i ta tatou mau fafauraa i te mau mahana atoa mai te mea e, e riro tatou ei taata maitai, e faaite tatou i te here, e e au-puru tatou i te tahi e te tahi. Te hinaaro nei au ia ite oe e, te haapeu nei au ia oe no to oe riroraa ei taata haapa'o fafauraa ! Ia haapa'o ana'e oe i te fafauraa ta oe i rave i te taima a baptizohia ai oe, e ineine ia oe no te faatoro'ahia i roto i te autahu'araa. Na teie fafauraa hau atu e horo'a ia oe i te mau rave'a hau atu no te haamaitai e no te tavini ia vetahi ê, e tauturu ia oe ia ineine no te mau fafauraa ta oe e rave i roto i te hiero. Mauruuru no to oe riroraa ei hi'oraa maitai no'u ! Mauruuru no to oe faaiteraa mai ia'u i te huru o te hoê taata haapa'o i te fafauraa ! »

Pahono mai nei o Porter e : « Mama'û, mauruuru no te parau poro'i. A tauahi noa ai au ia mama'û, aita vau i ite e, te haapa'o ra ia vau i

te maa. E ani oia ia ratou ia haere mai i te pureraa, e e tia'i oia ia ratou, e e parahi i piha'i iho ia ratou ia tae ana'e mai ratou.

Ua maramarama maitai o Maria i te parau ta Elder Jeffrey R. Holland i faahaamana'o mai aita i maoro a'e nei e, « te aniraa manihini i faauruhia i te tatou here no vetahi ê e no te Fatu o Iesu Mesia ... e ore ia e faaairohia ei mea ino e te faahapa ». ¹⁰ E tapura i'oa ta'na no te mau taata tei parau e, ua inoia ratou, e e tamau noa oia i te utuutu ia ratou. No to ratou ite e, te here mau nei oia ia ratou, e nehenehe ta'na e parau ia ratou e, « Eiaha e ino-ino. E peu maamaa te reira ! »

Ua riro o Maria ei pipi haapa'o fafauraa na Iesu Mesia. Noa'tu e, aita to'na e autahu'araa i roto i to'na utuafare, te ite nei oia i te mana o te Atua i te mau mahana atoa na roto i te haapa'oraa oia i ta'na mau fafauraa no te hiero a haere papû ai oia na ni'a i te e'a e tae noa'tu i te hopea, e te faaitoitoraa ia vetahi ê ia rave i te ohipa no te faaoraraa.

Na roto i teie mau aamu, ua ite anei outou i to outou ti'araa i roto i te ohipa no te faaoraraa ? A rave i te hoê taima no te feruri i te tahi atu tamahine a te Atua o te hinaaro ra i te faaitoitoraa no te ho'i mai i ni'a i te e'a no te fafauraa e aore râ, o te hinaaro ra i te tahi maa tauturu no te ti'a noa i ni'a i te e'a. A ui atu i to outou Metua i te Ao ra no ni'a i taua tamahine ra. E tamahine te reira Na'na. Ua ite Oia i to'na i'oa. Ua ite atoa oia ia outou, e e faaite mai Oia ia outou i te mea ta taua tamahine ra e hinaaro ra. A faaoromai e a tamau noa i te pure no'na, e a rave mai te au i te mau faaururaa ta outou e farii.

« Ua haamauruuru te Tuahine Eliza R. Snow ... i te mau tautooraa a te mau tuahine no te haapuai te tahi i te tahi ... Ua parau oia ia ratou e noa'tu aita te Ekalesia i tape'a i te hoe buka no te mau horo'araa atoa ta ratou i rave no te tauturu i te feia i roto i te fifi, ua tape'a te Fatu i te hoê buka maitai no ta ratou ohipa faaoraraa:

« ... Ua parau te Peresideni Iosepha Semita e ua faanahohia teie sotaiete no te faaora i te mau varua. Eaha

ta te mau tuahine i rave no te faaho'i mai i te feia tei hahi ê atu ?—no te tamahanahana i te mau aau o te feia tei to'eto'e i roto i te evanelia ?—Ua papa'ihia te tahi atu buka o to outou faaroo, to outou hamani maitai, ta outou mau ohipa e te parau maitai. Ua papa'ihia te tahi atu buka. Aore roa e mea i mo'ehia' ». ¹¹

I roto i te Buka a Moromona, te parau nei Amona no ni'a i te tumu rahi e oaoa ai tatou. Te na ô ra oia e : « E te ui atu nei hoi au ia outou e, eaha ia te mau mea maitatai ta [te Atua] i tuu aroha mai i nia iho ia tatou nei ? E tia anei ia outou ia faaite mai ? »

I roto i to'na oaoa rahi, aita o Amona i tia'i i te pahonora. Na ô a'era oia, « Inaha, na'u e faaite atu ia outou ... o te maitai teie i horoahia mai ia tatou nei, o tatou i faataahia ei mauhaa i roto i te rima o te Atua ia faatupu i teie nei ohipa rahi ». ¹²

E mau tamahine haapa'o fafauraa tatou i roto i te basileia o te Fatu, e e nehenehe ta tatou e riro ei mau mauhaa i roto i To'na rima. Mai te mea e, e rave tatou i te ohipa no te faaoraraa i te mau mahana atoa na roto i te mau rave'a ha'iha'i e te ohie—tia'i, haapuai e haapii i te tahi e te tahi— e ti'a ia ia tatou ia amui atu ia Amona tei parau hoi e :

« Inaha râ, te oaoa nei au, oia ia, ua i roa to'u nei aau i te oaoa, te popou nei to'u aau i to'u ra Atua.

« Ua ite noa vau e, o te mea faufaa ore au ; i to'u nei puai, ua paruparu vau ; e teie nei, e ore roa vau e faaahaaha i roto ia'u iho, e faaahaaha râ vau i to'u ra Atua, na roto hoi i to'na ra puai, ua tia ia'u te rave i te mau mea atoa ». ¹³

Te faaite papû nei au i te reira, na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Mosia 18:8–10.
2. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77.
3. Mose 1:39.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 25:1.
5. 2 Nephi 31:18.
6. 2 Nephi 31:20.
7. Russell M. Nelson, « Te mau fafauraa » *Liahona*, Nov. 2011, 88.
8. Luka 22:32.
9. Thomas S. Monson, « Te Faaroo i roto i te ohipa faaoraraa » (Haapuroraraa Haapiipiraa na te feia faatere na te ao nei, Tiunu 2013), [lds.org/broadcasts](https://www.lds.org/broadcasts).
10. Jeffrey R. Holland, « Ta tatou hopoi'a no te ani-manihini » (Haapuroraraa Haapiipiraa na te feia faatere na te ao nei, Tiunu 2013), [lds.org/broadcasts](https://www.lds.org/broadcasts).
11. *E Mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia : Te aamu e te Ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 93.
12. Alama 26:2–3.
13. Alama 26:11–12.

Na Linda S. Reeves

Tauturu piti i roto i te Peresideniraa Rahi o te Sotaiete Tauturu

A titau i te mau haamaitairaa no ta outou mau fafauraa

Ia faaapî e ia faatura ana'e tatou i ta tatou mau fafauraa, e nehenehe ta tatou hopoi'a e haamamahia, e e nehenehe tatou e tamâ-noa-hia, e e haapuaihia.

Te mau tuahine, e mea faahiahia mau ia putuputu faahou e o outou.

Aita i maoro a'e nei ua farerei au i te hoê vahine te faaineine ra i te baptizohia. I taua sabati taa ê ra, ua tae mai oia i te fare pureraa ma te haere avae noa mai na roto i te vari paruparu, i te atearaa e 3 kirometera. Ua haere oioi oia i roto i te fare pape, ua tatara i to'na ahu repo, ua tamâ ia'na, e ua oomo i te ahu mâ no te Sabati. I roto i te pureraa sotaiete tauturu ua faaite oia i te huru no to'na faafariurara-hia. Ua putapû roa vau i to'na hinaaro rahi ia tamâhia oia e ia riro ei mea viivii ore na roto i te tatarahaparaa e te tusia taraehara a te Faaora e to'na hinaaro ia faaru'e i to'na « oraraa tahito » ia ti'a ia'na ia rave i te mau fafauraa mo'a i mua i to tatou Metua i te Ao ra. Ua faaru'e oia i to'na hoa tamaroa, te aro nei oia i te tîfiraa no te haapa'o i te parau paari, ua faaru'e i ta'na ohipa no te sabati, e ua ere i te auhoaraa o te feia ta'na i here a faaite

ai oia i ta'na opuaraa ia baptizohia oia. No to'na hinaaro rahi e faaru'e i ta'na mau hara paatoa e ia tamâhia, ua ti'a ia'na ia ite i te here faaora o te Faaora. Ua faaûruhia vau i taua po'ipo'i ra na roto i to'na hinaaro ia riro mai ei taata mâ i te tino e i te varua.

Ua ite matou e, e rave rahi outou tei rave i teie huru faatusiaraa i te taime a ite ai outou i te faaiteraa a

te Varua Maitai e a tupu ai to outou hinaaro ia tatarahapa, ia baptizohia, e ia tamâhia. Aita paha e taime ê atu a ite ai tatou i te here rahi hanahana o te Faaora mai ta tatou e ite i te taime a tatarahapa ai tatou e a ite ai tatou i To'na rima here i te tororaa mai e i te tauahiraa mai ia tatou e i te haapapûraa mai ia tatou e, ua here e ua farii Oia ia tatou.

Tau sabati i ma'iri a'e nei a faaroo ai au i te pure haamaitairaa i te oro'a mo'a, ua horuhoru to'u auu i te huru faahitiraa a te tahu'a i te ta'o tata'i-tahi ma te mana'o papû. I muri a'e ua taniuniu vau i taua tahu'a ra no te haamauruuru ia'na no to'na tautururaa ia riro te oro'a mo'a ei iteraa varua hohonu no'u e no te amuiraa. Aita oia i te fare, to'na râ metua vahine tei pahono mai, « e oaoa roa oia i te mea ua taniuniu mai oe! Teie ta'na taime matamua a pure ai oia i te pure no te oro'a mo'a, e ua faaineine maua i te reira, ma te aparau na ni'a i te faufaa o te oro'a mo'a e te hi'opo'a-faahou-raa i ta tatou mau fafauraa no te baptizoraa e te Faaora ». Ua here roa vau i teie metua vahine maitai no to'na haapiiraa i ta'na tamaiti i te mana o te mau fafauraa o te baptizoraa, e nahea oia e nehenehe e tauturu i te mau melo o te paroisa ia ite i taua mana ra.

Ua ite atoa vau i te tahi atu metua vahine tei parahi oia ana'e i roto i te pureraa e rave rahi matahiti e ta'na na tamarii na'ina'i e maha. Varavara roa te taime e nehenehe ta'na e faatumu i to'na mana'o i ni'a i te Faaora i te taime no te oro'a mo'a, no reira, ua rave oia i te hoê faanahoraa. I teie nei i te mau mahana maa atoa e tamata oia i te rave i te taime no te hi'opo'a i ta'na hepetoma e no te feruri i ta'na mau fafauraa e i te mau mea e titauhia ia'na ia tatarahapa. Te parau ra oia e, « no reira, no'atu te huru o te ohipa e tupu mai na roto mai i ta'u mau tamarii i te sabati, ua ineine au no te rave i te oro'a mo'a, faaapî i ta'u mau fafauraa, e ia ite i te mana tamâ o te Taraehara ».

No te aha te Faaora e tuu ai i te faufaa rahi i ni'a i te oro'a mo'a, e te mau tuahine here? Eaha te faufaa ta teie faaapîraa i ta tatou mau fafauraa no te baptizoraa i te mau hepetoma

atoa e horo'a mai i roto i to tatou oraraa? Te ite ra anei tatou i te ti'araa o te Faaora ia tamâ hope roa ia tatou i te mau hepetoma atoa a rave ai tatou i te oro'a mo'a ma te ti'amâ e te aau tae mau? Ua faaite papû mai te Peresideni Boyd K. Packer e, « teie te fafauraa o te evanelia a Iesu Mesia e te Taraehara... i te hopea o [to tatou oraraa], e nehe-nehe tatou e tomo na roto i te paruru ma te tatarahapa i ta [tatou] mau hara e ma te tamâhia i te toto o te Mesia ».¹

E oaoa rahi to to tatou peresideniraa ia rave ana'e to tatou mau tuahine e to ratou mau utuafare i te mau fafauraa e ia haapa'o i te reira, te oto nei râ to matou aau no outou e farerei nei i te ati i roto i to outou oraraa no te ofatiraa te feia tei herehia e outou i te fafauraa. Ua faaue te Fatu i te peropheta Iakoba, te taea'e o Nephi, ia paraparau i to'na mau taea'e no ni'a i te mau vahine e te mau tamarii parau ti'a o to'na ra anotau. Te faaite papû nei au e, ua faaherehere-taa ê-hia teie mau parau no to tatou nei anotau. Te parau mai nei oia ia tatou mai te huru e, te Faaora iho teie e paraparau mai nei. « Ua rahi atu te teiaha o ... te mana'o tapitapi » o Iakoba a parau hua ai oia i te mau tane e te mau metua tane :

« Ua taiâ atoa vau i te mea e, ia papû hua'tu ta'u parau... i mua i ta outou mau vahine e ta outou mau tamarii hoi e ti'a'i, ua marû roa te aau o te tahi pae o ratou, e te haapa'o maitai, e te taiata ore hoi... »

« ... Ua tae roa'tu te tai o to ratou aau i ni'a i te Atua ia outou ... I pohe ai te mau taata e rave rahi, i patiahia i te mau puta hohonu ra ».²

Ua fafau mai Iakoba i te mau vahine e i te mau tamarii tei haapa'o i te fafauraa i to'na ra anotau e i to tatou nei anotau :

« E ti'aturi na outou i te Atua ma te aau aueue ore, e e pure atu ia'na ra ma te faaroo rahi, e na'na ia e faaherehere mai ia outou i to outou mau ati... »

« ... A faateitei na i to outou upoo i ni'a ia noaa te parau maururu a te Atua ra, e ia faaihia i to'na ra aroha ».³

Te mau tuahine, te faaite papû nei au i te puai e i te mana o te pure ia ninii ana'e tatou i to tatou varua, ma te faaite i to tatou oto rahi e to tatou mau

hinaaro i to tatou Metua i te Ao ra, e te mau pahonora e fariihia ia « faaihia » tatou i te mau papa'iraa mo'a e i te mau parau a te mau peropheta ora.

Fatata e toru matahiti i ma'iri a'e nei ua mou roa i te auahi te rotoraa o te fare menemene tu'iroo e te herehia i Provo, Utaha. Ua riro to'na haamouraa ei ati rahi no te mau taata no taua oire ra e no te mau melo o te Ekalesia. E rave rahi te taata tei ui maere e, « no te aha te Fatu i vaiiho ai i teie ohipa ia tupu? E mea papû maitai e, e nehe-nehe Ta'na e tape'a i te auahi e aore râ, e tape'a i to'na haamouraa ».

Hoê ahuru ava'e i muri mai, i roto i te amuiraa rahi no atopa 2011, ua faaroohia te reo hitimahuta o te taata i te taime a faaite ai te Peresideni Thomas S. Monson e, e riro mai te fare menemene tei fatata roa i te mou ei hiero mo'a—ei fare no te Fatu! I taua taime mau ra, ua ti'a ia tatou ia ite i te mea ta te Fatu i ite a'e na! Aita Oia i faatupu i te auahi, ua vaiiho râ Oia i te auahi ia haamou roa i te rotoraa. Ua hi'o Oia i te fare menemene ei hiero nehe-nehe—ei fare tamau no te raveraa i te mau fafauraa mo'a e te mure ore.⁴

E au mau tuahine here, e faati'a te Fatu ia tamatahia tatou, i te tahi taime i te faito hopea o to tatou paari. Ua ite na tatou i te oraraa o tei herehia e tatou—e to outou atoa paha—ia ama

roa i te auahi, e ua ui maere tatou e, no te aha te hoê Metua here e te aupuru i te Ao ra e faati'a ai i te mau ohipa mai teie te huru ia tupu mai. Aita râ Oia e vaiiho ia tatou i roto i te rehu ; E ti'a Oia ma te hohora i to'na na rima, e ma te ani manihini onoono ia tatou ia haere atu Ia'na ra. Te patu nei Oia i to tatou oraraa i roto i te mau hiero nehe-nehe i reira hoi To'na Varua e parahi ai e a muri noa'tu.

I roto i te Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 58:3–4, te parau mai nei te Fatu ia tatou :

« E ore roa e ti'a ia outou ia ite na roto i to outou mata taata noa nei, no teie taime noa nei, i te opuaraa no to outou Atua no ni'a i tera ra mau mea o te tupu a muri atu ra, e te hanahana hoi o te tae mai i muri a'e i te mau ati e rave rahi ra.

« No te mea i muri mai i te mau ati e rave rahi ra e tae mai ia te mau haamaitairaa. No reira te tae maira te mahana outou e faakoroniahi'i te hanahana rahi ».

E te mau tuahine, te faaite papû nei au e, e faanahonahora ta te Fatu no to tatou oraraa tata'itahi. Aore roa hoê mea e tupu i riro ei hitimahutaraa Na'na. Ua ite Oia i te mau mea atoa, e ua here Oia i te mau mea atoa. E hinaaro rahi To'na ia tatuturu ia tatou, ia tamahanahana ia tatou, e ia tamaru

i to tatou mau i mai te mea e, e ti'aturu tatou i te mana o te Taraehara e e faatura hoi i ta tatou mau fafauraa. Ua ite au i te reira. E nehenehe te mau tamataraa e te mau ati ta tatou e farerei e riro ei mau ohipa o te arata'i ia tatou Ia'na ra, e ia haapa'o i ta tatou mau fafauraa, i reira hoi e ti'a ai ia tatou ia ho'i faahou i mua i To'na aro e ia farii i te mau mea atoa na to tatou Metua ra.

I teie matahiti i ma'iri a'e nei ua hinaaro vau ia ite hohonu atu i te here o te Fatu, ia farii i te heheuraa no'u iho, ia maramarama maitai a'e au i ta'u mau fafauraa no te hiero e ia haamamahia ta'u hopoi'a. A pure ai au no teie mau haamaitairaa taa ê, ua farii au i te faa'ururaa a te Varua i te arata'iraa ia'u ia haere i te hiero e ia faaroo maitai a'e i te parau tata'itahi o te mau haamaitairaa i faahitihia i ni'a ia'u. Te faaite papû nei au e, na roto i to'u faaroo-maitai-raa e to'u tamataraa ia faaohipa i to'u faaroo, ua haamaitai mai te Fatu ia'u e ua tauturu mai ia mama ta'u hopoi'a. Ua tauturu mai Oia ia'u ia farii i te hau rahi no te mau pure aita â i pahonohia mai atura. E ruuruu tatou i te Fatu ia haapa'o i Ta'na mau fafauraa mai te mea e, e haapa'o tatou

i ta tatou mau fafauraa e e faaohipa tatou i to tatou faaroo.⁵ A haere mai i te hiero, e te mau tuahine here, e a titau i to outou mau haamaitairaa!

Te hinaaro atoa nei au e paraparau i te tahi atu rave'a o te horo'a mai ia tatou i te ti'aturi e i te faaroo. I te tahi taime, tatou te mau vahine, te vai ra tera hinaaro i roto ia tatou ia hi'o haavî ia tatou iho. I roto i taua mau huru taime ra, e ti'a ia tatou ia imi i te Varua e ia ani e, « Te hinaaro anei te Fatu ia feruri au mai te reira no ni'a ihoa ia'u, aore râ o Satane anei teie e tamata nei i te haaparuparu ia'u. A haamana'o tatou i te huru o to tatou Metua i te Ao ra, e to'na here maitai roa e te rahi.⁶ Te hinaaro nei Oia i te haapuai ia tatou, eiaha râ i te haaparuparu ia tatou.

Tatou te mau melo no te Ekalesia, i te tahi taime e hinaaro tatou ia riro ei tuhaa no te hoê « utuafare maitai roa no te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei » ia ti'a hoi i te Fatu ia farii mai ia tatou. Pinepine tatou i te mana'o e, « e ere tatou i te mea ti'amâ e aore râ, aita i au ia tatou te basileia » mai te mea e, aita i roaa ia tatou taua huru utuafare ra. E te mau tuahine here e, ia hope te mau mea atoa i te

parauhia e i te ravehia, te mea faufaa i mua i to tatou Metua i te Ao ra o te huru ia no to tatou haapa'oraa i ta tatou mau fafauraa, e te huru o to tatou itoito i te tamataraa i te pee i te hi'oraa o to tatou Faaora o Iesu Mesia.

Te faaite papû nei au e, o Iesu Mesia to tatou Faaora e to tatou Taraehara. Na roto i Ta'na tusia taraehara, e ti'a ia tatou ia tamâhia i te mau hepetoma atoa na roto i to tatou rave-raa ma te ti'amâ i Ta'na oro'a mo'a. Ia faaapî e ia faatura ana'e tatou i ta tatou mau fafauraa, e nehenehe ta tatou hopoi'a e haamamahia, e e nehenehe tatou e tamâ-noa-hia, e e haapuaihia, e i te pae hopea o to tatou oraraa, e tai'ohia tatou e mea ti'amâ no te farii i te faateiteiraa e i te ora mure ore. Te faaite papû nei au i teie mau mea na roto i te i'oa o to tatou Faaora herehia, o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Boyd K. Packer, « Te Taraehara », *Liahona*, Novema 2012, 77.
2. Iakoba 2:3, 7, 35.
3. Iakoba 3:1-2.
4. A hi'o Mosia 23:21-22.
5. A hi'o Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 82:10.
6. Hi'o Russell M. Nelson, « Divine Love », *Liahona*, Feputare. 2003, 12-17.

Na Peresideni Thomas S. Monson

Aita roa tatou e haere o tatou ana'e iho

Ia tae i te hoê mahana, e hi'o outou i te mau taime pe'ape'a o to outou oraraa, ei reira outou e ite ai e, ua vai noa Oia i piha'i iho ia outou i te mau taime atoa.

Eau mau tuahine here e, te varua tatou e farii nei i teie pô e faaiteraraa ia no to outou puai, to outou haapa'o e to outou maitai. Ia au i te faahitiraa a te Fatu : « O outou te miti no te fenua... O outou te maramarama o teie nei ao ».¹

A feruri ai au i teie taime i faataahia no'u no te paraparau atu ia outou, haamana'o atura vau i te here o to'u hoa here, o Frances, i te Sotaiete Tauturu. A ora ai oia, e rave rahi ti'araa ta'na i amo i roto i te Sotaiete Tauturu. I te 31raa o to maua matahiti, ua pihia vau ei peresideni no te misioni no Canada. I roto i na matahiti e toru no taua piiraa ra, na Frances i peresideni i ni'a i te mau Sotaiete Tauturu atoa no taua tuhaa fenua ra, oia hoi, te tuhaa fenua no Ontario e no Quebec. Na roto i taua piiraa ra e na roto atoa i te tahi atu mau piiraa rau ta'na i amo i roto i te Sotaiete Tauturu o ta maua iho paroisa, ua itehia ia'na te tahi mau hoa rahi roa. Ua riro mau oia ei tamahine haapa'o maitai na to tatou Metua i te Ao ra, ei hoa here no'u, e ei hoa here-roa-hia a'e. Aita e nehenehe e parau to'u mihi ia'na.

Ua here atoa vau i te Sotaiete Tauturu. Te faaite papû atu nei au ia

outou e, ua faati'ahia te reira na roto i te faaururaa e ua riro ei tuhaa faufaa rahi no te Ekalesia a te Fatu i ni'a i te fenua nei. Aita e ti'a ia tai'o i te mau maitai atoa tei tupu mai na roto mai i teie pupu e tae noa'itu i te mau oraraa tei haamaitahia na roto i te reira.

Ua riro te Sotaiete Tauturu ei amuitahiraa no te mau vahine rau. Te vai ra o outou e mau vahine faaipoipo-orehia—te roto anei i te haapiiraa, te rave ra anei i te ohipa—e te faatupu nei i te hoê oraraa maitai e te hotu. Te tahi pae o outou e mau metua vahine ohipa no te mau tamarii e tupu nei i te paari. E te tahi atu pae o outou ua mo'e ê to outou hoa faaipoipo na roto anei i te faataa-ê-raa e aore ra, te pohe, e te tau-too nei outou no te utuutu i ta outou mau tamarii ma te tauturu ore a te hoê tane faaipoipo e te hoê metua tane. Te tahi pae o outou ua utuutu outou i ta outou mau tamarii e ua ite a'era outou e, aita e hopearaa no taua tautururaa na outou ia ratou. E rave rahi o outou e mau metua paari to outou o te titau nei i te here o ta outou ana'e iho e nehenehe e horo'a.

Noa'itu te huru o to tatou oraraa, te vai ra te taime e farii tatou paatoa i te

fifi e i te araraa. Noa'itu e, e mea taa ê te reira i to te tahi e te tahi, e farii tatou paatoa i te fifi.

Te tupu nei e rave rahi mau fifi ta tatou e farerei nei no te mea te ora nei tatou i roto i teie ao tahuti nei, tei i te mau huru taata atoa. I te tahi taime te ui nei tatou ma te oto e, « Nahea e ti'a ai ia'u ia hi'o tutonu noa i ni'a i te huru tiretiera a ratere ai au na roto i teie ao tiretia ? »

Te vai ra te taime e ratere outou na ni'a i te hoê e'a tei i te tataramoa e te ati. Te vai ra paha te taime e feruri outou e, ua taa ê outou—outou ana'e—i tei Horo'a i te horo'a maitai roa. Ua pe'ape'a outou i te mea e, outou ana'e haere noa ai. E mono te mata'u i te faaroo.

Ia tae ana'e mai taua huru ra, te taparu atu nei au ia outou ia haamana'o i te pure. E mea here na'u te mau parau a te Peresideni Ezra Taft Benson no ni'a i te pure. Ua parau oia e :

« I roto i to'u oraraa taatoa ua haafauaahia te parau a'o ra ia tiaturi i ni'a i te pure fatata hau atu i te tahi atu huru a'oraa ta'u i farii. Ua riro mai te reira ei tuhaa papû no'u nei—ei tutau, ei tumu tamau no te puai, e ei niu no to'u ite i te mau mea no te ra'i ra... »

« ... Noa'itu e, e tupu mai te mau mea au ore, e itehia ia tatou te hau i roto i te pure, no te mea, e parau mai te Atua i te parau i roto i te aau. Taua hau ra, taua varua hau ra, o te haamaitairaa rahi a'e ia o te oraraa ».²

Ua a'o te aposetolo Paulo :
« E faaite hua râ i to outou hinaaro i te mau mea atoa nei i te Atua.

« E na te hau a te Atua, o tei hau ê atu i te ite taata nei, e faaitoito mai i to outou aau, e to outou mana'o i te Mesia nei ia Iesu ».³

Aue ia fafauaraa hanahana e ! Te hau ta tatou e imi nei, ta tatou ia e hiaaro u'ana nei.

Aita tatou i tuuhia mai i ni'a i teie fenua ia haere tatou tatou ana'e. Aue ia pu faahiaha no te mana, no te puai, e no te mahanahana e ti'a ia tatou tata'itahi ia farii. Oia tei ite ia tatou hau atu i ta tatou iteraa ia tatou iho, Oia tei ite i te hoho'a rahi a'e, e tei ite i te hopearaa mai te haamataraa mai â, ua haapapû mai Oia e, tei piha'i iho Oia

ia tatou no te horo'a mai i te tauturu mai te mea e, e ani tatou. Ua fafauhia mai ia tatou e : « A pure noa i te mau taime atoa, e ia faaroo noa hoi, e e ohipa amui mai te mau mea atoa ei maitai no outou ».⁴

Ia pure ana'e tatou i te Atua, eiaha tatou e haamo'e i te mau parau ta te Faaora i haapii mai ia tatou. A farerei ai oia i te ati faito ore o te Getesemane e o te satauro, ua pure Oia i te Metua, « ia tupu râ to oe hinaaro eiaha to'u ».⁵ Noa'tu te teimaha i te tahi taime, titau-atoa-hia ia tatou ia ti'aturi e, ua hau a'e to tatou Metua i te Ao ra i te ite e, nahea e ahea e eaha te rave'a no te horo'a mai i te tauturu ta tatou e imi nei.

Te here nei au i te mau parau a te rohipehe :

*Aita vau i ite e, e mea nahea to'u
iteraa,
Ua ite râ vau e, e pahono te Atua
i te pure.
Ua ite au e, ua parau mai Oia e,
E faaroohia te pure i te mau
taime atoa,
E e pahonohia i te hoê taime.
E no reira e pure au e e tia'i
ma te hau.
Aita vau i ite e, te haamaitairaa
ta'u i imi
E tae mai anei mai te au i ta'u
i mana'o ;
Tera râ, Oia ana'e ta'u e pure,*

*E mea paari a'e to'na hinaaro i to'u,
Ua papû ia'u e, e pahono mai oia i
ta'u aniraa,
O te riro ei haamaitairaa rahi a'e no'u.*⁶

Oia mau, e ere te pure no te mau taime ati ana'e. Ua faaite tamauhia mai ia tatou i roto i te mau papa'iraa mo'a ia « tamau maite â i te pure »⁷ e « ia pure tamau noa i roto i to tatou aau ».⁸ Te ui nei te mau paraparau o te hoê himene auhia e te matauhia i te hoê uiraa o te ti'a ia tatou ia ui ia tatou iho i te mau mahana atoa : « Ua feruri anei outou ia pure ? »⁹

A taa noa'tu ai te pure no te tauturu ia tatou ia upootia i roto i to tatou ao pe'ape'a, te vai ra ia te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a. Te mau parau mau e te faaururaa e itehia i roto i ta tatou mau papa'iraa mo'a, ua riro ia ei tao'a faufaa rahi no'u. Eita vau e rohirohi ia tai'o i te reira. E faateiteihia vau i te pae varua i te mau taime atoa e imi au i te mau papa'iraa mo'a. Na teie mau parau mo'a no te parau mau e no te here e arata'i i to'u oraraa e e faaite i te rave'a e roaa ai te maitai hope mure ore.

Ia tai'o ana'e tatou e ia feruri honu ana'e tatou i te mau papa'iraa mo'a, e ite tatou i te muhumuhu marû a te Varua i to tatou varua. E itehia ia tatou te mau pahonoraia ta tatou mau uiraa. E ite tatou i te mau haamaitairaa

e roaa mai na roto i te haapa'oraa i te mau faaueraa a te Atua. E noaa to tatou iteraa papû no ni'a i to tatou Metua i te Ao ra e i to tatou Faaora o Iesu Mesia, e no ni'a i to raua here ia tatou. Ia apiti-ana'e-hia te tuatapaparaa i te papa'iraa mo'a i ta tatou mau pure, e ite papû tatou e, e parau mau te evanelia a Iesu Mesia.

Ua parau te Peresideni Gordon B. Hinckley, « Ia haamaitai mai te Fatu ia tatou tata'itahi ia popou i ta'na mau [parau] mo'a e ia roaa, na roto mai i te reira, te puai, te hau e te ite 'o te hau i te mau iteraa atoa' (Philip. 4:7) ».¹⁰

Mai te mea e, e haamana'o tatou ia pure e ia rave i te taime no te fariu atu i roto i te mau papa'iraa mo'a, e rahi atu to tatou oraraa i te haamaitaihia, e e haamamahia ta tatou hopoi'a.

Te hinaaro nei au e faaite atu ia outou i te aamu no te huru ta to tatou Metua i te Ao ra pahonoraia i te mau pure e te mau taparuraa a te hoê vahine, e te horo'araa ia'na i te hau e te vai papûraa ta'na i imi maite noa.

Ua haamata te mau fifi o Tiffany i te matahiti i ma'iri a'e nei i te taime tei to'na fare te mau manihini no te oro'a Thanksgiving e no te oro'a Noela atoa. Te haere ra ta'na tane i te haapiiraa taote a piti matahiti i teie nei. No te rahi o te mau hora ohipa i titauhia ia'na, aita i ti'a ia'na ia tauturu i ta'na vahine mai ta raua toopiti atoa ra i hinaaro, e no reira, te rahiraa o te mau mea i titauhia ia faaoti i roto i teie pu'e tau faafaearaa, tapiri mai hoi te haapa'oraa i ta raua na tamarii na'ina'i e maha, na Tiffany ana'e ia i rave. Ua haamata oia i te teimaha, e i muri iho, ua faaroo oia e, ua tupuhia te hoê taata ta'na i here roa i te ma'i mariri ai taata. Ua haamata te mana'o pe'ape'a i te rahi roa'tu i roto ia'na, e ua topa oia i roto i te mana'o paruparu e te pe'ape'a hoi. Ua imi oia i te mau rave'a no te rapaau ia'na, aita râ i taui. Aita oia e anaanatae faahou e amu i te maa, e ua haamata oia i te pararai, e ere hoi ia i te mea maitai no to'na tino iti na'ina'i. Ua imi oia i te hau i roto i te mau papa'iraa mo'a e ua pure ia faaorahia oia i teie ati ta'na e farerei nei. No to'na mana'o e, aita te hau e te tauturu e tae maira, ua haamata oia i

te feruri e, ua faaru'e te Atua ia'na. Ua pure to'na utuafare e to'na mau hoa no'na e ua tauturu noa ia'na. Ua afa'i mai ratou i te mau maa auhia e a'na no te tamata i te haamaitai i to'na tino, tera râ, te tahi noa vahii ita'na e amu, e aita e pau.

I te hoê mahana taa ê mau, ua tamata hoê hoa to'na ia faaamu ia'na i te maa au-roa-hia e a'na. No te mea râ e, aita i manuia, na ô a'era teie hoa e, « Mea papû e, te vai ra *hoê mea* ta oe e au ».

Feruri a'era o Tiffany maa taime iti e na ô maira, « Hoê noa iho mea ta'u e feruri ra e, e mea maitai, maori râ, te faraoa hamanihia i te fare iho ».

Aita râ hoê a'e faaraoa hamanihia i te fare iho e vai ra.

I te reira iho avatea te ta'i mai nei te oe i te uputa fare o Tiffany. Na te tane i haere atu e pahono no te mea tei te fare oia. I to'na ho'iraa mai, te ta'ita'i mai nei oia i te hoê faraoa hamanihia i te fare iho. Ua maere roa o Tiffany i to te tane parauraa mai e, na te hoê vahine i afa'i mai, o Sherrie to'na i'oa, e aita raua i matau rahi roa ia'na. E hoa teie no Nicole, te tuahine o Tiffany, te faaea ra i Denver, Colorado. Ua farerei o Sherrie ia Tiffany e ta'na tane maa taime iti noa e rave rahi ava'e na mua'tu, i te taime a faaea ai o Nicole e to'na utuafare i ô Tiffany no te oro'a Thanksgiving. I Omaha o Sherrie i noho ai, e ua haere mai oia i te utuafare o Tiffany no te farerei ia Nicole.

I teie nei, e rave rahi ava'e i muri mai, ma te faraoa au maitai i roto i te rima, ua niuniu atura o Tiffany i to'na tuahine o Nicole no te haamauruuru ia'na no te tonoraa mai ia Sherrie no te rave i te hoê ohipa mauruuru roa. Tera râ, ua ite a'era oia e, e ere na Nicole i tonono mai ia Sherrie, e aita roa oia i ite noa a'e i te parau no te reira farereiraa.

Ua itehia te hopearaa o teie aamu i te taime a haere ai o Nicole e farerei i to'na hoa o Sherrie no te ani e, e mea nahea oia i mana'o ai e, e afa'i i te hoê faraoa na Tiffany. Ua riro te mea ta'na i faaroo ei faaururaa rahi no'na, no Tiffany, no Sherrie—e ua riro atoa ei faaururaa no'u.

I taua po'ipo'i taa ê ra o te mahana

a afa'ihia mai ai te faraoa, ua faauruhia o Sherrie ia hamani e piti faraoa eiaha râ hoê ana'e mai ta'na i feruri. Te parau ra oia e, ua tupu te mana'o i roto ia'na ia afa'i atoa i te piti o te faraoa i roto i to'na pereoo i taua mahana ra, ma te ite ore e no te aha râ. I muri a'e i te tamaaraa i te avatea i te fare o te hoê hoa, ua haamata a'era ta'na tamahine hoê matahiti te paari i te ta'ita'i e te hinaaro ia faaho'ihia i te fare no te faahopu i te pape. Ua otiaitia rii o Sherrie i te tupuraa mai te mana'o papû i roto ia'na ia afa'i i tera faraoa na te tuahine o Nicole o Tiffany, te faaea ra i te atearaa e 30 minuti i te tahi atu pae o te oire e aita hoi oia i matau maitai ia'na. Ua tamata oia i te haamo'e i taua mana'o ra, no te mea ua rohirohi ta'na tamahine e te hinaaro ra oia e faaho'i ia'na i te fare, e te vai atoa ra te haamâ rii i roto ia'na ia afa'i i te hoê faraoa na te taata aita i matau maitai ia'na. Tera râ, e mea puai te mana'o e haere i te fare o Tiffany, e no reira, ua haapa'o oia i te reira faaururaa.

I to'na taeraa'tu, te tane a Tiffany tei haere mai i te uputa fare. Ua

faahaamana'o atura o Sherrie ia'na e, e hoa oia no Nicole ta'na i farerei potonoa i te oro'a no te Thanksgiving, ua horo'a'tura i te faraoa, e ua reva'tura.

E no reira, ua tonono mai te Fatu i te hoê taata, fatata e taata ê roa, na roto i te oire no te afa'i mai na Tiffany, eiaha te faraoa noa i hinaaro-roa-hia e i hamanihia i te fare iho, te tahi atoa râ parau poro'i no te here papû. Te ohipa i tupu i ni'a ia'na, e ore ia e nehenehe ia tatarahia i roto i te tahi atu auraa. Maori râ, te vai ra te hoê titaaraa rû ia ite o Tiffany e, aita oia i vai otahi noa—ua ite te Atua ia'na e aita i faaru'e ia'na. Taua faraoa ra—te mea hoê roa i hinaarohia e a'na—ua afa'ihia mai ia ia'na ra na te hoê taata aita roa oia i matau, hoê taata aita roa'tu i ite i te mea ta'na e hinaaro ra, tera râ, tei faaroo i te faaururaa a te Varua e ua pee i taua faaururaa ra. Ua riro mai te reira ei taapa'o faaite ia Tiffany e, ua ite to'na Metua i te Ao ra i to'na mau hinaaro e ua here ia'na e ua tae roa i te tonono mai i te tauturu. Ua pahono mai Oia i ta'na taparuraa i te tauturu.

E au mau tuahine here e, ua here

to outou Metua i te Ao ra ia outou—ia outou tata'itahi. E ore roa taua here ra e tau. E ere no to outou huru, e ere no ta outou mau tao'a, e aore ra, te faito o ta outou moni i roto i te fare moni. Eita te reira e tau na roto i to outou mau taleni e to outou mau aravihi. Te vai noa ra te reira, ti'a'itu ai. Te vai noa ra te reira no outou, ia pe'a-pe'a e aore ra, ia oaoa ana'e outou, ia paruparu ana'e te mana'o e aore ra, ia tupu te ti'aturiraa. Te vai noa ra te here o te Atua no outou noa'itu e, e mana'o outou ua ti'a e aore ra, aita i ti'a ia outou ia farii i te here. Te vai noa ra te reira i te mau taime atoa.

Mai te mea e, e imi tatou i to tatou Metua i te Ao ra na roto i te pure tuutuu ore e te aau tae, e na roto i te tai'oraa i te papa'iraa mo'a ma te itoito e te hinaaro mau, e puai e e mau paari to tatou iteraa papû. E ite tatou i te here o te Atua ia tatou. E ite tatou e, aita tatou e haere nei o tatou ana'e. Te fafau atu nei au ia outou e, ia tae i te hoê mahana, e hi'o outou i te mau taime pe'a-pe'a o to outou oraraa, ei reira outou e ite ai e, ua vai noa Oia i piha'i iho ia outou i te mau taime atoa. Ua ite papû vau i te reira i roto i te faru'eraa mai o to'u hoa mure ore—Frances Beverly Johnson Monson.

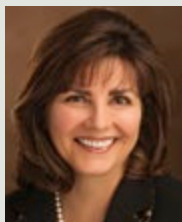
Te vaiho atu nei i ta'u haamaitairaa i ni'a ia outou. Te faaite atu nei au i to'u mauruuru ia outou no te mau maitai atoa ta outou e rave nei e no te mau oraraa ta outou e arata'i nei. Te pure nei au ia haamaitaihia outou i te mau horo'a maitai atoa na roto i te i'oa o to tatou Faaora e to tatou Taraehara o Iesu Mesia te Fatu, amene. ■

TE MAU NOTA

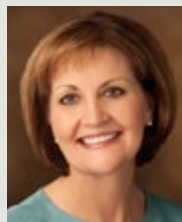
1. Mataio 5:13–14.
2. Ezra Taft Benson, « Pray Always », *Tambuli*, Tiunu 1990, 4–5, 6.
3. Philipi 4:6–7.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 90:24.
5. Luka 22:42.
6. Eliza M. Hickok, « Prayer », i roto i te nene'iraa a James Gilchrist Lawson, *The Best Loved Religious Poems* (1933), 160.
7. Luka 21:36 ; hi'o ator 2 Nephi 32:9; 3 Nephi 18:15 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 10:5 ; 19:38 ; 20:33 ; 31:12; 61:39 ; 88:126 ; 93:49.
8. Hi'o 3 Nephi 20:1.
9. « Ua Pure anei Oe ? » *Te Mau Himene*, no. 72.
10. Gordon B. Hinkley, « Feasting upon the Scriptures », *Tambuli*, Tiunu 1986, 4.

Te mau peresideniraa rahi o te mau pūpū tauturu

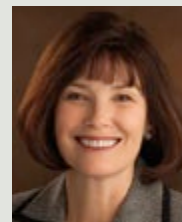
SOTAIETE TAUTURU

Carole M. Stephens
Tauturu matamua

Linda K. Burton
Peresideni

Linda S. Reeves
Tauturu piti

FEIA APĪ TAMAHINE

Carol F. McConkie
Tauturu matamua

Bonnie L. Oscarson
Peresideni

Neill F. Marriott
Tauturu piti

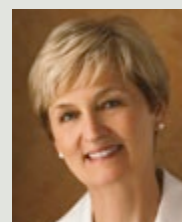
PARAIMERE

Jean A. Stevens
Tauturu matamua

Rosemary M. Wixom
Peresideni

Cheryl A. Esplin
Tauturu piti

FEIA APĪ TAMAROA

Larry M. Gibson
Tauturu matamua

David L. Beck
Peresideni

Randall L. Ridd
Tauturu piti

HAAPIIRAA SABATI

David M. McConkie
Tauturu matamua

Russell T. Osguthorpe
Peresideni

Matthew O. Richardson
Tauturu piti

Faahorora no te mau aamu o te amuiraa

Teie te tapura no te mau aamu tei faati'ahia i roto i te mau a'oraa o te amuiraa rahi, e nehenehe e faa'ohipahia te reira i roto i ta outou iho tuatapaparaa, te pureraa pô utuafare e te tahi atu mau haapiiraa. Ua tapurahia te mau taata a'o ia au i te ana'iraa piapa e te numera e faa'itehia ra, o te api matamua ia o te a'oraa.

TAATA A'O	AAMU
Neil L. Andersen	(92) Ua haapa'o te hoê metua vahine Beresiria, e metua vahine faaroo, ia tae ta'na mau tamarii i te pureraa noa' tu ua opani ta'na tane ia'na ia haere i te pureraa.
M. Russell Ballard	(43) Te oaaa ra te hoê utuafare i te ohipa misionare, no te mea ua rave maite ratou i te opuaraa ia haapeepe i te ohipa no te faaoraraa, e ua manuia ratou.
David A. Bednar	(17) Ua haamaitahia te utuafare o te tuahine Susan Bednar (i to'na apiraa) no to ratou oraraa i te ture no te tuhaa ahuru.
Gérald Caussé	(49) Ua ohie roa mai te oraraa i roto i te hoê oire api no Gérald Caussé e to'na utuafare, na roto i te farii-mahanahana-raa a te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei.
D. Todd Christofferson	(29) Ua tomo o Anna Daines i roto i te hoê pūpū tauturu taata e ua tauturu roa'toa oia i te huiraatira ia haapae i to ratou mana'o ino no te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei.
Quentin L. Cook	(88) Ua faaoti Quentin L. Cook e to'na mau hoa auvaha ture i ta'na ohipa e faatupu i te hoê huru ohiparaa au na te utuafare.
Edward Dube	(15) Te parau ra te metua vahine o Edward Dube ia hi'o i mua, eiaha râ i muri, a ohipa noa ai raua i roto i te faaapu.
Timothy J. Dyches	(37) Ua faaoe o Corrie ten Boom i te hapa a te hoê fa'ehau tahito, e fa'ehau purusia tei haav'i ia'na i roto i te hoê aua haapūtahiraati luda.
Henry B. Eyring	(58) Ua haamaitahia te taure'are'a ra Henry B. Eyring i te apeeraa i to'na episekopo no te hahaere i te tahi mau melo i roto i te ati. (69) Ua tahoê o Mildred e o Henry Eyring i roto i ta raua faaotiraa ia ho'i mai i Utah, i piha'i iho i te mau fetii.
Randy D. Funk	(52) I muri iho to'na faaoraraa i te aamu no Iosepha Semita na roto i te hoê reo tipee, ua ani te hoê hoa o te Ekalesia no Initia ia bapetizohia oia.
Kevin S. Hamilton	(99) Ua haamata te hoê utuafare ia faatea i te Ekalesia na roto i te hoê faaotiraa e haere e ori haere i te mahana sabati eiaha râ e haere i te pureraa oro'a.
Jeffrey R. Holland	(40) Ua ite mai te hoê tuahine i te hoê opuaraa no'na ei metua vahine i muri mai to'na pēpē-maitai-raa i roto i te hoê ati manureva.
Richard J. Maynes	(79) Ua pohe ta'ue te tupuna tane o Richard J. Maynes i te ma'i mafatu, te tavini ra oia i ta'na misioni.
Thomas S. Monson	(61) Ua oaaa e ua mauuruu roa te aau o te hoê haapii utuafare i te tomoraa mai te hoê taata i roto i te Ekalesia, e taata ho'i ta'na i hahaere na e rave rahi matahiti. (85) Ua horo'a Thomas S. Monson i te hoê haamaitaraa autahu'araa i te hoê taea'e ruhiruhia tei matapohia e tei taria-turi-hia.
S. Gifford Nielsen	(33) Ua hamani veo roa te hoê peresideni fifi i te mau ticaa pau o te hoê misionare manuia ta'na.
Adrián Ochoa	(102) Ua haapopou te mau melo utuafare i te ho'iraa mai te tamaroa ra Adrián Ochoa e piti o to'na taea'e fetii i te fare i muri mai i te hoê vero rahi.
Bonnie L. Oscarson	(76) Ua pato'i o Agnes Hoggan e vaiiho i ta'na tamahine 16 matahiti, ia faamuhia e te hoê utuafare e ere i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei.
Boyd K. Packer	(26) Te parauhia ra Boyd K. Packer ia a'o i te mau melo no te hoê fifi e fifi noa ra ia tai'o i te mau papa'iraa mo'a.
L. Tom Perry	(46) I to'na vai-tamarii-raa, ua pa'uma L. Tom Perry e te tahi atoa mau tamarii no te Paraimere i te vahi au roa na ratou, tei te hoê faa tahoni, apeehea e to ratou orometua.
Linda S. Reeves	(118) Ua haere te hoê tuahine e faaineine ra no te bapetizoraa e piti maille (3 km) na roto i te vari no te haere i te pureraa.
Ulisses Soares	(9) Ua parahi noa o Moses Mahlangu e te tahi mau taata no Afirita Apatoa na rapae i te fare pureraa no te faaororoa i te mau pureraa na roto i te haamaramarama.
Carole M. Stephens	(12) Ua farii te tahi mau tuahine haapa'o maitai no Honduras i te haamaitaraa autahu'araa mai roto mai i to ratou feia faatere no te Ekalesia. (115) Ua haapa'o te hoê tamaroa 10 matahiti i ta'na faafuraa ia oto no te feia e oto ra na roto i te tamahanahanaraa i to'na metua vahine tupuna, e vahine ivi.
Dieter F. Uchtdorf	(21) Ua moemoea te hoê taata e, te faataa ra na taata faaipoipo i te mau rave'a no te tavini i roto i te Ekalesia. (55) Ua topa Dieter F. Uchtdorf i to'na haereraa e faahee na ni'a te hiona, e aita ta'na e nehenehe faahou e ti'a i ni'a maoti te tautururaa o ta'na mootua.
Arnulfo Valenzuela	(35) Ua ho'i mai te hoê tuahine mauivi i te pureraa i muri iho to'na putapuraa i te Varua Maitai a himene ai oia i te hoê himene e to'na na tuahine hahaere.
Terence M. Vinson	(104) Ua pahonohia te pure a te hoê melo o te Ekalesia i Papua Niu Guine, e melo haapa'o maitai, e ua topa ta'ue mai te ua no te tupohē i te auhi e pou mai ra i ni'a i te mau faaapu o te oire.

E tupuraa i roto i te rahiraa melo e te rahiraa misionare tei faaarahia i te amuiraa rahi

Ua ra'ehia te 15 mirioni rahiraa melo i roto i te Ekalesia, ua faa-ara mai te peresideni Thomas S. Monson i te tuhaa pureraa matamua no te 183raa o te amuiraa rahi i te 5 no atopa 2013. Ua faaara atoa oia e, mai te faatoparaahia te matahiti no te taviniraa misionare i atopa 2012 ra, ua maraa rahi roa te rahiraa misionare rave tamau na te ao atoa nei—mai te 58 500 i te 80 333.

« Te tamau noa nei te Ekalesia i te tupu papū i te rahi e i te tau i te oraraa o te mau taata e rave rahi i te mau matahiti atoa », ua parau te peresideni Monson. « Te parare nei te reira na te mau fenua atoa na roto i te imiraa a to tatou nuu misionare i te feia e imi nei i te parau mau ».

Ua faaitoito oia i te mau melo e te mau misionare ia amui te tahi i te tahi no te faaite i te evanelia i te mau taata atoa. « Teie te taima no te mau melo e te mau misionare ia haere amui, ia ohipa amui, ia haa amui i roto i te ô vine a te Fatu no te hopoi i te mau varua Ia'na ra », ua parau te peresideni Monson, tei tavini ei aposetolo a 50 matahiti i teie nei.

I roto i te tuhaa pureraa no te avatea mahana maa, ua haamauruuru-maitaihia e toru melo no te pūpū matamua no te Hitu Ahuru—o Elder John B.

Dickson, Elder Paul E. Koelliker e Elder F. Michael Watson—e ua faahanahania ratou ei hui mana faatere rahi hope, e ua haamauruuru-maitai-atoa-hia o Elder Kent D. Watson no te pupu piti no te Hitu Ahuru. I muri iho, ua paturuhia te mau taea'e Julio A. Angulo, 45 matahiti, no Bogotá, Colombia ; Peter F. Evans, 54, no Roto Miti, Utah, te mau Hau Amui no Marite ; e Gennady N.

Podvodov, 47, no Donetsk, Ukraine, ei Hitu Ahuru Area. Ua faaara-atoa-hia e, ua haamauruuru-hia na taea'e César H. Hooker e Craig T. Wright ei Hitu Ahuru Area.

Milioni e milioni taata na te ao atoa nei tei mata'ita'i e tei faaroo i te amuiraa na ni'a i te afata teata, te Itenati, te ratio e te mau haapurorora pee'utari. No te taima matamua, ua haapuroroti'a-hia te tuhaa pureraa no te ahiahi mahana maa, te tuhaa pureraa no te autahuaraa, na roto i afata teata e te Itenati. Ua hau i te 100 000 taata tei tae mai i na tuhaa pureraa e pae i te pū amuiraa i Roto Miti, Utah, i te 5 e te 6 no atopa. Ua ite-atoa-hia teie amuiraa na ni'a i te mau rave'a rau e na roto e 95 reo ma te haapurorohia te reira i roto e 197 fenua e tuhaa fenua.

Ua faaoti te peresideni Monson i te amuiraa ma te hoê tiaorora i te mau melo o te Ekalesia ia faa'ite i te maitai rahi a'e i te tahi e te tahi e ia « itehia tatou i te mau taima atoa te rave ra i te ohipa a te Fatu ». ■

PERESIDENI MONSON, 50 MATAHITI EI APOSETOLO

E tapa'o te amuiraa rahi no te afa matahiti, te amuiraa rahi no atopa 2013, no te 50raa o te matahiti to te peresideni Thomas S. Monson piiraahia i roto i te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo. Ua paturuhia oia ei aposetolo i te 4 no atopa 1963, 36 matahiti to'na. ■

Thomas S. Monson i roto i te fare menemene no Temple Square i te matahiti 1963, te tahi noa taima na mua oia i paturuhia ai ei tino i roto i te hui mana faatere rahi.

E mau api itenati sotiare tei hamanihia na te feia faatere o te Ekalesia

Na Eric Murdock

Te mau parau apî e te mau ohipa i ni'a ia LDS.org

Ua hamani te Ekalesia i te tahi mau api itenati sotiare, api haamanahia e te Ekalesia, na te mau melo no te Peresideniraa Matamua e te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i ni'a i te faanahoraa Facebook e Google plus. E riro teie mau api i te faati'a i te mau Taea'e ia faa'ite i te parau no ratou i ni'a i te mau rave'a sotiare a te Itenati, e na ratou iho e faatere i teie mau api na roto i te mau rave'a a te Ekalesia.

E roaa te mau api Facebook e Google Plus na roto i te imiraa i ni'a ia facebook.com/lds e ia plus.google.com. No te faataa e, e tahua itenati sotiare anei tei hamanihia e te Ekalesia, a imi i te hoho'a tapa'o no te Ekalesia.

Ratou tei haere i ni'a i teie mau api, e farii tamau atu ratou i te tahi mau

parau apî no ni'a i te taviniraa o te Taea'e tata'itahi. « E tuu atu te Ekalesia i te mau hono no te mau a'oraa, te mau parau ve'a, te mau video e te mau mea e au ia ratou », te na ô ra o Dale Jones, e taata afa'i parau na te Ekalesia.

Na roto i teie mau api, e ite ohie a'e te taata i te mau parau a te mau peropheta ora, e na roto i te « auraa » i teie mau api, e riro te mea i ni'a i teie api i te ô i roto i te mau parau au no Facebook, ua nehenehe atura ia te reira ia hi'o-ohie-hia e ia faa'ite-ohie-hia i te tahi atu taata.

Te hamaniiraa i te mau api tei hamanihia e te Ekalesia, e tauturu te reira i te mau melo ia faataa eaha mau te mau api na te Ekalesia, e ore atura ia te mau taata e haavarehia na roto i te tahi mau api. ■

HOHŌ'A NA NICOLAS CARRASCO, HŌWAHIA E TE CHURCH NEWS

Te mau parau apî no te hiero

Tapuraa repo no te hiero matamua i Connecticut

Ua haamata te paturaa no te hiero matamua a te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i Connecticut, te mau Hau Amui no Marite, i muri mai i te mau oro'a no te tapuraa repo tei arata'ihia e te peresideni Thomas S. Monson i Hartford i te mahana maa 17 no atete. E riro mai te hiero no Hartford Connecticut i te pitiraa o te hiero i New England (tei Boston, Massachussetts te tahi) e hoê o na hiero 170 ta te Feia Mo'a e faa'ohipa nei, e aore râ e patu nei e aore râ e opua nei ia patu na te ao atoa nei.

Te pitiraa o te hiero i Colorado

I te mahana maa 24 no atete, ua faatere Elder Ronald A. Rasband no te peresideniraa o te Hitu Ahuru i te mau oro'a tapuraa repo no te pitiraa o te hiero i Colorado, te mau Hau Amui no Marite, oia ho'i te hiero no Fort Collins Colorado. Tei Denver te tahi hiero, 59 maile (95 km) i te atea, i te pae apato'a no Fort Collins. ■

E mau tītī tei faanahohia i Roma e i Paris

Ua faanaho o Elder Dallin H. Oaks e o Elder M. Russell Ballard no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i te piti o te tītī i Roma, Italia, e te toru o te tītī i te vahi no Paris, Farani, i roto i te hoê tere i te ava'e setepa ra 2013, e ua faatupu atoa raua i te tahi mau putuputuraa i Leeds e i Manchester, Peretane, e i Madrid, fenua Paniora. Te patuhia ra te hoê hiero i Roma, e e riro te hoê hiero i te patuhia i Paris.

« E mea oraora maitai te Ekalesia, e mea maitai e te haere faahiahia nei te reira i mua i Europa », ua parau Elder Oaks. Ua parau Elder Ballard i te mau melo no Europa e, e ti'a i te Ekalesia ia « ite e, te haapeepe nei te Fatu i Ta'na ohipa no te faaoraraa e e ti'a ia tatou paatoa ia pūpū ia tatou i roto i teie ohipa ». ■

Te mau haapiiraa no to tatou anotau

Mai te ava'e atopa 2013 e tae atu i te ava'e mati 2014, e faaineinehia te mau haapiiraa a te Autahu'araa a Melehizedeka e a te Sotaiete Tauturu, te haapiiraa no te maha o te Sabati, mai roto mai i te hoê e aore râ, i te tahi atu â a'oraa no te amuiraa rahi no atopa 2013. I te ava'e eperera 2014, e ma'itihia te mau a'oraa mai roto mai i te amuiraa rahi no atopa 2013 e aore râ, no eperera 2014. Na te mau peresideni tītī e mataeinaa e ma'iti i te mau a'oraa e faa'ohipa atu i to ratou vahi, aita ana'e, e horo'a ratou i teie hopoi'a i te mau episekopo e i te mau peresideni amaa.

No te haapii rahi atu â, a haere e hi'o i te parau ve'a « Te mau haapiiraa no to tatou anotau » i roto i te *Liahona* e aore râ te *Ensign* no me 2013. ■

Randall L. Ridd

Tauturu piti apî i roto i te peresideniraa rahi no te Feia Apî Tamaroa

E i tamarii na te hoê tamuta fare, ua haapii oioi Randall L. Ridd i te faufaa no te rave-maitai-raa i te ohipa. E rave rahi roa taime, e haa te tamaroa ra Randall no te faaoti i te hoê ohipa, ei reira noa to'na metua, o Leon Ridd, i te parau e, « Aita â oe i faaoti ».

Ua vaiiho mai teie huru etaeta i te hoê mana'o vai maoro i ni'a i teie taata e tavini ra i teie nei ei tauturu piti i roto i te peresideniraa rahi no te Feia Apî Tamaroa. Tae roa mai i teie mahana, te faaroo faahou nei oia, i te tahi mau taime, i te mau parau afaro, e mau parau here atoa râ, a to'na metua tane a rave ai oia i ta'na mau hopoi'a, i roto i ta'na toro'a ohipa, i roto i te utuafare e i roto i te Ekalesia : « Aita â oe i faaoti ; e rave maitai i te ohipa ».

Ua parau te taea'e Ridd e, ua riro te huru afaro o to'na utuafare ei hoê haamaitairaa i roto i to'na oraraa. Ua na reira atoa te tahi mau taata arata'i e te tahi atoa feia faatere i roto i te autahu'araa tei faaitoito ia'na i ni'a i te e'a no te evanelia. Te farii ra to'na mau hoa haapiiraa no te haapiiraa tuarua i te piiraa misioni i te 19raa o to ratou matahiti, tera ia o Randall te haere ra i te haapiiraa tuatoru e i roto i te nuu fa'ehau. I muri iho ua rave oia i te hoê ohipa ei taata aravihi i roto i te toro'a faatere i te hihi « rayon X », e ua tamau noa oia i ta'na haapiiraa i te haapiiraa University of Utah. E mau taata paari tei haere roa mai ia'na no te parau ia'na e, tei te aua misioni to'na vairaa mau. Ua pee oia i ta ratou a'o e ua haponu atura i ta'na pu'e parau no te haere e tavini. Aita i maoro roa, teie oia e faaite ra i te evanelia i roto i te misioni no Mehiko Apato'erau. « Eaha ra ia to'u oraraa ahani aita vau i haere e tavini i te hoê misioni », te parau nei oia.

Ua ho'i mai oia i te fare, ua ho'i i te haapiiraa e ua faaipoipo ia Tamina Roark i roto i te hiero no Roto Miti i te matahiti 1975. E maha tamarii tei paari i roto i te utuafare Ridd a faanu noa ai te taea'e Ridd i ta'na toro'a ohipa i roto i te ohipa tapihooraa fenua e fare e te tahi atoa mau taiete.

Ua vai noa to'na here no te ohipa misionare. Ua peresideni oia i te misioni no Ecuador Guayaquil North mai te matahiti 2005 i te matahiti 2008 e ua ite faahou oia i te tauraa rahi e nehenehe e tupu i roto i te oraraa o te hoê tamaroa e tamahine te tavini ra ei misionare rave tamau.

Te tavini ra te taea'e Ridd i roto i te tomita rahi no te Feia Apî Tamaroa a piihia ai oia i roto i te peresideniraa rahi no te Feia Apî Tamaroa i te ava'e me ra 2013. ■

E aau hau, na Michael T. Malm

« E na te Varua e horo'a'tu i te maramarama i te mau taata atoa o te tae mai i roto i te ao nei ; e na te Varua e haamaramarama mai i te mau taata atoa i roto i te ao paatoa, o te haapa'o mai i te reo o te Varua » (PHE&PF 84:46).

« E tutava ana'e tatou ia haafatata i to tatou Metua i te Ao ra », te parau ia a te peresideni Thomas S. Monson i roto i te tuhaa pureraa no te po'ipo'i mahana sabati i roto i te 183raa o te amuiraa rahi a te Ekalesia. « No te rave i te reira, e ti'a ia tatou ia pure la'na e ia faaroo la'na i te mau mahana atoa. Oia mau, e hinaaro tatou la'na i te mau hora'toa, i te hora maitai e i te hora ua. Ia riro noa Ta'na parau fafau ei parau rahi na tatou : 'E ore roa ho'i au e tahemo atu ia oe, e ore ho'i e faaru'e ia oe' ».

TE EKALĒSIA A
IESU MESIA
I TE FEIA MO'A
I TE MAU MAHANA
HOPEA NEI